

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Goldschmidt, M.

Fortællinger og Virkelighedsbilleder, ældre og nye.

Vol. 1

København : Gyldendal, 1877

2 bd.

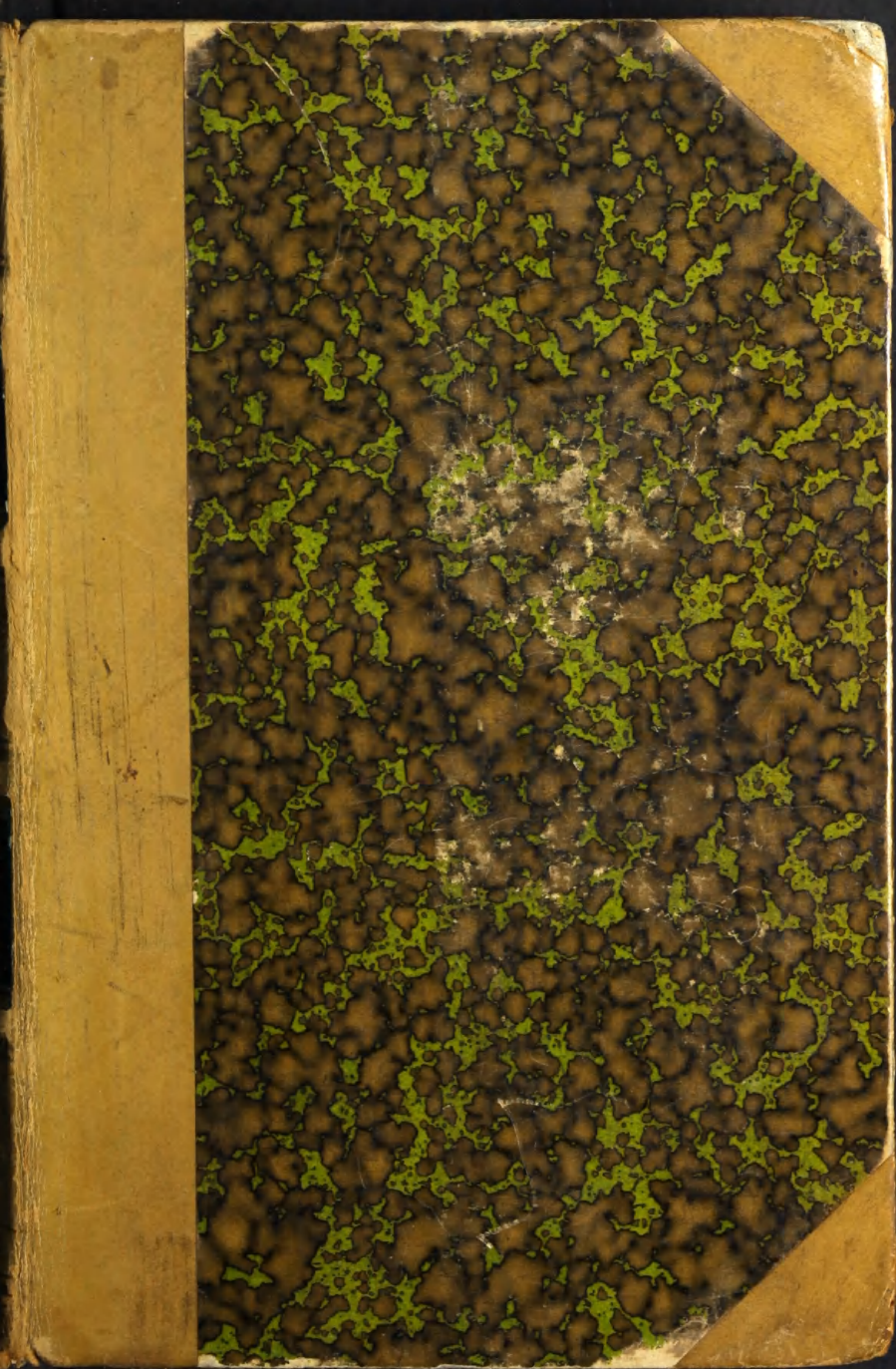
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

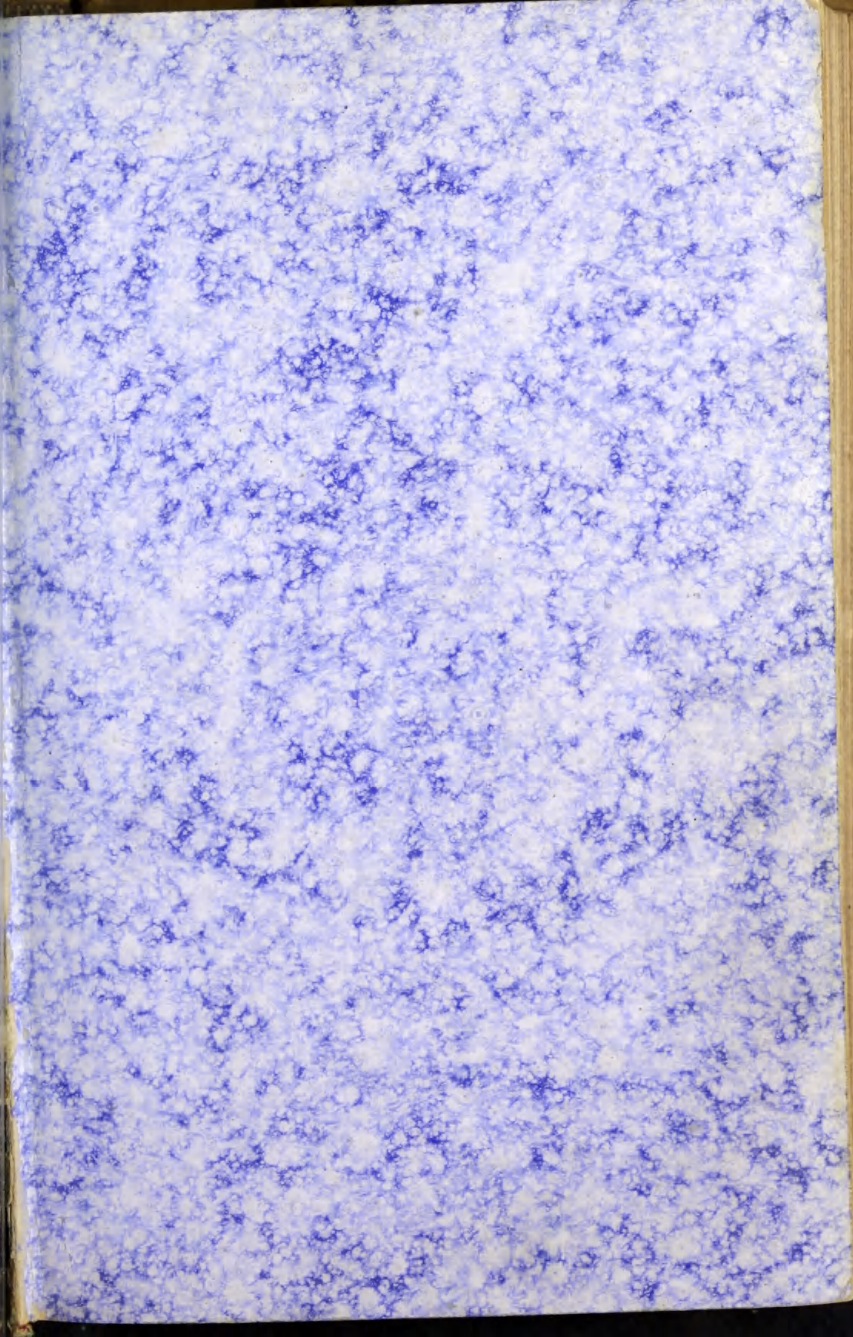
UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

52.-83.

EX 1

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 52 8°

1 1 52 0 8 02739 5

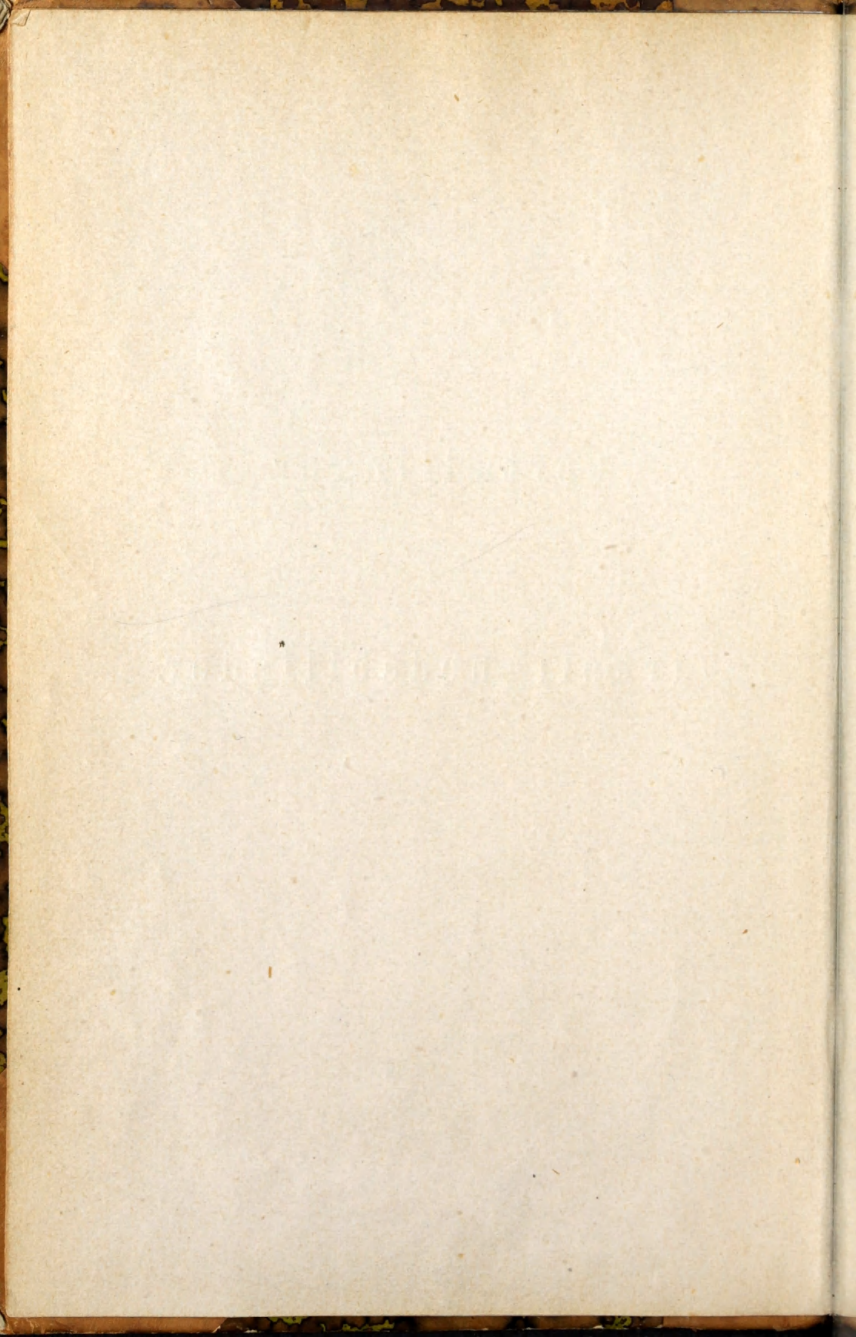
+ REX

Fortællinger

og

Virkelighedsbilleder.

FORTÆLLINGER
OG
VIRKELIGHEDSBILLEDER,

ÆLDRE OG NYE,

AF

M. GOLDSCHMIDT.

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHADEL FORLAG (F. HEGEL & SØN).

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO.

1877.

Indhold af 1ste Del.

	Pag.
Fortale	5.
Min Onkels Skjænkestue	11.
Tømmerpladsen	32.
Rullestuen	63.
Onkel og hans Hus	82.
- For otte Skilling Hvedebrød	117.
- Drømmene	163.
- Watteau's Maleri	198.
- Fortælling om en Flue	214.
- Kejser Napoleon	223.
Fra Neapel	247.
Fra Frederiksberg Have	249.
En fransk Landsbyfest	254.
Nemesis-Billeder	287.
*Gift	307.
*De to Brødre	356.
*Mahaduta	368.
*Ulykkelig Kjærlighed	372.
*Trommeslageren ved Arcole	374.

De med * betegnede Fortællinger ere nye.

Anmærkninger.

De første Fortællinger, fra Min Onkels Skjænkestue til Eventyret om Kejser Napoleon, udkom 1846 paa Reitzels Forlag under Pseudonymet Adolph Meyer.

Fra Neapel, 1847, og Fra Frederiksberg Have, 1870, bleve trykte i Nyt dansk Maanedskrift, 4de Hefte 1871.

En fransk Landsbyfest, skreven 1871, stod i Dansk Folkekalender for 1873.

Af Nemesis-Billederne findes de tre første — med Undtagelse af faa Linier i Begyndelsen — i Tidsskriftet for Theori og Praxis, 3die og 4de Hefte, 1870.

Hensigten med Nærværende er ikke at begynde en samlet, fuldstændig Udgave af mine Skrifter. Om ogsaa et Publikum kunde være rede til at modtage en saadan Udgave, vilde en Hindring ligge deri, at saavel „En Jøde“ og „Hjemløs“, der i sin Tid udkom hos Høst, som ogsaa den temmelig lange Række Fortællinger fra „Arvingen“ og „Ravnen“ til „Avrohmche Nattergal“, Steens Forlag, endnu findes til Salg i Bogladerne, hvilket saa meget mindre er at undres over, som de fleste af disse Skrifter enten strax eller efterhaanden ere blevne trykte i et meget stort Antal Exemplarer. Ogsaa af „Blandede Skrifter“, en Samling dels af ældre, dels af nye Ting, der udkom 1860, er der endnu Noget tilbage.

Saaledes har Anledningen til at røre ved ældre Sager kun været den, at mine smaa

Fortællinger fra 1845—46 i rum Tid have været udsolgte, og at der, spredt hist og her, findes Adskilligt, som ikke kan antages at være meget kjendt af det nuværende Publikum, og som jeg kan have en Ret til nu at samle.

Dog har jeg ogsaa indenfor denne Kreds udeladt endel: først det af Fortællingerne fra 1845, som synes mig at have tabt altfor meget ved at blive ældre eller, maaske rigtigere, aldrig at have været paa betegnende Maade ungt; dernæst af Virkelighedsbilleder — hvorunder Rejsebeskrivelser ville være at henregne — saadanne Skildringer, hvis Omfang er for stort i Forhold til det Udbytte, de nu give, f. Ex. fra Sicilien 1847, fra Norge 1849, trykte i „Nord og Syd“; og Breve fra England Juni—Oktbr. 1862, trykte i „Fædrelandet“; kun en ganske lille Undtagelse er gjort med et Brudstykke fra Sicilien. Endvidere har jeg forbigaaet kritiske, politiske og polemiske Skildringer, som vel maaske kunde møde nogen Interesse ved nu at samles, men have en anden Slags Virkelighed, end her nærmest er tænkt paa under Navnet Virkelighedsbilleder.

Indenfor den saaledes dragne Grænse kunde imidlertid en Plan nogenlunde gennemføres, nemlig at give en Række af mindre Billeder, som, udstrakte over et temmelig stort Tidsrum, skjøndt ikke sammenhængende, vise Opfattelse, Stemninger, Interesser, Sympathier og kunne tages som supplerende Bilag til min Biografi. Paa en Maade egne de sig særlig hertil, fordi de fordetmeste ere fortalte i første Person — hvorvel det „jeg“, der taler, naturligvis ikke paa alle Punkter kan gjælde for fuldstændig, uomdigtet Virkelighed. Jeg bør maaske tilføje, at det netop er under Udgivelsen af „Livs Erindringer og Resultater“, at jeg er bleven foranlediget til at ordne denne Samling, der først kan udkomme til Efteraaret.

Endelig har jeg tilføjet adskilligt Nyt, dels Noget, man et enkelt Sted vil finde at høre til som afsluttende, nemlig fra Paris 1871, dels et Par Sager, som jeg har havt liggende en Tidlang, Fortællingen „Gift“, „Drømte Historier“ m. M., og som jeg ikke har villet udgive særskilt, fordi de vare saa smaa.

Idet Samlingen er delt i Fortællinger og Virkelighedsbilleder, vil det sees, at der rigtig nok er en tydelig Grænse mellem disse, men at de ogsaa tildels glide over i hinanden, saa at en ganske nøjagtig Adskillelse ikke var mulig og da heller ikke nødvendig.

Februar 1877.

I.

Min Onkels Skjænkestue.

I Ferierne besøgte jeg stadig min Farbroder, Grosserer, Kjøbmand, Kornhandler, Brygger, Brændevinsbrænder — kort en Mand med saa mange Borgerskaber, at man deraf i Kjøbenhavn kunde danne et helt Kompagni af Borgervæbningen, medens denne Akkumulation slet ikke havde noget Paafaldende, tvertimod var ganske almindelig i hin lille Kjøbstad. Som Grosserer ejede han Magasiner, udsendte Skibe, spekulerede i Kornvarer — i hans Skjænkestue solgtes Snapse à 2 Sk.

Denne Skjænkestue — tillige Folkenes Borgestue — o, hvor dyrebar er mig Erindringen om den! Her sad jeg som halvvoxen Dreng mangan Juleaften og spillede Brus med Onkels Karle om Æbleskiver, som de, for ikke at blive bestjaalne

af hinanden, gjemte i deres Buxelommer. Bagved den store, indmurede Ovn hørte jeg mangen Vinteraften, naar Sneen pidskede mod Stuens smaa Ruder, vor gamle Malkepiges Spøgelsehistorier, som da fremkaldte lignende fra de ængstelig lyttende Karle og Piger eller en af „Gjæsterne“. Underlig nok drejede den gamle Kirstens fleste Historier sig om Figurer i Liglagener, der endnu næsten hver Nat svævede gennem hendes og de andre Pigers fælles Sovekammer, men dog aldrig kom hende nær. (Eftertrykket paa hende lægger jeg nu, da jeg er bleven et voxent Menneske og ikke troer paa Spøgeri.) Her, bagved den samme store Ovn, hørte jeg de første Kjærlighedsord, idet Onkels Stuepige, som engang fandt mig der og troede, at jeg sov, kyssede mig og hviskede: Hvem der engang faaer Løfte af Dig! Senere har jeg beredvillig villet give mangen Pige Løfter; men ingen har vist sig saa længselsfuld derefter som Marie, Onkels Stuepige, da hun troede, at jeg sov.

Her, i denne Skjænkestue — ha, hvilke Erindringer vaagne hos mig! Ved det brede, lange Egebord har siddet Helte, vel ikke krigerske Helte som Kong Artus's om det runde Bord, men Fredens Helte, Mænd, som til deres sidste

Øjeblikke virkede for deres Fædrelands Flor, for dets Industri, Handel og Omsætning, navnlig Brændevinsomsætningen.

Der henne ved Hjørnet sad Anders Rundhat hin mindeværdige Aften den 3dje Januar 1827, Anders Rundhat, som ved sin Hat havde bragt sin egen Fader og hans ærlige Navn i Forglemmelse, og som ved sit Ansigt kunde bringe En til paa godt Tyrkisk at tro paa en Forudbestemmelse; thi hvo der saa hans Ansigt, maatte uvilkaarlig sande, at han alt i Modersliv syntes bestemt til at blive en stor Dranker. Hin Aften sad Anders Rundhat ved sit Hjørne; han havde væddet med Jens Vognmand og Peter Kneisler, at han kunde drikke to Potter, hver beregnet til 25 Snapse, én Snaps hver Minut, uden at spise Noget dertil. Tabte han, skulde han betale alle 50 Snapse; vandt han, skulde han have drukket dem frit. Der sad han, og ligeoverfor ham sad Kneisler med Uhret i Haanden, og ved Siden af ham Jens Vognmand med Kanden og Glasset.

Anders Rundhat drak, og formedelst selve Massen af Snapsene kunde han ikke komme til at blive fuld, ligesom Vandet — jeg beder Dig om Forladelse, Anders Rundhat, at jeg bruger

Vandet til en Lignelse om Dig — ligesom Vandet fryser ved 0°, men ved Kunst kan udholde 16° Kulde uden at fryse. Anders Rundhat drak og holdt sig rank og stiv som en Humlestang; endnu da han havde drukket det 50de Glas, sad han ubevægelig, men ak! næsten altfor ubevægelig; thi siden den Tid rørte Anders Rundhat sig aldrig mere. Han var død, død paa Valpladsen, hvor selv Napoleon forgjæves søgte at dø.

Ligeoverfor ham var Kristen Tyvelses vante Plads. Kristen Tyvelse hed egentlig Kristen Nielsen; men han var fra Landsbyen Tyvelse, og deraf bar han Navn som Lansener. Han havde været Lansener, men var bleven afskediget paa Grund af en uheldig Tilbøjelighed. Han kunde nemlig ikke træde ind i et Hus uden at tage Noget med sig til Erindring; han maatte, han var nødt dertil, det var hans Natur. De to første Gange fik han Fugtel, tredje Gang løb han fra Eskadronen gennem en Række af Spidsrødder. Men i alle hans nærmere Bekjendtes Øjne tabte han Intet derved. Man vidste, det var en Naturfejl, som der kunde raades Bod paa ved blid og god Omgang. Ligesom Grækenlands Guder lode sig forsone ved Opofrelsen af Ifigenia, saaledes lod nemlig Kristen Nielsen Tyvel-

ses Natur sig forsone ved et Offer. Han tog kun én Ting, hver Gang han besøgte et Hus, én Ting, om det end var den største Ubetydelighed. Havde han først puttet én saadan Ting til sig, kunde man tillidsfuldt betro ham Stormogulens Skatte, han forvanskede dem ikke, sagde man. I Skjænkestuen, hvor man kjendte ham, lagde man hver Aften et Stykke Skraa saaledes hen, at det maatte falde ham i Øjnene; det var Ofret, som sikrede hele Huset. Først flere Aar efter hørte jeg, at det var gaaet Kristen Nielsen Tyvelse galt. Han var traadt ind i Borgemesterens Hus, hvor istedenfor et Stykke Skraa en Sølvske frembød sig som Offer, og skjøndt derved elleve andre Sølvskeer skaanedes, skaanede Borgemesteren dog ikke Kristen Nielsen Tyvelse, men behandlede ham efter alle Lovens Paragrafer for fjerde Gang begaaet Tyveri, som det hedder i Lovsproget. En anden Mærkelighed var der ved Kristen Tyvelse: Man havde aldrig seet ham fuld, og han drak aldrig mere end en halv Pot til et Maaltid. Aldrig mere, sjelden mindre. Han plejede at fortælle, at den første Gang han som Knøs paa 18 Aar drak Brændevin — ved et Høstgilde, hvor hans Kjæreste havde givet ham Beviser paa Utroskab — drak han paa engang

en halv Pot. Men trods denne glimrende Begyndelse bragte han det aldrig videre, ligesom visse Digtere, hvis første Arbejder vare særdeles lovende, men som aldrig frembragte noget Bedre — deres Natur havde strax udtømt sig.

Havde man aldrig seet Tyvelse fuld, saa havde man derimod aldrig seet Skomager Hansens ædru. Onde Tunger sagde, at han berusede sig, inden han stod op om Morgen. Dette Rygte syntes ikke aldeles ugrundet, naar man dermed sammenholdt vor Kjælderpiges Forklaring: Om Morgen Kl. 7 kom altid et af Skomager Hansens Børn og hentede en halv Pæl; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ kom det igjen i samme Ærinde; atter Kl. 7 $\frac{3}{4}$ og endelig Kl. 8. Lidt efter Kl. 8 hørte Naboerne Mdm. Hansen skrige, saa var Hansen oppe. Men var Hansen end fuld om Morgen, saa blev han ikke fuldere hele Dagen og Aftenen med, hvor meget han end drak. Han syntes som Vandet i en Thekjedel — om Forladelse, jeg bruger atter Vand til Lignelse — at have sit Kogepunkt, ud over hvilket Varmegraden ikke kan komme, hvor meget Ilden end forøges. Aldrig var han faldet ned af Stolen, aldrig laa han i Rendestenen, aldrig behøvede han Nogen til at følge sig hjem, uden den tro Stok. Som

Borger i Byen holdt han sig for god til at sidde mellem de Andre ved Bordet; han sad lidt afsides paa en Stol; men hver Gang de drak, drak han ogsaa, ligesom ved en Mekanisme, eller ligesom de fine Folk i Charlottenlund danse paa en afsides Plads, dog efter den samme Musik, som spiller for de gemene Folks Kvadrille. Der var Noget ved Hansen, som jeg aldrig kunde blive klog paa. Han mælede aldrig et Ord; sit Glas lod han fylde ved Tegn. Men, naar han om Aftenen ravede hjem, var der altid om hans Mund et forunderlig satirisk Smil, som om han kun havde indfundet sig for at iagttage de Andre og forlod Pladsen saare tilfreds med Udbytten.

Peter Kneisler var Blikkenslagersvend og havde fra Først af tildraget sig min Opmærksomhed ved sin overordenlige Magerhed og gustne Ansigtssfarve. Han var ikke bleg, ikke askegraa, hvilket vilde have gjort ham modbydelig; men han var citrongul, hvorved han kom til at se saa inderlig ynkværdig ud. Han havde Kone og Børn, og for at ernære dem arbejdede han paa egen Haand. Men den rige Blikkenslager Gelstrøm havde anseet det for et Indgreb i sine Rettigheder, havde anlagt Sag og faaet Kneisler

dømt i 5 Rbd. Mulkt. Da Kneisler ikke kunde betale, blev hans Indbo taget fra ham, han og hans Familie kom i Fattighuset o: fik fri Bolig, men intet videre. Her vedblev Kneisler hemmelig at arbejde, og det med Jernflid, fra den lyse Morgen, til det blev mørkt. I Mørkningen, naar han havde været ude og solgt sine Arbejder, kom han ind i Skjænkestuen og købte „en Pæl for at drikke den hjemme til sin Middagsmad.“ Lidt efter kom han igjen — Konen havde taget Brændevinen fra ham og jaget ham ud af Huset; Resten af Daglønnen drak han nu op i Skjænkestuen. Saaledes gik det hver evige Dag. Hver Aften kom han, med Tænderne klaprende i Munden, ind og sagde til Kjælderpigen: Giv mig en Pæl; jeg skal have den til min Middagsmad. Der var noget Uhyggeligt, noget Spøgelseagtigt i disse Ord, da han jo ligesaa godt som vi Andre vidste, at Konen tog Flasken fra ham, saasnart han kom ind ad Døren. Naar han saa kom tilbage, lyste hans ind-sunkne Øjne af Raseri, og han drak af Forbitrelse. Lidt efter lidt blev han oprømt og selskabelig, og han drak for Selskabs Skyld. Saa gav han sig til at synge, blev tør i Halsen og drak da for Tørst, indtil han blev fuld. Saa

drak han for at blive ædru igjen; thi stakkels Kneisler havde, naar han var fuld, den fixe Idé, at man kunde drikke sig ædru. Ak, han blev kun mere og mere fuld, ligesom Guldsmagerne blive mere og mere fattige.

Der var mange Andre, hvis Navne jeg her kunde nævne, lutter sunde, stærke, fuldblodige Folk, Mænd, hvis Kæmpenaturer aldrig kjendte til Forkjølelse, Snue, Hoste, Feber o. desl., som den øvrige Dværgeslægt af Mennesker er plaget med. Den eneste Sygdom, som kjendtes i Kredsen, var Delirium, og desværre! da den begyndte, blev den epidemisk og bortrev Mændene i Masse, som Barselfeberen bortrev Kvinderne paa Københavns Fødselstiftelse Anno 1844, eller som Kulden bortrev de franske Krigere Anno 12. Hvor ere de to Rækker af Mænd, der prydede Egebordets Rand? Forgjæves søger mit Øje dem, naar jeg besøger min Onkels Hus. Dunhagede Ynglinge sidde paa Veteranernes Plads, og allerede ved det andet Pæleglas falde de ned eller komme i Slagsmaal. Nogle faa Levninger findes vel i Invalidehotellerne, jeg mener Fattig- og Arbejdshusene; men ak! de ere kun Skygger af, hvad de engang vare. For tre Aar siden saa

jeg Jens Vognmand: Han trak en Trillebør, der tilhørte Fattigvæsnet! Sic transit!

Men Anno 1825—26, i Vinteren efter at jeg havde taget artium, da stod min Onkels Skjænkestue i sin Glans, da havde den sit fuldstændige Mandskab af Veteraner.

Det var en af de sidste Aftener før Jul, da jeg første Gang efter min Ankomst betraadte denne „Mindernes Hal“. Onkels Karle sad ved Nadveren otte i Tallet; ved den øverste Ende af Bordet thronede Anders Rundhat, Kneisler, Tyvelse, Jens Vognmand, Spillemanden fra en nærliggende Landsby samt en Gaardmand, der faa Aar tilbage havde mistet sin Gaard i Proces med Herskabet. De havde allerede en Times Tid været samlede efter deres Dagarbeide, og man kunde se det paa dem. Skomager Hansen sad paa sin Stol noget afsides, skraas for Bordenden, altsaa omtrent i samme Stilling til de Øvrige som Karlsvognens syvende Stjerne til de andre sex Stjerner.

Altsammen var i den gamle Skjænkestue, som da jeg sidste Gang havde forladt den: Den samme Skjænk, hver Mand paa den samme Plads, med de samme Pæleglas for dem, med det samme duggede Blik — Familiemalerierne i min Onkels

Sal havde ikke holdt sig mere stille og uforandret. Følelsen af, at jeg selv var kommen videre, vaagnede saa levende hos mig, Stolthed og en næsten poetisk Opfattelse af Hjemmets patriarkalske Hyggelighed bølgede paa engang i mig, og med Jubel i Stemmen raabte jeg: „God Aften! Singot Folk!“ idet jeg fra Trappen sprang ned i Stuen. Karlene havde vistnok hørt, hvorledes Onkel den foregaaende Aften, da der var Gilde til Ære for mig, havde raabt „Hurra for Studenten!“; de reiste sig Alle og raabte: Hurra for Studenten!

De syv „Gjæster“ havde ikke deltaget i denne Demonstration, men formodentlig betragtet den som vedrørende Husets indre Anliggender. Et Øjeblik syntes de vel at spidse Øren som gode Kjøreheste ved en fjern Larm, men fortsatte strax derpaa uden at blive sky deres Forretning.

Og det er denne Eders Energi, denne stoiske Koldblodighed, dette nil admirari, som endnu henriver mig til Beundring ved Mindet om Eder, I trofaste siddende Gjæster. Der sad I som Mennesker, der leve for en Idé, og for hvem Verdens Tilfældigheder ere underordnede Momenter. For Eder gaves ingen Tid og intet Rum,

for Eder var det, som om jeg aldrig havde været borte og aldrig kommen igjen.

Efter et Kvarters Tids Forløb, i hvilken jeg havde hengivet mig til „Beskuelsens rolige Nydelse“, syntes der at være trængt en Forestilling ind i Kneislens Hoved om, at jeg var blevet noget Aparte; thi han reiste sig halvt op og strakte en forslaaet Haand hen imod mig med Bøn om at helbrede den; men han blev strax skudt tilside og ned paa Bænken af Gaardmanden, der begyndte paa en lang Fortælling om sin Proces og bad mig føre den for Højesteret.

Gaardmanden blev afbrudt i sin Fortælling, dels ved en vis Tunghed, der kom over ham og nødte ham til at sætte sig, dels ved en Forstyrrelse, som bevirkedes i Stuen. Ind ad Døren kom nemlig en Mand, efter Udseende henvend de tredive Aar, klædt i en temmelig luvslidt Frakke og med Hænderne og Ansigtet bedækket med en grønagtig Skorpe, der temmelig bestemt antydede, at han af Profession var Kobbersmed. Han gik hurtig hen til den nederste Ende af Bordet, som Karlene imidlertid havde forladt, satte sig og forlangte: „En Pæl Brændevin!“ Der syntes at være Noget i hans hæse Stemme, der for de andre Gæster lød som et Frimurertegn; thi

Anders Rundhat spidsede pludselig Øren og vendte sig halvt hen imod ham, og de Andre skjævede ligeledes over til ham.

Efter i overordenlig Hast at have tømt Glas-
set forlangte den Fremmede med en ganske
anden, med en klar og næsten jublende Stemme:
„En Pæl Brændevin!“ Han tømte Halvdelen i ét
Drag og holdt Glasset med den anden Halvdel
hen for sig, idet han betragtede det med et Blik,
der efter Omstændighederne kunde kaldes be-
gejstret. Men efter et halvt Minuts Forløb tømte
han Gjenstanden for sin Tilbedelse og satte Glas-
set haardt ned mod Bordet. Kortspillet hørte
op; de andre Gjæster betragtede ham uden at
røre sig, næsten uden at trække Vejret; man
havde kunnet høre en Naal falde.

Den Fremmede sad omtrent fem Minutter,
som det syntes i dybe Tanker. Derpaa sagde
han med tung, snøvlende Tone: „En Pæl
Brændevin.“ Den blev bragt ham. I tre Drag,
hvert med ganske korte Mellemrum, tømte han
den, og derpaa sank han blidt sammen og ned
af Bænken. To Personer, der senere vare komne
og lode til at være hans Kammerater, toge ham
op og fulgte eller rettere bare ham ud.

De syv Gjæster bleve siddende ubevægelige, stirrende paa den tomme Plads, som om et Syn havde vist sig for dem, som om de ikke troede deres Sanser, hvad disse vel ogsaa engang imellem kunde have givet dem Grund til. En saadan Sugeværks-Heftighed, maatte de tilstaa, havde de ikke seet før; aldrig havde de seet Flasken blive stormet med en saadan Energi og Dødsforagt. Efter en lille Stunds Forløb sagde Anders Rundhat, uden dog at vende Øjnene fra det Sted, hvor Gjerningen var skeet, med en Stemme, som syntes at komme fra et sammenpresset Bryst, der endelig skaffede sig Luft: „Hvem var det?“

Da han formodenlig af sine Kammeraters vedholdende Tavshed sluttede sig til, at de ikke kunde besvare hans Spørgsmaal tilfredsstillende, vendte han Hovedet en Smule, henimod Kjælderpigen, og gjentog Spørgsmaalet: „Hvem var det?“ — „Det var Horne, den nye Kobbersmedsvend hos Kobbersmed Lillegaard“, svarede Pigen; „det er et fordrukket Svin ligesom I, derfor spør I vel.“

„Ny? Han var Fan'en ikke ny, han“ — sagde Anders Rundhat stille og med et ubeskriveligt Smil.

Jeg lagde Mærke til, at der ikke blev drukket synderlig mere denne Aften, og at Selskabet skiltes ad tidligere, end det ellers havde for Skik. Der kan opstilles forskellige Gisninger angaaende Aarsagen hertil. Havde hin Scene vist sig for Tilskuerne som et „afskrækkende Exempel“? Eller følte de ydmyg, at ham kunde de ikke naa, at ethvert Forsøg derpaa vilde være en Slags Bespottelse?

Søndagen efter, første Juledag, gik jeg tidlig paa Eftermiddagen gennem Kjælderstuen, netop som Kobbersmedsvenden aabnede Døren og traadte ind. Jeg blev for at se, hvorledes det nu vilde gaa. Han saa yderst svag og mat ud og gik med vaklende Skridt hen til Bordet. Ligesom sidst forlangte han „en Pæl“ og skyllede den ned med mere Heftighed, end en udmattet Vandrer paa en hed Sommerdag drikker af et Kildevæld. Mig forekom han i dette Øieblik saa nedværdiget i menneskelig Henseende, saa dyrisk, at jeg uvilkaarlig fik Lyst til at spille ham et eller andet Puds. Uden ret at vide, hvad jeg egentlig vilde gjøre, satte jeg mig hen ved Siden af ham; men hvor underlig blev jeg tilmode, da jeg ved at betragte ham fra Siden opdager en ren og ædel Profil, hvis Skjønhed det uvadskede

Ansigt snarere hævede end forringede. Som om han anede de onde Tanker, hvori jeg var kommen, vendte han i dette Øjeblik Øjnene mod mig og saa paa mig med et — ja, hvad skal jeg kalde dette Blik? Det lignede det Øjekast, et sygt Dyr kan kaste paa En, naar det troer, man vil gjøre det Fortræd, og hvori der er næsten menneskelig Forstand.

Han vendte igjen Hovedet bort og sagde til Pigen: En Pæl Brændevin. Greben af en besynderlig Følelse gav jeg Pigen et Vink og ilede op i Onkels Værelse, hvor jeg fyldte et Glas med Vin. Det satte jeg hen for ham.

Da han hørte Lyden af Glasset, der stødte mod Bordet, greb han det, uden at se op, og førte det til sine Læber. Men næppe havde Vinen berørt hans Tunge, før han, som rørt af et elektrisk Slag, fór op og nær havde væltet Bænken. Nogle Sekunder blev han staaende ubevægelig, derpaa sank han, som om Nervernes usædvanlige Spænding pludselig var ophørt, tilbage paa Bænken, med Øjnene glasagtig stirrende ud i Luften, og idet han mumlede: „Vin! ligesom den Aften!“

Jeg var blevet ganske forskrækket ved hans heftige Bevægelse; men, da han rolig satte sig

ned og hans besynderlige Udraab og hele Adfærd gav ham en ganske ny Interesse, sagde jeg blidt: „Drik, Horne, det er Dem vel undt.“

Han gav sig til at se paa Glasset, holdt det mod Dagslyset, og hans Øjne funkledede, alt som han stirrede i den røde Vin.

Men, om det nu var, fordi hans Indre savnede Energi nok til at vedligeholde disse Fornemmelser, eller Tanker og Følelser af en anden Natur overvældede ham — hans Øjne antog lidt efter lidt igjen det døde, glasagtige Udseende, hans Figur sank helt sammen, og han sad nu med Hovedet ludende hen over Bordet ligesom den første Aften, jeg havde seet ham. „En Pæl Brændevin!“ — sagde han som Ordre til Kjælderpigen.

Jeg lagde Haanden paa hans Skulder og sagde: „Horne! Hvorfor vil De drikke saa meget Brændevin! De har jo allerede faaet en hel Pæl. Lad det nu være nok for idag.“

„Troer I ikke, jeg kan betale, Godtfolk?“ sagde Horne snøvlede og tog en Haandfuld Kobberpenge op af Lommen; „en Pæl Brændevin!“

„Ih, vist ikke, behold Deres Penge, Horne!“ sagde jeg; „jeg mente kun, at De for Deres egen Skyld skulde aflægge den slemme Vane“

Horne kastede et Blik til den store Flaske paa Skjænken; imod Sædvane vandrede den ikke i Kjælderpigens Haand hen til hans Glas; hans Ansigt antog et Udtryk som en Hunds, naar man berøver den et Kjødben. „Er jeg paa et Værtshus eller ikke?“ raabte han hæst; „jeg kan søge et andet Værtshus.“

Med disse Ord gjorde han Mine til at rejse sig; men jeg lagde Haanden paa hans Arm og holdt ham tilbage paa Bænken. „Horne,“ sagde jeg, „det er Synd, at De vil drikke saa umenneskelig. Saadan en flink Arbejder, som De har Ord for at være! Og et Menneske som De, som man tydelig kan se, er født til noget Bedre!“

Jeg maa vel have brugt de rette Ord; thi Horne svarede: „Spar Deres kjønne Ord, min unge Herre! jeg kunde selv holde dem ligesaa kjønne; jeg har ogsaa gaaet i Latinskole.“

„Har De det, Horne?“ — spurgte jeg.

„Ja; og min Fader var Kancelliraad i Kjøbenhavn.“

„Var han det? Hvorledes blev De da vandrende Kobbersmedsvend?“ — spurgte jeg nysgjerrig og deltagende.

Horne kastede et Blik til Flasken; men da han ikke fra den kunde hente sig Bedøvelse,

maatte han give efter for Erindringen, der voxede i ham.

„I Huset, hvor vi boede, boede der en Kobbersmed, og han havde en Datter paa Alder med mig; hun hed Lise.“

Her kastede Horne et fortvivlet Blik til Flasken; ligesom en Hest foran en bred Grøft saaledes stejlede hans Sind foran Erindringen. Men, er Hestens Hjem paa hin Side Grøften, venter den hyggelige Stald, saa nærmer den sig dog, først lidt ængstelig, derpaa sætter den i et kraftigt Spring over Grøften. Horne antog formodentlig, at Vejen til Flasken gik over Fortællingen; han fortalte, først hæst og nølende, men efterhaanden med Heftighed, med arbejdende Bryst.

„Engang hørte jeg hendes Fader sige i Spøg, at den, der skulde have hans Lise, maatte være en god Kobbersmedsvend Saa vilde jeg ikke studere længer, men plagede min Fader fra Morgen til Aften, saa at han tilsidst satte mig i Lære hos Lises Fader Lises Fader sagde, at han aldrig havde havt en saa flink Dreng i Lære; det kom af, hvad han havde sagt om, hvem der skulde have hans Lise

Da jeg var tyve Aar, blev jeg Svend

Den Aften havde min Fader sendt Vin, som vi skulde have at drikke ved Gildet Da Mester, Lises Fader, havde skjænket mit Glas fuldt og udbragt min Skaal, tømte jeg mit Glas, med min venstre Haand paa Lises Arm Lise blev baade rød og bleg

Lise rejste sig og gik ud i Kjøkkenet Der var mørkt Jeg lagde min Arm om hende og trykkede hende til mig og sagde Lise, jeg har havt Dig kjær fra den Tid af, da jeg gik i Skole og skulde være Student

Lise græd og tog min Haand og sagde: William! Jeg vil være ærlig imod Dig Du faaer det dog at vide alligevel o, Gud forlade mig! (der boede en ung Greve paa første Sal) — — — En Pæl Brændevin!“ raabte Horne næsten rasende.

— — — — En Uges Tid efter kom Kjælderpigen en Morgen løbende ind til mig i det Værelse, der var nærvæd Skjænkestuen. Hun græd. „Hvad er der, Lisbeth?“ spurgte jeg. — „Horne er derude, han vil rejse bort.“

I Skjænkestuen stod Horne og stødte Proppen fast ned i en Pæleflaske; paa Skjænken laa Ransel og Stok.

„Hvad, Horne, vil De rejse? Hvor rejser De hen?“ spurgte jeg.

„Til Kjøbenhavn“, svarede han.

„Hvad er der i Vejen? Hvorfor vil De allerede rejse?“

Han tav lidt; derpaa svarede han sagte: „Igaar laa jeg tilsengs; jeg havde iforgaars drukket mer end sædvanlig. Doktoren sagde til mig, at hvis jeg ikke lod være at drikke, havde jeg ikke to Maaneder at leve i. Og nu“

„Og nu, Horne?“ — spurgte jeg næsten ængstelig.

„Og nu“, vedblev Horne — „vil jeg til Kjøbenhavn og se Lises Grav, og saa vil jeg drikke, til de to Maaneder er omme.“

Tømmerpladsen.

Min Onkels Hus var ikke noget romantisk Hus, og det vilde vist undre sig storlig, naar det erfarede, at det havde givet Stof til en trykt Fortælling. Der var ingen Børn, ingen Lystighed, ingen Selskaber. Skjøndt Onkels Drift gjorde ham det nødvendigt at holde en Snes Karle — Avlskarle, Kudske, Gaardskarle og Røgttere — et talrigt Butik- og Kontorpersonale og til disses Pleje idetmindste fem Piger, saa gik dog Husets Indre som en Maskine, rolig, ensformig og uden Afbrydelse.

Om Morgenens, naar jeg kom op, fandt jeg Dagligstuen næsten skinnende af Renhed; frisk Sand var strøet paa Gulvet; om Sommeren stod en Blomsterkost paa Bordet og udbredte en mild Vellugt i Værelset, om Vinteren var et lille

Fyrfad med Røgelse sat paa Kakkelovnen. Paa et lille Bord i Hjørnet af Stuen stod et Par Kopper, Sølv-Fløde- og Sukkerskaalen, et Fyrfad med Thepotten og en lille Asiette med Smørrebrød. Naar Onkel havde drukket sin The, kom Ingen ind i Værelset før Kl. 12. Tante var beskæftiget i Køkkenet, Onkel i Kontoret, Butiken eller Magasinerne. Paa Slaget 12 stod Middagsbordet dækket. Onkel og Tante sad i Sofaen, Bogholderen og de to Svende traadte bukkende ind; naar første Ret var spist, rejste sig de to Svende og gik ud i Butiken, enten deres Nærværelse var nødvendig der eller ej; de kom nøjagtig tilbage, naar Eftermaden var skaaren for, med et lille Nik til Onkel og Tante tømte de deres Glas Vin og gik fra Bordet, i Almindelighed uden at der var talt et Ord. Bogholderen, der havde været i min Onkels Tjeneste, siden han etablerede sig, blev et Par Minutter længer; der vexledes nogle Ord om Bøgerne eller om den og dens Soliditet eller om en Ildebrand paa Landet, hvorpaa Bogholderen med et Buk for Tante forlod Værelset og Onkel lagde sig til at sove Middagssøvn.

Som Barn havde jeg aldrig vovet at afbryde den højtidelige Tavshed, som Vanen havde helliget

ved Onkels Middagsbord; men, da jeg var blevet Student, da jeg havde røget Tobak i et Selskab, hvor en af mine forrige Lærere var tilstede, da jeg havde begyndt at ræsonnere over Guds Tilværelse og Sjælens Udødelighed, vovede jeg at gaa et Skridt videre, og jeg sagde engang ved Middagsbordet til Onkel: Det er rart Vejr idag, skal vi ikke i Eftermiddag gjøre en Sejltur med Tante? — Den første Lyd af min Stemme skræmmede næsten mig selv, og hele Bordselskabet drejede uvilkaarlig Hovedet hen imod mig, men derpaa endnu mere forbavset imod Onkel, da han svarede: Du kan spørge Tante, om hun vil tage med. — Nu havde jeg Fuldmagt til at tale: De gjør os nok den Fornøjelse, Tante, ikke sandt? — Og Bordselskabets Forbavselse naaede den højeste Grad, da endogsaa Tante talte og svarede mig: Siden Du er blevet saadan en flink Student, faaer man vel. — Mit Mod kjendte nu ingen Grænser, jeg havde turdet binde an med Storsultanen selv, og da de Andre rejste sig, fik jeg Onkel til at rykke ud med et Glas gammel, ægte Dry-Madeira, idet jeg gjorde ham opmærksom paa, at en saadan Dessert var overordenlig gavnlig for Sundheden. Siden den Tid blev Madeira en staaende Artikel ved Onkels Middags-

bord og jeg af alle Husets Folk, fra Kontoret til Stalden, betragtet som almægtig i Huset.

Efter Bordet indtraadte igjen Formiddagens Stilhed; Husets Maskineri fortsatte sin ensformige Bevægelse. Sjelden bevirkedes en Afbrydelse ved en Proprietærs eller Præstefamilies Ankomst fra Landet eller ved, at en Kapitajn, der var hjemkommen med et af Onkels Skibe, gjorde sin Opvartning. Saa var der Stads! Jeg erindrer, at Onkel engang gik om i ængstelig Forventning. Han havde udsendt et Skib paa en usædvanlig stor og lang Expedition, og de sidste Efterretninger, man havde om Skibet, var, at det var blevet seet under en Storm i den biskayiske Bugt. Onkel gik op og ned bagved Disken, med Hænderne paa Ryggen og fløjtende alle mulige Melodier imellem hverandre; saa vidste man, at han ikke var god at komme nær. „Klausen! er Posten endnu ikke kommen?“ sagde han til den første Svend. — „Nej, Husbond,“ svarede Klausen. — Onkel brummede: „Til Helvede med Skibet, naar galt endelig skal være; blot min brave Krøyer var frelst!“ — Derpaa fortsatte han sin Gang og sin Fløjten. Pludselig formørkedes Butiken af en høj, svær Mand, der kom ind ad Døren, Onkel saa op — i næste Øjeblik satte han med

ét Sæt over Disken og om Halsen paa den Indtrædende. „Krøyer!“ raabte han næsten ude af sig selv, og kyssede Kapitajnen. — „Min kjære Herre og Principal!“ sagde Kapitainen. — „Har De Skibet med?“ spurgte Onkel efter at have fattet sig. — „Ja, bevare's! Det ligger ude i Bugten for Modvind; jeg er gaaet iland i min Baad. Alt vel ombord! Skuden lastet lige op til Skanseklædningen.“ — En Mængde Spørgsmaal og Svar krydsede nu hinanden, medens Onkel trak Kapitajnen hen imod Dagligstuen; men Kapitajnen erklærede, at han maatte strax ombord igjen. Da han vilde gaa, spurgte Onkel: „Troer De, at De kan faa Skibet bugseret ind til iaften? Jeg vil lade Bunden slaa ud paa et Oxehoved Vin og gjøre Klapjagt paa Ænderne og Kalkunerne i min Gaard til Matroserne, hvis de kunne komme iland iaften.“ — Kapitajnen svarede: „Jeg vil for det Første kun love dem et Anker; gaaer det ikke dermed, saa kan vi altid tale om Oxehovedet. Farvel saalænge!“ — „Husk paa, at De selv er min Gjæst iaften!“ raabte Onkel til ham ned ad Gaden. Lidt efter saa jeg Onkel med betænksomt Blik maale Højden og Breden af Disken, som han saa uforvarende havde sat

over; derpaa skyndte han sig ud i Kjøkkenet til sin Kone.

Henimod Aften vare alle Husets Folk, som kunde forlade deres Beskjæftigelser, samlede paa Onkels Tømmerplads, der strakte sig ned til Stranden, til den lille Havn for Baade, der her var anlagt. Onkel og Tante stode med Kapitajnen ved den smalle Træbro; Folkene holdt sig ærbødig i Baggrunden; i det Fjerne kom to Baade roende, besatte med Sømænd og beskin-nede af den nedgaaende Sommersol. Da Baadene nærmede sig Broen, strakte min utaalmodige Onkel Haanden ud og raabte: „Velkommen, mine Venner!“ Men Mandskabet i den første Baad blev liggende paa Aarerne, indtil den anden Baad havde indhentet den; derpaa bleve Aarerne rejste i Vejret, Sømændene aftog de blanke, sorte Hatte, og et tre Gange gjentaget Hurra rungede ud over den stille Bugt. Nu kunde Onkels Folk, der stode i Baggrunden, ikke holde sig længer, det maatte saa stride mod Respekten eller ej. Butikfolk, Gaardskarle, Kudske og Røgtere sendte Matroserne tre ligesaa rungende Hurraer til Gjengjæld, til Bevis paa, at de ogsaa havde Del i Glæden. Min gamle Brumbasse af Onkel var saa rørt, at han rent glemte at

holde den Tale, jeg havde ham mistænkt for at have forberedt sig paa hele Eftermiddagen. Imidlertid vare Matroserne stegne i Land og havde opstillet sig i Række under Styrmandens Anførsel. „Nu et Hurra for vor Kapitajn, Manne!“ sagde Styrmanden, „og saa Kurs efter Vin-ankeret!“ Et nyt, mægtigt Hurra lød, endnu et, og endnu et, hvorpaa Toget satte sig i Bevægelse under Larm og Jubel. Onkel gik saa stille og bleg, som om han fulgte Lig; engang imellem gjorde han en ærgerlig Bevægelse, som om han skammede sig over sine Følelser; men det hjalp ikke, hvergang han saa paa Kapitajnen og Matroserne, trak det igjen i Ansigtet og da han kom op i sin Stue, satte han sig paa en Stol og lagde Panden mod Bordet.

Jeg kunde ikke nægte for mig selv, at det stille Kræmmerliv dog ogsaa havde sin Poesi, og denne Aften ønskede jeg mer end én Gang, at jeg ikke var Student, men Kjøbmand.

Nu gik det løs i Borgestuen. Matroserne sang og drak og vare som hjemme og respekterede slet ikke det ældre Krav, Husets Karle troede at have paa Husets Piger, og Husets Piger lode til aldeles at have glemt Karlene. Jeg troede at kunne se paa disse, at de inderlig

fortrød de Hurraer, hvormed de havde hilst Gjæsternes Ankomst. Tilsidst, da Matroserne gjorde dem det altfor broget, gik de fortrædelige tilsengs. Men Matroserne, der havde været i Spanien, syntes slet ikke at være misfornøjede med denne sjællandske Maade at vise Skinsyge paa.

Men slige Scener vare saa sjeldne i Onkels Hus, at de kun tjente til som Undtagelse at bekræfte Reglen om dets Ensformighed og Kjedsommelighed. Det eneste Sted i Huset, hvor der daglig var noget Liv, var Tømmerpladsen. Da Onkel var den eneste Kjøbmand i Byen, der handlede med Tømmer, havde han Leverancen ved alle Ildebrande, til alle nye Bygninger, til alle Snedkere og Tømrere i Byen og den stærkt befolkede Omegn. Paa hans Tømmerplads samledes Proprietærer, Præster, Bønder, Heste og Køer; her afsluttedes Handler som paa et Marked; her blev stjaalet og den opdagede Tyv banket; her forefaldt Slagsmaal, og her drak man Forsoning efter Slagsmaalet.

Pladsen strakte sig i en Længde af over hundrede Alen fra Bygningerne ned til Stranden. For oven var den bred og omgivet med Magasiner og Stalde, derpaa strakte den sig smallere, langs med Haven, og kun omgivet af et Stakit.

Paa det Sted, hvor det Smalle begyndte, laa en stor dansk Bulbider i Lænke foran en uhyre Stabel af Lægter. Mangen Vinterdag har jeg som Barn leget Soldat paa denne Plads; da var Hundehuset mit Vinterkvartér, fler end én Bonde har korset sig ved at se den lille Dreng ligge i den store Hunds Favn. Men til Gjengjæld for dens Venskab har jeg ogsaa trolig bragt den mangt et Ben, hvoraf Kjødets ikke var fuldt saa afpillet, som Tantes Husreglement fordrede; mangen hed Sommerdag har jeg bragt den rent Vand og vadsket den ligesaa godt, som Husjomfruen vadskede mig.

Men henimod Aften, naar Mængden havde fjernet sig, naar Skyggerne af de opstablede Træmasser bleve lange og Hundens Øjne funkede i Tusmørket, som om den var sig bevidst, at nu begyndte dens Tjenestetid, saa blev der uhyggeligt paa Onkels Tømmerplads. Lægtestablerne toge sig ud som gothiske Spir, de firkantede Brædemasser saa ud som mørke Taarne, og de lange Rækker af Bjælker og Planker lignede Volde. Hist og her stak en enkelt Lægte sit smækre Spir frem, et enkelt Bræt ragede ud fra Brædestablen, en enkelt Planke var trillet ned, og det gav det Hele et Udseende af en

Ruin, en forfalden Borg, hvor Aander drev deres Væsen. Folkene i Borgestuen kunde ogsaa fortælle, at man manges Nat hørte en sær Støj herudefra; da larmede Hunden og sled i sin Lænke; men, naar man kom ud, var der Intet. Dette kom mig i Tankerne, naar Mørket faldt paa, og naar jeg da saa paa Hunden, forekom den mig som en ganske anden Hund; det var, som om den ventede sit hemmelighedsfulde Selskab.

Det var i min Barndom, senere blev jeg naturligvis forstandigere. Imidlertid er det vist, at Hunden aldrig har kjendt mig eller nogen af Husets Folk om Natten.

En Nat, den anden Sommer efter at jeg var blevet Student, og kort efter min Ankomst, blev jeg vækket af Onkel, der stod for min Seng med en Hirschfænger i den ene Haand og et stort Gevær i den anden. Han sagde: „Staa op, og gaa med mig!“

Jeg var faret op i Angst og kunde ikke strax samle mig. „Hvad er der, Onkel?“ spurgte jeg.

„Staa op og klæd Dig paa! Imens kan jeg fortælle, hvad der er. Saadan! Her er Dine Benklæder! Jeg har i en Maanedes Tid

lagt Mærke til, at Hunden ude paa Tømmerpladsen tager paa Vej netop hver fjerde Nat. Folkene tro, det er Spøgeri; men jeg véd bedre, hvad det er: Der bliver stjaalet af mit Tømmer. Inat er det der igjen, og det er klart Maaneskin; Dig kan jeg stole paa, kom Du med mig. Tag en Bøsse med for Sikkerheds Skyld.“

Jeg var hurtig klædt paa og greb den dobbeltløbede Riffel, der altid hang ladt i dette Kammer, og fulgte Onkel.

Alt som vi nærmede os Tømmerpladsen, kunde vi tydeligere høre Hundens Larm. Da vi kom til Porten, der skilte Gaarden fra Pladsen, skjælvende min Onkel, saa at han ikke kunde faa Nøglen ind i Hullet; men Hunden, hvis skarpe Sans formodenlig underrettede den om, at der nærmede sig Hjælp, syntes at samle nye Kræfter, og pludselig lød det, som om den i fuldstændigt Raseri havde slidt sig løs og fór ind paa Nogen. Da faldt der et Skud, Hunden udstødte et dæmpet Hyl, og Alt blev stille. Jeg blev saa forbitret ved Tanken om, at man havde dræbt Hunden, at jeg paa Maa og Faa skjød igjennem den gamle Port i den Retning, hvorfra Lyden var kommen. Der hørtes et svagt Skrig; men, da Onkel endelig havde faaet Porten

op og vi traadte ud paa den maanebeskinnede Plads, var der Intet at se. Det forekom mig et Øjeblik, at jeg gjennem Aabningen mellem Brædestablerne saa en Skygge glide hen over det tilgrænsende Vænge; men i næste Øjeblik var det forsvundet, og jeg var tilbøjelig til at tro, at jeg havde seet fejl.

Min Onkel yttrede ingen synderlig Lyst til at gaa videre og gjennemsøge Brædestablerne og jeg ikke heller; thi, om jeg end havde endnu et Skud i Geværet, er det dog, selv i heldigste Tilfælde, ikke videre behageligt at komme i Haandgemæng og skyde et Menneske for et Stykke Tømmers Skyld. Saaledes vendte vi da om, og denne Nats Eventyr var tilende.

Næste Morgen blev Hundens Saar undersøgt. Det viste sig da, at en Kugle havde berørt Hovedet og taget lidt af Hovedhuden bort; men forresten var Hunden kun bleven lammet ved Rystelsen, og Dyrlægen gav til min store Glæde Haab om dens Helbredelse. Den blev baaren op i Borgestuen og lagt paa en gammel Dyne, og den største Stilhed blev paalagt Folkene, naar de spiste, for ikke at forstyrre Patientens Slummer.

Som jeg længere op ad Dagen stod foran Hunden, der laa med halvaabne Øjne, ligesom i Dvale, kom Nogen gaaende, og jeg bemærkede, at Hundens Øjne pludselig aabnedes helt og lyste af Raseri, og at den gjorde et frugtesløst Forsøg paa at rejse sig. Jeg vendte mig hurtig for at se, hvem det var. Det var da ingen anden end den ene af Onkels Svende; han gik forbi uden at se til Hunden; men netop denne tilsyneladende Ligegyldighed i Forening med Symptomerne hos Dyret vakte en Mistanke hos mig, og jeg besluttede at lægge Mærke til Sven- den i al Stilhed.

Det var en høj, velvoxen Fyr med et kjækt og smukt Ansigt. Han plejede at styre en af Onkels Sejlbaade i en Storm ligesaa rolig, som han afvejede et Pund Kaffe; jeg havde seet ham skyde en Maage i Flugten med samme Sikkerhed, som han i Magasinet afhuggede et Stykke Stangjern. Paa Borgerballerne var han, om just ikke en komplet fin og gentil Kavalier, dog en rask og beleven Danser. Skjøndt Onkel i Almindelighed ikke kunde lide de „kjøbenhavn- ske Fyre“, hvorved han forstod de Svende, der havde Sans for Andet end Disken, Kontoret og Tømmerpladsen, hørte jeg ham dog ofte om-

tale denne Svend som den flinkeste og paa-
lideligste, han nogensinde havde havt, og jeg
selv havde, trods min vakte Mistanke, Møje med
at tro, at han stod i Forbindelse med Folk, der
stjal Tømmer fra min Onkel.

Ganske overensstemmende med det Vink,
Onkel havde ladet falde, mærkede jeg i tre Dage
intet Usædvanligt; men den fjerde Dag blev jeg
opmærksom paa en besynderlig Uro, der syntes
at have betaget Svenden. Han spiste Lidet eller
Intet ved Middagsbordet, svarede forvirret paa
alle Spørgsmaal og kunde ikke engang besørge
Kunderne i Butiken. Henad Eftermiddagen gik
han over i Svendekammeret, og da jeg ansaa
det for min Pligt at udspionere ham, lyttede jeg
og hørte da, at han ladede en Pistol eller et
Gevær og lagde Vaabnet under Sengen.

Nu antog jeg, at Turen var til mig at handle.
Jeg skaffede mig hemmelig Nøglen til et af de
Magasiner, der vendte ud til Tømmerpladsen.
Derhen bragte jeg, under Foregivende af at ville
skyde Strandmaager, den dobbeltløbede Bøsse,
endvidere noget Brød og en Flaske Vin, der skulde
tjene mig til Aftensmad; endelig stak jeg ved
min Bortgang to smaa Pistoler til mig, som
Onkel havde hængende i sit Sovekammer oven-

over sin Pengekasse. Da det begyndte at mørkne, blev jeg nede i Haven, indtil Porten, der førte fra Gaarden til Tømmerpladsen, var lukket, og gik saa op og skjulte mig i Magasinet.

Aftenen var stille. Igjennem den paa Klem staaende Dør kunde jeg høre Oldenborrerne summe og Søen hult rulle mod Stranden. Da det var Midnat, stod Maanen op, og Tømmerpladsen blev lys; over enkelte Partier af den kastede Lægte- og Brædestablerne deres underlige, uhyggelige Skygger.

Klokken blev Et, og jeg begyndte at blive søvnig; da hørte jeg en sagte Larm, der gjorde mig aarvaagen. I den Bygning, der skilte Gaarden fra Tømmerpladsen, og som brugtes til Oplag af Salt og Tjære, aabnedes en Luge, og ud af denne svang sig — min Onkels Svend. Han var formodentlig steget ind gjennem en af de Luger, der vendte til Gaarden, og var ved Hjælp af en Tjæretønde naaet højt nok til at kunne svinge sig ud igjen paa den anden Side. Forsigtig stablede han endel Brænde sammen nedenfor Lugen for at sikkre sig et hurtigt Tilbage-tog. Derpaa gik han, idet han ligesom instinktmæssig stadig søgte Skyggen, hen til den Side af Tømmerpladsen, der vendte ud til Naboens

Vænge, og blev en Tidlang staaende der ganske stille. Imidlertid vendte jeg Piben af min Bøsse henimod ham, for, naar jeg anraabte ham, at se truende ud, og gjorde mine to Pistoler færdige; tog ogsaa, ærlig talt, en Slurk af Vinflasken for at styrke mit Mod.

Lidt efter hørte jeg en sagte Hvisken, hvorpaa jeg saa et Brædt i Plankeværket blive skudt ud, og — en ung Pige steg gennem Aabningen ind paa Pladsen.

I dette Øjeblik paakom mig en Følelse af Skamfuldhed: Der sad jeg med en dobbeltløbet Bøsse, det ene Løb ladet med Kugle, det andet med Hagl, to skarpladte Pistoler og en Flaske Vin, som jeg næsten havde tømt for at holde Modet oprejst. Og den frygtelige Fjende, imod hvem jeg saaledes var væbnet lige indtil Tænderne, var ingen Anden end den blide Gud Amor.

Nu begreb jeg meget godt den stakkels Fyrs Uro — i en Alder af atten Aar har man Sympathi med Sligt. Ogsaa det, at der netop hver fjerde Nat var Larm, begreb jeg; det var formodenlig den en for alle Gange, i Mangel af Korrespondance, aftalte Mødetid.

Det Eneste, jeg kunde have imod det Hele, var, at jeg ikke selv var i Svendens Sted; thi jeg kjendte meget godt den unge Pige; det var Hattemager Petersens Datter, vor smukke Naboerske. Sidste Vinter havde jeg danset med hende paa Borgerballet, og der laa dengang i det dunkle, blaa Øje en ungdommelig Sorgløshed og derhos en næsten bakkantisk Glæde over Dansens Hvirvel, som bragte mit Hjerte til at banke hurtigere.

Det elskende Par var imidlertid gaaet tæt forbi mig og forsvandt i et af Lysthusene i Haven. Jeg stirrede i nogen Tid op til Maanen og faldt saa i Søvn paa mit haarde og ensomme Leje.

Næste Dag pintes jeg svarlig af den Hemmelighed, jeg bar paa. Jeg smilte flere Gange saa skjelmisk som mulig til Hansen, hostede og sagde: Hm! hm! men han syntes aldeles ikke at mærke det og bevarede en urokkelig Alvor.

Det gjorde et underligt Indtryk paa mig, at min Fortrolighed saaledes blev tilbagevist. Hemmeligheden, der nylig havde forekommet mig saa smilende og munter, blev alvorlig og mørk; min Moralitet oprørtes pludselig over Forholdet mellem de to unge Mennesker, og jeg sagde til

mig selv, at det var min Pligt, min ufravigelige Pligt at fortælle, hvad jeg vidste. Men hvergang jeg saaledes havde bevist for mig selv, at Tavshed vilde være en Fejl, baade imod Sædeligheden og imod selve det unge Par, der ilede Fordærvelsen imøde, paakom mig en Følelse af, at mit Bevis dog ikke duede, at jeg var en Forræder, naar jeg talte.

Hemmeligheden begyndte at pine mig, jeg led ved at bære paa den; saaledes maa Kong Midas's Barber have været tilmode, da han havde opdaget, at hans Herre havde Æselsører. Jeg troer, jeg var blevet syg, hvis ikke Skjæbnen havde forbarmet sig over mig.

Et Par Dage efter gik jeg en Morgen nede paa Tømmerpladsen frem og tilbage foran det løse Brædt. Det var min eneste Fortrolige, jeg havde fattet en Slags Kjærlighed til dette Brædt og tilbragte en stor Del af Dagen i dets Nærhed. Pludselig saa jeg min Onkel komme nede fra Stranden. Han bar en Træsko i Haanden og gik usædvanlig hurtig; jeg kunde ved første Øjekast se, at der var Noget i Vejen.

„Nu har jeg Tyven!“ raabte han, da han fik Øje paa mig.

„Hvilken Tyv, Onkel?“

„En af dem, der stjæle mit Tømmer — her har jeg Beviset!“

Med disse Ord løftede han Træskoen i Vejret og rystede den med truende Triumf.

„Jeg skal gjøre kort Proces!“ vedblev Onkel; „alle mine Folk skal i Forhør, og Ole Jensen skal strax arresteres.“

„Men, Onkel, hvad har De da opdaget?“

„Jeg har opdaget, hvem der var her paa Pladsen forleden Nat! Jeg har gaaet og lirket og passet paa og seet alle mine Folk stift i Ansigtet; men jeg kunde ikke opdage Noget. Ligesom jeg laa inat, faldt det mig ind, at Tyvene vist vare retirerede ud over den lille Plet, der ved Lavvande er aaben mellem Stakittet og Stranden, og at man mulig kunde finde Spor inde i Vænget. Jeg kunde ikke sove af Længsel efter Dag gryet. Nu har jeg været der — rigtig, der var Spor, og en halv Snes Skridt hinsides Stakittet fandt jeg denne Træsko, der passer i Sporet. Og over Vristen er udskaaret O. J.s. Det er Røgteren Ole Jensen; han har O. J.s. syet med rødt Garn paa sine lange Strømper. Han skal strax til Byfogden!“

Nu havde jeg en Grund til ikke at tie længer: En Uskyldig blev mistænkt, han burde

ikke forhøres og arresteres, for at de Skyldige kunde gaa fri! Jeg sagde:

„Onkel, naar De vil give mig Deres Ord paa, at De ikke vil blive hidsig, saa skal jeg fortælle Dem Alt.“

„Du?“ udbrød Onkel, med slet dulgt Fortrydelse over, at jeg mulig havde opdaget Mere end han.

„Ja, Onkel; men giv mig Deres Haand paa, at De ikke vil være for streng; De vil faa en underlig Historie at høre.“

Onkels Nysgjerrighed var vakt, og han gav mig sit Ord. Jeg fortalte ham hin Nats Begivenhed.

„Det var som Pokker!“ sagde Onkel og kastede Træskoen; „den Gavtyv! Fulgte Du efter dem ned i Haven?“

„Nej, Onkel“, svarede jeg og slog Øjnene ned.

Han gav sig til at gaa frem og tilbage med Hænderne paa Ryggen, og jeg troede, at han tænkte paa, hvad han skulde foretage i Sagen; men pludselig standsede han foran mig og sagde: „Ludvig, det er vist Noget, Du selv har lavet. Saadant Noget kan ikke foregaa i mit Hus.“

„De kan jo faa det at se med Deres egne Øjne, Onkel.“

„Død og Pine! Kan jeg det?“ raabte han og gned Hænderne.

„Ja, næste Gang de mødes, behøver De jo blot at gaa med ned i Magasinet.“

„Ja, men naar mødes de, Du kloge Hoved? Hæ!“

„Det er jo hver fjerde Nat, og desuden skal jeg nok forud mærke det paa Hansen.“

„Hm, ja, saa gjør det; men vær nu bare forsigtig og lad ikke Munden løbe. — For jeg vil have Syn for Sagn“, tilføjede han med streng Tone, „og saa skal Hansen ske Allandsens Ulykker.“

Det var til ingen Nytte, at min værdige Onkel forstilte sig for mig; jeg mærkede godt, at han i Grunden havde en inderlig Fornøjelse af Historien.

De to følgende Dage søgte han forgjæves at unddrage sig det Fortrolighedsforhold, der var opstaaet imellem os, og som efter hans Begreber var upassende for en Onkel. Naar han tiltalte mig, var Tonen i Begyndelsen haard og uvenlig; men lidt efter lidt blev den sagtere og blødere, da Samtalen uvilkaarlig bevægede sig

hen imod vor Hemmelighed og endte med, at Onkel vilde have den natlige Scene endnu mere detailleret. Saa greb han sig pludselig i det og sagde strengt: „Jeg taler kun til Dig derom for at paalægge Dig, at Du ikke sladrer. Husk paa, at det gjælder en ung Piges Rygte; slige Ting er ikke at spøge med.“

Den fjerde Aften kom endelig, og Onkel og jeg begave os ned i Magasinet. Og da vi sad der i Mørke, Onkel paa en Bunke Hamp og jeg paa en Kaffesæk, da forsvandt de sidste Glimt af Onkels Værdighed, og han sagde Ord som disse: „Stik Dit Hoved ud og se, om Tøsen kommer“ „Er hun der?“ „Luk Lugen bedre op, lad mig faa mit Hoved ud!“ „Nej, se, hvor han tager hende om Livet — Fanden gale i det, at jeg er saadan en gammel Knark, som jeg er!“

„Skal vi gaa efter dem, Onkel?“ spurgte jeg, da det elskende Par var forsvundet i Haven.

„Nej, den Djævel gaaer jo med ladte Pistoler — det er ogsaa en forbandet Skik her i Huset med den Skydning. Jeg vil lade alle Bøsser og Skyderedskaber tage fra Svendene, ellers gaa de tilsidst i Butiken og veje Sukker

af med ladte Pistoler i Beltet. Lad os nu gaa op.“

Da vi stode udenfor, i det klare Maaneskin, erindrede Onkel formodenlig igjen sin Værdighed og angrede, at han i Mørket havde glemt den; han sagde: „Nu har jeg nok af de Narrestreger! Imorgen skal jeg snakke alvorlig med Hansen; en saadan Umoralitet vil jeg ikke taale i mit Hus. Gaa nu ind iseng.“

Jeg gik tilsengs og sov rolig; thi jeg vidste meget godt, at trods Onkels Ord kunde de to Elskendes Sag nu ikke være i bedre Hænder.

Efter nogle Timers Søvn blev jeg pludselig vækket af vor gamle Husjomfru, der stod og trak i min Arm og raabte mit Navn.

„Hvad er der i Vejen?“ skreg jeg.

„Han skal strax over til sin Onkel.“

„Til Onkel? Er han allerede oppe?“

„Allerede, siger Han? Saa véd Han nok ikke, hvad der er skeet med Hansen?“

„Med Hansen?“

„Ja, med Hansen!“ sagde Husjomfruen og gottede sig en Stund over min forventningsfulde Mine. „Hans Onkel kom over i Svendekammeret Kl. 5 for at kalde paa Hansen, og saa svarede Hansen: Gaa ad Helvede til! og

vendte sig om paa den anden Side og havde ikke engang Dyne paa sig. Men Hansen maa da have været fuld, eller ogsaa har han ikke faaet udsovet.“

„Ja, det er rimeligt nok. — Men hvad sagde Onkel?“

„Ja, hvad han sagde? Han tav som en Mur og gik ud af Kammeret; men vi kan da nok begribe, at det ikke bliver derved. — Det gjør mig saa ondt for stakkels Hansen“, vedblev Husjomfruen og tørrede Øjnene med Forklædet; „han har dog ellers været et honnet og skikkeligt Menneske, og nu skulde han komme i den Ulykke!“

„Aa, det bliver vel nok godt.“

„Jo vist! Sige: Gaa ad Helvede til! til Husbond og vende ham — jeg havde nær sagt et slemt Ord. Men skynd Han sig nu op, og læg Han et godt Ord ind for Hansen hos Hans Onkel og Tante Aa, bed for Hansen hos Hans Tante, hører Han det, lille Ludvig!“

„Ja, Jomfru Grethe, det skal jeg nok! Men lad mig nu bare komme i Klæderne.“

Da jeg kom gennem Butiken, gik Butikfolkene med nedslagne Øjne; det var, som om

der var Torden i Luften og de frygtede for uforvarende at se Lynet.

Paa Kontoret sad Onkel i den gamle, læderbetrukne Lænestol, og han havde et Ansigt saa majestætisk, som om han var Pluto og skulde dømme i Underverdenen. Bogholderen sad ved Vinduet og skar Penne; hans Ansigt var ligesaa flegmatisk som ellers; men, naar han skulde skjære Splitten af, saa jeg, at hans Haand rystede.

Efter en lang Pause sagde Onkel: „Du skal være Vidne her tilligemed Thanning. Gaa ud og hent Hansen.“

Og medens han talte, vendte han Ansigtet imod Vinduet for ikke at se paa mig og tabe noget af sin Majestæt.

Jeg gik ud i Gaarden for at søge efter Hansen. Han var nede paa Tømmerpladsen, og idet jeg fik Øje paa ham, var han ifærd med at banke en af Butikdrengene; derpaa gav han sig til at afhugge Stangjern for en Bonde, og han slog saa haardt, at Jernet brast ved det første Slag.

Jeg nærmede mig ham og sagde: „Hansen, jeg skulde bede Dem komme op til Onkel.“

Hansens blege Ansigt blev endnu blegere; men uden at sige et Ord tog han sit Forklæde af og fulgte mig.

Da vi vare gaaede lidt, spurgte han: „Er Husbond meget vred?“

„Nej, det kunde jeg ikke mærke.“

„Ja, jeg kjender nok Husbond — blot han ikke lægger Haand paa mig.“

„Det gjør han ikke, Hansen! Vær kun rolig for det!“

Vi kom op i Kontoret. Hansen sagde ærbødig: „God Morgen!“; men Onkel svarede ikke og saa mod Vinduet. Uden at vende sig om sagde han til Bogholderen: „Thanning! Sig den Karl, hvad jeg har paalagt Dig.“

Bogholderen rømmede sig flere Gange, inden han fik følgende Ord frem: „Hansen! Det gjør mig ondt Men Du har fornærmet Husbond Jeg har Ordre at sige Dig, at Du øjeblikkelig skal forlade Huset Her er Din Løn.“

Ved de sidste Ord skjød Bogholderen en lille Bunke Penge hen til Hansen, tog sit Lommetørklæde frem og pudsede sin Næse.

„Husbond!“ sagde Hansen med bævende Ansigt, „jag mig ikke bort i Utide. Jeg kjendte

ikke Husbond, ellers havde jeg før bidt Tungen af mig end sagt, hvad jeg sagde.“

„Det kan være det Samme,“ svarede Onkel barsk; „nu kan jeg ikke bruge Ham i min Tjeneste.“

„Lad mig blot blive de tre Maaneder til Skiftetid“, sagde Hansen bønfoldende; „Husbond er jo ellers en god Mand.“

„Nej, det bliver, som Han har hørt!“ sagde Onkel uden at vende Blikket fra Vinduet.

„Lad mig da blot blive fire Dage!“ bad Hansen næsten grædende; „Husbond véd ikke, hvor ulykkelig De gjør mig.“

Onkel svarede: „Det vil jeg først spørge om. Det kommer an paa Hattemager Petersen.“

„Paa Hattemager Petersen?“ raabte Hansen med et Ansigt, hvorpaa Overraskelse og Samvittighedsangst stod skrevet.

„Ja, paa Hattemager Petersen“, sagde Onkel; „Ludvig, sig Du til en af Drengene, at han skal gaa ind og hilse Hattemager Petersen fra mig og bede, om han ikke vil være saa god at se ind til mig strax tilligemed sin Datter. Sig saa til Din Tante, om hun vil lade min Frokost bringe herop.“

Det varede en god Stund, inden Hattemager Petersen kom med sin Datter; Onkel spiste i Magelighed sit Smørrebrød; Bogholderen spidsede Penne og saa nu og da paa Onkel som for at læse Opløsningen af denne Gaade paa hans Ansigt; Hansen stod ubevægelig med blege Kinder og blaa Læber. Havde han fortjent nogen Straf, saa led han den rigelig.

Endelig kom Hattemager Petersen med sin Datter, der næsten var i samme Tilstand som Hansen. Og da hun nu tilmed saa Hansen staa der, vaklede hun og sank ned paa en Stol.

„God Morgen, Nabo!“ sagde Onkel; „vær saa god at sidde ned. — Undskyld, at jeg har ulejliget Dem; men det er i en Sag, som stærkt angaaer Dem. Den angaaer ogsaa Dem, lille Jomfru — De véd kanske, hvad det er?“

Lotte var ikke istand til at svare. Jeg følte Blodet stige mig til Hovedet; thi jeg begyndte at blive angst for, at Onkel nu vilde sige Alt.

Onkel vedblev: „Kort og godt, Nabo! der staaer min Svend Hansen; han skal jages bort idag — vil De give ham Deres Datter til Kone?“

Hattemager Petersen var en Holstener og meget hidsig; han sprang op og raabte: „Gifte min Datter til den Landstreicher! Har jeg Penge til at etablere ham mit? Naar Kribben er tom, bid's Pferderne. Kom, Lottchen, lasz uns gehen!“

„Bi lidt, Nabo; det er ogsaa min Mening. Men, naar jeg etablerer ham i Bissrup og giver ham Opsynet med mine Magasiner — kan det saa ikke lade sig gjøre?“

„Das ist was anders!“ sagde Hattemager Petersen, og hans Ansigt forandrede sig, som naar der pludselig bringes Lys ind i et mørkt Værelse.

Lotte var sprunget op og havde kastet sig paa Knæ foran Onkel og kyssede hans Haand; Hansen stod et Øjeblik som maalløs, derpaa sprang han til, greb Onkels anden Haand og kyssede den.

Onkel saa igjen mod Vinduet, som om han søgte efter sin majestætiske Værdighed, men ikke kunde finde den; Bogholderen havde igjen travlt med Lommetørklædet.

„Lad det nu være godt, Børn“, sagde endelig Onkel; „lad os gaa ind til min Kone og

drikke et Glas paa Forlovelsen. Paa Søndag kan der blive lyst for Jer.“

„Hat's denn so 'ne Eile?“ spurgte Hattemager Petersen.

„Ja“, sagde Onkel og kneb Lotte i Kinden, „en god Gjerning skal man ikke opsætte.“

Da de Forlovedes Skaal var drukken, sagde Onkel: „Hansen, Du er nu ude af min Tjeneste. Jeg har kun én Forretning, som Du endnu maa besørge.“

„Gjerne, Husbond!“ sagde Hansen og rejste sig hurtig.

„Kom med“, sagde Onkel, „og tag Din Kjæreste med.“

Jeg mente at have en Ret til at gjøre dem Selskab og fulgte efter dem.

Onkel førte dem ned paa Tømmerpladsen; da han kom til det løse Brædt, standsede han og sagde: „Slaa mig det Brædt fast med et Par Firtommersøm.“

Lotte blev blussende rød; Hansen stammede: „Husbond, hvordan har De faaet det at vide?“

„Af ham der“, sagde Onkel og pegede paa mig; „det er Forræderen, der har beluret Jer.“

Den unge Pige betænkte sig lidt, derpaa ilede hun hen imod mig, tog mig om Halsen og kyssede mig.

Endnu engang glemte min Onkel sin Værdighed, og han sagde til mig: „Din Gavtyv! Jeg er Ejer, og Du faaer Lejen af min Tømmerplads!“

Rullestuen.

Da jeg var en halv Snes Aar gammel, havde jeg engang fundet Onkels Fugleskydningskasse og deraf udtaget et Lommetørklæde fuldt af fint Krudt, hvormed jeg i Tusmørket sneg mig ned til Vænget ved Stranden for at lave Troldkjærlinger. Jeg var saa forhippet paa den Glæde, jeg skulde have af mit Fyrværkeri, at jeg, efter at have lavet den første Troldkjærling, ikke gav mig Tid til at bringe Krudtet i Sikkerhed — det laa ved min venstre Side, medens jeg svingede den lille sorte Tingest, der udspruttede de funk-lende, gulrøde Gnister. Netop som jeg med et højt Glædesskrig vilde kaste den op i Luften, hørte jeg et dumpt Knald, en brændende hed Luftstrøm fór forbi mit Ansigt, og jeg styrtede omkuld. Da jeg havde rejst mig, var det Første,

jeg til min store Smerte opdagede: Lommetørklædet, der hang brændende oppe i et Træ; men jeg fik ikke Tid til lange Grublerier over, hvorledes det var kommet derop; thi i det næste Øjeblik bragte en underlig Stikken i mit venstre Ben mig til at se ned, og til min usigelige Rædsel saa jeg, at mine Benklæder brændte. Hvad vil Tante sige! Og maaske hun saagar siger det til Onkel! . . . Og Krudtet! . . . Og Fugleskydningskassen! . . . Jeg gav mig til at græde af Angst, og af Smerte; thi den ulmende Ild blev hvert Øjeblik stærkere. Pludselig følte jeg mig greben i Nakken, og et Øjeblik efter var jeg i Vand helt op over Hovedet.

Det var Onkels øverste Brændevinskarl, der tilfældigvis havde været i Nærheden. Da han havde trukket mig op og overbevist sig om, at jeg ikke havde lidt synderlig Skade, sagde han: „Men, Lodvig! hvad er det for Spilopper?“ — Jeg svarede grædende, at jeg var ganske uskyldig; ligesom jeg stod allerbedst, var der kommet Noget ligesom Ild, og det havde brændt mig. — „Vil Han nu lade være at lyve, Lodvig! Jeg saa jo godt, at Han fattede med Troldkjæringer.“ — „Kjære, rare Ole!“ bad jeg; „sig ikke Noget til Tante.“ — „Nej,“ svarede Ole, „jeg skal ikke

bringe Ham i Fortræd.“ — „Men hvad skal jeg sige til Tante?“ sagde jeg og begyndte igjen at græde. Ole betænkte sig lidt; derpaa sagde han: „Han kan sige, at Han faldt i Vandet, og at jeg trak Ham op.“ — „Ja, men Ole, jeg tør heller ikke falde i Vandet.“ — Ole betænkte sig igjen: „Saa sig da, at jeg kom til at skubbe Ham i Vandet.“ — „Ja, men Ole, saa faaer Du saa mange Skjænd.“ — „Det kan være det Samme“, svarede Ole; „Han maa gjerne sige det, naar Han vil love mig, at Han ikke tiere vil gaa og futte med Krudt.“

Det Offer, Ole bragte mig, syntes mig at være det største, det ene Menneske kunde bringe det andet. Jeg vidste fra den Tid af ikke alt det Gode, jeg skulde gjøre ham; jeg var altid hos ham i Brænderiet, gik Ærinder for ham, tappede Øl til ham, naar han var tørstig, og om Søndagen bragte jeg min Kage fra Middagsbordet ud til ham. Ole var ikke meget pæn og sagde ikke: Det er næsten en Skam. Han spiste min Kage til den sidste Bid, tørrede sig med Bagen af Haanden om Munden, med en Mine, som om han kunde spise mere, og spurgte derpaa: Det var dog vel Hans egen Kage, Lodvig? Han har da ikke knebet den fra sin Tante?

Engang gav jeg ham dog ogsaa et væsenligere Bevis paa min Hengivenhed. Jeg kom ud i Brænderiet, og da laa han og en anden Karl under en Bænk og sloges. Ole var meget stærk; men den Anden var kommen bagfra og havde spændt Ben for ham og holdt ham nu i Struben. Da jeg saa Ole ligge der, ganske blaa i Ansigtet, blev jeg næsten ude af mig selv; jeg løb til og tog Træskoene af et af de fire Ben, der sprællede under Bænken, og slog med den jernbeslaaede Hæl den anden Karl saa haardt og saa gjentagende i Hovedet, at der kom Blod. Han lod Ole fare og sprang op for at slaa mig; men ligesaa hurtigt kom Ole op, fik fat i ham og satte ham paa Hovedet i en Svalebøtte.

Siden den Tid var vort Venskab gjensidigt, og han kunde ligesaa lidt undvære mig som jeg ham. Naar der ikke var strengt Arbejde i Brænderiet, klippede han Kort ud til mig eller støbte Bly til mine Flitsbueugler nede i Fyrgraven eller løb og legede Tagfat med mig omkring Mæskekarrene. Om Søndag Eftermiddag tog han mig med paa den eneste Spadseretur, han foretog, nemlig ned i Vænget ved Stranden. Der satte han sig paa en Sten og stirrede op i Luften; han sagde, at han kunde saa godt lide

at sidde saadan og høre Vandet slaa imod Stranden. Naar han havde siddet saadan en Stund ganske stille, gik han op i sit Kammer og pyntede sig, og saa stillede vi os i Gaardens Port. Der stode vi da, han med Hat paa, i rød Vest, med de smaa Sølvknapper knappede helt op til Halsen, mørkeblaa Frakke, med tre eller fire Uhre i Lommerne og ligesaa mange Uhrkjæder hængende ud, med en sølvbeslaaet Mer-skumspibe stikkende op af Baglommen og en i Haanden. Thi den første Brændevinskarl hos Onkel havde en stor Løn og mange Sportler; Onkel plejede at sige, at hans første Brændevinskarl tjente Mere end han.

Naar vi havde staaet en halv Times Tid og hilst paa Byens Piger, der gik forbi, og som alle saa venlig til den smukke Ole, gik han tilbage til sit Kammer, klædte sig i sine daglige Klæder og syslede derpaa lidt i Brænderiet, hvis der ikke var Rullestue den Aften; thi saa begav han sig fra Porten derhen i sin fulde Stads.

Rullestuen var et stort, firkantet Værelse, der laa bagved Melkekamret. Gulvet var af Ler, og Møblementet bestod af Rullen og et stort Fyrretræsbord. Til Vinduer tjente to smaa Huller, som Pigerne om Vinteren tilstoppede med Klude;

derfor tændtes paa Festaftenerne den store Tranlampe med dobbelt Blus, der hang midt over Rullen.

Jeg havde altid havt en Slags Frygt for denne Stue; thi dels var den saa mørk og laa ved Enden af en lang, mørk Gang, dels havde jeg engang hørt en Historie om den, der ikke talte til dens Fordel. Jeg sad en Vinteraften i en Krog af Skjænkestuen og legede med gamle Kort; det var tidlig paa Aftenen, Stuen var tom; kun den gamle Røgter Niels Olsen sad ved Kakkelloven og sov. Lige med Et kom Maren, Malkepigen, ilende ind og kastede sig ned paa en Bænk; ved Larmen vaagnede Niels Olsen og spurgte: Hvad gaaer der af Hende, Maren? — Aa! jeg er nærved at daane! svarede Maren. — Niels Olsen rettede sig af sin bøjede Stilling, saa deltagende paa hende og sagde: Drik en Sopken, Maren. — I, gamle fordrukne Svin! raabte Maren; skal jeg nu ogsaa drikke Brændevin! Aa, Herre Jøsses, min Frelser! — Jeg troer, Satan rider Hende, sagde Niels Olsen; hvad gaaer der af Hende? — Aa, Du Frelsens Gud! Gud lad mig aldrig høre det tiere! Niels Ol'en, da jeg nu nyssens kom ud af Melkekammeret, hørte jeg det rulle inde i Rullestuen! —

Naa, saa véd jeg Besked, sagde Niels Olsen med dæmpet Stemme og foldede Hænderne. — Hvad véd I da, skreg Maren og blev kridhvid. — Er ingen af Husets Piger syg? spurgte Niels Olsen. — Jo, den lille Kirstine ligger jo syg, sagde Maren og hendes Øjne udvidede sig, og hun fik et Udseende, som hendes Blod blev til Is. — Ja, se Jer nu for om tre Dage. — Hvoraf véd I det, Niels Ol'en? spurgte Maren og nærmede sig tæt til ham, som om hun var angst for at staa alene. — Tjente jeg ikke i Gaarde med Birgitte? — Hvem var Birgitte, Niels Ol'en? — Ja, det var før Hendes Tid, Maren. Birgitte var den første Malkepige, som Husbond havde, efter at han var blevet gift. — Naa, og hun, Niels? Ja, dengang maatte hun og jeg rulle alene; da var vi ikke saa mange om det, som I nu er. Sidste Gang jeg rullede med hende, havde hun Feberen, og saa sagde hun: Jeg tænker, det er sidste Gang, vi rulle sammen, Niels Ol'en. — Saadant Noget maa Hun ikke sige, Birgitte, sagde jeg; om Gud vil, kan vi rulle mangan god Stok Tøj endnu. Næste Søndag stod jeg i Stalden og fyldte lige Truget for den store Tyr, vi havde dengang, og som senere blev uvan og stangede Slagter Mogensen, saa kaldte Birgitte

paa mig udenfor den forreste Stald og sagde, jeg skulde komme op og rulle. Jeg gjorde mig ikke videre Tanker derom, men gik lige op i Rullestuen. Da jeg saa aabnede Døren, Maren, da saa jeg Birgitte staa lyslevende der og ganske alene trække Rullen; men der var intet Tøj paa Rullestokkene. I Jesu Navn! sagde jeg og lukkede Døren i og gik igjen ned i Stalden. Men Onsdag Nat døde Birgitte. — Gud fri os naadig! sagde Maren og fik ondt. Niels Olsen rejste sig, fyldte et Halvpægleglas med Brændevin, drak noget deraf og slog det øvrige i Ansigtet paa Maren; derved kom hun til sig selv, og de lovede nu hinanden, at de ikke vilde tale om Noget til de andre Husets Folk, for at den lille Kirstine ikke skulde faa det at vide. Saa gik Maren igjen ind i Melkestuen.

Der staaer nu blot tilbage at fortælle, at den lille Kirstine ikke døde dengang; men desuagtet beholdt jeg min Frygt for Rullestuen og gik først derind ved Oles Haand; thi hvor skulde jeg vel have frygtet for at gaa hen, naar Ole var med mig?

Skjøndt jeg ikke forstod Alt det, jeg dengang saa i Rullestuen, har det dog bevaret sig saa tydelig i min Hukommelse, som om det var

igaar. Lampen med de to Blus var tændt og kastede sit stærke, rødlige Lys over de to ældste Røgttere, der trak Rullen; det var et Hoveri, som fra Arilds Tid havde paahvilet Stalden. I mættede Belysning stode alle Husets Karle, i Række langs med Væggen, og ligeoverfor dem, langs den anden Væg, stode Husets Piger og desuden Piger fra Nabolaget. Karlene tale i afbrudte Mellemrum til hinanden; men deres Ord gjaldt Pigerne, og Pigerne svarede ved at tale indbyrdes. Uden at de to Rækker saa paa hinanden, udvexlede de paa denne Maade gjensidig alle Nyheder, gave hinanden Skoser og afgjorde Trætter.

Saasnart „Herskabets Tøj“ var rullet, fra- traadte de to gamle Røgttere og søgte Skjænkestuen, som om de vidste, at de vare overflødige ved den Scene, der nu vilde følge. Den ene efter den anden af Pigerne gik hen til Bordet, omviklede en Rullestok med Linned og lagde den under Rullen; da forlod en af Karlene Rækken og hjalp hende at rulle. Naar de vare færdige, gav Pigen Karlen Haanden og sagde Tak, idet hun nævnede hans Navn. Undertiden skete det, at to eller flere Karle sprang frem paa en gang, og da kom det til en kort Kamp, inden

det lykkedes en af dem at bemægtige sig Rullen; det var især, naar en af de fremmede Piger traadte til Rullen med sin Stok. Undertiden blev ogsaa en Karl, der vilde skynde sig frem, under Latter holdt tilbage af hele Rækken; jo ivrigere han teede sig for at komme løs, desto stærkere blev Latteren, indtil han lovede at give Extrakt, saa slap han. Jeg fandt Alt dette saa morsomt, at jeg spurgte Ole, om han ikke ogsaa vilde rulle. Dertil svarede Ole: „Tys, Lodvig; det er Noget, Han ikke forstaaer sig paa endnu.“

Da alle Pigerne vare færdige, gik en af dem ud og kaldte paa Fransine, Tantes Stuepige. Fransine var en Bondepige; men som Barn var hun kommen i Tantes Tjeneste, og havde derved faaet et kjøbstadmæssigt Udseende; hun var ikke saa rød i Ansigtet som de andre Piger og gik heller ikke med Træsko og svære, struttende Skjorter; men blandt Husfolkene var hun godt lidt, fordi hun slet ikke var stolt, hvilket Sagnet fortalte, at den forrige Stuepige havde været.

Fransine kom hurtig ind med en lille Bunke Linned, hilste mildt: „God Aften i Stuen!“ og omviklede en Rullestok; derpaa lagde hun den under Rullen og lod, som hun vilde give sig til at rulle alene. Da forlod Ole sin Plads i Rækken,

uden at Nogen holdt ham tilbage, stillede sig ved Rullen og trak den for Fransine. Fransine saa ikke op, medens de rullede; men, da de vare færdige, gav hun Ole Haanden, saa venlig paa ham og sagde: „Tak, Ole!“ I dette Øjeblik fór et saadant Udtryk af Glæde over Oles Ansigt, at jeg uvilkaarlig blev glad og raabte: „Jeg vil ogsaa rulle!“ Marie, Kokkepigen, sagde: „Saa skulde vi nok have Bud efter den lille Emilie; men I To ere for smaa endnu dertil.“ Men med den lille Emilie er det en lang Historie, og den vil jeg ikke omtale nu.

Det var mod Slutningen af Sommerferien, at denne Rullestue fandt Sted, og jeg maatte rejse ind til Kjøbenhavn, i Skole, uden at være tilstede ved flere.

Da jeg i Juleferien kom tilbage, havde jeg en stor Glæde: Min Fætter Anton var i Besøg hos Onkel. Nu havde jeg Onkel, Tante, Ole, hele Huset og desuden Fætter Anton — jeg vidste ikke, hvorledes jeg skulde dele mig imellem dem, jeg havde næsten Mere at holde af, end jeg kunde overkomme.

Anton Falsen var den, jeg blandt alle Mennesker helst ønskede at komme til at ligne, naar jeg blev stor. Han var rigtignok Kjøbmand —

det vil sige: han bestyrede sin Faders Handel — og jeg skulde være Student; men han lignede aldeles ikke de andre Handelsfuldmægtige eller Kjøbmandssvende. Han forstod Alting, kunde synge, danse, spille Komedie, tale efter andre Mennesker og efterligne deres Miner; om man var nok saa sørgmodig, kom man til at le, naar han begyndte, og saa havde han et underligt, ubeskriveligt Smil, som om Alt, hvad han gjorde, var den største Ubetydelighed. Jeg havde engang hørt hans Fader sige om ham: „Anton er en Vildkat og bruger mig for mange Penge; men han kommer nok igjennem Verden, for han er en lystig Fyr og godt lidt af alle Mennesker, især af Fruentimmerne.“ Og jeg kan tydelig huske, at det især var for denne Ytrings Skyld, at jeg saa gjerne vilde ligne Anton, naar jeg blev stor.

I Førstningen var jeg bestandig om Anton og forsømte ganske Ole og Brænderiet; men efter nogen Tids Forløb slog Samvittigheden mig, og jeg forlod min Fætter for at være hos Ole. Det forekom mig, at han ikke var saa mild og venlig som ellers, og da jeg troede, at det var af Fortrydelighed over, at jeg havde forsømt ham, søgte jeg at gjøre det godt igjen ved fordoblet Op-

mærksomhed. Men det hjalp ikke paa Ole; undertiden kunde han være venlig, men Øjeblikket efter blev han bister og sagde, at jeg skulde gaa fra ham. Engang, som jeg stod allerbedst ved Siden af ham, puffedes han til mig, saa jeg faldt, idet han sagde: „Han seer ligesaa lumsk ud som Hans Fætter.“ Da jeg gav mig til at græde, tog han mig paa sine Arme og kjærtegnede mig og bad mig om Forladelse og lovede mig Alt, hvad jeg vilde forlange, naar bare jeg vilde tie stille og ikke sige Noget oppe i Stuen.

Om Søndagen bragte jeg ham efter gammel Skik min Kage; han sad nede i Fyrgraven, da jeg kom med den. „Nej, Lodvig“, sagde han, „jeg vil ikke have Kage; giv Han den heller til sin Fætter.“ — „Hvorfor skal jeg give ham den?“ spurgte jeg; „han har jo faaet ved Bordet.“ — „Giv ham den kun“, sagde Ole; „lad ham kun faa det med!“ Oles Stemme var saa sørgmodig, at jeg var nærved at græde; jeg spurgte: „Ole er Du vred paa mig?“ — „Paa Ham, stakkels Dreng?“ sagde Ole og gav sig ivrig til at fyre under Kjedlen.

Samme Aften var der Rullestue, og jeg fulgte med Ole derover. Det gik hele Tiden til ligesom sidst; men, da der var sendt Bud efter

Fransine, kom hun ikke saa hurtig som dengang og sagde ikke saa venlig: God Aften i Stuen! Alle de Andre tav, da hun kom ind, og medens hun viklede Tøjet om Stokken, kunde man næsten høre de Tilstedeværende drage Aande. Da hun stod ved Rullen, varede det en lille Stund, inden Nogen bød sig til at hjælpe hende; men endelig traadte Ole frem af Rækken ligesom forrige Gang. Han greb i Hanken og ved det første Ryk trak han den store Rulle saa stærkt til sig, at den væltede over og blev hængende. Fransine kastede Stokken paa Gulvet og ilede ud af Stuen.

Ole gik med nogle af Karlene over i Butiken og forlangte „Extrakt rundt“ og var usædvanlig lystig; men efter kort Tids Forløb blev han tavs og stillede sig hen i Butikdøren.

Som han stod der, kom min Fætter fra Gaden. Paa Tærskelen rystede han Sneen af sin Chenille og vilde derpaa fortsætte Vejen i Retning mod Dagligstuen; men netop paa denne Side af Døren stod Ole. Anton kunde være gaaet uden om ham; men, da han havde kastet et Blik paa Ole, sagde han: „Gaa af Vejen!“

Ole lod, som han ikke hørte det, og blev staaende; de andre Karle trængte sig sammen i Klynge henne ved Disken.

„Hørte Han ikke, jeg sagde, Han skulde gaa af Vejen?“ raabte min Fætter.

Ole lænede sig mod Dørstolpen og svarede: „Der har altid, lige til iaften, været Plads til To i Husbonds Dør.“

En af Karlene fnisede; de andre trak sig endnu tættere sammen.

„Af Vejen, Knægt!“ raabte min Fætter heftig; „eller jeg skal lette Ham!“

Ole svarede: „Det var bedst, Han lettede sig selv.“

Min Fætter blev ude af sig selv: „Vil Din Slyngel gjøre Nar af mig?“ skreg han og greb Ole i Brystet. Men Ole stod som groet ned i Gulvet; han sagde blot: „Tag sine Hænder bort!“

Jeg kjendte Ole, og jeg begyndte at ryste ved den Tone, hvori han talte.

„Tag sine Hænder bort!“ sagde Ole endnu engang.

„Din Slubbet! jeg skal lære Dig!“ skreg min Fætter og slog Ole i Ansigtet. Men næsten paa samme Tid som jeg hørte Kladsket, saa jeg min Fætter flyve gennem hele Butikens Længde

og tørne imod Disken; han blev staaende et Øjeblik og snappede efter Vejret, derpaa sank han i Knæ.

Alle Tilstedeværende stode som forstenede.

Ole stirrede i nogle Øjeblikke hen for sig; derpaa sagde han: „Nu kan jeg ligesaa godt gjøre en Ulykke!“ og fór med lange Skridt hen til Dagligstuedøren, stødte den op og ilede gennem Stuen ud i Køkkenet; jeg højt skrigende bagefter ham. I Køkkenet stod Fransine; Ole greb hende med den venstre Haand om Armen, saa hun sank i Knæ, den højre Haand udstrakte han efter Køkkenøxen, der hang paa Væggen. Fransine udstødte et Hyl, jeg klyngede mig skrigende til hans Arm for at holde den tilbage. Pigerne ilede til fra Pigekammeret, Tante kom ud fra Sovekammeret, Onkel, der hørte Larmen ovre i Kontoret, kom ogsaa til; min Fætter haltede ind, han holdt et blodigt Lommetørklæde i Haanden. Ved Synet af Tante og Onkel slap Ole Fransine og blev staaende ubevægelig med bøjet Hoved; Fransine satte sig paa Huggeblokken og skjulte Ansigtet i sit Forklæde.

„Hvad er her paafærde?“ spurgte Onkel og saa sig om. „Hvad bløder Du af?“ spurgte han Anton.

„Det er Deres Brændevinskarl, der har slaaet mig“, svarede min Fætter.

„Og han bryder ind i min Stue og mit Kjøkken og overfalder mine Tjenestepiger!“ raabte Tante.

„Ole, hvad er det?“ sagde Onkel; „Du er jo ellers en skikkelig Karl. Der maa Nogen have gjort Dig Fortræd. Hvad er der i Vejen, Ole?“

Ole greb Onkels Haand uden at se op, kyssede den og sagde: „Gud velsigne Husbond. Men jeg vil helst rejse.“

„Hvad, vil Du skifte i Utide, Ole?“

„Ja, det var Ret!“ raabte Tante, der var krænket paa det ømfindtligste; „lad os bede ham om at blive!“

„Jeg vil gjerne betale Husbond et Fjerdingaars Løn“, sagde Ole.

„Hvad? Fjerdingaarsløn? Troer Du, jeg bryder mig om Din Løn? For mig kan Du rejse — jeg havde nær sagt Noget! Saa faaer jeg Ro i Huset.“ — Med disse Ord vendte Onkel sig fortrydelig bort; men, idet han gik forbi Anton, sagde han med dæmpet Stemme: „Du er en slem Dreng! Det er bestemt Dig, der har været paa Spil!“

Anton fulgte med Onkel ud af Kjøkkenet og sagde Noget, som jeg ikke kunde høre.

„Pak Han sig nu!“ sagde Tante til Ole; „og kom Du ind med mig, Fransine.“

Da Ole kom ned i Borgestuen, vidste alle Karlene allerede, hvad der var foregaaet. De vare meget højrrøstede; men da Ole kom ind, blev der ganske stille. Efter en Pavse sagde en af dem:

„Hvor vil Du have Dit Tøj bragt hen, Ole? Vi Karle skal nok besørge det for Dig.“

Ole nævnede Stedet.

Den anden Karl vedblev: „Du behøver ikke at pakke det ind; vi Karle skal nok besørge det, og der skal ikke komme til at mangle en Trevl.“

„Det véd jeg nok“, sagde Ole; „jeg tænker ogsaa, I kan give mig det Skudsmaal, at jeg er ikke slem at tjene i Gaarde med.“

„Det kan vi“, sagde den anden Karl.

„Saa siger jeg Jer Farvel“, sagde Ole, „og Tak for dengang.“

„Nej, vi følge Dig paa Vej“, sagde Ordføreren; „men nu skal jeg kalde paa Pigerne.“

Alle Pigerne, med Undtagelse af Fransine, kom ind og toge Afsked med Ole.

Derpaa gik Ole ud af Døren, og alle Karlene fulgte ham i sluttet Hob over Gaarden til Porten; der bleve de staaende og saa efter ham.

„Skal vi ikke gi'e ham et Hurra?“ sagde han, der hele Tiden havde ført Ordet. — „Lykke paa Vejen, Ole Hansen!“

Ole vendte sig om nede i Gaden og nikkede; alle Karlene toge de røde Huer af og raabte et vældigt Hurra. I næste Øjeblik var Ole ude af Syne, og Karlene gik tavse tilbage til deres Dont.

Men fra den Tid af var der Ingen, som vilde rulle for Fransine.

Onkel og hans Hus.

En Sommeraften Kl. 11, Aar 1773, stod den gamle Ludvig Falsen op af sin Seng, aabnede en af Vinduesskodderne og stak Hovedet ud for at se, hvad det var for et Spektakel, der blev holdt udenfor hans Hus. Han opdagede da sin nittenaarige, yngste Søn, Johan, i et voldsomt Slagsmaal med fire eller fem Butiksvende, som efter nogle Minutters Forløb vare enten gjorde udygtige til Kamp eller af andre Grunde forsvundne fra Valpladsen. Den unge Sejrherre nærmede sig den Skodde, der listig var holdt paa Klem tilligemed Vinduet, og sprang ind deraf, men følte sig i samme Øjeblik til sin store Overraskelse sat udenfor igjen, hvorpaa følgende Ord lode til ham: „Saa det er derfor, at Din fordømte Knægt ligger og snuer til langt op ad

Dagen! Og saa troer Du, at Du kan snige Dig ind i Din Faders Hus og vise Tyvene Vej! Rejs Fanden i Vold og kom aldrig mere for mine Øjne, nederdrægtige, opløbne Døgenigt, som Du er!“

Efter disse Ord trak Faderens Nathue sig tilbage, og Vindue og Skodde blev slaaet til. Overvældet af Skamfuldhed og Ærgrelse stod Johan i nogen Tid ubevægelig paa det Sted, der for faa Minutter siden havde været Vidne til hans Sejr. „Det var dog ogsaa forbandet, at den Gamle skulde vaagne!“ sagde han endelig halv højt, og gik bort for at søge sig et Natteleje hos en af sine Kammerater.

Den næste Dag modtog Johan fra den uforsonlige „Gamle“ sin Mødrenearv, en Sum paa nogle hundrede Rigsdaler, og drog dermed bort til en nærliggende Søkjøbstad, hvor han etablerede sig.

Der var ingen gammel Brumbasse, som lukkede ham ude, der behøvede han ikke at lade Vindue og Skodde staa paa Klem, han havde Nøglen med og lukkede sig ordenlig ind ad sin egen Gadedør.

Efter nogle Maaneders Forløb sagde hans Svend en Dag til ham: „Husbond, paa Løverdag

er Vexlen forfaldet.“ — „Hvilken Vexel, Hendrik?“ — „Den store Vexel paa 900 Kurantmark, som vi udstedte til Lybækkeren.“ — „Er den det, Hendrik?“ — Og efter disse Ord lagde Johan Hænderne paa Ryggen og spadserede fløj-tende op og ned indenfor Disken. Svenden gav sig imidlertid ifærd med at lægge nogle Stykker Kattun sammen.

„Hendrik“, sagde endelig Johan, „jeg maa se at lave Penge!“ — „Gud velsigne Husbond!“ sagde Svenden og lod Kattunet ligge; „det er et forstandigt Ord.“ — Ny Pause; Johan spekulerede paany. Pludselig lod det til, at han fik en glimrende Tanke, han raabte: „Hendrik! Iovermorgen er det Hjembæk Kildemarked! Jeg har dog endnu nogle Varer at sælge. Spring Du ud til Jens Vognmand og spørg, om han kan kjøre for mig endnu iaften.“

Svenden tog sit Forklæde af, greb sin Kaskjet og skyndte sig ud til Jens Vognmand. Om Aftenen kjørte Johan med et lille Læs Varer ud af Byens Port til Hjembæk Kildemarked.

Hvad der her tildrog sig, har jeg fra min salig Farbro'er — altsaa ligeledes Broder til Onkel Johan — der tidt omtalte hin Nats Begivenheder. Min Farbro'er tjente dengang i

Kjøbenhavn og var af sin Principal sendt til dette Marked med et Læs Kramvarer. Saasnart Johan ankom, stimlede en Mængde Markedskræmmere om ham: „Er Du der, Johan Falsen? Naa, det kan jeg lide! Hvordan har Du det, gamle Dreng? Vi skal have os et ordenligt Slag iaften, hvad Johan?“ — saaledes lød det imellem hinanden. Johan fik næppe Tid til at hilse paa sin Broder og overdrage ham Omsorgen for sit Markedstelt, saa fulgte han strax Sværmen.

Sildig om Aftenen opsøgte Broderen ham i den Kippe, hvor „Slaget“ holdtes. Johan sad der med blussende Kinder i en Sky af Tobaksrøg og Punschedamp; han havde allerede tabt sine rede Penge, og de spillede nu om Markedslæsset. „Johan, kom og gaa med!“ sagde hans Broder til ham, „hold op, medens det er Tid!“ — „Sludder!“ sagde Johan, „pas Du Dig selv! Er det Dine Penge?“

„Jeg kunde ikke udholde at se paa Spillet“, plejede Farbro'er at fortælle, „og gik derfor hjem og lagde mig. Om Morgen, da det allerede var blevet lyst, kom Nogen buldrende op ad Trappen og famlede ved alle Døre; tilsidst traadte man ind til mig. Det var Johan. Hans Ansigt var ganske opsvulmet, Øjnene laa dybt

inde og brændte som Ild. „Er Du vaagen, Kristian?“ spurgte han og gik hen imod min Seng. — „Ja, jeg er, Johan; hvorledes er det gaaet Dig?“ — Istedenfor at svare raabte han: „Staa op og kald paa Jens Vognmand!“ — „Hvad vil Du Jens Vognmand? Har Du tabt hele Dit Markedslæs?“ — „Tabt?“ raabte Johan med en haanlig Latter, „tabt? se her!“ Med disse Ord stak han Haanden ind paa Brystet og fremdrog en tyk Rulle Sedler og kastede den paa Bordet. Nye Ruller hentede han frem af Kjoleskjøderne; af Vestelommerne pillede han Hundrededalersedler; op af Støvleskafterne, som efter den Tids Mode vare udenpaa Benklæderne, hentede han Uhre, Brystnaale, Tobaksdaaser, Ringe og andre Pretiosa. Jeg laa der ubevægelig med opspilede Øjne, indtil han raabte: „Naa, lig nu ikke der og glo! Skaf mig fat paa Jens Vognmand!“ — „Har Du vundet alle de Penge, Johan?“ spurgte jeg, idet jeg pludselig fik den ængstende Tanke, at han i en Rus skulde være kommen til dem paa anden Maade. — „Ja, gu har jeg vundet dem!“ sagde han. „Jeg véd ikke“, tilføjede han og tog sig til Panden; „jeg véd ikke, hvordan det gik til. Jeg er nærvæd at være angst, Kristian.“ Han satte sig paa Sengefjælen og ved-

blev: „Jeg havde sat det sidste Stykke af mit Markedslæs ind, og de sad Allesammen og lo og var saa lystige; jeg var saa arrig, at jeg kunde have myrdet dem! Da saa Kortene blev blandede, og det skulde gjælde om al min Ejendom i denne Verden og om min Sjæl og evige Salighed for det gjaldt det om, Kristian! saa faldt det mig ind, at Folk i gamle Dage havde forskrevet sig til Fanden for at faa hans Hjælp, og jeg tænkte: Bare Fanden var her! Han er jo ellers saa forslugen paa Mennesker, hvorfor passer han da ikke paa iaften! Mens jeg tænkte saaledes, blev Kortet trukket, og jeg vandt, og i samme Øjeblik hørte jeg ganske tydelig, at Noget stod bagved mig og grinede. Jeg blev ved at vinde, og den underlige Grinen blev ved; men jeg turde ikke vende mig om. Da jeg saa havde vundet Alt, Alt, hvad der var af Værdi ved Bordet, og de hørte op, saa løb jeg hjem, og det grinte bagved mig lige hertil Døren. Men jeg har jo ikke forskrevet mig til Fanden, fordi jeg tænkte det om ham, vel Kristian? O, jeg skal aldrig mere i mit Liv røre et Kort! Jeg vil hjem! Skaf mig fat i Jens Vognmand! Jeg er saa fortunlet, jeg véd ikke, hvor jeg skal gaa hen for at finde ham staa op, skynd

Dig!“ — Jeg fik fat i Jens Vognmand, som ikke kunde finde sig i, at Markedslæsset skulde kjøres urørt hjem og til min Broders store Gruytrede, at det kunde Fanden begribe. Men tilsidst fandt han sig dog i at spænde for. Da min Broder havde sat sig op, og Vognen begyndte at bevæge sig, kastede han et langt Blik udover Teltene og Barakkerne og raabte: „Farvel, Hjembæk! Vi To sees aldrig mere.“

Der hengik ikke lang Tid efter Johans Hjemkomst, før hele Byen talte om den mærkelige Forandring, der var foregaaet med ham. Johan fandt paa sin Side, at der var foregaaet en stor Forandring med Byen. Der syntes ham at være langt flere venlige Ansigter nu end før. Flere af de gamle Købmænd, som tidligere havde vrikket ærgerlig med Hovedet, naar de gik ham forbi, kom nu ind i hans Butik og slog en lille Faddersladder af med ham; en og anden lod sig ogsaa paa en fin Maade mærke med, at, hvis han i en snever Vending skulde behøve en lille Haandsrækning, saa kom det ikke an paa et Par hundrede Daler mer eller mindre. Fler end en af de værdige Matroner, i hvis Hus han kom, behandlede ham med moderlig Omhyggelighed, ja viste ham næsten Medlidenhed som

et Barn, der for tidlig er blevet moderløs, og Johan troede at bemærke, at det især var saadanne Matroner, som havde giftefærdige Døtre. Men, hvad enten Onkel Johan paa den Tid havde et haardt og uskjønsomt Gemyt, eller han følte sig uværdig til den store Ære, man tiltænkte ham, nok, han vedblev at leve som Ungkarl. Hans Handel tiltog, hans Gaard udvidede sig ved nye Tilbygninger, med Brænderi, Bryggeri og Magasiner, hans Hustyende blev hver Skiftedag talrigere; men han havde ingen elsket Ægtefælle til at bestyre Huset, holde vaagent Øje med Pigerne og sørge for hans egen Bekvemmelighed, og Byens kvindelige Befolkning talte tidt om, at den stakkels Mand vist blev skammelig forsømt og bestjaalet. Ene Johan syntes at være blind for disse Ulemper og ikke føle noget til dem. Rigtignok bemærkede man, at hans Stuepiger skiftede næsten hvert Halvaar; men, da de i Almindelighed strax efter bleve gifte og fik et godt Udstyr fra ham, var man ikke berettiget til at tro, at der havde været nogen Misfornøjelse fra hans Side.

Endelig i Aaret 1802 skete det, at Johan gjorde en Rejse til Lybæk. En saadan Rejse var i de Tider noget saa Usædvanligt, at den

vakte almindelig Opsigt, og fra den Tid af var det, at Johan Falsen stedse blev nævnt som Byens første Kjøbmand. Overfarten gik meget heldig; men paa Tilbagevejen blev Skibet under de pommerske Kyster overfaldet af en stærk Storm. Masten knak og dræbte i Faldet Skibsføreren, al Orden ophørte, Skibet drev som et viljeløst Legetøj for det oprørte Hav, og der øjnedes intet Haab om Frelse.

Johan laa nede i Kahytten, og i det skrækelige Øjeblik, da Masten knak og Skibsfolket skreg, beskæftigede han sig, mærkelig nok, med sine Stuepiger. Han opregnede alle Navnene, ligefra Marie til Anne Kirstine, og da han havde endt, faldt han paa Knæ og lovede med høj Stemme Gud, at, hvis han friede ham af denne Fare, saa vilde han gifte sig med den første, den bedste Borgermandsdatter, han traf efter Hjemkomsten til Danmark. Med dette Offer syntes Storm og Bølger at lade sig forsone, Skibet strandede lykkelig paa Rygen, og to Maaneder efter stod Onkel Johans Bryllup med min Tante Regine. Det er længe efter den Tid, at min Erindring om Huset begynder. Da jeg første Gang saa det, var dets Ungdom og Spirekraft forbi, det stod fuldvoxet som de to Ege-

træer, der udbredte deres skyggefulde Grene indenfor Porten. Det var ikke noget regelmæssigt Hus; man kunde paa dets Afdelinger kjende de forskjellige Perioder, hvori de vare opbyggede, og forfølge de Forandringer, som Byens Bygningskunst eller Onkels Pengekasse var undergaaet.

Hovedbygningen til Gaden bestod af to Dele, af hvilke den ene var en lille uanselig Butik med tilhørende Kontor og et Forværelse, som tidligere havde været Onkels Sovekammer. Dette var den første Begyndelse til Huset; det var med en vis Ærefrygt blevet vedligeholdt uforandret og stod nu veltilfreds mellem den store Fløj, der indeholdt Dagligstue, Sal og Gjæstestuer o. s. v., og store Magasiner. Saaledes seer man undertiden en lille Matrone sidde i Kredsen af høje, kraftfulde Sønner. Denne Fløj dannede en Vinkel med en lille Bygning, som var opført nogen Tid efter Hjembæk-Turen, idetmindste har jeg i en senere Tid sluttet mig dertil af den mørke, mystiske Stil, hvori den var holdt. Muren var meget lav, og Taget ludede saa langt ud derover, at man end ikke paa den klareste Dag kunde læse en Bog derinde. Bygningen indeholdt Butikfolkenes Værelse og nævnedes aldrig

anderledes end: Falstaffs Kammer. Hvorfra dette heroiske Navn var kommet, kunde jeg aldrig opdage; den Slægt, der havde givet Navnet, var uddød, og da jeg spurgte Onkel, om han paa den Tid havde været en Beundrer af Shakespeare, svarede han mig, at han kjendte Ingen af det Navn; om Navnet Falstaff kunde han kun give mig den Oplysning, at der i sin Tid havde levet en fordrukken Hund i Byen, der hed Jens Jespersen, men i Almindelighed gik under Navnet Falstaff. Heraf slutter jeg imidlertid, at der i denne sjællandske Søkjøbstad i tidlige Tider har blomstret en Videnskabelighed, der senere er gaaet til Grunde. Den anden Del af Hovedbygningen var opført i rig og glimrende Stil, med to Etager og store Ruder, og idet den saaledes antydede den store Medgift, som Onkel havde faaet med sin Kone — saa heldig havde han været, da han efter Lybæk-Turen friede „til den første, den bedste Borgermandsdatter“ — betegnede den ogsaa temmelig nøjagtig Tidspunktet for dens Opførelse.

Brænderiet, der fuldendte Gaardens Firkant, var forsynet med to smaa Taarne. Jeg har en Anelse om, at disse Taarne have deres Oprindelse fra Kæmpevisen om Asker Ryg. Da

Onkel ikke fik Tvillingerne, vilde han idetmindste have Taarnene.

De Bygninger, der dannede Mellemgaarden, vare den eneste Del af Onkels Ejendom, som i sin Helhed viste Spor af en bestemt og energisk Plan. Her strakte sig en høj og luftig Grundmurs Staldbygning med dens velspækkede Hølofter; den ene Sidelængde var indrettet til Sovekamre for Karle og Røgttere, den anden indeholdt Loen, hvorfra Harpemaskinen hver Dag udsendte sine klaprende Toner. Midt paa Staldbygningen var en Port, høj nok for de største Kjøbmandslæs; men, da den modstaaende Port, til Gaarden, var indrettet i en beskednere Tid, lav og smal, var den store Port kun til Stads; thi store Vogne kunde nok passere ud af den til Tømmerpladsen, men ikke ind til den fra Gaden. Ved Hjælp af lidt Fantasi fandt man ogsaa, at den med sin dristige Hvælving snarere lignede en Triumfbue end en almindelig Port, og gik man ud fra denne Forudsætning, kunde man udregne, paa hvilken Tid denne Del af Ejendommen var bygget.

Nogle Aar efter sit Giftermaal havde Onkel betydelig udvidet sin Drift. Medgiften var sat i Handelen, store Spekulationer bleve foretagne,

vidtløftige Expeditioner udsendte. Dette bragte for en Tid ligesom en let Feber ind i Husets Pengeaffærer; store Vexler skulde betales, store Varepartier bleve i Hast realiserede. Paa denne kritiske Tid flyttede en ung Mand fra Kjøbenhavn til Byen. Der gik et stort Ry foran ham: Han havde lært Handelen hos en af de største kjøbenhavnske Grosserere, han var af rig Familie, han havde til Hensigt at vise, hvad der ved Kløgt og Virksomhed kunde udrettes i Provinserne.

Den første Søndag efter at han var flyttet ind i sin store Gaard paa Torvet, kom hans Kone ikke ned for at aflægge Visit hos Tante. Han selv lod sig indballottere i Klubben ved Byfogden, ikke ved Onkel; han vilde altsaa rangere næst efter Byfogden og ikke erkjende nogen anden Overmand.

I Begyndelsen af Sommeren ankom paa engang tre Skibe med norske Tømmervarer, alle tre til ham; et engelsk Skib udlossede hele sin Kulladning i hans Magasin. Det var paa en utvetydig Maade at optræde som Onkels Konkurrent. Fra den Tid af hilste hans og Onkels Butikfolk ikke hinanden paa Gaden, og hver Søndag sloges hans og vore Røgttere ude i Byen.

En Dag i Efteraaaret kom den første Butiksvend op i Kontoret til Onkel og sagde: Husbond, idag er alle Aagerup Bymænd her i Byen, og deres Vogne holde udenfor Kjøbmand Lange; de Kjeltringer staa allesammen i vor Bog — om Husbond maaske vilde lade dem stævne? — Det er godt, Klausen, sagde Onkel. — Skal vi ikke stævne dem? spurgte Bogholderen. — Nej, Thanning, svarede Onkel. — Og saa var Kromanden fra Gedstrup her — vedblev Svenden —; han spurgte, om vi vilde slaa 2 Mk. af pr. Lispund Sukker; det kunde han faa Sukkeret for hos Lange. Jeg sagde, at vi slog ikke en Døjt af. — Det var meget godt, Klausen, sagde Onkel med et Blik paa Svenden, hvorefter denne senere var stolt i flere Maaneder. Saaledes takkede det romerske Senat Varro, quia de republica non desperasset.

Ved Nytaarstid var der Raadstuesamling i Byen; der skulde vælges eligerede Borgere. Onkel var fratraadt; men han plejede altid at blive valgt paany. Denne gang faldt strax ved Begyndelsen af Afstemningen en Mængde Stemmer paa Lange, saa at Onkel fandt det nødvendigt at rejse sig og træde hen ved Siden af Byfogden. Synet af ham bragte de øvrige Vildledte tilbage

til deres Pligt, og Onkel blev gjenvalgt, men med en yderst svag Majoritet.

Saaledes var Onkels Supremati truet baade indenbyes og udenbyes; men det skulde blive endnu værre. Saasnart Isen brød op, rejste Lange til Hamborg; hans Tilhængere søgte endog at udsprede, at han var rejst til Berlin. Onkels gamle Lybæk-Tur blegnede aldeles for denne nye Hamborg-Rejse. Men ikke nok hermed: Da Lange kom hjem, averterede han i Stats-tidenden, at hans Butik var bleven forsynet med de nyeste og bedste Manufakturartikler, „som han personlig havde havt Lejlighed til at indkjøbe i Udlandet.“ Da Onkel læste dette Avertissement, fløjtede han; men han sagde ikke et Ord. Tante blandede sig ellers ikke i Forretningssager; men, da hun havde læst Avertissementet, spurgte hun med Taarer i Øjnene Onkel: om vi da ikke ogsaa skulde avertere? Onkel gav sig paany til at fløjte og gik ud af Stuen.

Blandt Husfolkene herskede en sand For-tvivlelse. Man fandt det ubegribeligt, hvorledes Lands Lov og Ret kunde tillade, at saadan en Karl som Lange kom til Byen og chikanerede en Kjøbmand, der havde holdt Folk, før Lange, med Respekt at sige, kunde knappe sine Buxer.

Flere ytrede rentud, at det var slet ingen Synd at skyde saadan en Skurk. Det havde blot kostet Onkel et Ord, saa var Langes Hus den Nat blevet brændt ned indtil Kjældereren.

Tre Maaneder efter styrtede en Morgen en af Onkels Svende op i Dagligstuen: „Husbond!“ skreg han, „Lange er rømt inat! Byfogden gik nu op ad Gaden med Betjentene for at forsegle hos ham! Husbond kan endnu se dem fra Vinduet!“

Havde Onkel bevaret sin Sindsro i Modgang, saa viste han sig ikke mindre urokkelig i Medgang. Han sagde: „Hvor tør Han understaa sig at komme herind, uden at der har været Bud efter Ham?“

Svenden krøb tilbage i Butiken som en Hund der har faaet Prygl.

Onkel gik ikke ud af sit Hus og sendte ikke Bud i Byen for at erfare, hvorledes Sagerne stode, og gav heller ikke paa nogen Maade sin Triumf tilkjende. Kun da han gjorde sin Ronde igjennem Gaarden og Tømmerpladsen, saa han sig om med et Blik, som han vilde sige til Bygningerne: De fik os dog ikke skilte ad, denne Gang!

En fjorten Dages Tid derefter kom Bud fra Mdm. Lange, at hun vilde gjerne tale med Onkel; om han tillod det, vilde hun komme ned til ham om Eftermiddagen.

„Hm!“ — sagde Onkel og gav sig til at gaa op og ned ad Gulvet — „Hm, Gine! Skulde jeg ikke gaa op til hende? Den stakkels Kone gaaer vist nødig ud.“

Men det modsatte Tante sig. „Det er en ung, smuk Kone“, sagde hun; „der kan let komme Folkesnak, naar Du gaaer derop.“

Om Eftermiddagen vidste hele Byen, at hun vilde gaa til os. Da hun gik ned ad Gaden, stak vel ingen Hoveder ud af Vinduerne; men bag Jalusier og Urtepotter tittede man ud for at se Mdm. Lange gaa til Kjøbmand Falsen: Karthago bøjede sig for Rom.

Om Eftermiddagen sad Tante ved Kaffe-bordet i stiveste Pynt; hun bugnede næsten under Vægten af Diamanter, Kjæder og Ringe. Men Tante var af Naturen et ejegodt Gemyt. Da den nydelige, lille, sorgfulde Kone kom ind ad Døren, glemte Tante det dybe Knix, der hørte til Pynten, hun gik Mdm. Lange imøde, tog hende i Haanden og kyssede hende, og saa gave de to Fruentimmer sig til at græde. Før

Mdm. Lange havde faaet talt et Ord med Onkel, var det afgjort, at hun skulde blive hos os hele Aftenen; Naboer og Gjenboer, der sad og ventede paa at se hende slukøret vandre hjem, maatte sidde og vente forgjæves.

„Jeg faaer ordenlig Mod ved Deres venlige Modtagelse“, sagde Mdm. Lange, smilende gjen- nem Taarer, idet hun trykkede min Tantes Haand. — „Jeg har et Ærinde fra min Mand til Dem, Hr. Falsen; De maa blot ikke blive vred. Min Mand har Ingen i Byen, han kan be- tro sig til. Han beder Dem, om De vil tage Dem af hans Sag og skaffe ham Akkord med Kreditorerne; 25 Procent kan han give, naar han faaer et Aars Udsættelse. Det er rigtignok et underligt Ærinde at komme med til Dem — sagde Mdm. Lange og brast paany i Graad —; men De er en honnet Mand, Hr. Falsen.“

„Det er just ikke noget brillant Tilbud, han gjør sine Kreditorer“, sagde Onkel. „Men jeg skal gjøre, hvad jeg kan, Mdm. Lange, det kan De stole paa. Kun vil jeg give Deres Mand det Raad, at han, naar han kommer paa Fode igjen, ikke handler med Tømmer og Kornvarer. Det er en farlig Handel, og der hører baade stor Kapital og megen Erfaring til.“

Oktober Flyttedag var Lange kommen tilbage. Han flyttede ud af sin store Gaard og ind i et Sted, der laa paa den Side af Byen, som ikke vendte mod Stranden — Karthago var flyttet 80 Stadier ind i Landet.

Paa den Tid var det, at Onkel bebyggede Mellemsgaarden med den store, hvælvede Port.

Naar jeg senere har betragtet disse Bygninger med deres takkede Gavle, fremspringende Kanter og mørke Kroge, har jeg begrebet, hvorledes der i Huset kunde opstaa saa mange hemmelighedsfulde Sagn og Spøgelsehistorier. De indskrænkede sig ikke til Tømmerpladsen og Pigekammeret. I Falstaffs Kammer turde Ingen ligge Julenat; derfor bleve Butikfolkene oppe hele denne Nat og svirede i Kontoret. I Stalden var der visse Spiltov, hvor intet Dyr kunde trives; i Brænderiet kunde man henimod hver af de store Festdage høre det mæske; gik man ind og saa efter, saa stode Karrene ganske rolig med Dæksel og Presenning paa, men saasnart man lukkede Døren, mæskede det igjen. Saaledes havde hver Del af Husfolkene sit Sted, som de ansaa for det værste i Henseende til Spøgeri. Jens Kudsk paastod, at der var intet værre Hul i hele Gaarden end det lille, mørke

Skur, der laa ved Indgangen til hans Lukaf. „Hver Aften, naar jeg kommer fra Skjænkestuen“, sagde han, „kan jeg se gnistrende Øjne og røde Tunger derinde. Jeg gaaer forbi uden at mæle et Ord; for det er ikke værdt at have at gjøre med det Skab. Men Husbond, han kan gaa til det, ligesom jeg kan gaa til Herkules, der er saa glubsk mod alle Andre. Hver Aften, naar han i Mørkningen gjør sin Rundaf, stikker han Hovedet ind i Skuret, og naar han gaaer bort, lægger han Hænderne paa Ryggen og gaaer ganske langsomt op i Kontoret.“

Der var virkelig et Forhold mellem Onkel og det mørke Skur eller Magasin. Onkel fortalte det selv saaledes:

„Dengang jeg etablerede mig her i Byen, kunde hele mit Varelager rummes i det lille Magasin; men senere, da jeg havde bygget den store Fløj paa Hovedbygningen, flyttede jeg Alting ud deraf, og jeg lod ikke Andet blive der end noget gammelt Skramleri, som jeg havde medtaget, da jeg maatte forlade min Faders Hus.

Nogen Tid efter at jeg var blevet gift og Fader for længe siden var død, søgte jeg engang efter Noget — jeg husker nu ikke, hvad det var. Efter at have gennemrodet hele Huset, uden at

finde det, faldd det mig ind at se efter i det gamle Magasin. Jeg kan endnu den Dag idag ikke begribe, hvordan det var kommet der; men ligge der gjorde det.

Natten efter drømte jeg, at jeg kom forbi Magasinet, og at Nogen kaldte paa mig derindefra. Jeg stak Hovedet ind ad Lemmen, og skjøndt det var ganske mørkt derinde, kunde jeg dog tydelig se, at min Fader stod der. Han havde Nathue paa og en Lanse i Haanden (saa underlig kan man drømme), og han sagde til mig: Johan! Her er tre Numere. Dem skal Du tage i Lotteriet og sætte Alt, hvad Du ejer, derpaa. Saa kan Du gjøre hele Din Familie lykkelig. — Derpaa rakte han mig en Lotteriseddel, hvorpaa stod tre Numere.

Om Morgenens huskede jeg godt Drømmen; men Numerne var det mig umuligt at erindre. Jeg gik hele Dagen og pinte mig for at finde paa dem; jeg bandede mig selv, fordi jeg var saa glemsom og havde forspildt saa mange Penge; men det vilde ikke hjælpe.

Næste Nat — drømte jeg det Samme. Kun syntes det mig, at Fader var vred og vendte Lanseskiftet truende imod mig, fordi jeg ikke

havde lystret; men næste Morgen havde jeg igjen glemt Tallene.

Den tredje Nat kom det igjen, og da vændte Fader Lansespidsen imod mig og raabte, akkurat som i levende Live: Johan! Din fordømte Slyn-gel! Kan Du ikke beholde de Par Numere i Din tomme Hjerne-kiste: 15, 27, 68!

15, 27, 68! — skreg jeg og greb min Kone i Armen, saa vi Begge vaagnede. Da jeg slog Øjnene op, havde jeg glemt Numerne; men min Kone havde hørt mig raabe og kunde huske dem. Saa lod jeg strax en Vogn spænde for og kjørte til Ringsted — for dengang havde vi endnu ikke Lotterikollektør her i Byen —, besatte Numerne saa højt jeg kunde, bad min Konebroder om at tage dem to Gange endnu, hvis de ikke skulde komme strax, og kjørte hjem.

Men nu skal Du høre, hvordan Asenet bar sig ad. Den anden Postdag gaaer han op til Kollektøren og spørger, om Numerne er komne, og da Kollektøren svarer Nej, saa siger han: Aa, det er saagu ikke værdt at smide flere Fem-dalersedler bort. Det er syndigt at vove mere end 1 Mk. i Lotteriet; men sæt 4 Sk. paa Tærnen.

Den tredje Postdag er det Første, mine Øjne falde paa, da jeg aabner Avisen: alle tre Numere! 15, 27, 68! Jeg sprang ud i Køkkenet til min Kone og raabte: Hurra, Gine! 40,000 Rbd.! Numerne er komne! Iaften skal vi have Gilde!

Min Kone blev naturligvis glad og fik travlt med Gryder og Pander. Jeg satte mig til at skrive Billetter til alle gode Venner i Byen og Omegnen og lod imidlertid en Karl sadle en Hest, for at han kunde ride ud med dem. Ligesom jeg var færdig med at skrive, ruller en Vogn ind i Gaarden, og da jeg seer ud, er det min Svoger. Godt, tænker jeg, der er de 40,000 Rbd.! Nu vil han formodenlig laane nogle af dem. — Min Svoger kommer ind, og ligesom han har lukket Døren, kaster han sig paa Knæ og siger: Johan, jeg er en Skurk! — Jeg troede, at han vilde bilde mig ind, at han havde mistet Pengene eller Sligt, for selv at kunne beholde dem, og jeg greb ham i Brystet og raabte: Din Tyveknægt! Herud med mine Penge! — Jeg har dem ikke, Johan — sagde han og græd — jeg har dem, Gud straffe mig, ikke. Jeg har sat 1 Mk. istedetfor 5 Rbd. Her er Sedlen, og her er Brev fra Kollektøren. — Naa, hvad var der-

ved at gjøre! En Anden i mit Sted havde maa-
ske hængt sig af Ærgrelse; men jeg sad dog
lunt inden Døre og kunde til Nød undvære de
40,000 Rbd. Jeg gik ud og sagde til min Kone:
Gine, der bliver intet Gilde af; Din Broder har
besat Ternen med 4 Sk. — Saa lod hun Gryder
og Pander staa og kom ind og hilste paa sin
Broder, og dermed var den Sag forbi.

Om Aftenen gik jeg hen og saa ind i Maga-
sinet, i den Tanke, at det kunde hjælpe til, at
den Gamle viste sig for mig engang endnu.
Saadan blev jeg ved, og det er nu blevet mig
til Vane at se derind, inden jeg gaaer iseng,
ligesom jeg læser mit Fadervor, inden jeg læg-
ger mig til at sove. Men den Gamle vil ikke
vise sig; akkurat saa stridig var han i levende
Live.“

Man kan vist mærke paa Tonen i denne
Fortælling, at den blev meddelt mig paa en Tid,
der laa efter Tømmerpladshistorien, paa en Tid,
da jeg var avanceret betydelig i min Onkels
Fortrolighed. Der skal i Rusland existere en
Indretning, hvorefter alle Mennesker rangere
militært: en Etatsraad har Rang som General,
en Kopist i Kollegierne som Sergeant o. s. v.
Paa lignende Maade avancerede jeg i min Onkels

Hus. Paa Grund af min Fødsel, da der i mine Aarer flød Falsensk Blod, var jeg rigtignok allerede som Barn hoffähig og spiste ved Onkels Bord ligesom Butiksvendene, men jeg sov i Drengeskammeret. Da jeg i Skolen kom op i første Klasse, rykkede jeg op i Svendeskammeret, men nød ingen videre Emolument; først da jeg var blevet Student, avancerede jeg pludselig forbi Bogholderen, gik ved Onkels Side paa Gaden og fik mit eget Soveværelse, nemlig et af Portkamrene. Efter at jeg havde begyndt at studere til Embedsexamen, blev der i Ferien anvist mig Logi i Hovedbygningen, tæt ved Onkels eget Sovekammer, og han indførte mig som rejsende Medlem i Klubben. I den Tid falder ogsaa ovenstaaende Fortælling. Men den første Aften efter min Ankomst som Kandidat var der Lhombreselskab til Ære for mig, Onkel spillede i egen Person med mig, og da Gjæsterne vare gaaede, greb han en trearmet Sølvlysestage og førte mig gjennem Salen ind i et tilstødende Kabinet, hvor der stod en Seng med Damaskes Gardiner, og sagde: „Disse to Værelser er Dine“ — en Ære, som endnu ingen Dødelig havde nydt i Onkels Hus. Derpaa vilde han gaa; men, da han kom til Døren, vendte han om og sagde

med bevæget Stemme: „Ludvig, Du skal have Tak; Du har gjort mig Glæde“ — og saa skyndte den gamle Mand, min Velgjører, sig ud af Døren.

De paafølgende Dage — efter hin festlige Aften — gik hen som i en Rus, fra Gilde til Gilde, som min Onkels Venner gjorde til min Ære. Jeg fik ikke Lejlighed til at tale med Onkel, uagtet jeg længtes derefter; thi det forekom mig, at der var Noget i Vejen med ham. Ofte faldt han i dybe Tanker, og naar han med Anstrængelse rev sig løs fra Tankerne, var hans Lystighed tvungen. Jeg frygtede, at han havde lidt Tab, eller at han havde indladt sig i en vovelig Spekulation, hvis Udfald kunde forstyrre hans gamle Dages Ro. Undertiden syntes det mig, at han stirrede paa mig, som om han vilde sige mig Noget, og da tænkte jeg, at det var Ting af en anden Natur, der tyngede ham; thi i Pengeaffærer kunde jeg jo ikke raade eller hjælpe.

Endelig en Morgen, da vi traf sammen ved Thebordet, indbød han mig til en Spadseretur. Vi gik op paa Møllebakken, hvor Onkel havde opbygget en Række Smaahuse for fattige Folk, hvorfor Kongen havde gjort ham til Dannebrogss-

mand. Beboerne kom ud og hilste paa ham og bade ham indenfor, og jeg kunde se, at han blev usædvanlig rørt ved deres Kjærlighed. Derfra gik vi ned til Havnen. Der laa et Skib, som blev ladet fra et af hans Magasiner. Matroser og Arbejdsfolk hilste ham og arbejdede med fordoblet Iver i hans Nærværelse; Kapitajnen talte om Vinden og beregnede, naar han kunde være i Norge, og med hvilken Gevinst man kunde sælge Kornet. Jeg begreb ikke, hvorfor Onkel pludselig fik Taarer i Øjnene og gik bort. Hidtil havde vi endnu ikke vexlet et Ord; tavse fortsatte vi vor Vej ud af Byens Port imod Onkels Marker; jeg var saa beklemt, som om der forestod en Ulykke.

Da vi vare komne lidt udenfor Byen, tog Onkel min Arm og sukkede dybt. Jeg tog Mod til mig og sagde: „Onkel, hvad fejler Dem?“ — „Ludvig — sagde han — jeg vil betro Dig det; men Du maa ikke sige Noget til Din Tante. I Fredags Aftes, da jeg gik forbi det lille Magasin og kigede ind, saa jeg min Fader.“ — Ved disse Ord bøjede Onkel sig ned over mig og stirrede paa mig.

Jeg følte en Rædsel snige sig igjennem alle Aarer; men Følelsen af, hvad jeg skyldte den

gamle Mand, gav mig Kraft til at fremtvinge et Smil og svare: „Aa, Onkel, vil De tro paa Sligt!“

„Han saa stivt paa mig!“ vedblev Onkel og lukkede et Sekund Øjnene.

„Det er jo let at forklare“, sagde jeg; „De tænker altid paa ham, naar De seer ind i Magasinet; nu er jeg blevet Kandidat og hedder ligesom han, og det har formodenlig bragt dem til at tænke mere levende paa ham end sædvanlig, saa De har bildt Dem ind at se ham livagtig for Dem.“

„Ja, men, Ludvig, jeg siger Dig“, vedblev Onkel med klangløs Stemme, „han saa stivt paa mig; og han saa mild ud, det gjorde han aldrig i levende Live.“

„Aa, Onkel, hvad vil De nu bryde Dem derom? De er jo endnu, Gud ske Lov, rask og rørig, sund og stærk, saa det er en Lyst!“

„Saa det er da ogsaa faldet Dig ind, at det betyder, at jeg skal dø?“

Jeg blev inderlig ulykkelig over min Ubesindighed; men Farens Størrelse gav mig Aandsnærværelse, og jeg sagde med Latter: „Dø? Ja vist skulde saadant Noget betyde Død; men paa den Maade skulde Jens Kudsk være død mange

Gange; for han seer saa tidt sit eget Ansigt derinde, naar han gaaer forbi om Aftenen.“

Denne Opdigtelse gjorde øjensynlig en god Virkning paa Onkel; han raabte: „Gjør han det? Saa er der maaske noget Galt ved Magasinet Lyset falder skjævt ind jeg vil lade det bryde ned.“

Og imedens Onkel fortsatte denne Tankegang og maaske lagde nye Byggeplaner, tænkte jeg paa, hvorledes jeg skulde instruere Jens Kudsk, for det Tilfælde, at Onkel udspurgte ham.

Vi vare komne op paa en Bakke, Onkel standsede for at hvile lidt. Dernede laa Byen ved den venlige Bugt, hvis Bølger afspejlede den blaa Himmel; Skorstenene røg, Duer flagrede i Luften, og fra Onkels Magasiner glimtede de forgyldte Fløje. Fjernere ude laa Skoven, og paa de Marker, der skilte os fra den, vare Onkels Karle ifærd med at høste; Leerne klang, og den hvidgule Sæd laa i lange, bugnende Rader paa Skaaren.

„Ludvig“ — sagde Onkel efter en lang Pause, „Du er nu Kandidat og har lært Meget. Vor Sognepræst holder for meget af min Rødvin, ham kan jeg ikke have Tillid til. Men sig Du

mig ærlig: Hvad tro de lærde Mænd i Kjøbenhavn om Døden og Opstandelsen?"

Jeg følte mig underlig greben, og jeg svarede: „Der staaer skrevet, at Legemet saaes i Forkrænkelse, men det skal opstaa i Uforkrænkelse; og der er forjætted, at de Retfærdige skulle gaa ind til den evige Salighed.“

„Ja, Ludvig, det lærte jeg allerede som Barn, da jeg gik til Præsten, og det gjør mig godt at høre de Ord igjen. Men se Dig om: Alt det er mit! Den Sæd er min, og de Karle tjene mig, og de vilde lade sig slaa ihjel for mig. Der nede i Byen er jeg første Mand; Byfogden er nok indsat af Kongen; men han kan s'gu ikke sætte Noget igjennem, uden jeg vil. Der er mit Brænderi, Du kan se Røgen, nu tænde de Fyr under Kjedlen. Kan Alt det opstaa oppe i Himlen ligesom mit forkrænkede Legeme? Jeg har vænnet mig saa godt til det!“

„Onkel, nu taler De ligesom Kong Valdemar; han bad Gud, om han maatte beholde Vordingborg Slot, saa vilde han ikke misunde Gud sit Himmerig.“

„Naa, og hvordan troer Du, at det er gaaet Kong Valdemar i Himlen?“

„Jeg troer, at han der har fundet Noget, som var endnu bedre end Vordingborg Slot.“

Onkel tav lidt; derpaa strøg han sig med Haanden over Øjnene og sagde: „Lad os nu gaa hjem. Sig Ingenting til Din Tante.“

Da vi kom hjem, var det for mig, ligesom Huset blev glad ved at se Onkel igjen, og de følgende Dage syntes der mig at herske en vemodig, men inderligere Forstaaelse imellem Onkel og Alt, hvad der omgav ham.

Den næste Søndag, ved Middagsbordet, var Onkel stille og tavs; men pludselig tvang han sig til at synes glad, og han sagde: Idag vil vi have en munter Dag til Ære for Kandidaten. Vi vil kjøre i Skoven og bede endel gode Venner gjøre os Følgeskab.

Der blev nu Travlhed og Munterhed i Huset. Dreng og Karle bleve sendte i Byen med Indbydelser, den store, firsædede Holstenskvogn blev trukken frem af Skuret, Seletøjet poleret og Hestenes Manker indflettede med røde Baand. „Nu er vores Ludvig blevet Mand“, sagde Jens Kudsk, da han striglede de nye brune Hopper; „han skal have et Par Heste saa blanke, som der ikke findes Mage til i Kongens Gaard.“

Snart indfandt sig de andre Familier i deres Vogne; Jens Kudsk, thronende i sit nye, glimrende Liberi, anførte Toget med vor store Holstenskvogn og smeldede lystig med Pidsken; Rækken af de øvrige Vogne rullede muntert efter; fra den bageste Vogn, hvor der var lutter unge Mennesker, lød Sang; i Byens Vinduer kom venlige Ansigter tilsyne og nikkede til os, og Solen skinnede varmt fra den klare Himmel.

Da vi vare komne lidt udenfor Byen og den slagne Landevej laa for os, tog Onkel Tøjlerne for selv at prøve de nye Hopper. — „Hvad skal nu det til, Johan?“ sagde Tante; „lad Jens kjøre; jeg stoler mere paa ham end paa Dig.“ — „Husbond kan saamæn godt“, sagde Jens smidskende; „Tøsene er saa fromme som Lam, og jeg skal nok være ved Haanden, om de skulde blive sky.“ — „For Gud i Himlens Skyld! er de sky?“ raabte Tante. — „Nej, de er ikke, Madam“, sagde Jens; „den nærmere er en Smule angst af sig; men det gi'er sig nok, naar jeg faaer kjørt hende til. Madammen kan ikke tro, hvad der sidder for et fromt Gemyt i de to — Prr, Husbond! drej ikke saa akavet —“

Mere fik Jens ikke sagt. Der var kommet en Ko op fra Grøfteranden, den nærmere Hoppe

havde kastet sig ind paa den fjernere og bragt Vognen ud af Sporet, Jens greb efter Tøjlerne, men han fik kun fat i den ene, som han trak haardt til sig, Vognen væltede.

Da vi Andre havde slæbt os ud fra Vognen og overbevist os om, at alle Lemmer var hele, savnede vi Onkel. Han var bleven kastet langt ud til Siden, og da vi ilede til for at rejse ham op, opdagede vi, at han havde brækket Benet.

Den lystige Skovtur var forvandlet til Sorg. Med muntre Pidskesmeld vare vi kørte ud, og som til Ligfølge kørte vi Onkel hjem. De venlige Ansigter vare endnu i Vinduerne, og Solen skinnede ligesaa sommervarm, som da vi kørte ud.

Efter otte Dages Forløb begyndte Lægen at ryste paa Hovedet; den tolvte Dag sagde han til Tante, at det var hans Pligt at sige, at hvis Onkel endnu havde Noget at afgjøre i denne Verden, maatte det ske snart.

„Hvem skal sige det til ham?“ sagde Tante og saa paa Bogholderen og mig; men Ingen af os tilbød sig.

„Saa vil jeg sige det selv“, sagde Tante og tørrede Øjne; „det er de første onde Ord, jeg har sagt ham.“

Hun gik nu ind til ham, og de bleve en Stund ene sammen. Da hun kom ud, græd hun ikke; hun sagde til mig: „Din Onkel vil se sine Tjenestefolk; lad dem komme op Allesammen.“

De vidste Alle, at Onkel skulde dø, og da de fik Befaling at komme op og tage Afsked med ham, pyntede de sig som Julemorgen, naar de gik i Kirke.

En efter En gik de atten Karle ind og toge Onkel i Haanden og sagde: Farvel, Husbond. Karlernes haarde sjællandske Ansigter saa flegmatiske og ligegyldige ud, medens de stode og ventede i Dagligstuen; men da de gik ud fra Onkel, holdt de Trøjærmet for Øjnene og hulkede.

Den næste Formiddag døde min Onkel.

Hele Byen fulgte ham til Graven; men hans Tjenestekarle bare ham. Et Par Studenter fra Kjøbenhavn gjorde rigtignok nogle Bemærkninger, da de saa to af Røgterne i røde Kofter være med ved Baaren og hørte de atten Bønderkarle istemme Psalmen. Men, da de efter Jordpaa-kastelsen toge Hatten for Ansigtet og derpaa stille og blege forlode Kirkegaarden, bleve de to Studenter ganske alvorlige.

Nogle Dage efter hørte jeg, naar jeg kom ud i Gaarden eller i Brænderiet, Karlene sagte synge en Vise. Alle sang den samme Melodi og de samme Ord. Det var en Sang, som en af dem havde digtet om Onkel, og Omkvædet deri var:

„Gud glæde ham udi Himmerig.“

For otte Skilling Hvedebrød.

I.

Gjennem den Del af Kirsebærgangen, der fører fra Vesterport til Badehuset ved Ryssenstens Bastion, gik en Morgen tidlig tre unge Mennesker med hurtige Skridt. De to af dem marcherede i Trit, med Øjnene fæstede paa Jorden, som om de vare paa Vej i vigtige Forretninger; den Tredje gik mere uregelmæssig, var snart forud, snart bagefter, imedens han vexelvis betragtede sine tavse Ledsagere og den grønklædte Vold, det stille Vand og Træerne, hvis Toppe netop berørtes af Solen, der hævede sig over Volden. Endelig udbrød han, idet han standsede: „Nej, jeg vil dog se mig lidt om! Her er saa dejligt!“

De to Andre standsede ved hans Tiltale og vendte sig halvt om imod ham; den Ene sagde: „Dejligt? Her dejligt? Gaaer Du i Kirsebærgangen for at beundre Naturen?“

Den Person, der talte saaledes, bar det stolte Navn Adalbert, Adalbert Johnsen, og var en tynd, spinkel Person med en spæd Stemme, som han i dette Øjeblik søgte at gjøre spottende og satirisk.

„Hvorfor ikke, om jeg maa spørge?“ sagde den Forrige, Richard Bilsted.

„Nej, nu maa jeg le! Det er jo Altsammen anlagt ved Kunst!“

„Hvad for Noget?“ raabte Richard, „kalder Du det Kunst? Ere disse Blade, der hænge fulde af Dugdraaber, Kunst? Er den Stribe derhenne paa Vandet, hvor Lys og Skygge berøre hinanden, Kunst?“

„Aa, jeg mener naturligvis, at Volden er anlagt af Mennesker og Stadsgraven gravet, saa det er da ikke nogen rigtig Natur; det Ene er ikke nogen virkelig Bakke, det Andet hverken Bæk eller Sø“

„Saa er en Have da heller ikke Natur? Du kan heller ikke beundre Blomsterne, Frugterne? De ere jo opelskede af Mennesker!“

„Ja, en Have en Have“

Uden at bryde sig om Adalberts Forlegenhed vedblev Richard: „Det kan gjerne være, at det er naragtigt af mig, men jeg finder altid dette Sted saa dejligt. Naar jeg seer dette stille Vand og Træerne hænge langt ud derover, dannende ligesom skyggefulde Havbugter, kommer jeg altid til at tænke paa den Scene i Coopers „Jægeren“, hvor den stille Flod beskrives, med det langt nedhængende Buskads, i hvilket den blodige Indianer ligger skjult.“

Adalbert saa sig uvilkaarlig om; men Richard vedblev med stærkere Stemme, idet han udstrakte Armen imod Vandet: „Jeg elsker dette Sted — Himlen maa vide, hvorfor; maaske min Moder har forseet sig derpaa, medens hun bar mig under Hjertet. Eller maaske er det, bare fordi jeg ikke har Raad til at tage tidt i Skoven og derfor maa hjælpe mig med Kirsebærgangen. Men jeg elsker dette Sollys, disse Skygger og dette Grønne, det er, ligesom Hjertet tilsidst skulde smelte, naar jeg vedbliver at stirre derpaa. Saa-dan maa man være tilmode paa den yderste Dag, naar der i den tidlige Morgenstund bliver blæst til Salighed: Alle Hjerter opløses, Menneskene

synke hinanden i Armene og forgaa af Henrykkelse“

„Richard, jeg skal være hjemme Kl. 9 og informere, lad os komme videre“, sagde Ditlev Blok, der hidtil havde holdt sig tavs.

Ved disse Ord blev Richard et Øjeblik staaende stiv, med Armen endnu udstrakt, drejede sig derpaa flere Gange rundt, ligesom for at ryste Tankerne af sig, og gik videre med de Andre.

Da de nede paa Badehuset kom afklædte ud, hver af sit Lukaf, sagde Adalbert til Richard: „Tør Du springe ud paa Hovedet oppe fra Pælen?“

„Tør Du?“ spurgte Richard.

„Jeg tør nok; men jeg slaaer mig altid paa Maven; min Doktor har forbudt mig det.“

„Min Doktor er mere liberal“, sagde Richard og gik op ad Trinene; Øjeblikket efter fór han som en Pil fra Højden ned igjennem Vandspejlet; Adalbert skudrede og krøb forsigtig ned i Vandet. Imidlertid svømmede Ditlev Blok rastløs om, ligesom han frygtede for at narre sig selv for et eneste Tag.

„Hu! hvor jeg fryser!“ sagde Adalbert med klaprende Tænder, paa Tilbagevejen.

„Fryser Du? Jeg er sulten!“ raabte Richard,
„uh, jeg er glubende sulten!“

„Jeg er ogsaa sulten“, sagde Adalbert; „jeg skal have mig en Firskillings Bolle her hos Konen.“

„En Firskillings Bolle, hvad skal det forslaa!“ raabte Richard, medens han søgte i sin Vestelomme, „Hurra, jeg skal have to! — — Madam! her er tvende Firskillinger!“

„For otte Skilling Brød! Det kan Du ikke faa ned, Richard!“

„Ti stille, Adalbert! Du har ikke Begreb om min Sult; jeg kunde spise Dig med, hvis Du ikke saa saa nøgtern ud!“

De fortsatte Vejen i Tavshed, spisende deres Brød; men efter en lille Stunds Forløb sagde Richard med et Suk: „Saa, nu kan jeg ikke mere! den ene var dog nok!“

„Ja, hvad sagde jeg!“ sagde Adalbert, „Maven bliver snarere mæt end Øjnene.“

„Gid vi nu maatte møde en fattig Dreng, jeg kunde give denne Bolle! Konen tager den vel ikke igjen, for jeg har bidt af den.“

„Tør Du byde den til den første pæne Mand, vi møde?“ raabte Adalbert.

„Aa, ja, hvorfor ikke det?“

„Det gjælder, Du tør ikke!“

„Hvad gjælder det?“

„Du skylder mig tre Mark; lad os vædde om dem: kvit eller en Daler!“

„Jeg holder dem!“

„Jeg holder halvt med Dig, Adalbert“, sagde Ditlev Blok.

„Nej, jeg vil nok holde alene!“ raabte Adalbert.

Det varede lidt, inden de mødte nogen Spadserende; men endelig saa de en temmelig før Mand, i fin, sort Dragt, komme dem imøde.

„Nu, Richard!“ sagde Adalbert, idet han krøb bag ved ham.

Manden kom gaaende med Hænderne paa Ryggen, i dybe Tanker. Richard gik hen imod ham, tog ærbødig Hatten af og sagde: „Tør jeg byde Dem et Stykke Hvedebrød?“

„Hvad — hvad skal det betyde?“ raabte Manden.

„Det skal betyde“, sagde Richard med et Buk, „at jeg inviterer Dem til en Frokost.“

„Vil De gjøre Nar af mig?“ raabte Manden, blodrød af Vrede.

Adalbert sneg sig om et Hjørne af Volden; ogsaa Ditlev Blok fjernede sig noget.

Richard begyndte at tabe Fatningen; han svarede: „Der er da ingen Ulykke i at byde en Mand Brød.“ /

„Ingen Ulykke, næsvisе Knægt!“ raabte Manden og løftede sin Stok; „jeg skal lære Ham, hvad det er at gjøre Nar af Folk.“

Richard blegnede, da han saa den opløftede Stok; med en Stemme, der af en Slags Frygt, af Frygt for at blive nødt til en voldsom Handling, var dæmpet, sagde han: „Slaa ikke!“

Manden blev staaende lidt i samme Stilling, stirrende ind i Richards Ansigt; som om dette gjorde et forsonende Indtryk paa ham, lod han lidt efter lidt Stokken synke og sagde med mindre barsk Stemme: „Kjender De mig? Har De villet fornærme mig?“

„Nej“, svarede Richard; „og siden De nu tager Stokken bort, vil jeg ligefrem tilstaa, at det var en Uforskammethed af mig, og jeg beder Dem om Forladelse.“

Han tilføjede med blød Stemme: „Jeg haaber, at De nu tillader mig at gaa; De kan være forvisset om, at jeg længe vil fortryde min Kaadhed.“

„Nej, holdt, unge Herre!“ sagde den Fremmede: „De maa dog have haft en eller anden

Grund For Pokker! Man løber ikke saadan uden videre hen til en Mand og byder ham Brød! De skylder mig da idetmindste en Forklaring.“

„Siden De endelig vil vide det: Det var et Væddemaal; og“ — tilføjede Richard med et lille Smil — „jeg blev derved fri for alle mine Kreditorer.“

„Guds Død, det undskylder Dem betydeligt! Hvor stor var ellers Summen?“

„Tre Mark, min Herre.“

„Hvad for Noget? Tre Mark? Lykkelige Menneske, var det al Deres Gjæld?“

„Ja, desværre!“

„Hør“, tog den Fremmede tilorde, efter paany at have seet stivt paa Richard, „De veed naturligvis ikke, hvad det er, eller hvorfor det er, Deres Ansigt behager mig; men det er jo ogsaa ligegyldigt nu have vi gjort Bekjendtskab — vil De som jeg, saa fortsætte vi det.“

Richard saa forundret paa Manden; først nu lagde han rigtig Mærke til hans Udseende: Det var en mild, venlig, noget aldrende Mand, med et Udtryk af Noblesse og Værdighed i Øjet, i Holdningen og Klædedragten. Richard udbrød: „O, først i dette Øjeblik fortryder jeg tilfulde

min kaade Opførsel! Havde jeg seet rigtig paa Dem forinden, var det aldrig skeet! Og nu frygter jeg for at modtage det hæderlige Tilbud, De gjør mig; thi De vil vist aldrig kunne se mig uden at tænke paa min Forseelse.“

„Det troer De, fordi De er ung; De vil engang erfare, at Mennesket kan glemme endnu vigtigere Ting. — Har De Lyst til at vende om og gaa en Spadseretur med mig? Deres to Ledsagere løb nok, da de troede, at vi skulde i Haandgemæng.“

Og fra deres Skjul saa nu Adalbert Johnsen og Ditlev Blok til deres store Forundring Richard spadserere bort med den fremmede Herre.

Adalbert var gaaet hjem til Richards Forældre og havde spurgt efter ham; dette havde foranlediget Spørgsmaal fra deres Side, og Adalbert havde fortalt den hele Historie.

Da Richard ved sin Hjemkomst gik op ad Trappen, hørte han sin Fader, Snedkermester Bilsted, sige: „Der er han!“ hvorpaa Kjøkkendøren blev lukket. Richard maatte ringe, og hans smaa Sødskende, der lukkede op, saa bedrøvede paa ham, som om de vilde sige: „Naa,

Du faaer!“ Da han kom ind i Stuen til sine Forældre, stod Faderen i Positur med et tykt Spanskrør i Haanden og modtog ham med følgende Tiltale: „Hvad Godt? Hvad vil Du her hjemme, Din Slyngel? Er det derfor, at jeg har kostet paa Dig over min Evne og knappet af fra min og Din Moders Mund bare for at kunne holde Dig i Skole og gjøre Dig til Student? Er det, for at Du skal spille Folk paa Næsen og øde otte Skilling til Hvedebrød, medens Dine Sødskende knap faa det tørre Rugbrød? Og saa anfalde honnette Folk og blive til Folkesnak, saa at Du aldrig faaer Embede, og Alt, hvad jeg har slidt og slæbt for Din Slubberts Skyld, er spildt! Men jeg skal lære Dig!“ Med disse Ord hævede han Stokken og anden Gang paa denne Dag truedes Richard med Prygl. Men denne Gang gik Moderen imellem: „Du er for hidsig, Andreas“, sagde hun, „Du maa ikke slaa ham.“

„Der har vi det!“ raabte Faderen: „Saadan er Fruentimmerne! Først hidse de en op, bare for at de siden kunne agere den gode. Men det nytter Dig ikke, Moer! Lad ham gaa, jeg vil ikke se ham for mine Øjne! Hvad vil Du her hjemme? — Kan Du svare Din Fader, hvad?“

„Jeg vilde bare lade Dem vide, at jeg idag ikke spiser til Middag hjemme.“

„For mig kan Du spise til Aften med ude!“

„Hvor spiser Du da til Middag, Richard?“

„Ja, det skal jeg sige, naar Fader lægger Spanskrøret.“

„Hvad, vil Din Æsel kommandere mig? Jeg skal“

„Andreas! Andreas! styr Dig dog! Det ligner da ikke Noget at slaa en Søn, der er Student! Giv mig Spanskrøret.“

Faderen lod, som han meget nødig lod Spanskrøret vriste fra sig.

„Hvor skal Du saa spise til Middag, Richard?“

„Hos Legationsraad, Ridder Dumin.“

„Hos — hvad — hvor kommer Du til ham, Richard? Og hvad var det da for en Historie med Manden og Hvedebrødet? Hvem var den Mand?“

„Det var Legationsraad og Ridder Dumin.“

„Herre Jøsses!“ raabte Moderen.

„Har han inviteret Dig til Middagsmad?“ spurgte Faderen.

„Ja, han fandt, at jeg havde nogen Lighed med hans afdøde Søn, og saa blev vi gode Venner, og nu skal jeg op til ham.“

Moderen sagde grædende: „Jeg har altid vidst, at Richard vilde have Lykken med sig! Dengang det brændte for os i Pederhvidtfeldtstræde, laa en af hans Busseronner paa en brændende Dragkiste og brændte dog ikke.“

„Saa tog man den vel bort, Moder?“

„Ja, men Dragkisten brændte, og dengang spaaede Din Amme, at Du vilde blive umaadelig rig.“

„Det bliver jeg ogsaa!“ raabte Richard lystig.

Ved Bortgangen klappede og kjærtegnede han sine smaa Sødskende, og idet han gik ned ad Trapperne sagde han med Taarer i Øjnene: „De smaa Stakler! Jeg skal ud at spise, og de maa blive hjemme! Saasnart jeg fortjener Noget, skal jeg købe dem Kager.“

2.

Tjeneren bragte den Hilsen, om Hr. Richard ikke vilde komme over i Legationsraadens Værelse.

Ved Richards Indtrædelse sagde Legationsraaden: „Kjære Richard, jeg vil foreslaa Dig, at vi istedenfor at gaa i Theatret blive hjemme iaften og passiare lidt sammen. Johan besørger os et lille Aftensmaaltid her hjemme, og han har Fuldmagt til at tage den bedste Vin fra Kjælderen, for at Du dog kan have nogen Erstatning“

„Tal nu ikke saaledes, kjære Hr. Dumin!“ afbrød Richard ham, idet han greb hans Haand. „De véd jo godt, hvor gjerne jeg er i Deres Selskab — nej, kom nu ikke med den gamle Indvending, at det blot er af Taknemlighed! Skal jeg da endelig tvinges til at sige Dem den Kompliment, at De er en interessant Mand?“

„Det kan gjerne være, Richard! Maaske er Du alvorlig nok i Sindet til at kunne finde Behag i en gammel Mands Selskab. Men Du kan ikke fortænke mig i, at naar jeg tænker paa vort Forhold, synes det mig, at jeg har stiftet det af Egennytte. Hvad er det, jeg har gjort for Dig? I Dine Øjne er det maaske store Ting; men for mig er det dog saa lidt! Har jeg for Din Skyld maattet paalægge mig det allerringeste Savn? Og hvilken Fordel har jeg ikke havt af

Dig! Du har gjort mig tyve Aar yngre; medens jeg troede at føre Dig ind i Livet, var det Dig, som førte mig; Du har vidst at gjøre mig gamle Mand til Deltager i Dine Jevnaldrendes Selskab, jeg har jo været ret som et Træ, der begynder at blomstre paany om Efteraaret — naar jeg tænker paa det forløbne Aar, er jeg ikke istand til at begribe, hvorledes jeg skulde have holdt det ud uden Dig.“

„Naar det kommer til Stykket, er Legationsraaden endogsaa i min Gjæld for Kost og Logi!“ raabte Richard muntert; „jeg skal ikke undlade at sende Nytaarsregning.“

„Ja, ja, Richard, send Nytaarsregning! — Kom, lad os gaa tilbords, lad os gaa ind i det lille, hyggelige Værelse, hvor vi saa tidt have været glade.“

Richard saa forskende paa sin Velgjører og fulgte ham tavs; men, da den gamle Mands Øjne, idet han tog Plads, langsomt vandrede rundt i Værelset og med et Udtryk af Inderlighed dvælede ved alle Omgivelserne, udbrød Richard ængstelig: „Men, for Guds Skyld, er der indtruffet Noget? Hvad betyder denne Vemodighed, der er i Deres Stemme og Deres Blik?“

Legationsraaden fyldte sit og Richards Glas og sagde: „Drik, Richard! Lad os drikke paa et lykkeligt Gjensyn!“

„Gjensyn?“ raabte Richard blegnende, „skulle vi skilles, Fader?“

„Ja, min Søn! Ja, vi maa skilles, men jeg haaber, kun for en Tid. — Forhold, hvorom jeg i Dag har faaet Underretning, gjøre mig det til Pligt at rejse bort Jeg rejser til Brasilien.“

„Til Brasilien!“

„Du glemmer at klynke med mig paa et lykkeligt Gjensyn“, sagde den gamle Herre og forsøgte at smile.

„Til Brasilien! Og hvorfor skulle vi da skilles? Kan jeg da ikke rejse med Dem?“

„Nej, nej, Richard, det vil jeg ikke tillade. Du skal blive her og tage Din Examen, saa kan Du rejse over til mig; i Brasilien er der god Plads for Læger. Du vil kunne erhverve Dig Agtelse og Formue, og naar Du engang har lukket mine Øjne, kan Du som en formuende Mand drage hjem til Dit Fædreland og Dine Forældre. Vorherre tilgive mig, at jeg i min Egenkjærlighed endnu forlanger denne Tjeneste

af Dig“, sagde den gamle Mand og blinkede med Øjnene for at skjule en Taare.

„O, sig mig!“ raabte Richard, greben af en pludselig Tanke, „sig mig det ligefrem og uden Skaansel: Har De ikke lidt et uventet Formuestab? Bliver det Dem ikke besværligt, længere at sørge for mig? Maa De gaa Farer og Besværligheder imøde for at sikre Dem Livsopholdet paa Deres gamle Dage? O, da tag mig med! Det kunde gaa Dem uheldigt i det fremmede Land, og, for Guds Skyld! tænk paa, hvad jeg vilde lide, naar jeg senere erfarede, at De, min Velgjører, min Ven, min Fader, var ene, forladt og maaske led Nød“ Og ved disse Ord brast Richard i Graad og skjulte Ansigtet i sine Hænder.

„Nej, Richard, fat Dig, Du tager fejl!“ sagde den gamle Mand med næsten kvalt Stemme; „vel er jeg ikke Rigmand; men jeg har rigelig nok til mig selv og dem, jeg har at sørge for. Nej, det er ganske andre Ting, der afbryde vort stille, lykkelige Samliv — men saaledes er Livet! Saaledes kan det træde mørkt og truende frem og rive os ud af den skuffende Ro, hvortil vi havde hengivet os.“

„Livet!“ udbød Richard, „o, nej, sig ikke det! Jeg har tidt hørt sige, at Livet er underfundigt og bedragersk; men Livet er simpelt og enfoldigt som Guds Natur, som Luften, vi indaande, som det klare, rislende Vand. Naar man blot seer rigtig til, kan man løse de fleste, maa-ske alle saakaldte Forviklinger i Livet paa en ganske simpel Maade — det troer jeg, det er min Overbevisning!“

„Du har talt sandere og betydningsfuldere, end Du maaske selv véd, Richard! Ja, Livet er simpelt og let fatteligt som Luften, som Vandet, som Elementerne. Men Menneskets rastløse Kløgt har fundet Midler til at opløse, hvad vore enfoldige Forfædre kaldte Elementer. Og saaledes have vi ogsaa forstaaet at gjøre ved vort eget Liv. En Dag sætte vi Livets simple Drik til vore Læber, og da er den opløst i fjendtlige Bestanddele. Jeg taler af Erfaring, Richard; jeg vil betro Dig Alt — har jeg vel nogen trofastere Ven end Dig, hvor ung Du end er! — Du véd, at jeg har opholdt mig i Brasilien; der har jeg erhvervet min Formue, der beklædte jeg en Post, hvorfor man senere har gjort mig til Legationsraad. Det var i mine unge Aar. Jeg stod i Forbindelse med en ung Dame, en af de skønne

Kreolerinder, og hun — fødte mig en Datter. For min Samvittighed kunde jeg forsvare, at jeg ikke ægtede hende; der var Omstændigheder, som ikke lade sig fortælle, og hvorover ingen tredje Mand kan være Dommer, og jeg forlod Landet efter at have sørget for Moder og Datter. Jeg siger Dig, i denne Henseende var min Samvittighed rolig, og dog blev der en Uro tilbage, som jeg aldrig har faaet stillet. Hvor rent og hæderligt jeg end senere søgte at gjøre mit Liv — det var og blev dog mig, der havde benyttet mig af en Kvindes Svaghed eller af hendes Liden-skaber, det var og blev dog mig, der havde begaaet en uædel Handling — der var et Afsnit af mit eget Liv, som jeg maatte ringeagte. Se, Richard, da opløses Livet, som Du endnu finder saa simpelt og enfoldigt; da gives der ikke længer nogen ublandet Glæde; sagte og hemmelig følger Angeren os overalt og hvisker os et Ord i Øret, hver Gang vi ville være lykkelige. Ja, jeg vil sige Dig det: Du husker nok den Morgen, vi første Gang mødtes. Da jeg kom ned i Kirsebærgangen, i de stille, fredelige Omgivelser, følte jeg mig saa vel, saa forfrisket; en Fugl fløj op af sin Rede, og ved denne sagte Larm midt i den dybe Stilhed, var det, som om

mit Hjerte fik Vinger og vilde hæve sig. I samme Nu kom hin Tanke, og det var da, ligesom en Sky fór over Omgivelserne, og jeg hensesank i den frugtesløse Grublen over Fortiden. Dengang Du saa tiltalte mig, harmonerede det saa godt med den Undseelse, jeg atter følte over mig selv, at jeg et Øjeblik troede, Du kjendte mig og mine Forhold og vilde drive Spot med mig. Og til min Skam maa jeg tilstaa, at Glæden over at opdage, at jeg tog fejl, havde nogen Del i den Venlighed, jeg derefter viste Dig.“

Efter en Pause, som Richard ikke vovede at afbryde, vedblev Legationsraaden: „Jeg kom hjem til Danmark, og jeg giftede mig. Min Kone døde, og min eneste Søn døde — det kom mig for som Noget, jeg kunde have vidst i Forvejen, som en Straf, jeg havde troet at kunne undgaa, fordi jeg lukkede Øjnene. — Nu har jeg faaet Brev derovrefra, at Moderen er død, at min Datter er ene og forsvarsløs, i et Land, hvor der hverken er Lov eller Ret for den Svage, og hvor rovlystne Slægtninge ville berøve hende hendes Arv. Gud forlade mig det, jeg elsker ikke dette Barn; men jeg er hendes eneste Beskytter, Pligten kalder mig — Richard, Du har nu hørt mit Skriftemaal, jeg har talt til Dig

som til en jevnaldrende Ven; sig mig nu: Bør jeg rejse, eller véd Du nogen let og naturlig Maade at løse dette forviklede Forhold paa?"

Et sagte Nej var Richards Svar.

Legationsraaden hensank i dybe Tanker, derpaa vedblev han med dæmpet Stemme, som om han talte til sig selv: „Saa forunderlig nøjagtig skrider Livet frem! Saa samvittighedsfuldt holder det Bog og kræver Gjælden! For to og tredive Aar siden, naar jeg i lyse og mørke Nætter fór afsted tilhest, naar min hele Tilværelse kun var én Tanke, én Higen, og jeg vilde have løskjøbt mig fra den ringeste Hindring paa min Vej med Dynger af Guld, eller naar jeg ved den første rødlige Strime paa Himlen vendte tilbage gennem de lydløse Skove, selv lydløs i mit Indre og kun med et lyksaligt Smil paa Læben — tænkte jeg da paa, at jeg senere skulde betale hver Time med et Aar og i en fremrykket Alder forlade mit Fædreland, bryde de Venskabsbaand, jeg havde knyttet, og hvorved min Sjæl hang, for at afsone hine Øjeblikkes Lykke? Og hvis En var traadt frem for mig og havde grebet min Hest i Tøjlen, idet jeg vilde ride ned i Dalen til den hvide Pavillon, og han havde nævnt mig Prisen — — — jeg

havde dog betalt den!“ raabte han, idet han med ungdommelig Livfuldhed fór i Vejret: „Jeg havde betalt den, Richard! Der gives kun faa Mænd, hvor gode og brave de i deres inderste Natur kunne være, der i Ungdommen havde overvundet en saadan Fristelse. Lykkelig den Dydige, hvem Tilfældet ikke faaer Øje paa, naar det har opdaget en ret fristende Prøve for en Menneskesjæl! Thi i et saadant Øjeblik er det, at Tilfældet eller Skjæbnen lader neddrøppe i Livet den lille Draabe Syre, hvorved Livet skilles ad.“

Der blev atter en lang Tavshed, som Legationsraaden afbrød med disse Ord, udtalte i sagte, blød Tone: „Tal dog til mig, Richard! Lad mig høre et venligt Ord, for at jeg ikke skal fortryde, at jeg har betroet Dig, hvad jeg har gjemt saa hemmelig for alle Andre.“

Richard ilede hen og omarmede den kjærlige, gamle Mand: „Miskjend ikke min Tavshed!“ sagde han; „men jeg har siddet og været saa underlig tilmode; det var næsten for mig, som om jeg ikke kom ærlig til denne Hemmelighed . . . som om jeg lurede paa en Samtale, De holdt med Dem selv . . .“

„Nej, Richard!“ afbrød Legationsraaden ham, „jeg skal sige Dig, hvad det var, jeg gjætter det: Det var jomfruelig Undseelse i Dit unge Gemyt. Det er Følgen af den Maade, hvorpaa Forældre omgaaes deres Børn! Af en naturlig og dog sær Blufærdigheds-Følelse tale de ikke til Børnene om Synden, som om denne senere vilde have Undseelse for dem, for deres Uvidenheds Skyld. Naar en Fader endelig vil give sin halvvoxne Søn gode Raad med paa Vejen, saa siger han med nedslagne Øjne: „Min Søn! Vogt Dig for Kvinder, de ere meget farlige!“ og Sønnen gaaer bort, med hemmelig Længsel efter denne Fare, hvorom mange Bøger have bibragt ham ganske andre Anelser. Men jeg fortæller Dig aabent mit Livs Historie, ikke blot for at betro Dig Grunden til min Bortrejse eller for at have et venligt Hjerte, der hjælper mig med at bære Kummeren, men tillige for at Du kan blive klog af min Erfaring. Jeg véd nok, at dette ikke er tilstrækkeligt, vi bede jo hver Dag: Fader, led os ikke ud i Fristelse! Overlad os ikke til vor Svaghed, naar Tilfældet har udsøgt os! — — Naa, i Guds Navn! Verden venter Dig, min Søn! Men, naar jeg seer paa Dit Ansigt,

paakommer mig uvilkaarlig den glade Forvisning, at Dit Liv vil være frejdigt og lyst som dette.“

Med saadan Samtale tilbragte de den sidste Aften, de vare sammen.

3.

Richard stod paa Skansen, da Skibet gled om det høje Forbjerg og Staden, Rio de Janeiro, med dens Kupler, Taarne og Paladser og med de mægtige grønklædte Bjerger i Baggrunden, udbredte sig for Øjet. Men hans Blik gled ligegyldigt hen over de af Morgensolen forgyldte Tinde; først ved at se den fremmede Verdensdel havde han ret følt, hvor fjern han var fra Fædrelandet, og ængstelig og beklemt, næsten som et Barn, der savner sin Moder, længtes han efter sin gamle, trofaste Ven, der paa denne umaadelige Landstrækning var den eneste menneskelige Sjæl, som brød sig om ham.

Saasnart han var kommen i Land, søgte han en Vejviser, der kunde føre ham ud til den Estancia, der tilhørte Don Manuel Josè y Herrera, den Herre, hos hvem Legationsraaden

ifølge den meddelte Underretning skulde opholde sig.

Da Muldyrene efter nogle Timers rask Trav havde ført dem til Landstedet og Richard med bankende Hjerter bevægede den massive Dørhammer, kom en Neger frem, saa hastig, som om han havde ventet Besøget, og spurgte, hvem det var.

Richard svarede paa det bedste Portugisisk, han kunde: „Gaa og meld blot den danske Læge, saa véd man Besked!“

„Lægen! Doktoren! Doktoren!“ skreg den Sorte, saa det gav Gjenlyd i Gangene, og flere nysgjerrige sorte Ansigter kom frem i Vinduer og Luger. „Senhor, behag at træde ind!“ sagde han til Richard og viste venlig de hvide Tænder, idet han vidt aabnede Døren.

I Gangen kom en værdig gammel Herre ham imøde, hilste høflig, men tavs og førte ham gennem en Mængde Sidegange ind i et afsides Værelse, hvor paa en Seng laa henstrakt en Dame, med lukkede Øjne og blødende Tindinger og de pragtfulde Klæder sønderrevne og i Uorden.

Saasnart en Læge seer en Syg, ere hans Tanker og Følelser som Stridshestens, naar den hører Geværskud og Krigsmusik: den forlader

Landevejen, hvor dens Herre vilde ride Spadsere-ridt, og farer over Grøft og Gjerde ind i Skovens Tykning. Richard spurgte hurtig, hvad der var hændet den syge Dame, og da han erfarede, at hun paa en Ridetur inde mellem Bjergene var styrtet med sin Hest, gav han sig ivrig ifærd med de fornødne Anordninger for at bringe hende tilbage til Livet.

Efter en Stunds Forløb kom hun til Bevidsthed og forlangte at blive bragt tilbage til Byen, og imedens Husets kvindelige Tyende nu syslede med Tilberedelserne til hendes Bortbringelse, forlod Richard Værelset, glad over nu at kunne faa sit egenlige Ærinde udrettet og spørge efter Legationsraaden. Men han mødte Ingen i Gangene, og han generede sig for at aabne nogen af Dørene, der i det fremmede Hus forekom ham som Indgange til ham uvedkommende Hemmeligheder. Saaledes kom han ud i en lille Have, hvor Ejeren syntes at have samlet den tropiske Himmelegns dejligste Blomster; men Richard havde i denne Stund intet Øje for Naturen og dens Herligheder, han spejdede længselsfuldt efter ethvert Vindue, om han ikke pludselig skulde se sin Velgjørers venlige Ansigt komme tilsyne og, først overrasket, derpaa straa-

lende af Glæde, stirre paa ham. Men bag intet Vindue syntes at skjule sig Liv; ej engang et kvindeligt Ansigt kom tilsyne for nysgjerrig at kige efter den fremmede Gjæst, hele Husets Befolkning lod til at være beskæftiget med den syge Dame. Endelig, efter en rum Tids Forløb, da Richard allerede begyndte at blive greben af pinlig Utaalmodighed over den Kulde, der blev sat imod hans kjærlige Længsel, viste sig Husets Herre i Indgangen til Haven, og det var tydeligt at se, at han havde søgt efter Richard. „Kom, Senhor, kom!“ tilraabte han ham, „Hertuginde ønsker, at De vil ledsage hende til Byen.“

Richard var ilet hen til ham og lagde Haanden paa hans Arm, idet han sagde: „Men hvor er Legationsraad Dumin? Det er ham, jeg søger; sig ham, at en ung dansk Læge vil tale med ham!“

„Han er død!“ sagde Herren; „han kom syg hertil og døde. — Kom, Senhor, følg med Hertuginde!“

Richard stod et Øjeblik som maalløs; store Taarer randt ned ad hans Kinder.

„Men forstaaer De mig da ikke?“ raabte Herren utaalmodig; „vil De staa Dem selv i

Vejen og ikke følge den rigeste Dame i Kejserdømmet?“

Richard rev sig løs fra sin Smerte og fulgte Manden. Han havde en Følelse, som om hans Velgjører Dumin endnu i Døden bar Omsorg for ham ved at føre ham ind til Virksomhed mellem velvillige Mennesker i det fremmede, fjerne Land.

For Læserne, der vide, hvor hyppig danske Læger gjøre Lykke i Udlandet, det vil sige, faa betydelig Praxis og blive rige Folk, vil det ikke have noget Overraskende, at Richard ved Skjæbnens Gunst og sin egen Dygtighed opnaaede det Samme, især da man har seet en saa god Begyndelse ske. Og er man først inde paa en saadan troende Imødekommen, vil man ogsaa tillidsfuldt modtage vor Beretning om, at han endvidere, ved et mærkeligt Sammenstød af Omstændigheder, fandt og blev gift med sin Velgjørers skønne Datter. Men eftersom hun er en os ganske fremmed Person og Begivenhederne tilmed foregaa saa langt borte, derovre i Brasilien, ville de nærmere Omstændigheder ikke have Interesse for danske Læsere — hvilket

vides meget bestemt; thi da de bleve fortalte i 1ste Udgave af denne Fortælling, sagde man ligefrem, at de vare daarlig opdigtede, skjøndt de vare saa sande! Men det er ofte Sandhedens Skjæbne her i Verden.

Derimod følger man med mere Sympathi og Tro vor Landsmand, naar det berettes, at han efter nogle Aars Forløb følte Længsel efter os herhjemme og vilde besøge os. Allerede i 1ste Udgave er meddelt, at han greb Lejligheden, da et Krigsskib blev udrustet for at føre en fyrstelig Person omkring til forskellige europæiske Hoffer, og forskaffede sig Tilladelse til at følge med. Naturligvis maa dette ikke blandes sammen med, at selve den brasilianske Kejser nylig har gjort det Samme, som hin fyrstelige Person allerede gjorde dengang, og at Kejseren endog kom her til Kjøbenhavn og boede i Hôtel d'Angleterre. Det vilde vistnok højlig forøge Interessen for Fortællingen, hvis Folk kunde bringes til at tro, at da de stode paa Kongens Nytorv og saa op til Hotellets Vinduer, var vor Landsmand Richard indenfor. Men Sandheden fremfor Alt! Det var ikke Richard. Han var opdigtet 30 Aar før Hs. Majestæts Komme her til Byen, og vi blive altsaa trofast ved det

Forrige: at han i et Krigsskib fulgte med en ganske i Almindelighed fyrstelig Person, der vilde se sig om i Verden.

4.

Krigsskibet søgte for en Storm ind til Oran, og den kommanderende franske General benyttede Lejligheden til, blandt andre Fornøjelser, at forlyste den fyrstelige Person med en Revue over Fremmedlegionen, hin bekendte Legion, hvori Franskmændene, af Naade, optog Mænd af alle Nationer, der vilde udgyde deres Blod for dem, fallerede Kjøbmænd, ulykkelige Elskere, relegerede Studenter, fredløse Politikere, brødløse Haandværkere, uforbederlige Døgenigter, Alle uden Forskjel, men Alle krigerske, fortvivlede Mænd, der ikke gav og sjelden fik Pardon, og af hvis Tusinder knap nogle hundrede saa deres Fædreland igjen.

Da Revuen var forbi og Soldaterne holdt Hvile og fortærede deres Kommisbrød, medens Generalen traktered sine Gjæster i et pragtfuldt Telt, gik Richard omkring mellem de op-

stillede Gevær-Pyramider og indlod sig i Samtale med forskellige Grupper, og hver Gang han gik fra en saadan Klynge, sagde han med dæmpet Stemme, ligesom han undsaa sig: „Er her ingen Dansk?“

Pludselig, da han ved sin Bortgang fra en Klynge Tyskere gjentog disse Ord, fór en Soldat sammen, saa sig om med vidt opspilede Øjne og sagde: „Blev her talt Dansk?“

„O!“ raabte Richard og ilede hen til ham: „En Landsmand!“

„En Dansk!“ skreg Soldaten og styrtede Richard imøde.

Richard førte ham ud af Kredsen af de nysgjerrig tililende Soldater, og da de vare komne et lille Stykke bort, sagde han: „Tal, tal blot, lad mig igjen høre det velsignede Danske! Hvor er De fra? Er De fra Kjøbenhavn?“

„Ja, jeg er fra Kjøbenhavn!“ sagde Soldaten, der var som drukken af Glæde og Overraskelse.

„Saa have vi maaske endogsaa seet hinanden før, for mange Aar siden jeg er ogsaa fra Kjøbenhavn hvad er Deres Navn?“

„Jeg hedder Blok, Ditlev Blok“, svarede Fremmedlegionssoldaten.

„Hvad — Ditlev Blok?“ raabte Richard og fór tilbage — „Studiosus Theologiæ Ditlev Blok, der boede i — lad mig se . . . i Lavendelstræde? . . .“

„Ja, det er mig — hvad Pokker, kjender De mig?“

„Ditlev Blok! Kjender Du da ikke mig? Se rigtig paa mig! Kan Du ikke gjenkjende Richard Bilsted?“

„Richard Bilsted! Er det Dig?“ sagde Soldaten med et melankolsk Smil.

„Kom nu med mig!“ sagde Richard. „Imorgen tidlig sejle vi; men denne Dag ville vi tilbringe sammen, og saa maa Du da fortælle mig, hvordan det er gaaet til, at Du er kommen herover. — Vís mig hen til Din Kapitajn eller Oberst, at jeg kan lægge et Ord ind for Dig og skaffe Dig Permission for idag.“

— „Du her, i Afrika, Ditlev Blok! Jeg kan slet ikke faa det i mit Hoved! Du stille, mugne Patron, saadan rejst udenlands og i Krig! Fortæl mig dog, hvordan det er gaaet til!“ — saaledes talte Richard, da de sad i hans Logi i Byen.

„Ja“, svarede Ditlev Blok; „det stille Vand har den dybe Grund, véd Du nok. Men det er da egenlig Din Skyld Altsammen.“

„Hvad? Min Skyld? Hvordan da?“

„Ja, Du har da i Grunden baade mig og den stakkels Adalbert Johnsen paa Din Samvittighed.“

„Men hvorledes det, i Himlens Navn! Er det Spøg eller Alvor?“

„Det er saadan Noget af begge Dele“, sagde Ditlev Blok. — „Den Lykke, Du gjorde ved den gammelagtige Person i Kirsebærgangen, gjorde os begge To forstyrrede i Hovedet. I Førstningen standsede jeg, hver Gang jeg gik forbi Pletten, og sagde blot: Her var det! Men lidt efter lidt beskjæftigede jeg mig mere og mere med denne Begivenhed og kunde tilsidst slet ikke faa den ud af Tankerne; jeg blev kjed af mine Informationer, jeg havde ikke Ro nogensteds. Den stakkels Adalbert, der altid havde havt et svagt Hoved, gik det nok endnu værre; jeg mødte ham stadig dernede, jeg troer, han gik og ventede paa, at Lykken skulde komme til ham paa samme Sted, hvor den var kommen til Dig. Men dengang Du saa rejste og vi saa Dig gaa ombord — jeg husker det saa tydelig: Du havde en ny, graa Rejsekappe, som stod aaben, og indenfor hang Tobakspungen i et Skjærf om Livet; Du havde Kaskjet paa og en stor sølv-

beslaaet Merskumspibe i Haanden og saa saa kjæk og lykkelig ud — da blev det rent galt, jeg fik saadan en glubende, rasende utaalmodig Begjærlighed efter at gjøre Lykke, jeg kunde have begaaet en Forbrydelse; undertiden, naar jeg gik forbi en Guldsmedbutik, blev jeg ganske bange for mig selv og maatte skynde mig at komme bort for ikke at gjøre Indbrud ved højlys Dag“

„Men Adalbert?“ udbrød Richard spændt, „han kom da ikke i en saadan Ulykke?“

„Nej, stakkels Fyr, dertil havde han for lidt Mod. Men nu skal Du høre: En Dag træffer jeg ham i Bredgade staaende udenfor Schimmelmanns Palais og betragte Bygningen. „Hvad seer Du efter, Johnsen?“ spørger jeg og slaaer ham paa Skulderen. — „Det Palais var værdt at eje“, svarer han uden at se sig om. — „Lad de Tanker fare, Johnsen“, siger jeg, „Schimmelmanns Palais er Fideikommis.“ — „Ja“, svarer han, „men naar Lykken vilde —“, og saa smilede han saa underlig, at jeg troede, han ikke var ved sine fulde Fem. Det var han da heller ikke, kan jeg tro, for nu skal Du høre, hvad han gjorde nogle Dage efter. Han tager et Par Karle, lader dem flytte alle Møblerne fra sit

Kammer, og saa gaaer han ud med dem til Schimmelmanns Palais og flytter ind i et Værelse, som tilfældigvis stod aabent. Først troede Tjenerne, at det var Tyve; men Folk stjæle da ikke ved at bringe Møbler i Huset; der blev sendt Bud til Politiet, og Familien maatte anbringe ham etsteds paa Landet eller maaske i Slesvig. Jeg saa ham da aldrig mere. Men da jeg hørte dette, blev jeg angst for, at jeg tilsidst selv skulde faa Lyst til et Palais og komme i Daarekisten, og saa tænkte jeg blot paa at rejse bort. Den Pokkers Idé om at gjøre Lykke stod mig egenlig i Hovedet. Jeg kunde ikke søge Rejsestipendium, for man skal jo give en Grund, og jeg kunde da ikke skrive, at jeg vilde gjøre mig bekjendt med Timelærernes Tilstand i Europa. Saa fik jeg blot nogle Skillinger skrabede sammen hist og her fra og rejste ud i den vide Verden.“

„Men hvordan kom Du saa hertil, i Krigstjeneste?“ spurgte Richard deltagende, da Ditlev Blok gjorde en Pause.

„Ja, det var da af den bitre Nød. Jeg havde fægtet mig igjennem til Marseille og vilde derfra gaa til Italien, til Neapel, hvor jeg altid havde hørt, man kunde leve saa billig — allen-

fals som Lazzaron. Ja, Richard, saa vidt havde Du bragt mig!“ sagde Ditlev Blok smilende, medens Øjnene stode fulde af Taarer. — „Naa, for Fanden! nu kan det ikke hjælpe at klynke, fordi man ikke ligger i Moders Dragkisteskuffe! Jeg har dog Føde og Klæder, og Arbejdet er ærligt og anstændigt. I Kjøbenhavn havde jeg i Grunden for lidt Motion som Timelærer; min Helbred led derunder; her er jeg altid i Bevægelse i den frie Luft, jeg bliver tilsidst saa stærk som en Kæmpe, hvis jeg ikke bliver skudt forinden.“

„Men sig mig dog“, sagde Richard rørt, „hvordan kom Du da paa den skrækkelige Idé at tage Tjeneste her i Legionen?“

„Ja, véd Du hvad, Ideen er ikke saa skrækkelig, naar man er mutters alene i et fremmed Land og sulten og ikke har en Skilling i Lommen. Jeg sad i et Værtshus i en Krog af Stuen og saa de Andre spise og drikke deres halve Flaske Vin; det sugede mig for Hjertet, jeg var nærvæd at faa Ondt; Hjernen var saa tung, og jeg saa Syner, og midt iblandt dem stod altid Du og den aldrende Person, og mine Tænder løb i Vand efter det Hvedebrød, Du bød ham. Ligesom jeg sad saadan, kom et Menneske

farende ind, slængte en Louisd'or paa Bordet og forlangte den bedste Vin, der var at faa. Det var en tysk Bursch, som jeg havde seet nogle Dage i Forvejen gaa omkring med et Ansigt, der var saa indfaldet og forsultet, at jeg undrede mig over, hvordan det kunde bære sin mægtige Bart. Han skreg: „Nu har jeg ladet mig hverve! Jeg gaaer til Afrika og gjør min Lykke! Om nogle Aar er jeg General, saa udbryder der en Revolution, jeg stiller mig i Spidsen, bliver en anden Napoleon, erobrer Tyskland, og saa skal Rector magnificus Görge Götz i Erlangen faa at se, hvad det betyder at relegere mig for et usselt Paukeri! Der skal ikke blive en hel Rude i hans Hus! Pereat Rector magnificus Görge Götz!“ — Jeg tænkte: Kan saadan en tysk Vindbeutel blive Napoleon, saa kan jeg ogsaa, og saa listede jeg hen og lod mig hverve. Jeg fik en Haandfuld Napoleond'ors, deraf beholdt jeg en for at spise mig rigtig inderlig mæt, Resten sendte jeg hjem til min Moder, bare for at prale af, at det gik mig saa Pokkers godt paa min Udenlandsrejse.“

„Se, saadan gik det til!“ vedblev Ditlev Blok, da han havde tømt Resten af Flasken, der stod paa Bordet. „Jeg troer, Gud forlade

mig, at dengang Lykken gav sig i Lag med Dig, maatte den først akkordere med Ulykken og overlade den to andre Mennesker til Erstatning. — Dig er det stadig gaaet godt, Richard? Du er sgu blevet en kjøn Fyr, Du har faaet brede Skuldre; men det hørte da ogsaa til for at bære de gode Dage.“

„Sig mig, kjære Ditlev“, sagde Richard, „er der Ingenting, hvormed jeg kan være Dig til Tjeneste? Jeg er rig; i gamle Dage laante Du mig tidt Penge, laan nu af mig.“

„Nej“, svarede Ditlev Blok, „Rübezahl eller Fanden eller Lykken har nu udvalgt Dig og synes ikke om mig. Gav Du mig Guld, blev det til Sten i mine Lommer. Vi kjende nok den Karl. Desuden, se paa min Skulder, jeg er Sergeant, jeg kan blive Officier! Man siger ogsaa, at vi nu skulle til Spanien, for at overlades den lille Dronning Isabella. Der er rige Klostre, et eneste af dem kan gjøre mig til en holden Mand — og saa de dejlige spanske Nonner!

Om spanske Piger, om spanske Piger
Vel Rygtet siger —

men én Tjeneste kan Du dog gjøre mig, siden Du er saa vel beslaaet.“

„Nævn mig den blot“, sagde Richard; „jeg lover Dig den forud.“

„Naar Du kommer til Kjøbenhavn, saa gaa op til min Moder, om hun lever endnu, den gamle Stakkel. Giv hende nogle Penge — kan Du undvære en Lap paa hundrede Daler? . . .“

„Ja, det véd Gud, jeg kan!“

„Godt, giv hende den, som om den kom fra mig. Sig hende, at jeg staaer mig godt, sig, at jeg er blevet — Professor. Det vil krepere min Moster, for hun sagde altid, at jeg aldrig blev til Noget i Verden.“

5.

Snedkermester Bilsted sad med sin Familie ved Middagsbordet, der var tarveligt som hos en fattig Snedker. Man spiste i Tavshed; thi man var hele Dagen for meget sammen til at have Noget at tale om.

En Vogn kom kjørende og holdt udenfor Huset, medens Kudsken smeldede stolt med Pidsken. Jane, den næstældste Datter, løb til Vinduet:

„Aa, det er Etatsraadens, der skal ud at kjøre!“ sagde hun og gik tilbage til sin Plads; „ja, saadanne Folk er lykkelige, de kan tage i Skoven om Løverdagen.“

„Hvem véd, hvor lykkelige de er, min Pige“, sagde Moderen.

„Jeg misunder dem heller ikke“, sagde Jane; „men hvem der kunde komme paa Fredriksberg imorgen!“

Ved disse Ord stødte hun sagte til sin ældste Søster, Marie, og blinkede til hende paa en Maade, der vist havde en ejendommelig Betydning; thi Marie blev pludselig rød.

„Paa Fredriksberg imorgen?“ sagde Faderen; „hvorfor kan I ikke komme paa Fredriksberg imorgen?“

„Vi har ingen Sommerhatte“, sagde Jane resigneret; „Brodérhandleren vil ingen Penge give os, før det store Stykke er færdigt.“

„Ingen Sommerhatte?“ sagde Faderen; „naa, hvor det skal være mahogni! I kan gaa med, hvad I har, ellers kan I saa minsæl blive hjemme.“

„Det vil vi ogsaa, Fader“, sagde Jane, „for, naar man allerede skal ud, skal man rigtig være som andre Mennesker.“

Faderen vilde svare; men i dette Øjeblik bankede det paa Døren, og ind traadte en smuk, fornemt udseende Mand, med en noget brunladen Ansigtssfarve og med en Mængde Ordener paa Brystet; ved Haanden førte han en vidunderlig dejlig Dreng. „Med Forlov“, sagde han, „boer ikke her en Snedkermester Bilsted?“

„Etatsraaden boer nede paa første Sal“, sagde Snedkermester Bilsted, der ikke gav sig Tid til at høre den Fremmedes Spørgsmaal.

„Jo, det er her“, svarede hans Kone og rejste sig for at skjule Bordet for den Fremmedes Blik.

„Jeg vilde gjerne tale med Hr. Bilsted om et temmelig betydeligt Snedkerarbejde, jeg i Hast skulde have udført“ — sagde den Fremmede.

Snedkermester Bilsted tog sin Kaskjet af, rejste sig og sagde med et lille Buk for den Fremmede: „Deres Naade takker meget for den betænkte Godhed men jeg er en fattig Mand kan ikke staa i Forskud ved store Arbejder Deres Naade, maa ikke blive vred om De ikke hellere vil henvende Dem til en af de store Mestere.“

Den Fremmede svarede: „Hvad Forskudet angaaer, kunde vi nok komme ud af det Men jeg be'er Dem, lad Dem ikke genere, jeg seer, De er ifærd med Middagsmaaltidet; jeg kan godt vente — ingen Komplimenter, kjære Mester, sæt Dem nu hen og spis.“

„Ja, vi tør naturligvis ikke byde Dem en Skefuld Øllebrød“, sagde Madam Bilsted, der havde faaet Mod ved den Fremmedes Lige-fremhed.

„Ih, jo, hvorfor ikke?“ svarede den Fremmede til største Forskrækkelse for Mdm. Bilsted. „Min lille Dreng klagede paa Gaden over Sult, og jeg har, min Tro, ogsaa faaet Appetit.“

Man rykkede ilfærdig tilside for at skaffe Plads; Saltkarret blev behændig sat over en lille Plet paa Dugen, en Tallerken over en større Plet og den gamle Brødbakke over et Hul, der havde indsneget sig paa Midten.

„Det er simpel Løverdagsmad, Deres Naade“, sagde Snedker Bilsted; „det er Øllebrød; men imorgen er det Søndag —“

Madam Bilsted havde fyldt en Tallerken; men i det Øjeblik hun vilde række den til den Fremmede og hendes Øjne mødte hans, kastede hun pludselig Tallerkenen med alt Øllebrødet

og styrtede med Skriget: „Det er ham!“ hen over ham og bedækkede ham med Kys.

„Men, Birgitte!“ sagde Snedkermester Bilsted yderlig forfærdet og trak hende i Ærmet.

„Det er ham! Det er ham!“ hulkede Moderen, „det er jo Richard!“

„Richard!“ skreg Søstrene og sprang op og gave sig til at græde.

„Hvad? Er det min egen Søn?“ sagde Snedker Bilsted højst overrasket og noget betaget, men satte ligesom uvilkaarlig sin Kaskjet paa igjen.

— „Men hvem er den lille Dreng? Er det Din, Richard?“ spurgte Moderen, da den første Henrykkelse var forbi.

„Ja, det er min ældste Søn — det er Bedstemoder, Antonio! Kan Du hilse hende paa Dansk?“

„O hør, han kan Dansk! Jeg er Tante! Sikke Øjne, Drengen har!“ raabte Jane, der var ganske ellevild af Glæde.

„Naa, Fader!“ sagde Richard, „skal vi saa akkordere om Snedkerarbejde?“

„Det var vel Dit Spøg, Richard“, sagde Faderen.

„Ja, Fader; men nu skal Du selv blive en stor Mester og ikke have nødig at vise Kunder hen til de andre. Jeg gaaer i Kompagni med Dig og indskyder Kapitalen.“

„Du har jo selv Familie, Richard; er Du ikke gift?“ sagde den gamle Snedkermester Bilsted.

„Jo, men bryd Dig ikke om det! Jeg er rig, jeg har arvet, jeg har Penge nok til os Alle!“

„O, saa kan vi komme paa Fredriksberg imorgen Eftermiddag!“ raabte Jane og klappede i Hænderne.

„Ja, om vi skal paa Fredriksberg!“ sagde Richard; „jo, det skal vi rigtignok!“

„Hvad, gaaer Du med, Richard? Du, med alle Dine Ordener, vil Du gaa med os?“

„Ja, skal Folk ikke se, at I have faaet Eders brasilianske Broder hjem?“

„Naa, hvor der vil blive gloet! Naa, Marie hvor han vil gjøre Øjne“ — her standsede Jane og blev blodrød tilligemed Marie.

„Marie! Marie!“ sagde Richard og truede smilende med Fingeren.

„Aa“, sagde Snedker Bilsted, „det er en Snøbel af en Dreng, en Stolemagersvend, som

render efter hende. Men jeg vil ikke vide Noget deraf! Kan han ernære en Kone?"

„Ja, men nu er jo Marie blevet rig!“ sagde Richard.

„Det er ogsaa sandt!“ sagde Snedker Bilsted og saa sig om i sin Stue, som om han ikke kjendte den igjen.

Marie tog Richards Haand og sagde kjærlig: „Bryd Dig ikke Noget om det, Richard! Fortæl os hellere om Dig selv og Din Kone — hvor Du maa have oplevet Meget i de mange Aar!“

„Imorgen, min Pige“, sagde Richard; „imorgen skal jeg føre Eder hen til det Sted, hvor min Lykke begyndte; der sætte vi os paa en Bænk, og jeg fortæller Eder hele min Historie, og saa skulle I høre, hvem der er min Kone Herregud, hvor jeg længes efter Kirsebærgangen! Det er, ligesom den gamle, velsignede Dumin sidder oppe i Himlen og passer paa det Sted og vil glædes ved at gjense mig Naar jeg er rejst, saa gaaer engang imellem derned; mangen Gang vil min Tanke være der, saa mødes vi dog, hvor vidt vi end ere skilte fra hinanden.“

„Vil Du rejse igjen, Richard?“ lød det sørgmodig.

„Ja, skal jeg lade min Kone og Rollingerne blive alene i Brasilien?“ sagde Richard; „jeg har det godt derovre, og min Kone vil saa nødig derfra, og naar jeg tillige véd, at I her have det godt, er jeg fuldstændig lykkelig.“

— — Nogle Dage derefter fulgte de Allesammen Richard til Toldboden. Foruden Forældre og Søstre var der i Selskabet en ung, kjøn Fyr, der næsten ikke kunde slippe Richard og var mere bevæget end selve Kvinderne.

Tavse stirrede de ud efter Baaden, længe efter at de sidste Glimt af Aarerne, der spillede i Sollyset, vare forsvundne; endelig forlode de nølende Pladsen og gik tilbage til Byen.

Siden den Tid kan man hver Søndag Eftermiddag se en velklædt Familie spadserere i Kirsebærgangen og hos Konen nede ved Bastionen købe for otte Skilling Hvedebrød, som de med kjærlige Miner forære til de fattige Børn, de

møde. De sætte sig paa en Bænk og tale
sagte sammen, indtil Tusmørket falder paa;
saa kaste de et langt Blik ud over Stranden,
der sees fra dette Sted, og gaa hjem Arm
i Arm.

Drømmene.

[Denne Fortælling og de næste tre vare i 1ste Udgave Stykker af „En Majfest“. Et lille Selskab sejlede fra Kjøbenhavn til Helsingør, var tilstede paa Egebæksvang — hvor vi i de Tider fejrede den 28de Maj som Folkefest —, og begav sig derfra til Esrom Sø. Med lidt Tvang bleve Historierne føjede ind i denne Ramme. Karl tilstod først, at han havde en Fortælling rede; Fru Dahl spurgte, hvad den hed, og Karl svarede: „Ja, Navnet er i Grunden det Vanskeligste ved denne Fortælling; som enhver anden Begivenhed i det daglige Liv skrider den ganske stille frem, den ene Ubetydelighed knytter sig til den anden, indtil Resultatet kommer, og saa har man Vanskelighed ved at sige, hvor det fik det første Stød. Imidlertid har jeg tænkt paa at kalde den Drømmene.“ — Efter denne Forbereden fortalte han da Følgende:]

I forrige, strenge Vinter, da det frøs 15 à 16 Grader, var det ret en Tid til at sidde hjemme og faa Noget bestilt. Henad Aften, naar Ilden blussede i Kakkelovnen og Karlen bragte Lampen, rullede man med Velbehag Rullegardinerne ned, efter at have kastet et Afskedsblik ned paa Gaden og trøstet sit menneskekjærlige Hjerte med den Tanke, at Brændselsforeningen sørgede for dem, der havde det mindre godt. For ret at have Ro havde jeg bedet alle mine Bekjendte om at blive borte fra mig i fjorten Dage, hvilket de ogsaa meget beredvillig efterkom. Men da en otte Dages Tid var hengaaet, begyndte jeg at blive urolig og at kjede mig; jeg forsøgte at tilfredsstille Tankerne ved Læsning; men de vendte sig bort fra Bogen, som det urolige Barn vender sig fra Ammens Bryst. Jeg begyndte at ærgre mig over mine Bekjendte, at de toge det saa nøje med mine Ord, og over mig selv, at jeg havde fastsat et saa langt Tidsrum; jeg var tilmode som En, der meget sulten er traadt ind paa en Restauration og har bestilt fire Retter og allerede er mæt ved anden Ret. I Theatret havde jeg ingen Lyst til at gaa; thi der blev, besynderlig nok, i de Dage kun opført gamle eller daarlige Stykker,

og andre offentlige Forlystelser frembyder jo Staden Kjøbenhavn ikke om Vinteren. Gaa ud og opsøge Venner og Bekjendte, tilstaa min Svaghed, bekjende, at jeg ikke kunde undvære dem hele fjorten Dage, dertil kunde jeg ikke bekvemme mig.

Kjede sig, uden at man tænker derover, det kan man endda holde ud; men kjede sig med Bevidsthed, maatte sige til sig selv: Uh, hvor jeg kjeder mig! — det er utaaleligt. Jeg husker, hvorledes jeg en Aften sad og stirrede mod Døren: Naar den nu aabnede sig, tænkte jeg, og ind traadte et Væsen og førte mig til en Sal, hvor der var Lystighed og Glæde, smukke Piger, Musik, Dans! Eller han bragte mig en Kasse fyldt med Obligationer og forærede mig dem! Saa gik jeg strax hen til en Vexeler og solgte Obligationerne, tog Extravogn og kjørte lige til Paris eller Neapel og satte Pengene overstyr. Hvorfor kan det dog ikke ske! I gamle Dage kunde man ofre til Guderne og derved undertiden faa sine Ønsker opfyldte. Hyrden siger hos Theokrit:

„Eros jeg ofrer en Kalv og Afrodite en Kvie!“
til Tak for den ham forundte Kjærlighed. Jeg vilde med Fornøjelse købe alle Brændevins-

brænderens Køer og ofre dem. Det er ogsaa lumpent, at man har afskaffet de gamle Guder; den nuværende Gud lader Alt gaa saa urokkelig ensformigt; aldrig stiger han som Fader Zeus ned paa Jorden og overrasker et fromt Menneske med et Besøg — — om nu Gud selv traadte ind til mig! Han selv, skinnende som paa Sinai og med et talløst Følge af Engle — — hvad skulde jeg saa bede ham om? Men hvorfor skulde han netop komme til mig? — — Fordi jeg kjeder mig saa rædsomt! — Blot dog Nogen vilde komme op ad Trapperne! Om det kun var En, der tog fejl og spurgte efter en Anden — bare jeg hørte en menneskelig Stemme!

Jeg stirrede ufravendt mod Døren og lyttede; men der kom Ingen — Ingen den hele Aften. — Mine højstærede Tilhørere! Hvis De troede, at jeg vilde fortælle et Eventyr, have De taget fejl. Alt, hvad jeg hidtil har fortalt, er kun en Indledning, der paa en passende Maade skal berede Vejen for det Kommende.

Med Gru for næste kjedsommelige Dag gik jeg iseng og faldt i en stentung Søvn. Men henad Morgenstunden drømte jeg, at jeg igjen sad hjemme og kjedede mig og spekulerede paa,

hvad jeg skulde tage mig for. Da faldt det mig ind at gaa op til en af mine Bekjendte, en juridisk Kandidat Petersen, der fra Rusaaret og Brøndsteds Forelæsninger havde bevaret Kjærligheden til den antike græske Tid og ejede en værdifuld Bogsamling i denne Literatur. Ham aflagde jeg et Besøg, under Paaskud af at ville laane en græsk Bog. Saasnart han saa mig, indbød han mig til at kjøre med til Helsingør, og jeg tog imod Tilbudet. Det var Sommer, og vi sejlede ud i Sundet, og pludselig kom da Fader Zeus og hans Broder Poseidon, Havets Hersker, ind til os i Baaden og inviterede os til et glimrende Bal. Poseidon vilde have os ned, men Zeus forlangte, at Gildet skulde staa paa Olympen, og da Poseidon ikke vilde give efter, kastede Zeus ham ud af Baaden. Ved Rystelsen, vaagnede jeg; men, idet jeg slog Øjet op, syntes jeg endnu tydelig at se Poseidon ride bort paa en Havhest.

Den Idé, Drømmen havde givet mig: at gaa op til Petersen og laane en Bog, syntes mig ganske fortræffelig, selv om jeg ikke fik nogen Helsingørs-Rejse i Tilgift. Saasnart det blev lyst, begav jeg mig paa Vejen.

„Det var ypperligt, at Du kom!“ raabte han, idet jeg aabnede Døren; „man tør jo ikke komme til Dig, og vi vilde nok havt Dig med paa en lille Rejse idag.“

„Til Helsingør?“ spurgte jeg smilende.

„Hvoraf véd Du det? Har Du talt med Smidt eller Hansen?“

Jeg blev overrasket og fortalte ham min Drøm.

„Aa, det skal Du ikke bilde mig ind!“ sagde han; „det har Du ikke drømt; der har Nogen fortalt Dig om vort Projekt.“

„Gu har jeg drømt det!“ svarede jeg, „men lad os ikke strides derom, før vi have seet, om nu ikke Resten gaaer i Opfyldelse.“

„Raser Du? Hvorledes skulde vi komme ud at sejle? Sundet er jo tillagt!“

„Ja, det er det Samme; jeg har nu faaet stor Tro til min Drøm. Jeg er overbevist om, at den til Punkt og Prikke gaaer i Opfyldelse, hvor saa Zeus og Poseidon skulle komme fra. Den synes da heller ikke at varsle Ondt, siden Poseidon blev kastet paa Døren, saa jeg vil tage med.“

„Ja, det er godt nok; men Du kan gjøre os Andre angst og bange for at have Dit Følge-

skab. Med Dig stiger jo en uundgaaelig Skjæbne tilvogns.“

„Les extrêmes se touchent! For et Øjeblik siden var Du vantro, nu er Du overtroisk.“

„Ja, men jeg vil dog fortælle de Andre Drømmen; betyder den for Ex., at en af dem skal være Poseidon og styrtes ud af Vognen, saa bør de da idetmindste forberedes.“

Lidt efter kom de Andre, og da de havde hørt den mærkværdige Drøm, raabte de: „Det er godt, det betyder Eventyr! Lad os komme tilvogns.“

Da vi vare komne udenfor Porten og Opmærksomheden ikke længer fæstedes paa Huse og Forbigaaende og Bemærkninger om dem, blev der et Øjebliks Tavshed, som Petersen afbrød med det Spørgsmaal til mig:

„Sig mig nu alvorlig, har Du virkelig havt den Drøm, eller er det Noget, Du har opdigtet?“

„Det véd den almægtige Gud, at jeg har drømt det.“ svarede jeg og skriftede ærlig Alting lige fra Kjedsomheden til min Opvaagnen.

„Det er da underligt“, sagde Petersen.

„Sikken en Mine, Du sætter op!“ raabte Smidt; „er Du virkelig overtroisk?“

„Nej, men seer I da ikke, at vor Rejse aldeles har forandret Karakter? Vi besluttede den tildels for mine Forretningers Skyld, men dog væsenlig for at søge Morskab. Men nu har den ligesom faaet et andet Øjemed, og dette Øjemed kjende vi selv ikke. Vi troede, at vi foretog Noget, der var en stor Ubetydelighed, og nu erfare vi, at Aander eller Dæmoner have været vidende om det og følge os og mulig styre Vognen.“

„Dæmoner?“ sagde Hansen og saa ud af Vognen; „det skulde da være Kulsviere; er Du angst for Ole Kollerøds Aand?“

„Jeg er heller ikke angst“, svarede Petersen; „det er kun min Mening, at enten Drømmen betyder Noget eller ej, har den nu givet Rejsen en vis Kolorit, den kaster ligesom et mystisk Skjær ud over Sneen og den frosne Vej. Synes det Eder ikke, at Hestene ikke ere almindelige Heste fra Vognmand Lorck, men ligervis som Xanthos og Balios, Akhilleus's herlige Spand, som, da det led mod Ulykken, talte med menneskelig Røst? Og Kudsken er Gudinden Moira, den ubønhørlige Skjæbne, for Kuldens Skyld iført den store Chenille istedenfor det lette Gevandt, hvori hun tilforn skred gennem Ke-

rameikos, da hun gik at omstøde Athenes hellige Borg.“

„O, Petersen, Petersens herlige Søn!“ udbrød Smidt, „hvilken Gud har bragt Dig til at udsende de bevingede Ord, værdige et Bidstrupslem? Hin, den vældige, højtbestøvlede, i Chenille begravede Vognstyrer skulde være Gudinden og kjøre ambrosiaædende Heste? Seer Du da ikke, at jeg kun behøver at udstrække min kjære Hals af Vognens Vindue og tilraabe ham et gjaldende: Vend om Kudske! for at han, Skjæbne-Gudinden, flux skal lystre min dødelige Røst?“

Petersen svarede alvorlig: „Hvem af Jer vil for Alvor vende om? — — Naa, der kan I se, I følge dog blindt Skjæbnen! Og selv om vi vendte, hvo véd da, om vi ikke saa i selve Vendingen væltede og brak Halsen og saaledes netop imod vor Vilje opfyldte Skjæbnen?“

Smidts Ansigt mistede det muntre Udtryk, og han gav sig til at fløjte. Men Hansen raabte:

„Det er sgu sandt, nu falder det mig ind: Det er jo netop for en Drøms Skyld, at vi gjøre denne Rejse! Det træffer dog ganske besynderlig sammen.“

„Hvorledes da? Hvad var det for en Drøm?“ spurgte jeg.

„Det er en morsom Historie! Nu skal Du høre: Forleden Dag kommer Mogensen op til mig og fortæller, at nu bliver han snart rig; han havde drømt tre Tal under ganske usædvanlige Omstændigheder og kunde aldeles tydelig huske dem, da han vaagnede. Sig mig de Tal, siger jeg, lad mig faa Del i Rigdommen. Nej, svarer han, det skal bringe Uheld at fortælle de Tal, man har drømt. — Saa tag dem for mig og besæt dem med 2 Mk.; Du kan levere mig Sedlen i Konvolut, og jeg lover Dig, at jeg ikke skal aabne den, før Lotteriet er trukket. — Deri indvilgede han da, og jeg gav ham 2 Mk. Men saa gaaer han lumskelig hen og tager tre andre Numere til mig, fordi han ikke undte mig, at jeg skulde blive ligesaa rig som han. Trækningsdagen kommer, jeg sender Bud over til Kollektøren og aabner Konvoluten — mine tre Numere ere komne!“

„Men hvorledes fik Du at vide, at Mogenssen havde narret Dig?“

„Det tilstod han selv i sin Fortvivlelse; aldrig har dog Himlens Straf bedre ramt et Menneske! Men for hans Lumskeries Skyld tog vi ham

heller ikke med idag — for det er paa de 300 Rbd., at vi rejse, Du! Min Terne var paa 300 Rbd.! De skal allesammen stryge i Helsingør!“

„Det er umuligt! Hvordan skulde vi kunne fortære 300 Rbd. paa en Dag og en Nat?“

„Er 300 Rbd. mere end 100 Flasker Champagne?“

„Nej, men vi Fire kan da ikke drikke hundrede Flasker Champagne.“

„Vi kan levne.“

„Ja, det er sandt! Det faldt mig ikke ind.“

„Husk paa, at Du skal beholde Penge tilovers til Vognlejen“, sagde Smidt; „alle tre hundrede maa ikke destilleres.“

„Herre Jøsses, det havde jeg nær glemt! Det kunde ellers gaa mig omtrent som Soldebroder Busk i Sommer.“

„Hvad er det for en Historie?“

„Har Ingen af Jer hørt den? Saa skal jeg fortælle den. Theodor Busk havde ganske uventet faaet en Arv paa hundrede Daler, og saa inviterede han syv Venner og Dusbrødre til at solde dem op i Dyrehaven. Da det truede med Regn og han viselig betænkte, at man ikke kan vide, hvad Gavn man kan have af en Paraply i Skoven i Regnvej, bad han sin Værtinde om at

laane ham hendes nye Silkeparaply, og i Betragtning af, at han havde faaet Arv, tog hun ikke i Betænkning at betro ham den. De tog da i Skoven, og eftersom de vare saa stærkt beslaaede, foragtede de deres sædvanlige, daglige Navn og Stand og antog de mest aristokratiske Navne og Titler, hvormed de i Teltene prydede hinanden indbyrdes. I hvert nyt Telt forandrede de Navn, saa at de tilsidst selv ikke kunde hitte Rede mellem hinanden. Imidlertid soldede de naturligvis, lige til hele Kompagniet var aldeles blankt. Da de kom i Nørreport, kunde de ikke betale de reglementerede 2 Sk., og Theodor Busk, der med en mærkværdig Troskab havde holdt fast paa sin Paraply hele Tiden og baaret den fra Telt til Telt, satte den nu i Pant hos Bomforpagteren for det manglende Markstykke. Da Bommanden spurgte om hans Navn, nævnede han en Greve eller en Baron eller maaske endogsaa en Prins og drog syngende videre gennem Ravelinen. Næste Formiddag spadserede han ud til Bommen for at hente Paraplyen. Se her, min kjære Bommand, sagde han, her er den Mark, jeg blev Ham skyldig inat; maa jeg saa faa min Paraply. — Hvilken Paraply? spurgte Bommanden. — Hvilken? Ih, den, jeg satte i Pant

for Marken. — Ja, her bliver saa mange Paraplyer og Parasoller og Stokke satte i Pant; derinde staaer en hel Bunke; hvad er Navnet? — Busk, Theodor Busk. — Bommanden gik ind, men kom ud igjen med den Efterretning, at der var ingen Paraply med det Navn. — Død og Pine! raabte Busk og blev blodrød, nu husker jeg det! Jeg sagde et andet Navn! Hvad var det dog for et Navn! Hør, hvad Navn var det, jeg gav mig? — Naa, Tak! sagde Bommanden og vendte sig med den dybeste Uvilje fra ham. — Dette Tab var et haardt Stød for Theodor Busk. For at faa Husfred maatte han sætte sin Frakke ud, og i et Par Maaneder kunde han ikke gaa ud uden om Aftenen, og saa gik han i Morgendragt.“

Under deslige Samtaler forsvandt den mørke Skygge, som Petersens Ord havde begyndt at kaste over Ansigterne, og vi ankom til Hirschholm Kro.

„Hu, det er en ordenlig Kulde idag!“ sagde Petersen, da vi vare stegne af i Laden, og gik noget forud for os Andre ud af Porten.

Ligesom han var kommen udenfor, styrtede en Bjælke ned indenfor Porten. „Hvem var det?

Hvad er det for Narrestreger?“ raabte Petersen og vendte sig om.

Smidt svarede: „Det var en Bjælke, der var saa høflig at lade Dig gaa først. Godt var det, Du ikke gjorde Komplimenter.“

Petersen blev dødbleg og sagde: „Er der nu ikke en Skjæbne, der følger os? Vi kunne se dens Spor, men ikke den selv!“

„Vær Du nu bare rolig for Skjæbnen! Dig rammer den ikke idag!“ raabte Smidt. „Skjæbnen er ligesaa stolt som Løven og gjentager ikke sit Spring, naar det første fejlede.“

Et glad og fortrøstningsfuldt Smil fór over Petersens Ansigt; men i næste Øjeblik var det, som han først nu fattede den Fare, han var undgaaet, i dens fulde Størrelse, han begyndte at ryste og lænede sig til Portstolpen for ikke at falde om. Vi skyndte os med at bringe ham indenfor og at faa ham og os selv vederkvægede med hvad Huset formaaede.

Da vi atter sad i Vognen, udbrød Petersen:

„Først idag, først nu formaaer jeg fuldstændig at fatte Brutus's Heltmod, da i Abydos Rædselen viste sig for ham og sagde: Ved Filippi sees vi igjen! og han svarede: Godt, vi sees igjen!“

„Jeg er kjed af det!“ raabte Hansen; „et Menneske drømmer en Drøm, som enhver Anden kunde drømme ligesaa godt, og en Bjælke falder ned, fordi den ikke sidder fast, og deraf tager Petersen Anledning til at udbrede sin græske og latinske Visdom fra Nørrebro til Hirschholm. Har Lykken derfor beskaaret mig en Terne paa 300 Rbd.? Fra nu af synger jeg og overskriger Jer Alle Tre, saa at Ingen skal faa et fornuftigt Ord indført paa denne Side Helsingør.“

Derpaa istemte han: „Es war einmal ein Graf“, og vi Andre sang uvilkaarlig Koret.

Petersen havde et lille Anliggende at ordne med en Kjøbmand i Byen, og imedens han gik bort, beskjæftigede vi Andre os med at anordne en „glimrende“ Frokost i Hotellets Sal. Efter en halv Times Tid kom Petersen tilbage med den unge Kjøbmand, der blev budt velkommen som vor Gjæst, hvorefter vi uden Opsættelse gik løs paa Frokosten. Allerede Digteren Heiberg har besunget Hôtel d'Øresund, Værten, Hr. Briggs,

„hans Bord, hans Vin, den blanke“,

og enhver Anden, der har besøgt Helsingør, véd, hvilket splendidt Maaltid Hr. Briggs kan an-

rette, især naar man siger: Det er det Samme, hvad det koster! — saa at jeg ikke behøver nærmere at beskrive Maaltidet og den velbehagelige Tilstand, hvori det satte os.

Da der blev bragt Lys til Cigarerne, fyldte den unge Kjøbmand endnu engang sit Glas, rejste sig og holdt følgende Tale:

„Mine Herrer! Jeg udbeder mig Tilladelse til at takke Dem for alt bevist Godt, for Maaltidet og især for Deres Selskab. Da Deres Artighed har forhindret mig fra at vise mig som Vært i min Fødeby, haaber jeg, De ikke ville nægte mig den Glæde at have Dem til Gjæster udenlands. Jeg har to Kaner, der om fem Minutter kunne være her for at bringe os over til Naboriget“

„Kan man kjøre over Sundet?“ raabte vi som med én Mund.

„Ja“, skreg Kjøbmanden, glad over vor glade Overraskelse, „og Telte med Kommenskringler staa midt paa Vejen!“

„Brave, fortræffelige Mand! Elskværdige Helsingoraner!“ raabte vi og omfavnede ham i stormende Henrykkelse.

„Lad mig komme løs, mine Herrer! blot et Øjeblik! saa sender jeg Bud hjem efter Kanerne.“

„Gjør det, Mand!“ jublede vi, „Hurra, vi skal til Sverig!“

Da vi satte os i Kanerne, sagde Kjøbmanden: „De have for lidt Rejsetøj, mine Herrer! Der blæser en skarp Vind over Isen. Det er bedst, at vi først kjøre hjem til mig; jeg har nogle lodne Pelse, som ere til Deres Tjeneste.“

„Vi maa da give Mennesket et Hurra for hans Artighed“, sagde Hansen, og idet vi kjørte ud af Hotellets Port, raabte vi tre Gange Hurra, saa stærkt vi kunde, hvilken ekstraordinære Lyd i den stille, fornuftige Stad lokkede mange Mennesker til Vinduerne og formodenlig gav Stof til flere Dages Samtale.

— — — Ja, skjønnne, unge Dame! De, som sad i Vinduet ligeoverfor Kjøbmandens Butik og gjorde Dem Umage for at se alvorlig ned paa Deres Sytøj, medens vi med underlige Bevægelser iførte os Pelse og Fodposer, og som derpaa gik fra Vinduet, da jeg, greben af bakkantisk Begejstring, aftog min lodne Hue og vilde have knælet for Dem, hvis Hansen havde trukket Benene til sig og gjort Plads — nu skal De vide det: at det var en begejstret Lovsang over Deres Skjønhed, der kom mig paa Tungen, men som forjog Dem fra Vinduet, da De formodenlig

troede, at jeg sagde Noget, der ikke var pænt. Skjønne Dame! Dengang lovede jeg, at den første Novelle, jeg forfattede, skulde forskjønnnes med Deres Billede, med Deres brune Fletninger og med Smilehullerne i Deres Kinder. Skjønne Dame! Nu er det skeet, og mine højstærede Tilhørere ville tilgive mig denne Digression.

— Idet vi kørte ud fra Landet og Hestenes Hovslag dundrede paa Isen, fór Smidt op i Kanten og raabte til mig: „Drømmen er opfyldt! Poseidon, Havets Hersker, er forjaget af Zeus, Jordens Herre, der har gjort Havet til Land!“

„Ja, den er opfyldt!“ jublede Petersen, „det gik med den som med Olympias Drøm om Lynilden.“

„Saa, nu er han, Gud straffe mig, igjen i Grækenland!“ skreg Hansen.

„Hvad var det for en Drøm, om jeg tør være saa fri?“ spurgte Kjøbmanden.

Petersen fortalte, og vi Andre afbrøde og hjalp jevnlig lidt paa Fortællingen. Men efterhaanden som vi kom længere ud, hyllede vi os tættere i Pelsene for at beskytte os mod den skarpe Vind og hengave os til det Indtryk, som Kjørselen over det faste Hav gjorde paa Gemyttet.

Naar Hestene trampe over et Stykke, hvorfra Sneen er bortføgen, giver Isen en hul Klang, som erindrer om det frie Element, der bevæger sig nedenfor. Man véd, at det har ingen Fare, og dog gjentager man for sig selv, ligesom for at berolige Frygten, at store Læs i Sikkerhed have kjørt samme Vej; man koketterer med Frygten, lader Spøgelset træde frem for at kunne herske over det, jage det bort efter eget Behag. Man gjenkalder i sin Erindring den Tid, da høje Bølger sloge vildt og trodsig, hvor den faste Vej nu gaaer, og man seer triumferende ud over den uhyre Isflade, der holder Bølgerne tæmmede, som man vilde se til en Tiger i Buret.

Den svenske Kyst er naaet. Hvor det gik hurtig! Man vender sig om, og man seer den danske tæt ved, og Spadserende midt paa Vejen. Saa nær ligge Landene hinanden! For nogle Aar siden, da Isen laa som nu og Svenske og Danske begyndte at mødes venlig paa den, maalte man Afstanden, og hvor forundret blev man ved at se, at Afstanden mellem disse Lande, som man troede adskilte ved Aarhundreder af blodige Krige, kun var 6000 Alen!

Saa nær, og dog er Alt saa besynderlig anderledes. Man føler strax, at man er traadt

ud af én Cirkel og kommen ind i en anden, der hvælver sig om et andet Centrum.

Og saa nær det end er, er det dog udenlands, og man føler en sagte Luftning af en Udenlandsrejses Poesi. Hvor man er velvillig stemt, hvor tilbøjelig til at finde Alting smukt! Selv Toldbetjenten, der visiterer Kanen, synes at forrette sit Embede høfligere end Hjemmets; Soldaten, der staaer paa Post, seer mere krigersk ud end vore egne Soldater; Gjæstgiverstedet vinker ganske anderledes indbydende end det danske Gjæstgiversted — Hôtel de Briggs ufortalt.

Vi sprang ind, syngende og leende; vi behøvede ikke at genere os, vi vare jo udenlands — skjøndt, vi havde da heller ikke generet os indenlands. Værtinden tog imod os med et venligt Smil, hvori vi troede at læse et hjerteligere Velkommen, end der bliver hendes Landsmænd tildele; Opvartningspigen forekom os saa nydelig og sædelig, frisk fra Bjerg eller Dal.

Den unge Kjøbmand vilde strax have Bordet dækket; men vi bade om Pardon og forlangte noget af det Pusterum, Menneskene i Almindelighed unde sig mellem to Maaltider. For at vi kunde have en passende Beskjæftigelse

under Vaabenstilstanden, lod han bringe Champagne.

Næppe havde vi taget Sæde i det Sideværelse, man havde indrømmet os, og skjænket de første Glas, før vi udenfor hørte Lyden af flere Kaner, der kom kjørende og gjorde Holdt under forvirret Sang og Larm. Kort efter lød i Gjestestuen tunge Trin af Rejsestøvler, og en mægtig Stemme bød: „Plats for Lundska studenterna!“ og umiddelbart derpaa kunde vi høre, at et Par skikkelige Borgermænd, der havde siddet i Stuen, da vi gik derigjennem, bleve transporterede udenfor.

Atter lød den mægtige Stemme: „Hvar er Frun? Frun, som var skön i min Fars Tid? Fru Rosenlöff! Hallo! Vin, sägar jag! Låt Helsingborg Pump spruta Vin ind til oss, vi äro åtta Lundska studenter, som är törstiga! Hallo! Hallo!“

„Hallo!“ raabte de Øvrige.

„Kors, skäms Ni ikke?“ sagde Fruen, der kom ind: „Är det at hålla ett slikt Larm och Spektakel? Hvad måste de danska studenterna tänka om Er?“

(Men for at man ikke skal tro, at jeg vil

prale med min svenske Sprogkundskab, gengiver jeg Resten af Dialogen paa Dansk.)

„Er her danske Studenter?“ spurgte den forrige stærke Røst.

„Ja, derinde ved Siden af! Hvad maa de tro om Jer?“

„Frue! Saa begiv Hun Sig i Deputation ind til dem og meld med høviske Ord, at her er otte svenske Brødre, der ville hilse paa dem!“

Men Fruen behøvede ikke at formere Deputation; vi havde allerede aabnet Døren og bød de svenske Studenter Velkommen. — Stormende Henrykkelsscene. — De fleste af de Svenske havde været med i Upsala, og en af os Danske havde ligeledes gjort Turen med; men de Svenske kunde ganske tydelig huske, at de i Carolina rediviva havde drukket Broderskab med os Alle, endog med den helsingørske Kjøbmand. Kun Navnene havde de nogen Vanskelighed ved at erindre; men dermed hjalp vi hinanden gensidig.

Da den svenske Ordfører, en Kjæmpe i Højde og Drøjde, med blondt Haar og en mægtig, blond Knebelsbart, var kommen helt ind i vor Stue, saa han sig om og skred derpaa henimod det Champagnedækte Bord.

„Danske Brødre!“ sagde han og udstrakte Armen; „her paa svensk Grund ere I vore Gjæster! Gjører ingen Modstand! Vi ere mandstærke, tvinger os ikke til at bruge Magt! Men denne Flaske og disse Glas, der for Penge ere rakte Eder i det svenske Land, de skulle være forbandede og aldrig mere se Dagens Lys!“

Med disse Ord aabnede han et Vindue og kastede Flaske og Glas paa Gaden. „Jesu Kristi Kors!“ jamrede Værtinden, der stod i Døren, „mine dejlige slebne Glas!“

„Er Fruen bange? saa se her!“ raabte han og kastede en Bunke Sedler til hende. — „Nej, se, hvor glad hun blev! Naa, begiv Sig nu ud i Kjøkkenet! rask! rask! knib Pigerne! slaa Karlene! vend op og ned paa Spiskammeret! og dæk saa et straalende, bugnende, duftende Bord — Kjøbenhavns og Lunds Universiteter ville spise til Middag!“

Den helsingørske Kjøbmand vendte sig med ynkelig Mine til os: „Det lader til, at jeg hverken har Lov til at være Vært i Danmark eller i Sverig! Men jeg kan ikke tilstede, at Gjæsterne saaledes blive tagne fra mig baade uden- og indenlands, medmindre (og her hævede han Stemmen) de svenske Venner ville love at følge

med over iaften og takke tiltakke i mit Hus. — Saa vil vel Ingen komme og tage dem fra mig“, tilføjede han halv ærgerlig.

„Tak, Bro'er! Det love vi! Han skal bæres i Triumf for Invitationens Skyld!“ raabte de Svenske og løftede Kjøbmanden paa Skuldrene.

„Frue! Hallo!“ lød igjen Kjæmpens Røst.

„Hvad befale Herrerne?“ spurgte den tililende Værtinde.

„Er der Varme i Salen ovenpaa? — Godt, saa gaaer Toget derop.“

Kjøbmanden blev baaren i Spidsen, og vi Andre fulgte parvis Arm i Arm, syngende den meget yndede svenske Vise: „Udi Kalmar Stad der voxer ingen Kvast.“

— Da den første reglementerede Pause ved Maaltidet var overstaaet, Fadene rakte om, Tallerkenerne fyldte, den første Vin skjænket, hævede sig lidt efter lidt Samtalen, først sagte og afbrudt, derpaa højere og højere, indtil den omflagrede os paa Stormens Vinger. Af videnskabelige Forespørgsler angik de fleste Bladredaktørerne og Professorerne i Filosofi, især dem, der docere i hegelsk Retning; de svenske Studenter høre gjerne tale om Hegel. Den øvrige videnskabelige Aand blev derpaa tilfreds-

stillet ved de fire Skaaler for Nordens Universiteter; thi, da vort Gilde ikke var politisk, udelode vi Helsingfors. Derfra vendte Sjælen sig lettet til en mindre anstrengende Sfære, skønne Kvindenavne dukkede højt op paa Samtalens Bølger, danske og svenske i søsterlig Enighed imellem hinanden.

Med Et blev der stille ved den ene Ende af Bordet, og Tavsheden udbredte sig som ved Smitte blandt de svenske Studenter; de saa paa hinanden, og deres Blikke løb med et underligt Udtryk Bordet rundt. Vi fulgte deres Øjekast — — vi vare Tretten tilbords.

Tavsheden blev pinlig og trykkende. Jeg erindrer, at jeg med Anstrengelse søgte efter en Spøg eller et Indfald; men det vilde ikke lykkes mig, og det gik formodenlig de Andre ligesaa. Endelig rejste Kjæmpen sig:

„Danske Brødre!“ sagde han: „Vi kunne ikke skjule for os selv, at vi ere Tretten tilbords. Men vi Svenske haabe af Eders broderlige Venskab, at I, hvis En af Eder dør, ville tilgive os, at vi have været otte, ligesom vi, naar Loddet skulde ramme os, ville tilgive Eder, at I havet fem. Men“ — vedblev han og hævede den mægtige Stemme — „enten der er Sandhed

i den gamle Tro eller ej, saa lader os som ægte Studenter vise Døden, at vi ikke ere bange for den. Lader os kalde den frem fra Krogen, hvor den ligger og lurar! Lader os spytte den i Øjnene og i dens Paasyn hver Enkelt holde vort eget Gravøl! Jeg vil gjøre Begyndelsen!“

Med bakkantisk Raseri, der forøgedes ved den hemmelige Rædsel, blev dette Forslag modtaget og sat i Værk.

Lysene bleve slukkede, og vi lejrede os paa Gulvet i Kreds om en vældig, brændende Punschebolle, der kastede et Dødningskjær over vore Ansigter. Kjæmpen stillede sig ind i Kredsen ved Siden af Bollen; han var iført en Slængkappe, foret med Rødt, og hvorpaa Foret var vendt udad, saa at han fik Lighed med Samiel i „Jægerbruden“. Enhver af os i Kredsen gav sig til at synge, hvad der faldt ham ind: En sang en hellig Sang, en Anden en profan, En tudede som en Ulv, en Anden forestillede tyrkisk Tromme, en Tredje skreg saa vildt, som det undertiden høres i en Daarekiste, medens Kjæmpen med sin tordnende Stemme sang: „Hvo véd, hvor nær mig er min Ende.“ Var han virkelig død, som han forestillede det, maatte han da være i Helvede.

Da Kjæmpen var færdig med det første Vers af Psalmen, slog han med Punscheskeen Kreds om sig og raabte: „Død! kom frem, hvor Du er! Død! her er tretten skandinaviske Studenter, der blæse Dig et Stykke! Død! lumske, nederdrægtige Død! vís Dig, om Du har Mod!“ Og i Ekstasen gav han sig til at udskjælde Døden saa frygtelig, at hvis den havde været ham nær og havt mindste Ære i Livet, maatte den have víst sig. Han endte med disse Ord, udtalte i den vildeste Begejstrings Tone: „Død! saa drikker jeg Dit Pereat!“ Hvorpaa han stak Skeen i den brændende Bolle, fyldte sit Glas og tømte det til Bunden.

En efter En stode vi nu frem og udførte den samme Ceremoni; men i Længden blev den noget ensformig, især da flere af de svenske Studenter gjorde Talerne vel lange og en af dem endog improviserede Vers, der vakte en uslukkelig Latter hos hans Kammerater, medens vi slet ikke forstode dem.

Petersen, der sad ved Siden af mig, hviskede til mig:

„Jeg troer paa Bjælkens Fald; det vil ikke blive nogen af os. Derfor gør det mig saa ondt, naar jeg betragter de Svenske og seer deres

Lystighed. Og de tro kanske, at det er en af os, der er udsøgt, og ere meget rolige. I Grunden sidde vi altsaa som Dødsfjender imellem hinanden.“

„Det er noget afskyelig koldt, juridisk, spidsfindigt Tøj!“ svarede jeg og vendte mig fra ham. Mit Hoved var tungt, og jeg kunde ikke gjøre mig Rede for, hvad det egentlig var i Petersens Ord, der berørte mig ubehagelig.

„Hør!“ sagde Kjæmpen, da Larmen tabte sig hos os formedelst Udmattelse: „Nu er der igjen Filistre nede i Stuen. Lad os jage dem ud! Dette Hus skal iaften være helliget Bakkus, intet Andet end Vin skal ofres, der skal ikke suppes. Lad os udrydde alt Mandkjøn, saaledes som Kong Agag vilde gjøre i Jabes! Brødre! Væbner Eder med Knive og Gafler og følger mig!“

Ved hans Ord blussede igjen Flammen højt op i os, og under forfærdelig Larm styrtede vi ned ad Trapperne. Huset var hurtig ryddet, Alt flygtede ved Synet af vore Knive og Gafler og glødende Blik. Men da vi forfulgte vor Sejr ud paa Gaden, traf vi paa en Skare Mennesker, som Larmen havde lokket til. En Dragon var ogsaa kommen tilstede og hævede Sablen imod

mig. Kjæmpen kastede sig imellem, idet han skreg: „Det er en Dansk! Først skal Du gjen-nembore mig, Karl! Og jeg er Magister!“

Dragonen fjernede sig forbløffet; men Men-neskemassen opløftede et højt Raab, lo og pegede paa os. Vi saa nu paa os selv, paa vore Knive og Gaffer, og som paa Kommando vendte vi skamfulde om og gik ind i Huset.

Da vi langsomt slæbte vore tunge Lemmer op ad Trapperne, kom en af de svenske Studen-ter, der var gaaet i Forvejen, os imøde. Hans Øjne vare vidt opspilede, Læberne blaa, og Haaret stod bogstavelig som Børster. „Gaa sagte“, sagde han med næsten brudt Stemme, „og se.“ Vi listede os hen og saa indad den halvtaabnede Dør: I Sofaen sad et Væsen, ind-hyllet i et hvidt Slør, ubevægelig og ligesom i en lyttende Stilling, belyst af Fuldmaanen, der skinnede ind ad Vinduerne. Da den Tilbage-vendte af vore Miner opdagede, at vi saa, hvad han havde seet, og det altsaa ikke havde været en Skuffelse, besvimede han. Kjæmpen fattede sig først og skred ind i Stuen: „Aand eller Kvinde!“ raabte han, „hvad søger Du her?“

Aanden eller Kvinden rejste sig forskrækket

og sagde: „Jeg beder Herrerne om Forladelse! Tillad mig at gaa.“

„Hvad vilde Mamsellen her?“ raabte Kjæmpen.

Hun svarede næsten grædende: „Da Herrerne før gjennemsøgte Huset, blev jeg saa forskrækket, og Fruen raadede mig til at skjule mig her, til de kom tilbage; her, mente hun, vilde de ikke søge.“

Kjæmpen brød ud i en mægtig Latter: „Det er som Landsoldaten, der gjemte Penge i sin tyvagtige Kammerats Lommer for ikke at blive bestjaalen! Ha, ha, ha! Snildt Fruentimmer, den Frue! — Gaa med Gud, Frøken! Eller vil De ikke først slaa Sløret tilside og unde os Skuet af Deres underfuldt dejlige Ansigt? Lys! Lys! Tænd Lys!“

„Jeg takker Herrerne ydmygst“, sagde Damen, der imidlertid var kommen hen til Døren, gjorde et dybt Knix og skyndte sig bort.

Vi gave os nu ifærd med den Besvimele. Da han laa paa Gulvet imellem os, med Hovedet støttet paa Kjæmpens Knæ, bemærkede jeg for første Gang, at han var overordenlig smuk. Det ovale Ansigt var ligesom indfattet i Bølger af et kastaniebrunt Haar, medens et gulbrunt, næsten gyldent Dun laa om Overlæben; Panden var

usædvanlig høj og klar, Læberne fine og havde i Øjeblikket en ejendommelig smertelig Bøjning, der gav hele Ansigtet et forunderlig indtagende, melankolsk Præg.

Efter flere Minutters Forløb levede han op under vore Hænder og stønnede: „Cæcilie!“

Vi gave hinanden Tegn og tav; men han saa om sig med forvildet Blik og spurgte: „Hvor blev Cæcilie af?“

„Hvilken Cæcilie? Hvoraf véd Du, at hun hed Cæcilie?“ spurgte Kjæmpen.

„O, jeg kjendte hende godt igjen!“ sagde han og brast i Graad.

„Hvor kjendte Du hende fra? Hvad var det for et Fruentimmer?“

„Tal ærbødig om hende! Vi legede sammen som Børn paa den store Herregaard. Hun var saa dejlig; men hun kunde ikke leve, og de havde sagt hende det. En Vinteraften som nu sad vi ene i Stuen og saa ind i Kakkelovnsilden. Da kyssede hun mig og lovede, at jeg skulde se hende igjen. Nu kom hun! Det var for at hente mig!“

„Sikke noget forbandet Sludder!“ sagde Kjæmpen med vaklende Stemme; „det var et levende Fruentimmer; jeg talte jo med hende.“

Den Anden smilede tvivlende.

„Du skal faa hende at se! Du skal tale med hende i vores Alles Nærværelse!“ raabte Kjæmpen og fór ud af Døren.

Lidt efter kunde vi høre hans mægtige Bas og Værtindens skjærende Diskant koncertere nedenfor:

„Hvor er Fruentimmeret? Hid med hende!“

„Hvilket Fruentimmer? Troer I, jeg vil sende et ærbart Pigebarn op til Jer berusede Karlfolk?“

„Hende, som I lod skjule sig paa vort Værelse! I skal udlevere hende! Hvor er hun?“

„Herre, min Frelser, klem mig ikke saa haardt! Her er intet Fruentimmer, hun er taget bort.“

„Lyv ikke, Frue! Saa sandt Gud lever, jeg kvæler Jer, hvis I narrer mig!“

„Slip mig! Hun er borte! Niels, Anders! Hjælp mig mod det gale Menneske!“

Lidt efter kom Kjæmpen buldrende op ad Trappen.

„Hun er taget bort! Men jeg talte med hende, det kunne vi Allesammen sværge paa. Og hvis Du ikke vil tro Dine Landsmænd, saa spørg de Danske. Men nu vil vi ikke have mere Sludder! Kom og drik, Venner!“

En Bolle med en i Skaane meget yndet Drik, koft Madeira med Krydderi og Sukker, blev bragt ind og nogle Glas deraf vare nok til at forjage al Aand og alle Aander af Hovederne.

Jeg véd ikke, hvordan det gik til, at vi ikke bleve egenlig berusede — idetmindste vare vi ved en Slags Samling, da vi syngende droge i Procession ud af Værtshuset og satte os i Kanerne. Der var fem Kaner, og i hver af dem kom én Dansk, for at paa Vejen Svensk og Dansk kunde vedblive at være blandet. Uden Respekt for den slumrende Is-Kjæmpe droge vi ud fra Landet, Bjældeklang, Pidskesmeld, Sang og Latter og Hestenes Pusten lød imellem hinanden.

Den Svenske, der stod bag paa vor Kane og kørte, sang en Psalme saaledes, at hver anden Tone var overordenlig høj og hver anden umaadelig dyb, medens han akkompagnerede sig selv med Pidskesmeld, og saadan vedblev han med den største Alvor og Utrættelighed. Naar jeg senere har tænkt paa denne Sang, har den forekommet mig komisk; men dengang hørte jeg paa den som paa enhver anden Musik.

Pludselig gik Maanen bag en Sky, og i det dæmrende, matte Lys, der blev tilbage, syntes Landet at forsvinde og den hvide Isflade at ud-

brede sig i det Uendelige. Det var, som om vi først nu, da Øjet blev mindre beskjæftiget, lagde Mærke til den matte Bjældeklang fjern og nær. Sangen og Jublen syntes at være forsvundet med Maanens Lys.

Da skreg den bag os staaende svenske Student med skingrende Stemme: „Se, der er Cæcilies Slør!“

Greben af en isnende Rædsel vendte jeg mig om og gjenkjendte det smukke Menneske. Mit Øje fulgte uvilkaarlig den Retning, hvori han pegede med Pidsken; men jeg saa kun den hvide Damp fra Hestens Næsebor.

„Forbandede Hest!“ skreg atter Studenten, „vil Du gaa over Cæcilie?“ Med disse Ord rev han Tøjlen voldsomt tilbage.

Hesten stejlede højt, og da han trak Tøjlerne stærkere og stærkere, stampede den heftig med Bagbenene, saa at Isen brast, og den styrtede i.

„Nu sank Cæcilies Slør i Jorden!“ skreg den svenske Student og løb hen foran Kanen.

„Tag Dem iagt!“ raabte jeg i dødelig Angst.

„Tag Dig iagt, Bro'er!“ raabte min Side-
mand og udstrakte Armen efter ham; men han var allerede med Hesten nede i Bølgerne. Vi

havde ikke havt Tid til at tænke paa vor egen Fare; nu sprang vi ud bagved Kanen og kaldte med fortvivlet Heflighed paa de Andre.

De kom, og ved fælles Anstrengelse fik vi Hesten og Studenten op; men den sidste var et Lig. Kjæmpen tog ham paa sine Arme, bar ham hen i sin Kane og vendte den mod Hjemmet.

Med tavse Haandtryk skiltes vi, og kort efter lød deres Bjælder som Ligklokker til os over Isen.

Vi vare for bedøvede og udmattede til nogen Samtale paa Hjemvejen. Først da vi vare hjemme i Hotellet og beredte os til at gaa tilsengs, sagde Petersen sørgmodig: „Din Drøm gik i Opfyldelse: Poseidon var hos Dig i Baaden.“

Hansen slængte sin Frakke henad Gulvet og sagde: „Gud give, den Skurk, den Mogensen, aldrig havde drømt den Terne! Saa havde Mennesket levet endnu!“

Watteau's Maleri

eller

Saadan ere Mandfolkene.

[Søofficeren fortæller:]

„Jeg gjorde engang en Rejse fra Kjøbenhavn til Paris; men jeg glemmer aldrig den Rejse“ — nej, den Begyndelse duer ikke.

Saadan er det bedre: Dengang jeg som Sekondlieutenant var udkommanderet med Fre-gatten, fik vi en Lækads i spanske Sø og maatte søge ind til Brest. Imens vi blev opholdt der, fik jeg og et Par andre Officierer otte Dages Orlov for at se Paris. Man kan nok tænke, hvor meget vi fik at se af Paris i den Tid! For at gjøre Ulykken komplet skulde vi endnu træffe paa en dansk Maler, der førte os fra Museum til Billedgalleri og fra Billedgalleri til Museum

og holdt Forelæsninger, af hvilke enhver varede Tiendedelen af vor Permissionstid. Vi kom naturligvis op i Louvre, og jeg kan ikke nægte, at jeg dog der blev underlig tilmode. Det Hastværk, hvormed vi fløj gennem de forgyldte Sale, forhindrede os rigtignok fra at se ordenlig paa Malerierne; men, tabte de derved deres Betydning for os, saa fik Besøget derimod et besynderligt, eventyrligt Præg, idetmindste for mig. Har Nogen af Dem været mellem Kulisserne paa et Theater og gaaet gennem Gangen mellem Paaklædningsværelserne, før Tæppet gik op? Naa, i ét Kammer seer man en Ridder med spansk Kappe og vajende Fjer, i et andet en Hyrdinde, i et tredje en Salondame, og ganske uvilkaarlig sammensætter man af disse Figurer en romantisk Begivenhed, som maaske slet ikke ligner den, de om et Øjeblik skulle fremstille. Saaledes fore underlige, dunkelt anede Historier gennem min Fantasi, idet jeg ilede forbi franske Bataillestykker, hollandske Familie- og Kjøkken-scener, italienske Piger med deres Elskere, spanske Munke og Kristusbilleder. Dengang havde jeg endnu Fantasi, jeg skrev Vers! — Endelig standsede jeg foran et Maleri og kunde ikke komme bort; saadant et Maleri havde jeg

aldrig seet Mage til. Hvordan det var tegnet og malet, kunde jeg naturligvis ikke bedømme; men det var, ligesom alle Personerne vare levende og bevægede sig; det forekom mig, som om jeg hidtil havde seet paa døde Lærreder og nu pludselig stod foran en Aabning, hvori viste sig Mennesker af Kjød og Blod.

Maleriet hed: Rejsen til Cytheres Ø. — Langt borte saaes Kjærlighedens Ø, omflagret af Amoriner og i den forunderlige Belysning, hvori man skimter Kjærligheden, naar man gaaer til sit første Stævnemøde — — ja, min Engel, Du seer paa mig; men mit første Stævnemøde var saagu med Dig — Du husker nok, da jeg var Kadet

Forgrunden skraanede fra en Høj jevnt ned imod Havet, og Strækningen fra Højen til Havet var opfyldt med unge Par, der vilde vove Sejladsen over til Kjærlighedens Ø. Jo nærmere ved Bredden, desto mere hengivne vare Damerne og hang smægtende ved Kavalerens Arm; jo fjernere derfra, desto mere opmærksomme og galante vare endnu Kavalererne. Oppe paa Højen stode to Par. Den forreste af Damerne var i Begreb med, rask at skride ned — hun havde taget sin Beslutning; men den efterfølgende Veninde faaer

pludselig Betæneligheder og vil ikke. Da vender den forreste sig om og siger, ja, Billedet talte naturligvis ikke, men Damens Øjne — de talte! Hvilken Kjækhed, hvilken Opmuntring, hvilken Ironi! Og hvor de glinsede, de Øjne! For at beskrive dem, maatte jeg sige som Heine: „Ich will mir einen Poeten, der vor Liebe verrückt worden ist, aus dem Tollhause kommen lassen.“ — Naa, den lille Glut bagved lader sig overbevise og gaaer med, det er der ingen Tvivl om, og hendes Kavalier sætter et Smil op — jeg har aldrig seet saa listigt et Smil.

Se, disse to Pigebørn og Kavaleren har jeg aldrig kunnet glemme. Jeg har gaaet i mit stille Sind og lavet en Historie om dem paa min egen Manér, og det er den, jeg nu vil fortælle:

To Piger sidde sammen i et smukt lille Værelse. Udenfor fyger Sneen og slaaer imod Ruderne; men her det hyggeligt. Ilden fra Kakelovnen kaster sit ustadige Skin henover Gulvtæppet til det lille Sybord, hvor Veninderne sidde med Haandarbejdet i Skjødets og sladre.

Den Ældre er 23 à 24 Aar, med yppige Former, sort Haar, mørke Øjne og en smuk, kjæk Profil. Hendes hemmelige Historie er den, at hun en Aften blev fra et muntert Selskab fulgt

hjem af en ung Mand, med hvem der for hende ikke kunde være Tale om Giftermaal. Han havde længe elsket hende, men ikke vovet at sige det. Denne sildige Aften, da de gik alene henad de snedækte Gader, da han med sin Kappe søgte at beskytte hende mod den kolde Blæst, da hendes Haand tilfældigvis kom til at berøre hans, da talte han, da sagde han med stærke, lidenskabelige Ord, hvor inderlig han elskede hende, og hvor haabløs hans Kjærlighed var. Hun tav, indtil de kom til hendes Dør; han traadte allerede tilbage for paa den formelleste Maade at tage Hatten af og byde den Kolde, der nu vilde have ham til Spot, Godnat — da slog hun sin Arm om hans Hals og trykkede et Kys paa hans Mund, og — fra den Tid af vedblev deres hemmelige Forbindelse, indtil Forholdene skilte dem ad. Men paa hendes Rygte havde selv Bagtalelsen ikke vovet at sætte den mindste Plet.

Den Anden er ikke ældre end atten Aar, og hun seer ganske ud som et Barn. Hun er saa skjær og ren, og Øjnene ere dog saa tindrende og saa livlige — det kommer af, at det stakkels Barn elsker, men ganske hemmelig. Om et Aar har han lovet, at deres Forlovelse skal dekla-

reres, han er konstitueret i et Embede paa Landet; naar han faaer det, ere de lykkelige.

„De er dog ret en lille Nar, at De ikke kan sige mig, hvad han hedder“, sagde den Ældre.

„Nej“, svarede den Lille; „jeg har maaske allerede sagt for meget.“

„Aa, jeg kan ikke lide den Hemmelighedsfuldhed. Naar han mener det ærlig, hvorfor kan han saa ikke være Dem bekjendt?“

Den Lille lagde Haanden paa hendes Arm med en saadan stille bebrejdende Mine, at den Anden taug.

„Ja“, udbrød hun efter en Pause, „troer De, at han er anderledes end de andre Mandfolk? Han har maaske bildt Dem ind, at De er hans første, hans eneste Kjærlighed“

„Nej, tvertimod, han har aabenhjertig sagt mig, at han har været forelsket før, og at han netop derfor véd, at han nu elsker virkelig. Han har fortalt mig alle sine Historier“

„Aa, det var guddommeligt! Dem kan De da fortælle mig, og saa skal jeg aldrig mere spørge om Navnet.“

„Ja, lover De mig det?“

„Paa min Ære!“

„Naa, saa skal jeg fortælle, det vil da sige: saa godt som jeg husker dem.“

Hans første Eventyr.

Som ganske ung Student kom han hos en Familie her i Byen. Der var to meget smukke Døtre; men de vare saa stolte, de kastede aldeles Vrag paa den unge, fattige Student, saa at han ikke engang vovede at forelske sig i en af dem. Men der var en tredje ung Pige i Huset, en Art Husjomfru, hun var lille og vever, og naar hun fulgte ham ned om Aftenen, saa spøgede hun altid med ham; men oppe, naar Familien var tilstede, var hun stille og talte ikke til ham uden at sætte Hr. foran hans Navn. Der var saadant noget underlig Tillukkende i dette Forhold, han længtes altid efter at komme i Huset for den lille Husjomfrues Skyld, og dog vovede han aldrig at gjengjælde hendes Munterhed paa Trappen.

— „Ak, saadant et undseligt, ungt Menneske!“ sagde den Ældre med en tankefuld Mine og med et Suk.

En Aften kom han derop, Familien var gaaet ud, hun var ene hjemme. Han vilde strax gaa; men hun sagde: Hvorfor vil De gaa og lade mig

sidde ene og kjede mig? De komme maaske ikke hjem før Kl. 12. Dette stemmede kun altfor meget overens med hans Ønsker, medens hans ubevægelige Ansigtstræk ikke forraadte det ringeste af den Glæde, hvormed han modtog Indbydelsen, og han ikke vovede at betragte hende.

De satte sig ved Vinduet. Det var en Sommeraften, Geranierne duftede i Vinduerne, og der stod ogsaa nogle Roser. Hun talte om forskellige Ting; men Samtalen gik hver Gang istaa paa Grund af hans Ordknaphed.

Men jeg kommer da til at tænde Lys; det gaaer ikke an, at jeg sidder her ene med Dem i Mørke, sagde hun og gjorde Mine til at rejse sig.

O, nej, blev siddende, sagde han og lagde Haanden paa hendes Arm; De kan godt sidde ene med mig.

Der blev atter en Pause.

Pludselig faldt et Stjernes kud.

Jeg ønsker! raabte hun hastig og mumlede Noget uhørlig.

Hvad var det, De ønskede?

Det kan jeg ikke sige Dem.

Aa, jo, sig mig det!

Jeg ønskede, at et Menneske, som jeg elsker, elskede mig igjen.

Det kan De være rolig for, sagde han be-
drøvet; den, De elsker, elsker nok Dem.

Nej, det troer jeg ikke.

Hvem er det?

Det kan jeg ikke sige Dem.

Hvorledes seer han ud? Kjender jeg ham?

Ja, De kjender ham, De har seet ham
mange Gange.

• Er han ung?

Ja, ganske ung.

Hvad er han?

Han er Student.

Kommer han her i Huset?

Ja.

Marie! Er det mig? raabte han.

Hun hviskede ganske sagte: Ja.

Og saa omslyngede han hende med sine
Arme og gav hende mange kjærlige Navne og
trykkede et brændende Kys paa hendes Læ-
ber —

— „Og saa?“ spurgte den Ældre.

„Og saa Intet videre.“

„Kun et Kys?“

„Ja, ved Gud! kun et Kys.“

„Og da han havde fortalt Dem det, hvad sagde de saa?“

„Jeg kjærtegnede ham og besluttede at holde rigtig meget af ham. Det gjorde mig ondt for den Kjærlighed, han havde mistet, og som jeg ikke var vis paa at kunne erstatte ham.“

„Naa, videre!“

Hans andet Eventyr.

„Han fortalte det saaledes:

I den sydlige Del af Sjælland, en halv Mil fra Kjøbstaden —, ligger en Kro, som dog formedelst Kjøbstadens Nærhed mest er Kro af Navn. Ejeren — en Mand „udenfor Bondestanden“ — besad megen Jord og desuden et Brænderi og var snarere en lille Godsejer end en Krovært. Imidlertid blev Gjæstgiveriet aldrig nedlagt for ikke at forringe Ejendommens Værdi, og de Gamle havde god Grund til at spare; thi de havde faaet deres eneste Datter hjem fra Kjøbenhavn, hvor hun havde lært alt Muligt, og tænkte nu paa at faa en Mand til hende.

En Eftermiddag i September havde jeg gjort en lang Fodtur og kom træt og sulten til denne Kro. I Gjæstestuen stod den omtalte unge Pige, Datteren af Huset, og opfordrede Pigerne, der

vare beskjæftigede med at gjøre rent, til at skynde sig. Det var nemlig Mikkelsaften. I en Krog sad en ung Mand, af Udseende Forpagter, i den mest ubekvemme Stilling af Verden. Gulvet under ham var nemlig nylig vadsket, og for ikke at smudske det, før det blev tørt, holdt han Fødderne en halv Alen fra Gulvet. Ved det første Øjekast var jeg overbevist om, at denne Mand friede til Datteren af Huset. Den, som kjender en sjællandsk Forpagter, véd, at kun Kjærlighed kan afholde ham fra at tilsøle et nyvadsket Gulv. — Jeg nærmede mig den unge Pige og bad om lidt at spise, en Portion Smørrebrød eller i Mangel deraf en stegt Kylling; men med en Stolthed, hvorpaa jeg slet ikke var fattet, vendte hun sig fra mig, idet hun bad mig henvende mig til en af Pigerne. „Naa, er Du stolt“, tænkte jeg, „kan jeg ogsaa være det“, og satte mig rolig hen i Sofaen for at vente paa Maden. Imidlertid kunde jeg dog ikke lade være at betragte den unge Piges Ansigt, den kjække og dog fine Profil, de smaa Fødder og den Raskhed, hvormed hun tog Haand i for at tilendebringe Arbejdet. Jeg glemte derover aldeles hendes forrige frastødende Adfærd, og da jeg havde spist, bad jeg hende om en Kop The.

„Maren, bestil en Kop The til Gjæsten!“ befalede hun i den forrige Tone; men idet hun henvendte sig til Forpagteren, spurgte hun ham i en saa blid og blød Tone, at Forpagteren satte Fødderne ned paa Gulvet: „Vil De ikke drikke en Kop The?“ — „Tusind Tak, Jomfru, tusind Tak, men maa jeg hellere faa et Glas Punsch?“ — „Med Fornøjelse!“ raabte hun og ilede selv ud for at hente det. Jeg blev grulig forbitret, uden egenlig at vide paa hvem. „Hvorledes? Du, en Kjøbenhavner og en flink Kjøbenhavner, som jeg nok tør sige selv, skal behandles hundsk af en ung, kjøn Pige, medens en Klods, som selv kjøbenhavnske Klodrianer vilde gjøre Nar af, sidder og bliver klappet og kjærttegnet? Men hvad! Maaske Pigen er forlovet med Individet, og maaske behandler hun Dig netop saaledes af Pligt, fordi hun føler, hvor farlig Du er, og er bange for at nærme sig Dig.“ Den Forklaring syntes jeg særdeles godt om, og ædelmodig besluttede jeg at komme hende tilhjælp ved ikke at nærme mig hende. Under disse Betragtninger faldt jeg i Søvn, og da jeg vaagnede, var Forpagteren gaaet og jeg ene i Stuen med den unge Pige. Jeg nødtes altsaa til at henvende

mig til hende for at bede om en Seng, hvilket jeg gjorde saa koldt og frastødende som mulig.

„Vær saa god at følge med, saa skal jeg vise Dem Deres Værelse“, sagde hun og tog et Lys og gik i Forvejen.

Da vi kom ind i Værelset, satte hun Lyset hen og spurgte, hvad Tid jeg vilde rejse.

„Helst ved Solens Opgang; men her er vel Ingen saa tidlig oppe, at jeg kan drikke Kaffe først.“

„Jo, jeg skal nok staa op og lave Kaffe til Dem, naar De vil kalde paa mig.“

„Ja, gjerne; men hvor skal jeg banke?“

„Ja, Dørene blive lukkede; men, naar De springer ud af Vinduet, saa kan De senere let komme ind i Gjestestuen, og i Gangen, den anden Dør til Venstre, ligger jeg.“

„Maa jeg saa kalde paa Dem Kl. 3?“

„Ja, Tak. God Nat, sov vel!“

Jeg lagde mig; men Betragtningerne over den Forandring, der var foregaaet med hende, lode mig ikke sove.

Kl. 3 stod jeg op, klædte mig paa og sprang ud af Vinduet og søgte nu at finde det Sted, der var mig anvist. Da jeg havde famlet mig igjennem flere Værelser uden at kunne finde den

rette Vej og allerede tænkte paa at vende tilbage, aabnedes pludselig en Dør, og den unge Pige stak Hovedet ud og hviskede: „Gaa tilbage til Deres Værelse, men forsigtig; om lidt kommer jeg med Kaffen.“ Det varede heller ikke længe, før hun kom. „Drik Deres Kaffe, jeg kommer strax igjen“, sagde hun, „jeg vil blot se efter, om Nogen er oppe.“ Da hun kom igjen, var jeg rejsefærdig. „Farvel, Jomfru“, sagde jeg og rakte Haanden ud imod hende. Hun gav mig sin Haand og svarede ikke. Jeg trak hende til mig, hun laa i mine Arme, vore Læber mødtes, et Kys, og jeg gik.

„Og kun et Kys?“ spurgte den Ældre.

„Ja, ved Gud! kun et Kys“, svarede den Yngre.

De unge Piger bleve forstyrrede, og Samtalen fortsattes ikke denne Aften.

Der hengaaer et halvt Aars Tid, inden vi se dem igjen; de sidde i det samme Værelse, ved det samme Bord; men det er Sommer, Svalerne kvidre udenfor Vinduet, og Solen sender sine glade, spillende Straaler ind til dem.

„De er slet ikke i godt Humør idag“, sagde den Ældre; „De er ganske bleg; har De Sorg?“

„Nej, jeg fattes saamæn Ingenting!“ svarede den Lille og fik Taarer i Øjnene.

„Vist gjør De saa! Har Nogen gjort Dem Fortræd?“ spurgte den Anden deltagende.

„Hvorfor skulde Nogen have gjort mig Fortræd? Hvor falder De paa det?“

„Saa har han ikke skrevet! Det er det, der er i Vejen!“

Den Lille brast i Graad.

„Fortæl mig Alt, betro Dem til mig“, sagde den Ældre med blød Stemme. „Har De gjort ham noget imod? Er han blevet vred?“

„Nej, jeg har ikke gjort ham Noget! Jeg har slet ikke hørt fra ham, siden han var herinde.“

„Har han været herinde? Naa, saa har De gjort ham jaloux, eller man har fortalt ham Noget — det gaaer nok over.“

„Nej, han var meget kjærlig den ene Dag han var her. Jeg har ikke gjort ham jaloux; maaske holder jeg blot altfor meget af ham.“

„Saa fortæl! Sig mig, hvorledes Alt er gaaet til, jeg forstaaer mig lidt paa Mandfolk.“

Den Lille sagde grædende: „Han kom hjem til os, og vi sad ene sammen i Skumringen; han

skulde rejse samme Aften. Han var saa kjær-
lig, og jeg var saa bedrøvet over, at han strax
skulde bort igjen. Saa bad han om et Kys.
Han bad saa bønlig, saa inderlig, og saa gav
jeg ham et.“

„Og kun et Kys?“ spurgte den Ældre.

„Ja, ved Gud! kun et Kys!“

Fortælling om en Flue.

[Svogerens fortæller:]

En Dag i Høsten gik jeg omkring i mit Værelse og morede mig med at fange Fluer og kaste dem ud af Vinduet. En af dem kom ned i min Vandkaraffel, der var halv fyldt, og var saa uheldig at berøre Vandfladen med Spidsen af Benene. Den gjorde fortvivlede Anstrængelser for at komme i Frihed; men den gjorde dem dumt; thi istedenfor at anvende Kræfterne paa at flyve lige op, fløj den til en af Siderne og styrtede tilbage igjen. Jeg tænkte: Det har den godt af! Det er maaske en af dem, der stak mig, medens jeg sov til Middag. For at gjøre den Dødskampen kortere, rystede jeg Flasken; men den holdt sig stadig ovenpaa. Saa lod jeg den skjøtte sig selv og satte mig til at læse.

Men jeg blev forstyrret af den surrende Lyd, der kom fra Vandflasken, og med Et blev jeg blød om Hjertet, og den underlige Tanke kom over mig: Der ligger nu et levende Væsen i Dødsfare. Hvo véd, om den ikke lovede sig endnu megen Glæde i dette Liv? Hvis det nu var Dig selv, der laa saadan og svømmede i Oceanet!

Under denne Monolog havde jeg uvilkaarlig rejst mig og nærmet mig Flasken. Fluen gjorde endnu de samme ubehændige Forsøg, men det gik tungere; thi den ene Vinge var blevet vaad. For at hjælpe den hældede jeg Flasken, saa at nogle Draaber faldt paa Gulvet; men det dumme Dyr beholdt sin Plads midt i Flasken. Saa stak jeg en Stang Lak ned for at hjælpe den op; men Lakket naaede ikke helt ned til den, og jeg kunde hverken ved Ord eller Miner formaa den til at gjøre et Spring for at naa det. Endelig, da jeg ikke fandt andre Redningsredskaber, gik jeg ind til min Kone og laante to Strikkepinde, og med dem lykkedes det mig at hale Stakkelen op. Jeg bragte den hen i Vinduet, i Solen, og efter nogle Øjeblikkes Forløb blev den munter og fløj ud paa Gaden. —

Nogle Aar efter døde jeg.

Min Sjæl kom hen til et Sted, hvor der ikke var Andet end Fluer, og da jeg saa paa mig selv, mærkede jeg, at jeg selv var blevet en Flue. I levende Live har jeg altid havt for Skik, naar jeg er kommen til et fremmed Sted, at henvende mig til en eller anden sat Person og spurgt ham, som der staaer i Heltedigtet:

„Sig, Landsmand! hvilke Love
 Regering, Politi, Gudstjeneste og Tro
 Er blandt de gode Folk, som denne Ø bebo?“

Det gjorde jeg ogsaa deroppe og gav mig til den Ende i Passiar med en alvorlig og adstadig Flue, der sad noget afsides med brændte Vinger, og som jeg antog for en Skolemester. Den sad og sugede paa et Stykke graat Papir, hvorpaa der engang havde været Sukker, men gjorde meget forekommende Plads for mig, da jeg nærmede mig. Gamle Folk holde gjerne af at fortælle om deres Skrøbeligheder, og for at faa Passiaren i Gang begyndte jeg med deltagende Tone at tale om dens brændte Vinger.

„Ja“, sagde den gamle Flue og rystede paa Hovedet, „det var et sandt Underværk, at jeg dengang blev frelst! Jeg laa allerede med mange Andre paa Baalet, og det blev antændt — men saa havde vort Parti vundet Sejr,

og de ilede til og kom, lovet være Profeten! tidsnok for at redde os fra den forsmædelige Død.“

„Var der da Borgerkrig, Revolution?“ spurgte jeg ivrig.

„Ih, nej, det var Religionsstriden! Har Du ikke hørt om den?“

Jeg maatte naturligvis tilstaa min Uvidenhed.

„Saadan voxer Ungdommen op!“ sagde den gamle Flue; „jeg kommer nok til at melde Dig for Provsten og faa Dig dømt i Skolemulkt.“

„Lær mig hellere Noget“, bad jeg; „Du skal se, jeg er meget lærvillig.“

„Naa, ja; Du læser da Din Religionsbog, Du kjender vel den hellige Profets Lære?“

„Nej“, sagde jeg ængstelig.

„Ih, Du forstokkede Hedning! Gjorde jeg Dig Din Ret —“

„O, vise Mand“, bad jeg, „oplad mig Din Kundskabs Skat, at jeg maa blive undervist og troende!“

Den gamle Flue blev formildet ved disse Ord, strøg med Bagbenene Stumperne af sine Vinger, løftede alle sine Øjne andægtig mod Himlen og sagde:

„Vor store Profet levede for mange, mange Slægter siden. I sin Barndom og Ungdom var han en Flue som Du og jeg; men derpaa blev han kaaret til sit Folks Profet paa følgende vidunderlige Maade. Engang, da han fløj omkring paa Letsindighedens Vinger og fjasede med tankeløse Kvinder, følte han sig pludselig greben af en uhyre Magt; det svimlede for ham, Alting blev mørkt, og da han kom til sig selv, laa han nedstyrtet i et gjennemsigtigt Ocean, der syntes at være indfattet i en Jord af Glas. Stormen gik over Bølgerne, sorte og truende rejste de sig med deres skummende Toppe og truede at begrave ham i Dybet. Da gik Bevidstheden om hans foregaaende Livs Tomhed og Intethed martrende gennem hans Sjæl, og angerfuld bad han: Store Aand! Red mig af denne Nød, og hele mit Liv vil jeg hellige til at udbrede Din Ære, lovprise Din store Naade og Barmhjertighed! — I samme Nu hørte Stormen op, Bølgerne lagde sig til Ro, Oceanet laa blidt og smilende som et Barn. Dette varede en Stund, da fór en Lynstraale ud fra Skyerne, og han hørte en mægtig Stemme, der bød ham at sætte sig paa Lynstraalen. Men han kunde

ikke gribe den, han kunde ikke ved egen Kraft hæve sig ud af Dybet. Da steg en uhyre Kæmpe ned fra Himlen, en Kæmpe af Jern, og Kæmpen greb ham med sine Jernarme og hævede ham op og bragte ham til Paradiset, hvor Solen evig skinner. I uendelig Salighed laa han der, halv bevidstløs, medens han hørte de Bud, han skulde bringe sit Folk. De staa i hans hellige Bøger, som Du saa ugudeligt har forsømt at læse, men som jeg nok skal banke ind i Dig. Deraf skal Du erfare, hvilke Egenskaber Jernkæmpen har, og Du skal lære de Bønner, hvormed Du skal bede ham om hans Hjælp i Nøden. Det første Dogme er, at hans Arme ere af Staal; men det Parti, som vilde lade mig brænde, lærte, at Armene ere af simpelt Jern; men den Lære er nu forkjættet, og Alle, som troede paa den, ere brændte.“

Min Affære med Fluen kom mig pludselig ihu; min Forvandling til Flue slog mig, og jeg raabte: „Den Historie kjender jeg! Jeg har jo været med! Den er skrækkelig overdreven! Det var mig, der slog Profeten ned i min Karaffel og senere trak ham op med min Kones Strikkepinde!“

„Vil Du ikke spise et Stykke Sukker?“ spurgte den gamle Flue venlig. Jeg kunde ikke modstaa Fluenaturen i mig, men gav mig begjærlig til at suge paa det lille Korn, som den Gamle trillede hen til mig.

„Velbekomme Dig“, sagde han; „jeg gaaer blot et lille Ærinde“, og med disse Ord vrikkede han afsted. Efter nogle Minutters Forløb kom han tilbage med en hel Skare Fluer, der vare opmarcherede i Rækker som Soldater, og uden at mæle et Ord toge de mig imellem sig og førte mig bort. Jeg blev bragt hen til et Sted, hvor en Mængde store, sorte, glinsende Fluer med alvorlige Miner sad i Kreds, og man sagde mig, at det var den gejstlige Inkquisition, og at jeg var anklaget for Vantro, Kjætteri og Gudsbespottelse.

Sekretæren traadte frem og oplæste Klagen, hvori nøjagtig var anført Alt, hvad jeg havde sagt til den gamle, listige Slyngel, som havde angivet mig. Alle saa paa mig, som om de ikke kunde begribe den bundløse Fordærvelse, et saa ungt Gemyt som mit allerede var nedsunket i. Saa blev jeg arrig i Hovedet og

raabte: „Ville I tro mig, naar I faa Syn for Sagn?“

De hviskede lidt sammen, hvorpaa den Ældste, en ærværdig graa Spyflue, sagde: „Unge Menneske! Din Forstokkethed synes os saare stor; men vi ville være langmodige, inden vi brænde Dig; vis os Vej, og vi følge.“

Saa førte jeg dem til mit forrige Hjem, viste dem Karaflen, Oceanet, en Stang Lak, Mage til den, der havde ageret Lynstraale, min Kones to Strikkepinde, item Pladsen i Vinduet, hvor Profeten havde ligget i Paradis.

„En Aabenbaring!“ raabte Alle med én Mund; „her er det hellige Sted, som vi have søgt saa længe, og hvorom er skrevet saa mange tykke Bøger! Hertil skulle for Fremtiden alle troende Fluer valfarte! — Og Du, sagde den Ældste til mig og trak mig tilside, naar Du vil holde ren Mund og ikke forstyrre Folkets barnlige Tro, skal Du blive æret som Profet af anden Klasse, og der skal paa offentlig Bekostning blive skjænket Dig et Stykke hvidt Sukker, som kan gjøre Dig til en holden Mand for hele Dit Liv.“

Et Øjeblik overvejede jeg, om jeg ikke skulde vælge Martyrkronen; men Tilbudet vin-

kede saa lokkende. Fristelsen var for stor, jeg gjorde, som manges En har gjort før mig, jeg lod Fluerne tro, at Vandet i Karaflen var Oceanet, og fik til Løn mit Sukker, og det sidder jeg nu og gotter mig med.“ —

Kejser Napoleon.

Et Eventyr for Børn.

[Johannes fortæller:]

Der var engang en from og tapper Ridder; han boede med sin dejlige Kone paa en lille Ø, i et Slot omgivet af høje Bjerge. Her levede de ganske ensomt; thi i Bjergene og Skovene var der fuldt af Røvere, mod hvilke Ridderen altid førte Krig. Men tæt nedenfor Borgen var der en Dal, hvorigjennem flød en lille Flod, og udover Floden hang Træer, fulde med gyldne Frugter, og i denne Dal sagde man, at der boede en god Fe; men ingen af dem, der levede paa Borgen havde dog nogensinde seet hende.

En Nat var det stærkt Uvejr. Stormen slog om den gamle Borg, Fløjene hvinede paa deres Hængsler, og i Borgporten rykkede det,

som om mange Mænd forsøgte at bryde den op; derhos var det ganske mørkt, og Regnen styrtede i Strømme fra Himlen. Ridderfruen sad ene hos sin Mand i et lille Gemak og vilde just, efter at have bedet en from Bøn til den hellige Jomfru for alle kristne Sjæle, som i denne Nat vare paa Søen, gaa til Hvile, da det pludselig forekom hende, at der lød en Larm nede fra Dalen med de gyldne Frugter. Hun spurgte Ridderen, om han hørte det; men han svarede: Det er Stormen, der gaaer over de store Egetræer udenfor Borgporten. — Men lidt efter syntes hun ganske tydelig at høre et Menneske skrigte om Hjælp, og hun greb ængstelig sin Mand i Armen, idet hun raabte: Hører I? — Det er Vinden, der piber i Skorstenen, sagde Ridderen. Dog, næppe havde han sagt dette, før han selv fór op med det Udraab: Ved den hellige Georg! der er et Menneske i Nød! — og ilede ud for at samle sine Svende.

Lidt efter saa Ridderfruen sin Mand i Spidsen for den lille, tro Skare ride over Vindebroen med Fakler og dragne Sværd, og det varede ikke længe, inden hun hørte Kampraab og Vaabengny fra Dalen. Ængstelig bad hun Gud og alle Helgene beskærme hendes Mand og hans

trø Mænd; men, alt som hun bad, sluktes flere og flere Fakler, og tilsidst var der kun to, og ved deres usikre Skin troede hun at skimte sin Mand og hans Vaabendrager, omgivne af sorte Skikkelser.

Da traadte Fru Lætitia fra Vinduet og sagde, idet hun udstrakte sine Arme: Min Plads er i denne Nat ved min Husbonds Side! Ske Din Villie, almægtige Gud, med os Begge!

Da steg Ridderfruen tilhest med alle dem, der vare blevne tilbage i Borgen. Vindebroen dundrede, og i Slotsgraven glimtede det, da de med Fakler fore afsted; nedad Bjerget gik det vilde Ridt, indtil de naaede Røverne, som forskrækkede over dette uventede Angreb flygtede efter kort Modstand.

Med Taarer i Øjnene af Glæde og Beundring omfavnede Ridderen sin Hustru; derpaa ilede han hen til en ung Kvinde, som Røverne havde overfaldet, overskar hendes Baand og bar hende fra Valpladsen ind i Lunden i Ly af et stort Kastanietræ, medens hans Hustru med medlidende Blik fulgte efter. Men næppe befandt den fremmede Dame sig i Lunden under Træet, før hendes Øjne aabnede sig og hun rejste sig uden Ridderens Hjælp; i samme Øjeblik op-

hørte Storm og Regn, Fuglene begyndte at synge i Lunden, og Morgenrøden brød frem paa Himlen.

Værer uden Frygt! — sagde Damen til det forbavsede Ægtepar, idet hun med et huldsaligt Smil udstrakte Hænderne imod dem. — Jeg er Feen, der hersker i denne Lund. Under Paa-skud af, at en Ridderdame, som jeg ynder, var stedt i Nød og begjærede min Hjælp, havde Røverne faaet lokket mig udenfor mit Herredømmes Grændser for at gribe mig og komme i Besiddelse af mine Rigdomme. I, kjække Ridder, kom mig tilhjælp, og Eders heltেমodige Hustru har afgjort Kampen — værer forsikrede om min Taknemlighed.

Inden Ridderen og hans Hustru kom til sig selv igjen af deres Overraskelse, var Feen forsvunden, og med stille Undren vendte de tilbage til Borgen.

Nogle Maaneder efter var det atter uroligt paa Ridderens Slot, Tjenerne løb ængstelig hid og did, og en Svend jog i fuldt Firspring ud af Borgporten; men der var intet Uvejr udenfor, Skoven var stille og lydløs, Træerne med de gyldne Frugter i Dalen duftede stærkt, fra Borgen kunde man se Havet og det fjerne, store

Land ligge udstrakt som i stille Forventning. Ej heller var Uroligheden paa Slottet mørk og uheldvarslende, men snarere glædelig; thi Fru Lætitia fødte en Søn.

I samme Øjeblik som Barnet kom til Verden, fløj alle Døre paa Borgen op, Værelset fyldtes af en straalende Glans, og det lød igjennem Hallerne, som om Kæmper droge frem i sluttede Rækker, medens usynlige Kor af Kvinder sang jublende Sejrssange. Da Fru Lætitia opslog sine Øjne, stod Feen ved hendes Side og holdt Barnet højt i Vejret, som om hun viste det frem for de Usynlige, der med klirrende Vaaben droge gennem Borgen.

Derpaa bød Feen hende, at hun skulde kalde sin nyfødte Søn Napoleon, hvilket betyder: Bjergkløftens Løve, og dette Bud opfyldte Forældrene gjerne, for at Sønnens Navn kunde være en Erindring om hin Uvejrsnat i Bjergene, da de Alle vare blevne frelste.

Nu traf det sig, da den lille Napoleon allerede var blevet noget ældre, at den tapre og fromme Ridder, hans Fader, blev meget syg. Alt hvad de dygtigste Læger foreskrev, hjalp ikke, og tilsidst raadede de ham til at berede sig paa at dø. Ridderen bød da sin hele Familie komme

for sig, gav sin Hustru Haanden og takkede hende for al hendes Kjærlighed og Trofasthed, advarede Børnene om, ikke at glemme, hvad de skyldte hende som deres Moder, og velsignede dem. Da nu Døden kom, kaldte han sagte paa sin ældste Søn og famlede med Hænderne for at finde ham; men, saasom Døden allerede omhyllede hans Blik, tog han fejl og lagde Hænderne paa den lille Napoleons Hoved, idet han med døende Stemme sagde: Nu er Du Familiens Hoved Sørg for Din Moder og Dine stakels Sødskende! — Da rejste den lille Napoleon, til Alles Forbauselse, sig højt i Vejret, tog sin døende Faders højre Haand og sagde: Fader, det skal jeg! — Idetsamme aabnede Faderen de halv brystne Øjne, saa stivt paa sin Søn Napoleon, smilede blidt og døde.

Dagen efter at Ridderen var begravet, sad Napoleon nede i Lunden hos Feen og hendes lille Datter. Napoleon var meget bedrøvet, og den dejlige lille Pige saa deltagende paa ham og bad ham ikke som ellers om at lege. Da Napoleon havde siddet saaledes en Stund og stirret ned i Bækkens rislende Vand, sagde Feen: Hvad tænker Du paa, Napoleon? — Napoleon svarede: Jeg tænker paa, at nu er min Fader

død, og nu skal jeg opfylde, hvad jeg lovede ham. — Feen sagde: Det skal Du gjøre. Jeg har nu lært Dig, hvad ingen anden Dødelig har lært, og jeg har gjort Dig til den største Ridder i Frankerland; nu skal Du gaa ud i Verden og blive noget Stort. Vil Du nu aldrig glemme mig og min Datter? — Nej, sagde Napoleon med Taarer i Øjnene, jeg vil aldrig, aldrig glemme Eder. — Véd Du ogsaa, hvem jeg er? spurgte Feen. — Nej, svarede Napoleon og saa opmærksomt paa hende. — Min Slægt nedstammer fra de store Guder, der boede paa Bjerget Olympen — sagde den skønne Fe —, og jeg har tidligere været en af Verdens mægtigste Feer. Mit Rige strakte sig over grænseløse Lande, ja vide hen over Havene. Store, gyldne Stæder med herlige Marmortempler blomstrede under mit Scepter, og under mit Flag sejlede tusinde Skibe med skinnende hvide Sejl fra Havn til Havn. Men da kom fra Østen dragende en Mængde Konger med Krigsmagt og Ryttere og Slaver. De nedtrampede Sæden paa mine skønne Marker, opbrændte mine Marmortempler og dræbte Alle dem, der vare mig tro. — De stygge Konger! raabte Napoleon og knyttede Haanden — lad mig bare faa fat paa dem! — Vil Du altid hade

og forfølge dem? spurgte Feen. — Ja, raabte Napoleon, jeg vil jage dem ud af Byerne og nedbryde deres Templer og nedtræde deres Marker, saaledes som de have gjort ved Dig! — Og vil Du saa føre mig tilbage i mine Lande og gjenoprette min Ære og Værdighed og hejse højt mit skønne Flag? — Ja, det vil jeg! raabte Napoleon og sprang op; og saa giver Du mig Din Datter til Kone, ikke sandt? Naar jeg kommer ridende fra Slaget med Sejr, saa kommer hun mig imøde og fæster en Sejrskrands paa Spidsen af min Lanse, og saa fører jeg hende til min Borg, op til min Moder og mine Søstre, og saa staaer vort Bryllup, medens Trompeterne blæse og Paukerne dundre! — Det ske saaledes, jeg fæster Dig min Datter! Men husk nu vel paa, Napoleon, at nu kan hun Ingen elske uden Dig, og naar Du svigter hende, maa hun dø! — O, Moder, hun skal ikke dø! raabte Napoleon og dansede omkring med det dejlige Barn. — Kom hen til mig, Napoleon, — sagde Feen — og hør opmærksomt paa, hvad jeg vil sige Dig. Nu skal Du drage ud i Verden og søge Kamp og Sejr. Og her giver jeg Dig de bedste Gaver, jeg har: Denne Fugl er en Ørn; naar Du lader den flyve og følger dens Flugt, saa vil Din Vej

altid gaa til Hæder og Ære! Her er et Flag, hver Gang Du udfolder det, faa Dine Venner Mod, og Dine Fjender skjælv! I min Stald staaer en Hest; den skal Du ride, den bærer Dig over Land og Hav, Bjerg og Dal, den kjender ingen Grænser, som opholde Menneskene! Men hjemme i mit Slot er en tredje Gave, den skal Du faa; men først skal Du fortjene den. Og nu Farvel, Napoleon; nu varer det en Stund, inden vi sees igjen.

Derpaa drog Napoleon bort, over til det store Frankerland; i Haanden holdt han Fanen, og foran ham fløj Ørnen og viste ham Vej.

Da han havde vandret mange Dage henimod Byen, mødte han en Morgen en Mand, der saa meget kummerfuld ud; Manden gik forbi ham uden at slaa Øjnene op, steg lidt efter op paa en Høj, hvor der stod et ensomt Træ, aftog sit Halstørklæde og bandt det om en af Grenene. Napoleon gik op til ham og spurgte, hvad det skulde betyde, hvortil Manden svarede, at han vilde hænge sig. — Hvorfor vil Du hænge Dig? spurgte Napoleon. — Aa, hvad kan det hjælpe, at jeg siger Dig det? sagde Manden og lagde Strikken om sin Hals. — Napoleon tog ham i Armen og sagde: Du kunde dog prøve, om jeg

ikke kan hjælpe; hvis ikke, kan Du jo altid hænge Dig. — Ja, men idag er jeg netop i Hu og Sind dertil. — Aa, Snak, fortæl nu, sagde Napoleon vredt, ellers slaaer jeg Dig ihjel. — Manden lod sig da bevæge, drog et dybt Suk og sagde: Du maa da vide, at der er fem Fyrster, som have delt dette Land imellem sig, og jeg er en af dem; men Gud give, at jeg slet ikke havde Noget dermed at gjøre! Her huserer nemlig en skrækkelig Drage med hundrede Hoveder, som man ikke kan faa Bugt med; thi saasnart man slaaer et Hoved af, voxer der to ud igjen. Denne Drage har slugt vor Konge — — Det kan jeg godt lide Dragen for! raabte Napoleon. — Ja, sagde Manden, det var meget godt; men, siden den nu har faaet Smag paa Menneskekjød, tager den alle Mennesker uden Forskjel, baade Onde og Gode, Gamle og Unge, Kvinder og Børn, og idag har den forlangt os Fem til Frokost. Kunde Nogen hjælpe os arne ulykkelige Mennesker, saa vilde vi gjerne give ham Sjettedelen af Riget. — Hør, sagde Napoleon, lad mig komme i Lag med Dragen, jeg skal nok lære den Høflighed. — Du? raabte Manden. — Ja, jeg! sagde Napoleon og rettede sig i Vejret. — Ja, dersom Nogen kan det, saa

er det nok Dig! raabte Manden, idet han betragtede ham; kom med mig, saa skal jeg give Dig den bedste Hest og den bedste Rustning med Hjelm og Skjold, som jeg haver i Eje, og dertil skal Du erholde Guld og Sølv og sjeldne Klenodier og Sjettedelen af Riget, hvis Du redder os fra Dragen. Derpaa fulgtes de ad til Byen, hvor de fire andre Mænd gik og vaandede sig og vred Hænderne. Ved at se Napoleon og høre, at han vilde kæmpe med Dragen, bleve de meget trøstede; men lidt efter, da man hørte Dragen komme med stort Bulder og forlange sin Frokost, veg Blodet igjen af deres Kinder, og de troede fast, at nu var deres Time kommen.

Da steg Napoleon tilhest og red ud foran dem, Dragen imøde. — Ah, jeg skal have sex idag! sagde Dragen, da den saa dem; det kommer mig ret tilpas, for jeg er meget sulten. Og saa snoede den sig frem med et Bulder, saa Jorden rystede, og de fem Mænd besvimede og faldt af Hesten. Men da opløftede Napoleon sin Haand og slog til Dragen med sin Jernhandske, saa at den døde paa Stedet. Men i Døden kastede den et Blik til Napoleon, som han aldrig glemte.

Men da de fem Fyrster nu vare blevne frie for Dragen, bleve de bange for Napoleon og sagde til hinanden: Han har rigtignok slaaet Dragen ihjel; men han seer selv ud til at kunne spise os Allesammen. Lad os tage os iagt.

Og saa sagde de til Napoleon: Det Kunststykke kom Du altfor let fra! Nu maa Du drage ud og kæmpe med den forfærdelige Konge af Italien, hvis Du vil have den Del af Riget, vi have lovet Dig.

Napoleon svarede: Jeg vil drage ud imod Kongen, dog ikke for Eders Skyld, men for min skønne Fees Skyld.

Da steg Napoleon tilhest og red i mange Dage for at opsøge Kongen af Italien. Vejen til ham gik over stejle Bjerge og ubanede Stier, fyldte med Sne og Is. Naar man kom til det sidste Bjerg, saa man ud over Kongen af Italiens vidunderlige Land, der var opfyldt med Lunde, hvis Frugter glimrede som Guld, og med Floder, der skinnede som Sølv, med Paladser og Templer, Billedstøtter af Guld og Marmor og Alabast. Enhver, som saa ned paa dette Land, ham smeltede næsten Hjertet af Længsel; men for at komme dertil maatte man endnu overskride en bred og dyb Flod, og over Floden

førte kun en eneste Bro, og midt paa Broen holdt Kongen Vagt med alle sine mægtige Kæmper, og rundt om var optaarnet Lig af de tapre Helte, som havde kæmpet mod Kongen.

Da red Napoleon ind paa Broen; foran fløj Ørnen, og i Haanden holdt han Fanen. Imod ham red Kongen af Italien, Broen dundrede, og Jorden rystede i mange Miles Omkreds. Da stødte de sammen, og Napoleon løftede sit Sværd og hug til Kongen af Italien. Den mægtige Konge faldt med stort Bulder af Hesten, hans Krone styrtede af hans Hoved, og alle hans Helte flyede for den stærke Napoleon; ene og værgeløs laa han for Napoleons Fødder og bad om Naade for sit Liv.

Da sagde Napoleon: Vær ikke bange; jeg vil ikke dræbe Dig. Men Du skal forlade Dit Land, og alle Billedstøtter og skønne Ting skal Du give tilbage til Feen, hvem de tilhøre.

Alt dette gjorde Kongen beredvillig, for blot at redde sit Liv, og alle Rigdommene bragte Napoleon hjem og opstillede dem i et Palads, hvor Feen skulde bo.

Derpaa sagde de fem Fyrster til Napoleon: Det var meget godt gjort. Nu skal Du blot drage ud og hente os Kongen af Ægyptens vid-

underlige Sten; saa skal Du faa Sjattedelen af Riget.

Napoleon svarede: Jeg vil hente Kongen af Ægyptens vidunderlige Sten, men til min dejlige Fe.

Da steg Napoleon tilhest og red i mange, mange Dage. Vejen gik igjennem glødende Sand, hvor det vrimlede af Slinger og vilde Dyr. Naar man havde redet i hundrede Dage og ikke var omkommen af Hunger og Tørst og Sygdom eller ved de vilde Dyr, saa man henimod Aften Kongen af Ægyptens Sten, der strakte sig mod Himlen, og hvis mørke Spids forgyldtes af den nedgaaende Sol.

Denne Sten var for mange tusinde Aar siden af Kongen af Ægypten og hele hans Folk bleven hentet op fra Afgrunden, og Enhver, som ejede den, hans Navn kunde aldrig dø. Den døde Konge af Ægypten og hele hans døde Folk holdt Vagt i Ørkenen over Stenen, og Enhver, som nærmede sig, blev strax berørt af Døden. Men da Kongen af Ægypten og hans døde Folk hørte Ørnens Vingeslag og saa Napoleon ride højt tilhest indenfor deres døde Kreds, da sank de sukkende i Jorden, og Napoleon tog Stenen og bragte den hjem og opstillede den udenfor det

Palads, han havde tiltænkt Feen, for at hun skulde eje den og hendes Navn være udødeligt.

Derpaa sagde de fem Fyrster: Hør, Napoleon, Du er en stor Helt. Nu skal Du, ved Gud, faa hvad vi have lovet Dig, blot Du først vil drage ud og overvinde Kongen af Østerrig. Han boer bag et Bjerg, som rager mod Himlen, og ingen Helt uden Du kan bane sig Vej til ham.

Napoleon svarede: Det vil jeg gjøre for min skjønnne Fees Skyld.

Da steg Napoleon tilhest og red mod det skyhøje Bjerg. Og da han kom ved dets Fod, sporede han sin Hest, og Hesten sprang til og sprang over Bjerget. Og endnu seer man paa Bjerget Spor af Hestens Hovslag, da Napoleon red over det.

Napoleon kom fra Skyerne ned over Kongen af Østerrig, og Kongen blev derover saa forskrækket, at han faldt Napoleon tilfode og fandt sig i at gjøre det Samme, som Kongen af Italien havde gjort.

Men nu var Napoleon blevet vred paa de fem Fyrster, og han sendte dem Bud, at han var vred, og derover bleve de saa bange, at de døde paa deres Throner, og der fandtes senere ikke Spor af dem. Og da Napoleon nu vendte hjem,

da gik hele Folket ham imøde og knælede for ham paa hans Vej, og alle Landets Kirkeklokker ringede, og paa alle Bjerger brændte Blus, der forkyndte hans Berømmelse. Og de førte Napoleon til Kejserpaladset og satte ham paa Kejserthronen, og der var en saadan Fryd over Folket, at Nogle døde af Glæde.

Men samme Nat svævede Feen hemmelig over Staden og paa Kejserpaladset tændte hun en Stjerne, der lyste over hele Verden. Ved dens Skin drog Sendebud fra Kejser Napoleon til de fjerneste Folkeslag, og hele Jorden knælede for ham og adlød hans Bud.

Imidlertid sad hans Moder og Sødskende hjemme i den gamle Borg paa den lille Ø og tænkte tidt paa, hvordan det gik deres Napoleon. Stjernen tindrede ogsaa over til dem; men de gjorde sig ingen Forestilling om, hvad det var. Efter Faderens Død vare de saa forladte, og Moderen sad ofte og græd, naar hun tænkte paa, hvordan det skulde gaa hendes uforsørgede Børn, naar ogsaa hun døde; især blev hendes Hjerte knuget af Angst ved Tanken om, at hendes stakkels Napoleon var ene imellem fremmede Mennesker og led Ondt, maaske var død. Som hun saaledes en Dag sad i sine sørgmodige

Tanker, hørtes pludselig Lyd af Hovslag over Vindebroen, og en stadselig Ridderskare drog ind i Borgen. Ridderne stode af deres Heste og stege op i Hallen og spurgte, om det ikke var her, at Napoleons Moder boede. — Jo, sagde hun, det er mig. Vide I Noget om min Søn? Hvorledes har han det? — Jo, Tak, svarede Anføreren, han har det godt, han er blevet Kejser. — Nu kom Børnene løbende ind og spurgte, om det var sandt, at der var Bud fra deres Broder Napoleon, og om han sendte de Foræringer, han havde lovet dem, da han rejste. Dertil svarede Anføreren, at han havde Befaling til at føre dem hen, hvor de vilde, og saa kunde hver af dem vælge sig hvilketsomhelst Kongerige, der stod ham an; men først bad Kejser Napoleon dem om at komme og besøge ham i Kejserpaladset og sidde ved Siden af hans Throne og se alle Jordens Folk knæle for ham.

Nu blev der en Glæde! Ridderne fremtog gyldne Kroner og Hermelinskapper og førte saa Napoleons Moder og Sødskende til Kejserpaladset.

Da Kejser Napoleon nu sad i saadan en god Vej, tænkte han paa at gifte sig og betroede sin Ven, at han vilde sende Bud efter Feens Datter. Da raabte Vennen: Hvad tænker Du paa, Kejser

Napoleon! Vil saadan en Mand som Du, der er adelig, gifte Dig med en simpel Borgermandsdatter, der Ingenting ejer?

Ja, men, sagde Kejser Napoleon, hendes Moder er Feen, der gav mig Ørnen og Sværdet, og jeg lovede det, inden jeg rejste.

Vennen svarede: En Fe! Vil en saa oplyst Mand som Du tro paa Feer? Og hvad betyder Ørnen og Sværdet? Dit eget Sind, det er Ørnen, og Din egen Arm førte Sværdet!

Det er rigtignok sandt, sagde Kejser Napoleon; men hvem skal jeg da gifte mig med?

Du skal gjøre et standsmæssigt Parti! sagde Vennen; Du skal fri til en Prinsesse. Der er nu Kongen af Østerrig, han har en voxen Datter. Han er rigtignok fattig, siden Du tog Alting fra ham; men han er meget adelig.

Jeg vil følge Dit Raad, det er et meget godt Raad, sagde Kejser Napoleon og sendte sine Riddere at bejle til Kongen Østerrigs Datter og med det Budskab, at, naar han vilde sige Ja, saa skulde han faa sine Lande og Slotte tilbage.

Kongen af Østerrig blev meget glad og sendte strax sin Datter afsted med Ridderne.

Saasnart Napoleon fik dette at vide, lod han hele Vejen, som Prinsessen skulde drage,

belægge med rødt Fløjl og bestrø med Perler og Diamanter, og langs med Vejen stode hans tapreste Helte, iførte gyldne Harnisker, saa at man aldrig havde seet Mage til Allé. Alle Klokker ringede, og hver Nat brændte Blus paa Bjergene, ligesom dengang Folket førte Napoleon til Kejserpaladset.

Derpaa tog Kejser Napoleon alle de Rigdomme og skønne Ting, som han havde bestemt for Feen, og bragte dem til sit Palads for at pynte det, saa at det standsmæssig kunde modtage hans fornemme Brud.

Brylluppet blev fejret med stor Pragt. Fra hele Jorden lod Kejser Napoleon komme Konger, som besørgede Opvartningen; de mægtigste Konger nøde den Ære at bære hans og Prinsessens Slæb, de mindre Konger vartede op ved Bordet, og Prinserne bare Faklerne, hvormed de lyste Kejser Napoleon og hans Hustru til Brudekamret.

Denne Nat var der megen Sorg paa den lille Ø. Feens Datter græd, fordi Napoleon var blevet hende utro, og Moderen havde Møje med at trøste hende; thi hun var selv meget bedrøvet. Men henad Morgenstunden, da Datteren var fal-

den i Søvn, fløj hun bort fra Øen, over til Napoleons Kejserrige og slukte Stjernen, der funkledede over Kejserpaladset.

Der var nu saa megen Pragt og Lystighed i Staden, at der hengik nogen Tid, inden man mærkede, at Stjernen var slukt; men da Folket opdagede det, blev det beklemt og ængsteligt; thi det havde vænnet sig til Skinnet af den glimrende Stjerne.

Nu naaede der intet Lys hen over Jorden, og der var mange Folk, som glemte Napoleons Herlighed, og de vilde ikke længer lyde hans Befalinger.

Da blev Kejser Napoleon harmfuld, og han samlede sine utallige Riddere for at drage imod den utro Konge af Petersborg. Og da Ridderne vare samlede og droge i uoverskuelige Rækker forbi Napoleons Kejsertrone og hilsede ham med Fanerne, da straaledede deres gyldne Hjelme saa stærkt, at man troede, Stjernen var kommen igjen, og Napoleons Ven sagde til ham: Der kan Du se, Kejser Napoleon, det var Dit eget Lys og ikke den tossede Fees Stjerne, der funkledede.

Og da steg Napoleon tilhest som i gamle Dage og drog mod Kongen af Petersborg; men

sin Ven lod han blive tilbage for at bevogte Kejserstaden og hans Hustru og hans lille Søn.

I mange Dage red Napoleon frem mod Kongen af Petersborg, men kunde ikke finde ham. Kongen af Petersborg var en stor Trolldmand, og ved Hexeri gled han tilbage ligesaa hurtig, som Kejser Napoleon red frem.

Stjernen skinnede ikke mere, og Ørnen fløj ikke længer forud; den svævede med sagte Vingeslag over sin Herres Hoved. Da forvildede Toget sig og kom ind i en mørk Skov af høje Grantræer og kunde ikke finde Udgangen. Sorte Skyer samlede sig paa Himlen og udsendte en dræbende Kulde, Hagl og Sne, saa at de stærkeste Mænd døde.

Da sporede Kejser Napoleon vredt sin Hest og red forud, og saaledes fandt de ud af Skoven, og foran sig saa de en stor By; men, da de nærmede sig, forsvandt den for deres Øjne.

Da døde de sidste Helte, og Napoleon var ene i Mørket med sin Ørn, der hang med Vingerne, og for første Gang vendte Ørnen om og søgte Tilbagevejen.

Og da Kejser Napoleon nærmede sig sin Kejserstad, saa han langt borte Fjenderne ile imod den. Da sporede Kejser Napoleon sin

matte Ganger til det sidste stærke Løb, og det ædle Dyr anstrængte sine sidste Kræfter for at bære sin Herre til Kejserstadens Porte. Hurtig, hurtig! Du ædle Ganger! Lad Erindringen om den Tid, da Du med Din Hov slog Spor i Bjerget, oplue Din Kraft! Hurtig! Blot ét Minut før Fjenderne! — — O, det er for sildig!

Nu lukkedes Stadens Port, og Ørnen fløj bort fra Kejser Napoleon.

Men ud af Staden kom Kejser Napoleons Ven, og han sagde til ham, at endnu var ikke Alt tabt; Fjenderne vilde tale fredelig med ham, naar han vilde aftage sin Rustning og nedlægge sit Sværd. Og da aftog Kejser Napoleon sin Rustning og nedlagde Sværdet. Og i samme Øjeblik sprang Vennen til bagfra og holdt ham, og Fjenderne strømmede ud af Staden og kastede sig over ham, og de bandt Kejser Napoleon. Og da Kejser Napoleon vendte sig, og hans Øje mødte Vennens, da gjenkjendte han det Blik, som den døende Drage havde tilsendt ham. Men Folket stod omkring og græd af Medlidenhed, da det saa Kejser Napoleon ligge bunden.

Saa toge de Kejser Napoleon og førte ham bort, over Havet, til en øde Ø og lænkede ham til en Klippe. Og til at passe paa ham satte

de en Fangevogter, der hver Dag tilkastede ham Levnetsmidler, som til et vildt Dyr. Der paa Klippen sad Kejser Napoleon hver Dag fra Solens Opgang, til Natten brød frem, og stirrede over Havet imod den Egn, hvor hans Kejserstad laa, og hvor hans lille Søn levede.

Men en Dag, da det var klart Solskin og Havet laa stille, medens Kejser Napoleon stirrede over til sin Søn, da brast hans Hjerte af Længsel.

I dette Øjeblik susede det i Luften, og Feen kom flyvende. Hun dalede ned til Kejser Napoleon, løste hans Lænker og tog ham i sine Arme og sagde: Min stakkels Søn! Nu har Du lidt nok! Kom nu med mig, saa vil jeg igjen sætte Dig paa Din Kejserthrone og antænde Kejserstjernen.

Da aabnede Kejser Napoleon endnu engang sine Øjne og saa inderlig mildt til Feen og sagde: Tak, kjære Fe; men nu er det for sildig.

Og da døde Kejser Napoleon.

Men Feen hævede sig højt i Luften og rystede de mægtige Vinger. En Stormvind gik over Havet og sønderslog Skibe og kastede fraadende Bølger højt op paa alle Kyster. Derhos

rullede Tordenen, og Lynene knitrede i den sorte, stormende Nat.

Da stod mangan stille Borgermand i Napoleons Kejserstad op af sin Seng, aabnede en Skodde paa Klem og saa ud og sagde betænkelig: I denne Nat dør vist Kejser Napoleon.

Fra Neapel.

1847.

De, som have været i Neapel, mindes den store Café di Europa nærvæd det kongelige Slot, og de huske formodenlig ogsaa, at der ved Indgangen i Reglen findes en Flok Lazzaronbørn, der tigge og med Glenteblik følge hver Bid, man tager, og hver Kop, Ske eller Glas, man fører til Munden, saa at det tager Tid, inden man vænner sig til at være under en saadan sugende Agtpaagivenhed og ikke føle Mishag med det, der skulde være en Vederkvægelse. Sidder man nærvæd Indgangen og kaster en Cigarstump fra sig, saa kan man være vis paa, at næsten i samme Øjeblik to, tre eller flere Drenge kravle paa Stengulvet og slaaes om Stumpen.

Jeg sad en Aften tæt ved Døren og læste en Avis. Da jeg var færdig, vilde jeg tænde en

Cigar, men havde ingen Ild og kaldte paa Opvarteren. Han bragte mig et stort Stykke brændende Papir, og da jeg havde tændt Cigaren, kastede jeg det fra mig og vilde sætte Foden derpaa. Min Fod blev holdt tilbage af en Haand, og da jeg saa ned, var det en lille Pige, der hurtig saa op paa mig med et halv vredt, halv bønligt Blik og derpaa, idet hun stadig holdt min Fod, stirrede paa det brændende Papir og paa Ildpunkterne, der kom og gik i det Sorte. Der hengik vel et Par Sekunder, inden jeg ret forstod, at det brune Barn med det vilde, ravnsorte Haar og de store, mørke, stirrende Øjne vilde se, hvad vi kalde „Børnene gaa af Skole“. Da den sidste Gnist var slukt, saa hun baade taknemlig og sørgmodig op paa mig, sagde „Grazie, Signore“, og krøb ud af Døren.

Fra Frederiksberg Have.

Det var otte Graders Kulde, med klart, næsten stille Vejr, lidt over Kl. 2 om Eftermiddagen. Jeg kom gaaende ind i Frederiksberg Have, følte mig gennemkuldet og blev endnu mere kold ved at se Frederik d. 6tes Broncestatue staa der med bart Hoved. — Uden at se mig videre om gik jeg til Højre, ad Gangen, der slaaer en stor Bugtning og derved fører til Venstre, det vil sige: mod Sydvest. I det Øjeblik, jeg kom i sidstnævnte Retning, skinnede Solen paa mig, jeg saa op, og hvilket Syn nu og længe, medens jeg gik fremad! Alle Træerne stode med hvide Grene, bedækkede dels med Rimkrystaller, dels med Sne. Til dette forunderlig Fine, Skjære, Jomfruelige, Feagtige, svarede de graa Stammer som en let Legemlighed, bærende den fuldstæn-

dige eller eventyrlige Aandighed. Hist og her skimtedes paa Buske, naar man kom ganske nær, lidt af Efteraarets gule Løv under Snedækket. Det gjorde et besynderligt Indtryk: det var Virkeligheden, som dog blev modsagt og gjendrevet af det fagre Skin, ligesom paa Theatret en af Maskinfolkene, der kommer for nær til Kulissen, bliver gjendrevet af Landskabet, som Kulisserne fremstille. Et Par Skridt videre frem var der en endnu skjønnere Skuffelse. Et ungt Grantræ stod med sine Grene dybt tyngede af Sne; kun enkelte grønne Pletter forraadte, at det var et Grantræ. Solen, der allerede var ved at synke, sendte i dette Øjeblik gyldne Straaler til Træet, og derved kom en Mængde smaa Snepartikler til at tindre som Lys. Grantræet saa pludselig ud som et Juletræ, der fik sit Julelys indvendig fra. Jeg standsede helt betaget deraf og vilde langsomt og fuldstændig have Synet i mig; men saa kom der ved selve min Standsning eller ved de faa Skridt, jeg havde gjort, en uendelig lille Forandring, men dog stor nok til, at det ikke længer saa saadan ud — den Slags Skuespil maa gribes i et Nu, ingen Standsning, videre. Men der kom Erstatning. Gangen udmundede i en aaben Plads; paa den lysblaa Himmel stod

Maanen i svag Glans, og jeg saa i vid Omkreds Træernes Toppe: De vare alle gyldne, ikke stærkt gyldne eller tindrende som i stor, leende Glæde, men blidt lysende som i et forunderlig stille Smil. Det var, som om de havde et Syn, et Syn af Fred og Hellighed. Jeg kunde sige mig selv: Det er Solen, der endnu skinner paa dem. Nej, sagde det Hele, det er dem, der se Solen og Mere til. Endnu nogle faa Skridt, saa var der ikke længer Naturstilhed, blaa Himmel, overjordisk Skjær i Snekulden, men Bevægelse, Liv, Menneskeglæde. Paa Kanalen, i Træernes Skygge, gled en Mængde Skøjteløbere mellem hverandre, uden stor Larm, men med den særegne, dæmpede Lyd, som hører den Slags Glæde til. Der var baade Herrer og Damer, og paa mig gjør det et højst behageligt Indtryk at se Damer løbe paa Skøjter. Det er en Emancipation af den rette Art, en virkelig Frigjørelse fra forrige Tiders Opfattelse af den stillesiddende, indesluttede Kvinde. Hvorsomhelst unge Mænd og unge Kvinder komme sammen, blander sig rigtignok altid noget Erotisk i Atmosfæren; men selve dette faaer noget eget, rettelig Begrænset ved sig under aaben Himmel, i den frejdige Bevægelse og i den stærke Kulde. Naturen synes

her ikke at ville løbe bort med Aanden; men det er Aanden, der holder Liv i Naturen, har Foraaret med sig i Vinteren. Hver rød, blaa, brun eller grøn Kjole, der gled forbi, syntes mig et Foraar af Sundhed og Frodighed — o, der faldt En! det har man ingen Medlidenhed med; det bæver lidt i de Øvrige, men i næste Øjeblik føle de sig desto stoltere opret paa Skøjterne. Der er en Anden, hun kommer glidende som en Svane, men lidt ængstelig, og nu er hun lige ved at falde; men en ung Herre, der synes at være hendes Broder, er ved Haanden netop i rette Tid. En løber ganske alene; rimeligvis er hun kun i Øjeblikket fra sit Selskab. Men Skikkelsen tager sig under denne korte Ensomhed saa sikker, selvbevidst ud, Maaden, hvorpaa hun holder Muffen ind til Brystet, vækker en Forestilling om Varme, og hendes Fødder ere saa nydelig smaa. Idet hun bøjer om ad Sidekanalen, falder en bred, gylden Solstribe over hendes Hat og Slør — far hen, Du ranke, smal-fodede Kvindegaade! Tre komme farende med hverandre i Haanden: en Dame mellem to Herrer — ja, saa er det ingen Kunst eller en meget stor Kunst, efter Omstændighederne. To kom, med hinanden i Haanden, et ungt Men-

neske i den graa Studenter-Skyttedragt og en ung, virkelig smuk Dame. De gled, som om ingen Andre vare paa Isen eller i Verden. Hvor han saa lykkelig ud! Var det et lignende Menneskesyn, nær eller i det Fjerne, som Trætoppene saa, da de smilede?

Den 29de Decbr. 1870.

En fransk Landsbyfest.

Jeg kom — det er nu over en halv Snæs Aarsiden — til Dijon med Toget, der over Culoz skulde til Genf. I Dijon var foruden Tid til Middagsspise en halv Times Ophold, som jeg benyttede til at spadserere op og ned paa den brede, luftige Perron. En Mand kom, slet klædt, i en gammel Pijækkert og med en gammel, bulet Hat paa Hovedet, fulgt af en Drager, der bar en Vadsæk. Manden tog imod Vadsækken, sagde et enkelt Ord, hvortil Drageren svarede med et spørgende Udtryk. Manden gjentog Ordet, Drageren saa igjen og rystede paa Hovedet, hvorpaa Manden med et Udtryk af Ærgrelse vendte ham Ryggen, kastede Vadsækken paa en Bænk og gav sig til at spadserere op og ned ligesom jeg. Vi kom forbi hinanden, og det syntes mig,

jeg skulde kjende ham. I London havde jeg hos en Forretningsmand adskillige Gange seet en Mand, der idetmindste stærkt lignede ham, en rig Kulmine-Ejer og Fabrikant ved Navn Elliots. Vel saa den Mand, jeg nu havde for mig, fattig ud; men da jeg anden Gang kom forbi ham, lagde jeg Mærke til hans Linned: det var baade hvidt og fint. Hans usømmelig fattige Dragt forklarede jeg da af den Tilbøjelighed, som mange Engelskmænd have, naar de rejse, og som hidrører fra deres utaalelige Ringeagt mod „Fastlandsfolk“, nemlig slet ikke at bekymre sig om deres Dragt, men „slide deres gamle Klæder paa Kontinentet.“ Jeg kan, som alt tilstaaet, ikke lide dette; men selv uden Hensyn dertil havde jeg ingen Anledning til at hilse paa Mr. Elliots, eftersom vi aldrig vare blevne forestillede for hinanden, og et fornuftigt Menneske, der kjen-der Engelskmændene, vil, naar denne Ceremoni ikke er bleven iagttaget, vogte sig for at hilse og faa sin Høflighed anseet som Paatrængenhed. Han vedblev imidlertid at gaa op og ned, øjensynlig fordybet i vrede eller mismodige Tanker. Tilfældigvis kom han til at se paa mig, og jeg bemærkede da et pludseligt Glimt i hans Øjne, som om en Gjenkjendelsestanke slog ham; men

i næste Sekund vare vi forbi hinanden, og da den lille Bød, hvor der sælges Bøger og Aviser, i samme Øjeblik blev aabnet i den anden Ende af Perronen, gik jeg derhen. Med Et saa jeg Mr. Elliots ved Siden af mig, og med ligesaa gentlemanly Frihed, som om han havde været ordenlig klædt, spurgte han paa Engelsk, om vi ikke havde mødt hinanden i London. Jeg svarede, at jeg antog det. Med et Udtryk af Fornøjelse, der ligefrem forskjønnede hans store, brede Ansigt, raabte han: „Gud ske Lov, at jeg igjen hører Engelsk! Gud ske Lov, at jeg igjen kan aabne min Mund og tale som et Menneske! Hvor skal De hen? Til Kjulods?“ — „Ja, over Culoz til Genf.“ — „Det skal jeg med! Rent ud sagt, det er en Lykke for mig at træffe Dem — for jeg antager, at De ikke har Noget imod, at vi blive sammen.“

Dette Udbrud var saa usædvanligt fra en Engskmands Side; det er saa sjældent, at en Engskmand vil tilstaa at behøve et andet Menneske, og da det ganske sikkert ikke var min Person, men min Evne til at forstaa Engelsk, der gjorde mig nødvendig og behagelig for ham, spurgte jeg ham, da vi sad sammen i Vognen, hvorfor han rejste ene i Frankrig.

„Men det er ikke med min gode Villie!“ raabte han; „hvis De troer det, tager De storlig fejl. Nej! De véd maaske, at jeg havde Aktier i en Kulmine og i en Fabrik. Jeg havde — det er forbi. Jeg har solgt mine Aktier. Disse strikes behagede mig ikke; England taber ved dem sin Overlegenhed over Fastlandsindustrien, og hvad Kulminerne angaaer, saa sover man aldrig rolig, man véd ikke, hvad Øjeblik en sløv Arbejder aabner Sikkerhedslampen, og — bums! — Explosion! — og man faaer ikke Udbytte, før Gruben er udgravet igjen, om den nogensinde kan udgraves. Nej! Nej! Jeg er over den Alder, da man holder af Livets Feber. Jeg sagde til mig selv, som Shakespeare siger: Enhver Mands Liv har en Flodtid, der løfter ham til Lykken, og jeg tilføjede paa egen Haand: En forstandig Mand venter ikke, til det bliver Ebbe. Saa solgte jeg. Saa havde jeg mine tre Procent Konsols til anstændig Kurs — og saa blev jeg syg. Ikke sengeliggende, men ilde tilpas, gnaven, mismodig, af Dovenskab, naturligvis! Jeg spurgte Doktoren. Han sagde: Rejs! — Hvorhen? — Til Frankrig, det er et smukt Land, til Sydfrankrig, til Schweitz, til Alperne, spadser op ad Alperne. — Men jeg kan ikke

Fransk. — Saa rejs med En, der kan Fransk; farvel! — Vel, jeg saa mig om efter en Rejsfælle, der kunde Fransk. Traf De nogensinde paa Mr. Edmonton, James Digby Edmonton? Prægtig Fyr; havde levet et halvt Aar paa Guernsey; talte Fransk som De Engelsk. [Men dersom man troer, at det er en Kompliment, naar der bliver sagt, at man taler Engelsk, som en Engelskmand taler Fransk, saa tager man storlig fejl]. Han skulde bruge Druekuren. Jeg véd ikke, hvad der fejlede ham, han saa ud som Sundheden selv; men Doktoren vidste vel bedre. Vel, det var for tidlig paa Aaret til at faa Druer i Paris, og man raadede os til at rejse Druerne imøde, og vi kom til Dijon. Men der var heller ingen Druer endnu. Saa fik Edmonton den Idé, at medens Druerne modnedes, kunde han drikke Vin. Jeg maa nu sige Dem, at Mage til Pomard, som man faaer i Dijon, er der ikke i hele Verden, og stakkels Edmonton var forsaavidt undskyldt. Der er i Sandhed ingen bedre Druesaft. Men Edmonton begik den Fejl at paastaa, at Pomard ligesom anden fransk Vin kan drikkes som Mælk. Det er en Overdrivelse; for Pomard er Bourgogne, og Kræfter har den baade til det Gode og til det Onde, og efter-

som stakkels Edmonton efterhaanden gav sig til at drikke urimelig meget — sandt at sige, hele Dagen, undtagen ved Frokosten, saa drak han Champagnekognak —, fik han en Dag Delirium. Har De nogensinde seet en Mand gaa saadan og fange Fluor? Det er stygt. For ikke at faa ham paa et fransk Hospital telegraferede jeg til en af hans Søstersønner i London, og man hentede ham igaar. Men jeg havde glemt at telegrafere efter en ny Rejsefælle, der kunde Fransk, og egentlig kjendte jeg da heller ingen i Hast. Hør nu, hvad jeg siger: Jeg har været i Afrika, inde i Sahara; men jeg har aldrig vidst, hvad en Ørken var, før jeg var ene mellem lutter Fransk-mænd. De franske Ord, jeg i gamle Dage har lært, lyde ikke rigtig Fransk, naar jeg siger dem, og naar de Andre sige dem, lyde de ikke, saa jeg kan kjende dem. Jeg kunde ligesaa godt lytte og høre efter Ørkenens Vind eller Regn eller Tagdryp eller Hanegal eller Frøkvækken. Jeg var stum, jeg var døv, jeg var i et Menneskehav af lutter Døvstumme, lige til jeg nu mødte Dem. Gud velsigne Deres Forældre for, at de lode Dem lære Engelsk og formodenlig ogsaa Fransk.“

Han sagde Alt dette med tørt Lune, og i den Stemning, som derved opkom, lykkedes det mig ad Omveje og med spøgende Vending at faa ham sagt, at han dog egentlig burde vise sig med en anstændigere Hat. Skjønt det kniber, er Sligt dog ikke saa vanskeligt at faa sagt til en formuende som til en fattig Mand.

Han aftog Hatten, saa paa den, strøg den og bulede den ud, og indrømmede, at den ikke var et Haar bedre, end efter Omstændighederne kunde ventes, og at den unægtelig kunde trænge til en Afløsning i Genf.

Jeg har dvælet noget længe herved; men det har især sin Grund i, at denne lille Omstændighed — som det ofte kan gaa paa Rejse og paa selve Livets Rejse — ved Sammenkjødning førte til Noget, der rigtignok heller ikke er stort, til det Hele, jeg nu har at fortælle. Tidlig næste Morgen i Genf gik vi nemlig ud for at søge en Hat, og den Hattemager, vi traf, havde arbejdet i London og talte godt Engelsk. Han var meget ivrig for at vise sin Sprogkundskab og bragte den navnlig i Anvendelse ved at gjøre Mr. Elliotts opmærksom paa Byens og Omegnens Seværdigheder. Blandt Andet udhævede han, at

der samme Dag var Fugleskydning i Ferney, og raadede os til at tage derud.

„Hvad er Ferney?“ spurgte Mr. Elliotts.

„Ferney! Men det er det Slot, hvor Voltaire boede!“

„Ferney Ferney hvad hedder Ejeren?“

Hattemageren sagde ham det.

„Ham kjender jeg! Det vil sige, ham har jeg Anbefalingsbrev til Stakkels Edmonton skulde været Tolk. — Skal vi tage derud?“

Det vilde jeg gjerne, og en Vogn var snart rede i Hotellet.

Ferney ligger i det franske Landskab Gex, en halv Mils Vej fra Genf, paa en Slette, og man mærker undervejs ikke, at man kører fra Schweitz ind i Frankrig, undtagen ved en Bom, hvor man maa betale Bompeng, omtrent 2 Mk. 8 Sk. for Heste og Vogn — et Tryk paa Færselen, som om Frankrig i sin Stolthed og Lykke vilde gjøre Indgangen til sig vanskelig. Saadan tog det sig ud dengang. Nu standser man maa-ske ved Bommen med andre Følelser; men selve Bompengene ere næppe blevne nedsatte.

En smuk gammel Lindeallé fører til „Slot-tet“, en middelstor, hvid Bygning uden nogen usædvanlig Arkitektur; den nuværende Ejer har

kjøbt det med Have, Park og Jorder for 200,000 Frs. Det Skønneste er Beliggenheden. Man overseer et vidtstrakt, frodigt Land med Skovgrupper, Agre og hvide Bygninger, og fra Slotets Sydside, hvor en Have pranger med Vindruer, Abrikoser, Ferskenes og Blomster, har man en pludselig Udsigt til Alperne med Mont-blancs vældige, tindrende Snekuppel. Naar man er de høje Bjerge for nær, tynde de Fantasiens; men i denne Afstand, seer paa Slettens Rand som en forunderlig, blaa Bølgerække med snehvide Toppe, faaer Bjergmagten en Tilsætning som af Oceanet: Hvergang man paany seer op, synes Bølgen at bevæge sig hen imod En. Men har man faaet Bjergmassen fast i Øje, saa at man seer dens mørke, urokkelige Tunghed, saa smiler det fra de hvide Toppe, det er, som om de følte Frihed, Friskhed og Lyksalighed ved at være saa højt oppe mod Himlen.

Slottets Ejer var ikke hjemme, og Husfruen antog formodenlig, at vi mest vare komne som andægtige Valfarere til „den store Filosofs“, „Digterkongens“ Hjem. Paa Grund af, at vi havde Anbefalingsbrev til hendes Ægtefælle, vilde hun dog ikke, som det nok ellers er Skik, lade en Tjener føre os om, men gjorde os den Ære

selv at være Cicerone. Jeg kan ikke huske alle Enkeltheder. Tilsidst kom vi ind i en rummelig Stue, der havde et rigtig hyggeligt, gammeldags Præg. Det havde været Arbejdsværelse og tillige Sovekammer. Der stod en Himmelseng med svære, blommede Gardiner. „Det er hans Seng“, sagde Husfruen, „det er de samme Gardiner.“

Jeg befandt mig aldeles ikke vel mellem Husfruen — der saa ud til ikke at have læst en Linie af Voltaire, men satte høj Pris paa ham som den verdensberømte afdøde Besidder af hendes Slot — og Mr. Elliotts, der med britisk Ærbødighed for et stort Navn saa andægtig paa Sengen, hvori den store Mand havde sovet, men samtidig var underlig tilmode ved at være ligesom i Antikristens Helligdom; thi skjønt uden omfattende Dannelse havde han den engelske almindelig-religiøse Dannelse og vidste, at Voltaire var Fader til Voltairianerne, Fritænkerne eller endog Atheisterne. Jeg trængte til at være ene, til at samle i min Bevidsthed, hvad jeg huskede om den mærkværdige Afdøde, hvad jeg kunde finde Spor til at have lært af ham, at skyldte ham en taknemlig Tanke for; men jeg kunde i Hast ikkun finde hurtig henglidende

Tilknytningspunkter for Antipathi eller Sympathi. Et Øjeblik erindrede jeg Frederik d. 2dens Kammerherre, et andet Candide eller la Pucelle, saa igjen Karl d. 12tes mageløst tiltrækkende Historie Kalas' og Sirvens Forsvarer men saa igjen Mme. Pompadours Sanger. Jeg stræbte at gjenkalde mig et af de utallige Exempler paa, at han med sit Vid og Lune, med sin forbavsende, geniale bon sens havde bragt mig til at le med Tankeklarhed, med beriget Sans; men Intet vilde falde mig ind, hvorimod Billedet af ham selv, hans siddende Statue i Théâtre français med dets yderst skarpe, gjennemborende, spottende Blik opsteg for Erindringen og syntes at spotte os og Enhver, der med Gemyt eller Pietet besaa det Sted, hvor han havde sovet. Men et tilfældigt Blik ud af Vinduet befriede igjen fra denne Slags Erindring: Synet af de fjerne Alper med Snetoppene gav Sindet Magt eller Tilskyn- delse til at se ham fjernet og i Almindelighed og holde fast ved, at det dog havde været en stor og vidtskuende Aand, et mægtigt Redskab for Friheden, imod Uvidenheden, Hykleriet, Fanatismen, en nedbrydende Kæmpe, der har været med om at skaffe os Andre Plads til at drage Aande.

„Han var jo en stor Gudsfor nægter — var han ikke?“ sagde Mr. Elliotts.

„Det kommer an paa, hvad man forstaaer ved Gud. Han mente, at der er en Guddoms-magt, endogsaa en personlig Gud, og derfor bekæmpede han Atheisterne.“

„Saa? Ja, men hvad gjorde han ved Troen og Aabenbaringen? Var han en troende Mand, var han en Kristen? Det vil De ikke sige, at han var, for det var han ikke!“

Jeg tav.

„Og man skal have Troen for at udrette noget Godt“, tilføjede Mr. Elliotts sententiøst.

„Gjælder det om Dem selv?“

„Ja, hvad Godt jeg udretter, om jeg udretter noget, kommer af min Tro.“

„Det er Emilie“, sagde Husfruen, idet hun pegede paa et Dameportræt med store, brune Øjne, og samtidig bad os undskylde: Nogen kaldte hende ud.

„Hvem er Emilie?“ spurgte Mr. Elliotts.

Jeg havde ikke Lyst til at fortælle ham Voltaires Kjærlighedshistorie, der jo er ligesaa besynderlig og uregelmæssig som hans Aand og hans Værker; men han pinte mig til det.

„Hvem var hun med de stolte, brune Øjne?“

„Det var den Kvinde, Voltaire elskede.“

„Var han gift med hende?“

„Nej.“

„Naa, det var paa Fransk. — Men som en Lady seer hun ud.“

„Ja, hun ejede et Slot, der hed Cirey, i Bourgogne.“

„I Bourgogne! Det bringer mig til at tænke paa stakkels Edmonton. Det maa være et dejligt Land! Hun var altsaa rig?“

„Ja, hun havde sin egen, personlige Formue, da hun blev skilt fra sin Mand, en Officer og Marquis de Chatelet.“

„Naa, hun var skilt fra sin Mand!“

„Ja, de vare blevne enige om at ophæve Samlivet; men Katholikerne kunne jo ikke skilles.“

„Nej, det kan de nok ikke. Vel, og hun boede paa sit Slot, og der kom Voltaire“

„Nej, deres Kjærlighed begyndte i Paris, og saa ombyggede Voltaire Slottet Cirey og indrettede det med Bibliothek, fysisk Laboratorium og en meget smuk Have“

„Kunde han gjøre det? Var han da rig?“

„Ja, han havde jo paa en Maade været Kjøbmand ligesom De; han var i Kompagni med

Spekulanter og Arméleverandører, ejede Andel i Skibe og Ladninger og samlede sig derved en meget stor Formue. Derfor sagde han ogsaa: Først maa man være Millionær, saa Digter.“

„Det har jeg aldrig vidst“, sagde Mr. Elliotts, som om han vidste alt det Øvrige. — „Saa var der da et Herreliv paa Slottet!“

„Ja, et Aandsherreliv. Der skrev han sine bedste Værker. Der tydeliggjorde han for Fransk-mændene Deres Landsmand Newtons berømte astronomiske Opdagelser. Der skrev han en Afhandling for at besvare den af det franske Akademi udsatte Prisopgave om Ildens Egenskaber, og Emilie skrev i al Hemmelighed om det Samme og løste Opgaven ligesaa godt som han“

„Hun hans hans Elskerinde?“

„Ja, hun havde udmærkede Kundskaber i Mathematik og Fysik, og desuden oversatte hun den tyske Filosof Leibnitz's Værker paa Fransk.“

„Det var som Pokker!“

„Og saa havde de et Theater, hvor de spillede Voltaires egne Stykker.“

„Ja, han har vel aldrig kjendt Sorg, den Mand, siden han ikke kom til Troen.“

„Aa, jo. For hun blev ham utro.“

„Blev hun ham utro?“ raabte Mr. Elliotts med et Sæt.

„Ja, han tog hende med til den afsatte polske Konge Stanislaus Leczinsky, Ludvig den 15des Svigerfader, der holdt Hof i Nancy, og der ved Hoffet var en fransk Digter, St. Lambert, om hvem der blev sagt, at han havde et Blik, som ingen Kvinde kunde modstaa, og der hændte det efter nogen Tids Forløb, at Voltaire overraskede sin Emilie og Hr. Lambert i hinandens Arme.“

„Naa! Hvad gjorde Voltaire?“

„Han tilgav.“

„Tilgav? Vel, det vil sige, han blev bragt til at tro, at han havde seet fejl.“

„Nej; hun tilstod, og efter en Tids Forløb maatte hun trods al sin Stolthed tilstaa mere end det.“

„Mere end det? — Naa? — Saa skiltes de da?“

„Nej, saa var det, at Voltaire tog sig af hende for at værgе hende mod Sorg og Skam, paa den besynderligste Maade fik hendes Mand kaldt til, var som en Fader imod hende. Men da saa det Hele var overstaaet, vilde Mme. de Chatelet aabenbart ikke leve længer. Hun drak

i et betænkeligt Øjeblik, mod Lægens Raad, et Glas iskoldt Vand og døde næsten øjeblikkelig.“

„Herregud! Er det foregaaet med hende der! Den smukke Dame! Det er en underlig Historie, en sørgelig Historie, en styg Historie og alligevel ikke“

Mr. Elliotts sank helt sammen i sig selv, som om denne Begivenhed førte til Noget i hans egen Erindring.

Han sagde endelig: „Vel, han maa dog have lidt, den Mand! Og han maa have holdt af hende som en Gentleman mere, mere! eller anderledes! — Han var en Mand af Verden, og han kunde tilgive Vi er strengere i England vi kunde ikke gjøre det vi er ikke bedre jeg véd ikke! — Jeg troer dog, at vort Hykleri er godt for Noget. Vi holde officielt paa, at hver Mand og hver Kvinde skal blive fast ved sin Ungdoms Elskede, og det er Lykken men hvis den gaaer itu? Vel, Livet er ikke lysteligt.“

Husfruen kom tilbage. Hun var aabenbart i Forlegenhed med, hvorledes hun skulde beskæftige, behandle og beværte os, og da hun havde tilbudt os Forfriskninger, som vi ikke trængte til, sagde hun, at hendes Mand maaske

ikke vilde komme hjem førend Aften, fordi der blev holdt Fugleskydning, og han var forrige Aars Fuglekonge; men om vi ikke vilde begive os ned til ham, Stedet var ikke langt borte, og der var et Par Folk, som kunde vise os Vej.

Det var jo netop den Fest, vi havde ønsket at overvære, og vi toge med Tak imod Tilbudet. Vi stode i det Øjeblik ved Vinduet. Hun viste os en Kone og en ung Pige, der stode paa Terrassen nedenfor, og sagde, at det var vore Vejvisere. „De Stakler“, tilføjede hun, „de have faaet Sorg. Den lille Pige skulde giftes, og Alt var istand; men nu er hendes Kjæreste tagen til Soldat. Han og hans Familie havde troet, at de kunde skaffe 2000 Francs til at løskjøbe ham; men det er slaaet fejl for de brave Folk, de have havt Uheld. Hvad skal der nu blive af hende og ham! Han kommer maaske til Algier eller, hvad værre er, til Paris!“

Sandt at sige, gjorde denne Meddelelse om Sorg formedelst Militærtjeneste ikke noget syndeligt Indtryk paa os — eller jeg maa da først tale om mig og derpaa om Mr. Elliotts, da jeg oversatte ham den lille Beretning —, før vi kom ned og rigtig saa Pigen og hendes Moder. Moderen havde ganske sølvgraat Haar og havde i

Ansigt og Holdning noget dybt Alvorligt og Ret-skaffent, noget — om jeg saa maa sige — Selv-vidende, Selvstyrende, Protestantisk, Noget, der uvilkaarlig, her i Nærheden af Alperne, bragte Tanken paa Valdenserne, der jo have kæmpet og lidt inde mellem Bjergene. Pigen derimod var fuldstændig fransk, men i god Betydning: let, yndefuld, med brune Øjne og lange Øjenhaar, jomfruelig og dog med et erotisk Udtryk, med Evne til Smil og Skalkagtighed, der paa egen Maade forhøjedes ved et let Slør af Alvor eller Sorg. Hun saa ud som skjæbnebestemt til en Mands Lykke eller sin egen Ulykke.

De hilste os stille, og vi fulgte med dem uden at komme i nogen Samtale. Der var kun et eneste Emne at bringe paa Bane, og det havde vi ingen Ret til at røre ved, tilmed da der i Begges Væsen var Noget, som tilbageviste Uvedkommendes Medlidenhed.

Fra en Sidevej kom en ung Karl. I Afstand syntes han mig at ligne en af vore Bønderkarle, der i min Barndom red Sommer i By. Han var i rund Frakke eller Kjole og i Knæbenklæder; ved Knæerne var røde Sløjfer, i Skoene ligeledes, og om den store runde Hat havde han et stort, trefarvet Baand ligesom et Skjærf, hvis Ender

naaede ned til Skuldrene. Det Alvorlige i hans smukke Ansigt med Dun om Mund og Hage, den fuldstændige Betagethed, hvormed hans Øjne fæstedes paa den unge Pige, dannede en sær Modsætning til den glade Dragt. „Jeg søgte Eder!“ raabte han; men da han formodenlig fik et Vink om, at vi hørte til, gik han tavs hen ved Siden af Moderen, og vi fortsatte Vejen alle Fem, uden at der hørtes en Lyd.

Det blev mig pinligt; jeg følte mig tilmode, som om vi gik, ikke til en Fest, men til noget Sørgeligt, og for at bryde den trykkende Tavshed sagde jeg næsten tankeløst til Karlen, at det var et smukt Skjærf, han havde om sin Hat.

Han svarede: „Man pynter sig, naar man skal til Fanen; det er Skik og Brug.“

„Naar skal De da afsted?“

„Iaften. Imorgen tidlig skal jeg møde i Depotet.“

Tavsheden faldt igjen uimodstaaelig over os.

Det samme Menneskelige, Smertelige eller Uheldige, der virker forholdsvis lidet paa os, naar det rammer hverdagslige eller simple Naturer, kan gjøre et stort, sympathisk Indtryk, naar man seer finere, skjønnere Naturer under dets Magt, og der var i de Tre, som de gik der

med os, trods al den ringe Kundskab, vi havde om dem, Noget, der i høj Grad greb paa denne Maade.

Jeg sagde til Mr. Elliotts: „Der er to Ungdoms-Elskende, som skulle skilles fra Lykken. Hvo. der havde et Par tusinde Francs at undvære!“

Han svarede ikke direkte, men vendte sig til mig med det Spørgsmaal: „Hvorfor bryder De Dem saa meget om de to Mennesker?“

„Hvorfor? — — Det har jeg nogen Vanskelighed ved at forklare. — Jeg troer, de bringe mig til at tænke paa Noget, der siges i Jødernes Kabbala.“

„Det lyder hemmelighedsfuldt. Hvad er da det?“

„Der bliver sagt, at før Sjælene stige ned paa Jorden, ere de hos Vorherre; men hver Sjæl er baade Mand- og Kvindekjøn. Naar Gud befaler det, skilles de to Kjøn, og hvert tager Bølg i sit Legeme. Men de beholde, om end et dunkelt Minde om deres Fortid i Himlen, og de søge hinanden ligesom med lukkede Øjne, og de Lykkelige paa denne Jord ere de, som saaledes søge og finde hinanden og paany blive til Et.

— Det er derom, at den Karl og den Pige minde mig.“

„Det var dog en dejlig Fortælling!“ raabte Mr. Elliotts; men næsten i samme Øjeblik trak hans Ansigt sig mismodig sammen, og han sagde: „To tusinde Francs! Firsindstyve Pund! Renten af næsten tre tusinde Pund i Konsols! Det er ikke at lege med! Og var det endda i England og Folk, man kjendte! I dette velsignede Land tage de aarlig maaske hundrede tusinde Mand til Soldater Pigerne græde maaske nu over hele Frankrig Hvorfor finder Folket sig deri? Hvorfor have de ikke Hverving som hos os? Firsindstyve Pund — og naar de saa faa Børn, skulle de tale det fordømte Snak, som jeg ikke forstaaer! Nej!“ Og ved det sidste Ord slog han sig paa Lommen, som om han vilde lægge Laas for den.

Vi saa nu i Afstand en Skov og kunde høre Skydning, saa at vi ikke kunde gaa fejl, og da Mr. Elliotts aabenbart havde Hast med at komme bort fra Folkene, toge vi Afsked. Jeg spurgte, om vi skulde se dem igjen derinde, og Moderen svarede: Ja, de vilde til Festen. Hun vilde, antager jeg, hellere lade det unge Par tilbringe

de sidste Timer mellem Folk end i sørgmodig Ensomhed hjemme hos hende.

Medens vi gik videre, skottede Mr. Elliotts engang tilbage og sagde: „Frankrig er ikke et Land for mig. Det gjør mig trist. Den Historie, De fortalte om hende, Damen, gjør ondt, og de Folk der bagved, og jeg selv — jeg er ikke rig nok, og jeg har ikke Hjertelag for de Franske, nej, jeg har ikke Hjertelag!“

Jeg kunde maaske have sagt, at hans „Tro“ altsaa ikke forslog til at give ham Hjertelag; men jeg havde ingen Ret til en saadan Ytring, og der er, mig bekjendt, ingen Kirke eller Menighed, som i det Praktiske forlanger, at en Engelskmand skal give to tusinde Francs, for at en ham ubekjendt fransk Knøs ikke skal blive Soldat.

Snart vare vi inde i Skoven og fik andre Ting at beskjæftige os med. Vi kom forbi Boder med Varer tilsalg og med Beværtning ligesom ved et Marked. Det kostede os ingen Møje at finde Slottets Ejer; den Første, vi spurgte, førte os til ham: en lille, rund, vever Mand, der i Øjeblikket havde store Pligter at varetage, men desuagtet fik Tid til, idelig afbrudt som en

kommanderende General paa Valpladsen, at forestille os for Ferney's Maire, hvis Navn jeg har glemt, og for Departementets Underpræfekt, hvis Navn, troer jeg, var Tizet, samt paalægge os som Pligt at blive ved Festen og som hans Gæster deltage i Banketten, der skulde følge paa Skydningen. Mairen førte os nærmere til Skydepladsen, medens han fortalte, at det egentlig var en Mindefest for Voltaire. Det var ham, der havde skabt Landsbyen Ferney, indkaldt Gartnere, Vævere, Uhrmagere, bygget Huse til dem, givet dem Haver, oprettet Skoler og sørget for Selskabelighed, blandt Andet ved at indstifte denne Fugleskydningsfest, der tillige var en Slags Høstfest. „Hvor ene og arbejdsomt han end levede, især da han blev ældre“, sagde Mairen, „holdt han dog af Menneskene. Han var praktisk human.“ Og idet Mairen saa paa mig med et Blik, hvis Betydning jeg først senere kunde ane, tilføjede han: „Han var en ivrig Bygmester, og Ordene: Frihed, Lighed, Broderskab i vor Revolution har han jo stor Del i.“ Det forstod jeg ikke, og da Mairen mærkede det, brød han af. Vi vare nu midt imellem de Skydende. Der blev nemlig ikke skudt som hos os, langsomt, En efter En, fra en Anlægspæl; det

gik til omtrent som i en Fægtning, i en Blænkerkjæde. Fuglestangen stod paa en aaben Plads i Skoven; man stillede sig ved et Træ, og Skudene faldt fra mange Punkter, meget hurtig efter hinanden. Hvorledes man holdt Orden, kan jeg ikke sige; men det var højst livligt, og rimeligt er det jo ogsaa, at man først henad Slutningen, da kun Pladen var tilbage og den nye Fuglekonge maaske allerede bestemt, tillod sig denne utaalmodige, men maleriske Uorden.

Kl. 4½ blev Pladen endelig nedskudt. En Officer, le lieutenant des pompiers, altsaa hvad vi kalde Brandofficer, lod sine Folk, Brandfolkene, træde i Gevær. De vare uniformerede som Nationalgarden, men med Hjelme. Medens de præsenterede og Trommerne hvirvlede, blev det røde Baand bundet om Fuglekongen og Gevinsten, Sølvskeer og Gafler, hængt i Baandet. Derpaa begyndte Musiken at spille en underlig, gammel Dansemelodi fra Voltaires Tid, la farandole. Man dannede Kjæde, en Kjæde af omtrent 400 Mennesker, Officerer og Blusemænd, Rige og Fattige, Underpræfekt og Arbejdere, og fór dansende afsted. Efterhaanden udviklede Danseiveren sig til en sand furia francese; idet vi kom ud af Lunden og Kjæden lige var bleven

sluttet, brast den, og et Stykke af den, bestaaende af en hundrede Mennesker, tørnede mod en af Træboderne og omstyrtede den. Beboerne eller Besidderne stode lykkeligvis udenfor, men skreg højt, medens Musiken spillede i alt hastigere Takt og Kjæden dansede videre som besat. I Norden, troer jeg, vilde en saadan rasende Dans ikke let have faaet Ende, fordi hos os kommer en saadan furia kun frem som Udbrud af en Sjælemagt, en Lidenskab, noget Dæmonisk. I Syden er det anderledes; der er Dæmonen ved saadanne Lejligheder tilstede for Spøg; med artistisk Sands er man sig bevidst, at man opfører et Skuespil, og kan holde op, naar det skal være. Dansen standsede ligesom paa det Sekund, Programmet havde fastsat, og man begav sig rolig tilbords.

Bordene vare dækkede i Hestekoform paa en grøn, aflang Plads i Skoven. De omgivende Træer vare gamle Elme, der i Afstand lignede Ege og gave Stedet noget særeget Hyggeligt. Men det Smukkeste var Grupper af Damer, Klynger og Rækker af Bønderpiger, der sad omkring Pladsen og ved vor Ankomst rejste sig og fik Lighed med et levende Blomsterhegn.

Underpræfekten indtog selvfølgelig Ærespladsen med den gamle Fuglekonge ved sin ene og den nye ved sin anden Side. Næst ved den nye Fuglekonge sad Mairén; derefter fulgte jeg, saa Mr. Elliotts, og ved hans højre Side sad en meget gammel, men livlig Mand, der havde tjent som Uhlanofficer under den første Napoleon. Den gamle Officer var meget døv, hvilket viste sig heldigt; thi han begyndte en Samtale, og da Mr. Elliotts svarede ham paa Engelsk, at han ikke forstod Fransk, tog Officeren Anledning til at fortælle om sine Felttog. — „Hvad er det, den Gamle siger?“ spurgte Mr. Elliotts mig. — „Han fortæller Dem om et Indhug under Slaget ved Wagram.“ — Mr. Elliotts vendte sig til Officeren og sagde nikkende: „Yes, humbug!“, og da den Gamle forstod dette som Tegn paa Deltagelse og Bifald, fortalte han om et Rytterangreb paa en Karré under Slaget ved Eslingen. Mr. Elliotts holdt ved med at nikke, tage Del, føre fransk Konversation paa denne Maade, indtil to Ting begyndte at sysselsætte ham. Den ene var, at vore Vejvisere saaes blandt Tilskuerne lidt til Højre for os. Synet af dem var ham aabenbart ubehageligt; han vendte sig om imod mig, næsten med Ryggen til den gamle

Officer. Et Øjeblik efter rejste Hr. Tizet sig og udbragte Kejserens Skaal med de faa Ord: A l'Empereur! Ingen rejste sig, og der ytrede intet Tegn paa Bifald, med Undtagelse af, at en Trommeslager i Bluse, aabenbart en forhenværende Soldat, der stod inde i Hesteskoen ligeoverfor Underpræfekten, slog en Hvirvel og tilføjede nogle Takter i en ejendommelig Rhythmus.

„Hvad betyde de Slag, de Takter?“ spurgte Mr. Elliotts mig; men jeg kunde ingen Oplysning give ham.

Hr. Tizet opfordrede nu En af Bordselskabet til at synge en Sang og udbragte derefter en Skaal. Denegang lød der Bifald, Haandklap; akkompagneret af Trommeslageren slog Selskabet de ejendommelige Takter.

„Men hvad betyder det dog?“ sagde Mr. Elliotts og bad mig spørge min Sidemand, Mairen.

Jeg spurgte. Han svarede: „Har De hørt dem før?“

„Nej.“

„Det er en Skik, vi har her paa Egnen.“

Det oversatte jeg for Mr. Elliotts, der var meget mere tilfredsstillet med Svaret, end jeg vilde have troet. Han sagde med et betydende

Nik: „Jeg troer, jeg véd Besked; jeg har Bekjendte her.“

„Saa? Bekjendte? Hvorfor taler De da ikke til nogen af dem?“

„Aa, De véd jo, at jeg ikke kan tale deres ford— Sprog! — Jeg kan ligesaa gjerne blive inkognito det nytter ikke“

Noget overrasket sagde jeg: „Inkognito?“

„Ja; hys; her er Frimurere; jeg kan mærke det.“

En ny Sang blev sunget og en ny Skaal udbragt. Derpaa kom de samme rytmiske Haandslag og Trommeslag, der paany bragte Mr. Elliotts til at fare op og gjorde ham alt uroligere og begyndte at virke underlig ogsaa paa mig, fordi en Hemmelighed syntes skjult bag ved dem.

Endelig rejste Hr. Tizet sig og udbragte med faa Ord Dagens Hovedskaal: for Voltaires Minde, og idet han sluttede, begyndte Trommeslageren en mægtig Hvirvel, Alle havde rejst sig og stode pludselig hver med sin Serviet kastet over den venstre Skulder, og da Hvirvlen var endt, kom, ledsagede af Trommeslagene, de fælles, rytmiske, mysteriøse Haandklap.

Jeg maa tilstaa, at jeg, endog uden at kunne tillægge det nogen bestemt Mening, var bleven imponeret af det pludselige Syn: saagodtsom den hele Forsamling i Hvidt; men min Ledsager var i endnu højere Grad greben, ja betagen. Han slog mig paa Skulderen, saa det rungede i mig, med Udraabet: „De er Alle mine Brødre!“ og i næste Øjeblik, forsaavidt jeg ikke formedelst Hurtigheden maa sige: i samme Øjeblik, stod han oprejst, med Servietten over sin venstre Skulder og slog med Andagt Slagene som de Andre. Men da de Andre satte sig, blev han staaende, hans Bevægelse var overordenlig; han begyndte at tale; men da han hørte sig selv tale Engelsk, brød han af, famlede efter Fransk, gjorde de underligste Miner og blev blussende rød i Hovedet. Da de Andre saa ham med Servietten over Skulderen, ifærd med at tale uden Tilladelse, var der først et Øjebliks Uro, en Ud-vexlen af Blikke; men med den hurtige franske Sans begreb man omtrentlig Situationen og hilste ham med de mysteriøse Klap.

„Tal dog for mig!“ raabte han til mig — „nej, De kan ikke! De véd ikke! Hvad skal jeg gjøre? Hvorledes skal jeg takke og sige — Stop!“

Og med bævende Haand greb han i Brystlommen, udtog nogle Papirer, skrev et Par Ord og vinkede ad den unge Pige.

Hun nærmede sig med en Betænkelighed, der gjorde ham utaalmodig; men endelig kom hun, og han gav hende Papirerne.

Hun saa i dem, forstod dem ikke, og gik efter nogen Nølen til Underprækten, der syntes ligesaa nysgjerrig som alle Andre.

Hr. Tizet saa paa Papirerne, og nogle af dem forstod han godt: det var otte Tipundsnoter; men det lille beskrevne Papir kunde han ikke forstaa og bad mig om at læse det. Der stod paa Engelsk: „En Broder løskjøber en Broder.“

Jeg oversatte det.

Hr. Tizet rejste sig, gav Trommeslageren et Vink og sagde med det dramatiske Udtryk, som kun en Franskmand har ved saadanne Lejligheder: „To tusinde Francs, med Devise: En Broder løskjøber en Broder.“

Alle rejste sig, med Blikket saa disciplinærisk fæstet paa Hr. Tizet, som i en Bataillon Gelederne, naar der er kommanderet: Seer til Højre! eller: Seer til Venstre!

Hr. Tizet sagde, idet han løftede Haanden: A notre frère anglais! Batterie! (For vor engelske Broder! Haand-Slag!) Saa klappede de Alle, ledsagede af Trommen, langsomt, tre Gange, i den hemmelighedsfulde Takt, og da Slagene vare forbi, tilføjede Trommeslageren en umaadelig Hvirvel, medens hans Øjne vare fæstede paa Mr. Elliotts med et Udtryk, som om han vilde hvirvle ham ind i den syvende Himmel.

Derpaa sagde Hr. Tizet et Kommandoord, som jeg ikke forstod. Men Alle toge hinanden i Haanden, omtrent paa den Maade, som naar man i Dans gjør Kjæde, og da den engelske Broder saaledes var kommen med i Kjæden, gjorde man i Tavshed tre Bevægelser, der syntes mig at vise i en forunderlig Symbolik, hvor stærk og god Menneskeheden er, naar den slutter sig sammen.

Og saa — ja, i et dansk Selskab vilde man muligvis have sat sig ned og fortsat Gildet; men her ventede man kun paa, at det Disciplinariske eller Reglementsmaessige, der passede til Øjeblikket, skulde være iagttaget, for derpaa at lade sig føre af Øjeblikkets Tilskyndelse. Man sprang op og samlede sig om Engelsk-

manden, og det Mærkelige var, at havde han ikke kunnet tale til Fransk mændene, saa kunde de tale til ham og gjøre sig forstaaelige, idetmindste saa det ganske saadan ud, og han sagde da ogsaa senere, at det var meget behagelige Mennesker at tale med. Imidlertid varede dette kun kort, Trommen gav Tegn, man dannede Procession og satte sig i Marche. Først gik Underpræfekten med den nye og den gamle Fuglekonge; i næste Række stillede man Engelskmanden med den unge Pige paa højre og hendes Brudgom paa venstre Haand. Jeg fik Moderen. Mr. Elliotts var øjensynlig i Førstningen ikke rigtig tilpas ved at faa sig og sin lille Handling anbragt i Optog, men fandt sig dog snart i det. Mørket faldt paa, medens den lange Procession bugtede sig gennem Skoven, og det blev mig paafaldende, at den var tavs. Hjemme vilde man have sunget; her hørtes ikkun nu og da militæriske Kommandoord. Saa dan kom vi til Ferney, og i Bælgmørke stillede vi os op paa et Sted, som jeg vidste var en Gade, men hvor jeg tillige følte Borde. Med Et kom der fra en Gadedør Mennesker med store, brændende Fyrregrene, og jeg saa da, at

der langs Gaden var dækket med Vinflasker og Glas. Vi vare udenfor den nye Fuglekonges Hus.

En Haand tog i min Arm; det var Engelskmanden. „Kom“, sagde han, „nu er det Tid for os at tage afsted.“

1871.

Nemesis-Billeder.

Forskjellige Faser af Nemesisideens Opfattelse.

1.

En Mand forførte sin Forlovede, men giftede sig, efter nogen Vaklen, med hende, tildels af Hensyn til hendes betydelige Familieforhold.

Hun tilgav ham aldrig, at hendes Skjæbne havde vaklet ved Randen af den dybeste Skam, og at hun, selv efter Giftermaalet, i sit Sind ikke følte sig som andre Hustruers rette Jevnlige. Det brød fra hendes Side ikke ud i ligefrem Bebrejdelse; men hun blev tavs og haard imod ham og fandt sin eneste Tilfredsstillelse i at være smilende overfor andre Mænd og lade ham mærke det.

Der var en Mand — en gift Mand —, som droges stærkt til af den virkelige eller tilsyne-

ladende Interesse, som hun viste ham, og efter nogen Tids Forløb kom hendes Ægtefælle til den Overbevisning, at han maatte hævne sig, og efter hans Lands Skik maatte det ske ved en Duel, en Duel paa Liv og Død. Han fandt imidlertid, at der var en Uretfærdighed heri; thi det kunde endnu oven i Kjøbet lykkes hans Fjende at dræbe ham, og for at bøde herpaa udtænkte han et Middel, der ikke var ligefrem Brud paa Duellens Æreslove.

De to Modstandere bleve stillede overfor hinanden saaledes, at de i en Afstand af halvhundrede Skridt kunde gaa frem og skyde, hver med sin dobbeltløbede Pistol, efter Behag, aldeles som i Krig eller paa Jagt. Den Fornærmede gik rask paa; hans Modstander skjød et Skud uden at træffe og maatte nu holde godt Hus med sit sidste Skud. I en Afstand af tyve Skridt tilraabte den Fornærmede sin Fjende: „Hævnen er bagved Dig!“ Hans Fjende vendte Hovedet; i samme Øjeblik tog han Sigte og skjød ham.

Alle fandt, at dette var gjort godt, koldblodig, energisk, og man tilføjede, at der var en Nemesis deri; thi havde den Faldne ikke vidst sig skyldig, vilde han ikke være bleven

saa paavirket af Raabet: „Hævnen er bagved Dig!“ Det var en Slags Gudsdom, den Krænkede havde sejret; man troede at have seet selve Nemesis, i Betydning af Hævgudinden, der bryder sælsomt frem udefra.

Ogsaa gik Sejrherrén efter Alt, hvad der kunde skjønnes, stolt omkring, skjøndt ikke glad. Det beskjæftigede ham, at han ikke kunde faa det samme Syn som før paa sin Fjendes Brøde.

En Dag traf han paa Gaden en Amme med et lille Barn. Barnet var saa smukt, drog ham til med en saadan sympathisk Magt, at han standsede for at kjærtægne det og spurgte Ammen, hvis Barn det var. Hun nævnte Navnet: det var hans faldne Fjendes.

Han gik videre, uden at enten Ammen havde mærket nogen særdeles Bevægelse hos ham, eller at han selv følte sig overmaade ilde berørt. Kun forekom det ham, at Barnet fulgte ham. Det slog han hen som noget Urimeligt; men Forestillingen herom kom igjen og blev stærkere og stærkere: det lille Barn vilde ikke netop gjøre ham Fortræd; men det gik bagved ham og kom bestandig nærmere. Fornemmelsen steg, han kunde ikke lade være at se sig om, og saa forøgedes hans uhyggelige Følelse derved, at han

aldrig kunde vende sig tilstrækkelig; thi hvorledes han end vendte sig, blev der altid en Plads bagved ham, hvor Barnet var, og efter nogen Tids Forløb begyndte Barnet at voxte, alt mere og mere, indtil det blev hans Fjende, der skreg: „Hævnen er bagved Dig!“ — I denne Tilstand af Rædsel døde han for sin egen Haand.

2.

Jeg har kjendt en gammel Jøde, der havde det fornøjelige Mundheld: „Wie man Gott gewöhnt! Vänner jeg Gud til at lade mig fortjene og bruge ti Daler om Ugen, saa faaer jeg ti Daler om Ugen; vänner jeg ham til blot at lade mig tjene fem Daler om Ugen, saa faaer jeg ikke mere end fem Daler om Ugen. Wie man Gott gewöhnt!“ — Det Morsomme er, at den Gamle havde Ret, men aldeles ikke Ret overfor den Gud, han selv troede eller mente at tro paa, den vilkaarlige Gud Jehova. Thi Han lader sig ikke vænne til Noget. Men den Gudsmagt, som er i Nemesis, i Loven om Aarsag og Virkning, lader sig vænne til det, min gamle Blodslægtning ventede sig af ham, nemlig i den Forstand,

at naar et Menneske værner sig til en Flid, Orden og Dygtighed, der indbringer ham ti Daler om Ugen, saa faaer han dem Uge for Uge. Men min fornøjede Gamle lod Noget ude af Agt, noget Eget ved selve Nemesis. Et Menneske staaer nemlig ifølge Ordenen ikke ene i Verden, med den Opgave at tjene ti Daler om Ugen. Ikke at tale om hans Forpligtelser, saa er han integrerende Del, afhængig af det Samfund, hvori de ti Daler skulle tjenes, og han er solidarisk med, afhængig af alle Samfundets Chancer — der igjen i det Vide, Umaalelige ere afhængige af alle nærværende og alle foregaaende Slægter —, og en Dag viser denne Afhængighed eller Solidaritet sig synlig i, at, som det hedder i Handelssproget, Konjunkturerne ere ugunstige (Konjunkturerne, hvilket ægte Nemesis-Ord: Foreningen af gode og onde Betingelser!). Saa faaer han ikke de ti Daler, og det gik netop mit muntre, fortræffelige Paradigma saadan: En Dag var det rent galt med Lammeskindene, som han plejede at købe og sælge, hans Gud kom ud af Vanen med de ti Daler og kunde ikke bringes ind i Vanen igjen. Hvad gjorde saa min prægtige Gamle? Han havde regnet galt med Jehova, men uden at vide det regnet rigtig med Nemesis

og Solidariteten. Uden nu at vide, at det var Solidariteten, han henvendte sig til, gjorde han det alligevel ganske rigtig. Han begjærede Optagelse i „Meyers Minde“, en Solidaritetsstiftelse, en Fribolig for fattige Jøder. Han sagde, om end i andre Ord: Jeg kan ikke mere; men jeg har arbejdet trolig og honnet for mig og min Familie; jeg har opdraget mine Børn, saa godt jeg kunde; jeg har efter Evne bidraget til Samfundets gode Chancer; lad mig nu have Nytte af en Anstalt, der er stiftet imod onde Chancer, Konjunkturernes Ugunst. — Man undersøgte, om han sagde sandt, og da det fandtes saa, kom han i „Meyers Minde“.

Derinde opgav han ikke sit Mundheld, fordi, naar man engang har vænnet sig til et saadant, beholder man det, som bekjendt, uden at tænke derover. Men engang, da jeg traf ham og lempelig bragte dette „Wie man Gott gewöhnt“ paa Bane, svarede han: „Na, wie man Gott gewöhnt! Det er dog sandt! Før tjente jeg ti Daler om Ugen; hvad tjener jeg nu? hvad koster jeg? hvad bruger jeg? Fem Daler om Ugen! Men da jeg tjente ti Daler om Ugen, hvad maatte jeg saa ikke døje! Løbe omkring fra Morgen til Aften, i Regn og Kulde, i Hede og Blæst! Var

det ikke værdt at blive af dermed for fem Daler om Ugen? Jeg er gaaet paa Akkord. Jeg faaer mine ti Daler om Ugen, men kun Halvdelen i Penge — wie man Gott gewöhnt!“

Men hvorfra kom det Sind, der kunde tage Tingene saadan? — I Kraft af Nemesis, fra samtlige virkende Omstændigheder i Blodet og i Tiden.

3.

Jeg levede i min tidlige Ungdom et Aars Tid i Hus med en gammel, brav, stræbsom, men ikke overmaade begavet Jødekone, som havde til Mundheld: „Die ganze Welt ist eine Stadt“ (med Tonen paa eine). Første Gang jeg hørte det, overraskede det mig overordenlig, fordi jeg netop paa den Tid var stærkt beskjæftiget med Geografi og satte en Stolthed i at vide, at der var mange Stæder, og hvor de laa. Men samtidig kunde jeg dog ikke undlade at give Agt paa Anledningerne, hvorved hun brugte Ordet. Navnlig var det engang, da Noget, som En havde begaaet i Skjul, paa en ret mærkelig Maade blev opdaget ved Sladder og Snak fra den ene Samfundskreds til den anden. Det syntes saa

urimeligt, at hvad fjerne Jøder vidste, skulde komme til herboende Kristne og videre til Jøder, og derfor sagde hun: „Die ganze Welt ist eine Stadt“ 3: Sladder og Rygte gaa uden Afbrydelse eller Hindring.

En anden Gang gik et stort Handelshus her i Byen fallit. Det overraskede hende ligesaa meget, som det vilde overraske en Engelskmand, hvis Bank of England gik fallit. „Hvordan er det dog muligt?“ spurgte hun. Der blev svarret: „Det er muligt, naar man har Hamborg-Vexler, og Hamborg-Huset gaaer fallit! Det er muligt, naar man ved Præsenteringen ikke har Kjældere med saa meget Sølv og Guld, at man kan maale det i Skjæpper, som Huset Meyer & Trier i gamle Dage — og de gik dog fallit! Muligt? Det er muligt, naar man har Hamborg-Vexler!“ — Hun sagde: „Die ganze Welt ist eine Stadt!“ hvormed hun upaatvivlelig mente, at Alt hænger sammen, er solidarisk.

En tredje Lejlighed til at bruge Ordet var, at en af hendes Broderdøtre vilde rejse til Amerika for at gifte sig med sin der bosatte Forlovede. Beslutningen og Vovespillet overfor den uhyre Rejse forbavsede og foruroligede hende; men efter lang Tids bevæget Tale derom sagde

hun: „Naa, die ganze Welt ist eine Stadt! Man kan ogsaa blive lykkelig i Amerika, naar man bringer Lykken med sig.“

Sæt, beder jeg, istedenfor hendes Udtryk „Lykken“ det, hun vel egenlig mente: Lykkelibetingelser, saa have vi Nemesis, og ifølge Loven om alle Menneskers Solidaritet maa Lykkelibetingelserne finde deres Jordbund at voxe i, naar Mennesket efter alle sine Betingelser selv vælger Jordbunden. Thi at Forlovelsen, den Forlovede, hans Virksomhed og hans Valg af Opholdssted dog ikke er noget Tilfældigt, men, endog hvis det er Letsindighedsværk, er Virkning af noget Foregaaende, af Noget, der konstituerer baade ham og hende, vil næppe nægtes.

Man tilgive denne Digression som Indøvelse i Nemesislære, og jeg slutter nu Beretningen om min gamle, rare Jødekone. Hun kunde trods yderste Anstrengelse ikke ernære sig selv videre end, at det netop slog til, og i en meget streng Vinter kom hun i Forlegenhed. Den lille Sum, der var henlagt til Huslejen, gik op i Brændsel og enkelte Klædningsstykker; af sin gifte Datter vilde og kunde hun ikke laane, da Datteren sad med mange Børn og en svagelig, skjønt stræbsom Husbond. Hun besluttede sig da til det

tunge Skridt at melde sig hos Menighedens Repræsentanter for at deltage i Lodtrækning om Huslejhjælp. Der er nemlig, eller der var dengang, Lejligheder, ved hvilke man lod de lige Værdige, der vare tilstede i for stort Antal, trække Lod om „Portionerne“.

Hun kom hjem stille og glad: hun havde trukket et heldigt Lod. Men saa beskæftigede det hende i Samtale med Datteren: hvorfor hun havde faaet det. Hendes religiøse Forestillinger gik ikke langt ud over Ceremonivæsnet. Hun kjendte fra Højtiderne, og især fra Paaske, meget godt Jødernes Gud, den store, stolte Jehova; men det var langt fra hendes Tanke, at han, der havde gaaet som Røg- og Ildstøtte, han, der havde slaget Farao, han, der passede Folkets store Anliggender, skulde havt Tid, Lejlighed eller blot Tanke om at være tilstede ved Lodtrækningen. Paa den anden Side vilde hun ikke indrømme noget Tilfældigt i hendes Held; thi hun vidste, at hun, som aldrig havde tigget, altid arbejdet og altid været honnet, havde fortjent Hjælpen, og hun vilde skylde Nogen, ikke Noget dens Komme. „Véd Du hvad, Rebekka“, sagde hun endelig til Datteren, det gaaer ikke til med Lodtrækning. De siger det nok! Men

de véd, hvem der skal trække det rigtige Lod, det passer de! Véd de ikke meget godt, hvordan jeg slæber og slider, og hvem jeg er, og hvem Du er? De véd det, Rebekka, om ogsaa jeg og Du er ganske smaa og Repræsentanterne store! De véd det, de faaer det at vide. Die ganze Welt ist eine Stadt.“

Og efter min Mening havde hun Ret, skjønt paa egen Maade. Menighedsrepræsentanterne havde ganske vist ikke havt deres Haand bag ved Lodtrækningen og begaaet en Uret for Billigheds Skyld. Men det var Samfundet, der ordnede Loddet til hendes Gunst for saa vidt, at formedelst dets Organisation og hendes Forhold til det, maatte Heldet være kommet, om ikke netop i denne, saa i en anden Skikkelse. Den Tid kom, da Hjælpen udeblev for hende — ikke en Understøttelse af nøjagtig samme Art; men det, hun indstændig ønskede, vilde ikke ske, og hvad hun af al sin Sjæl og Magt, i Angst, vilde have bedet om ikke at maatte ske, det skete. Det kastede hende, saavidt man kunde skjønne, ind i sig selv. Om hun søgte en Aarsag til Virkningen, véd jeg ikke, og Andet mærkedes ikke, end at hun led uden at forstaa, men var blid derved. Hvo tør vove sig til at søge Tanke-

form for en gammel Kvindes Følelser, naar hun hovedrystnede seer ind i sin Sorg og bæver af Smerte? Det varede ikke længe, før hun faldt i sin sidste Sygdom. Saa kom de gode Kvinder, der tage sig af de Syge og de Døende, og saadan var den fattige Gamles Virkning paa dem, at de bleve endnu kjærligere end sædvanlig; der var i hendes Væsen Noget, der ligesom ved Gjenspejling faldt tilbage fra dem paa hende i Form af Kjærlighed. Ud af hende selv samlede Samfundet det bedste af den Olie, som det dryppede paa hendes Smerte, indtil hun gik bort „til sit Sted“.

Men jeg maa tilføje, fordi det er sandt, at da den gamle, fromme Madam Israel sagde til hende: Rachel, kan Du kjende mig? Vi har været Børn sammen — saa svarede den gamle Syge enten med Opbydelse af al Høflighed eller maaske (hvad jeg lader staa hen) med bevidst, dybere Mening: „Man træffes igjen Die ganze Welt ist eine Stadt.“

4.

I min dramatiske Digtning, „Svedenborgs Ungdom“, skreven 1862, optræder en Ritmester

Sparre, der i et Slag er bleven saaret ved Kongens, Karl den 12tes, Side og er hjemsendt for at blive lægt og med det Samme samle nyt Mandskab til Krigen. I en Samtale med Svedenborg siger Ritmesteren:

Der er Noget ved Eder, saa man kan fortælle Eder Alt. — For otte Aar siden blev jeg sendt hjem i et Ærinde for Kongen, og i Stockholm blev jeg bekjendt med en Familie. Hustruen var ganske ung, og saa smuk og mild og elskelig — da blev jeg forelsket for første Gang i mit Liv og vel mulig for sidste Gang. Men jeg sagde hende Intet. Jeg praler ikke af Heltemod; men saasom jeg har fulgt Kong Karl, kan Enhver vide, at jeg ikke er bange. Dog til hende vovede jeg ikke at kny om, hvad jeg følte, og jeg siger Eder, jeg kunde have givet mit Liv for at faa Lov at sige hende: Jeg elsker Eder til min Død! Da jeg kom for at tage Afsked, sagde jeg heller Intet; men idet hun gav mig Haanden til Farvel, var jeg saa betagen af Sørgmod og Beundring og Hengivenhed, at jeg bøjede Knæ, inden jeg kyssede den. Jeg var kun to og tyve Aar, Hr. Assessor Svedenborg. I det Øjeblik kom hendes Husbond, og jeg tænkte, jeg havde rejst mig saa hastig, at han

Intet havde seet. Ej heller sagde han Noget, men førte mig til et Selskab, og der fornærmede han mig pludselig saaledes, at jeg maatte gaa ud for Haanden med ham. Jeg skjød ham en Kugle gjennem Armen. Han er senere død — ikke af den Kugle. Men jeg tænker tidt paa, hvad Ulykke jeg vel har foraarsaget hende og ham — tilmed da jeg aldrig har kunnet udspørge, hvor hun i denne ulykkelige Tid er bleven af, hvordan hun, der var vant til Rigdom, maaske nu lider Nød! — Og seer I, da Kuglen nys ramte mig, saa, i samme Øjeblik, kom Tanken om hende og ham til mig, eller det var, som om jeg indtil da ikke havde tænkt paa Andet, og det syntes mig, det var hans Kugle.

* Svedenborg.

Det sidste Ord, I sagde, gjorde mig til Eders Ven. Thi det viser, at Eders Øje er aabent for den store Retfærd i Himlen og paa Jorden.

5.

I Romanen „Hjemløs“, der blev skrevet 1853—57, er der en Samtale mellem de Castro,

Otto og Mendoza, under hvilken de Castro udvikler Læren om Nemesis eller Shekhina og først fremhæver Mængdens dunkle, mystiske Opfattelsesmaade: Man antog, at Gud var overalt, men dog særlig tilstede hos Jøderne; han havde som Sky- og Ildstøtte víst dem Vej ud af Ægypten, havde taget Bolig i Tabernaklet og senere i Templet. Denne Gudsmagt, der boede hos dem og var ligesom en Del af Jehova, kaldte de Shekhina. Paa Pintsefesten, kort før det andet Tempels Fald for Titus, traadte Præsterne ind i Templet og fornam her først en utydelig Larm, saa et Raab som af tusinde Stemmer: „Lad os drage bort herfra!“, og Templets store Malmport, som tyve Mand knap kunde bevæge, gik op af sig selv. Det var Shekhina, som forlod den til Undergang viede Helligdom. — Men, vedbliver de Castro, Profeter og Lærde havde imidlertid opfattet Shekhina paa en aandfuldere Maade. Den var Menighedens hellige Aand, en særegen Midler mellem Gud og Menneskene. Det kan bedst forstaaes ved et Exempel. Rabbi Jonathan siger, at enhver Dommer, som dømmer retfærdig, foranlediger Shekhina til at bo i Israel, og en uretfærdig Dommer jager den bort. Da David havde syndet med Bathseba, veg She-

khina i sex Maaneder fra ham. Shekhina er altsaa den høje Nemesis, dels Retfærdigheden, de gode Gjerningers Løn, de ondes Straf, dels det Ideale, som Menneskene frembringe i deres Sjæl og omkring sig ved virksomt Samliv med Gud.

Otto gjør den Bemærkning, at der synes ham ikke at være Naade i den Lære, hvorpaa de Castro udbryder: O, er Retfærdigheden ikke Naade nok — ikke den Retfærdighed, som Menneskene kjende, og som bestaaer i at hugge Hovedet af Synderen, men den mageløse, høje Retfærdighed, som gjennemtrænger al Verden, og hvorved Intet gaaer tabt! Den Spise, hvoraf vi næres, efterlader sit Spor i vor Organisme, og saaledes ogsaa hver Tanke, hvormed vi have næret Sjælen. Hver god Handling bringer Shekhina til at voxer i os, og hver ond Gjerning er ikke blot en udsendt Pil, der engang farer tilbage paa os selv, men i selve Tilblivelsens Øjeblik gjør den os ringere. Mennesket staaer til Ansvar, ikke alene for hvert overflødigt Ord, det haver talt, men for hvert overflødigt Ord, det haver hørt; men at staa til Ansvar er det Samme som at være forringet eller straffet. Der gives end ikke en ligegyldig Ting: en Ting, der hverken skader

eller gavner. Selve Hvilen, der ikke har det Formaals at styrke os til ny Virksomhed, er et uerstatteligt Tab af Tid. Og i en saadan Verden, hvor i Sandhed hvert Hovedhaar er talt og lyder Retfærdighedens Lov, er det ikke Naade nok at være kaldet til at leve i den?

Otto spørger igjen: om der da ikke er Frelse, og de Castro svarer: Jo; efter Fejl og Synd bestaaer Naaden i, at Alt omkring En er saa velordnet og grundet paa Retfærdigheden. Paa Grund deraf kan man ikke befinde sig vel med sin Daarlighed, og man drives fra alle Sider frem mod det Bedste. Bestandig sidde vi ubarmhjertige Mennesker tildoms over En eller Anden, ere ofte, uvilkaarlig førte af selve Retfærdigheden, uretfærdige imod ham, og pludselig ere vi selv ude af Dommerkredsen og sidde paa de Anklagedes Bænk. Selv bidrage vi ved vor Strenghed mod Andre til, at den høje Retfærdighed voxer; vi slaa Andre, og Slaget rammer senere vor egen slettere Natur, indtil det gaaer op for os og vi komme til at elske den skønne Retfærdighed, der tugter. I denne Kjærlighed er Naaden. Som den sande Bøn er sin egen Bønhørelse, saadan er Naaden Sjælens yderste, anstrængte Opsving mod Gud, Tilkal-

delsen af Shekhina for dem, der kunne svinge sig op og kunne kalde.

Samtalen fører det med sig, at Otto spørger: De troer altsaa ikke paa Mirakler?

Efter nogen Nølen siger de Castro: I én Henseende maa jeg svare Nej, i en anden Jo. Jeg har i mit Liv følt mig saa afhængig af det Usete, saa forunderlig hjulpen, at al mathematisk Forstandighed stod stille. Jeg beklager ethvert Menneske, der ikke har følt noget Lignende. Skulde jeg forklare det i nøgterne Udtryk, maatte jeg først gjentage, hvad jeg har sagt før: at den himmelske Retfærdighed er forskjellig fra den jordiske, der slaaer Hovedet af Synderen. Nemesis tilsigter med al sin Streng-
hed noget positivt Godt. Der er i Tilværelsen en overskydende Sum af Kjærlighed, som gjør, at vi lønnes lidt mere, end vi menneskelig taget have fortjent, og straffes lidt mindre, end vi have fortjent, og deraf opholdes Verden. Kjærlighedens Fond bliver aldrig tømt, fra alle Veje, selv de forfærdeligste, er der Adgang til det, og dette synes mig Verdens største Under. Men jeg har i den moralske Verden aldrig ved Siden af denne Formildelse — som vi fra den menneskelige Retfærdigheds Standpunkt maa kalde

det — kunnet opdage det ringeste Vilkaarlige; tvertimod synes mig Alt, hvad der angaaer vor Sjæls Udvikling, Frelse eller Fortabelse at bero paa den uryggeligste Gjengjældelseslov, paa det Ondes Skadelighed for den, der tænker, taler eller handler ondt, og det Godes Gavnlighed. I den Henseende kunne vi aldrig være i Tvivl. Et kjende vi visselig ikke: Tilblivelsen og dens Modstykke, Døden. Men imellem disse to Yderpunkter er Alt fast og sikkert: en Verden paa det inderligste og fineste gennemtrængt og gennemvævet af en moralsk Lov. Vi kunne krænke den, den er elastisk og giver efter; vi kunne trænge den tilbage; men vore Kræfter finde engang et Ophør, og da kaster denne elastiske Magt os igjen tilbage, og vi staa fjernede fra vort Udgangspunkt, med tabt Tid og tabt Kraft og maa søge en ny Kraft og en ny Tid, og denne nye Tid eller dette nye Tidsbegreb er Evigheden.

6.

Endelig er i „Nemesis“ — 2den Del af Livs Erindringer og Resultater — godtgjort ad sprog-

lig-historisk Vej, at Ordet eller Navnet Nemesis, i nær Slægt med Shekhina, betegner en Urtids Forestilling om den guddommelige Aande, som er i Naturen og gjør den fødende, nærende og vidende, og om en hellig Retfærd i Tingenes Gang, og endvidere, at Nemesis som Naturens store Orden viser sig i Mennesketilværelsen som den Enkeltes Samvittighed og Samfundssamvittigheden, hvorved Alle sees som solidariske: skulle svare til Livet En for Alle og Alle for En.

Men deraf følger ogsaa, at en vis Art Nemesis-Historier ikke kunne skrives, nemlig saadanne, som gaa ud paa at gribe Nemesis i Gjerningen, fæste den til Øjeblikket, hvorimod Nemesis-Historier, -Biografier og -Digte maa blive saadanne, hvori der er klar Sans for den vidunderlige Fornuft og Orden, som lever og hersker indenfor den af Evigheden omsluttete Tilværelse.

Gift.

Idet jeg fra et Dampskib steg iland i en Kjøbstad paa en af vore mindre Øer og vilde begive mig op til Gjæstgivergaarden, stødte jeg paa en Mand, hvem jeg tidligere havde kjendt temmelig flygtig, men dog havt nogle behagelige Samtaler med her i Byen.

Hvor agter De Dem hen, med Forlov? spurgte han.

For det Første op til Gjæstgiverstedet.

Ja, saa? Nej, det bliver der ikke Noget af.

Hvorfor ikke det? Er Stedet brændt?

Nej, Rønneren staaer endnu; men her holder nu tilfældigvis jeg med min Vogn, og jeg kjører lige hjem — det vil sige: naar man her paa Øen har Bekjendte, boer man ikke paa Gjæstgiversted. Tag tiltakke og vær min Gjæst!

Det er saa behageligt at møde en saadan uventet, gammeldags, trohjertig Gjæstfrihed og tilmed blive ført fra en By ud paa Landet, midt ud i den danske Skjærsommer!

Behageligheden tabte sig ikke, da vi kom til selve Gaarden. Der var rigtignok intet Rigt eller Pragtfuldt ved den, tvertimod: den var uden Præg, uden Karakter eller Stil; den mindede ikke om gamle Tider, men bar dog Tegn af Ælde og var lav, næsten trykket. Netop derfor var det saa livlig overraskende, at der kom en Dame ud, Husmoderen, kjøn, ja smuk, og bød os Velkommen, og et Par Børn paa otte, ti Aar gave Tegn paa rigtig, landlig Hjemlighed, idet de baade vare skræmmede og bly og tillige med forskende Øjne viste Velvilje mod den, Faderen bragte i Huset.

Mit Ophold, der skulde været paa en Dags Tid, strakte sig ud over en halv Snes Dage, der jo rigtignok for en stor Del bleve tilbragte paa Udflugter; men jeg fik dog Lejlighed til at leve endel sammen med Familien i Hjemmet og, efter hvad jeg kunde skjønne, lære den godt at kjende. Hovedindtrykket blev Fred og Harmoni, og det virkede saa godt paa mig, at jeg en Aften, da han og jeg vendte hjem fra en Tur og

Huset laa i Aftensolens Skin og dets ventende Indre syntes mig saa godt at svare til dette Skjær, ikke kunde undlade at udbryde: Hvor her dog er godt at være!

Ja, sagde han, jeg véd det nok! Vi have bragt det til noget næsten menneskelig Fuldendt; men vi have ogsaa arbejdet derfor, lagt Sten paa Sten — jeg mener ikke Bygningerne; men jeg har hentet min Kone baade langvejs fra og nærvéd, og hun har ogsaa hentet mig, og derfor er her kun én Vilje, en fælles, god Vilje; her er trygt — menneskelig taget. Og saa udtalte han sig vidtløftig om, hvorledes der var Sandhed i Huset — ikke i den Mening, at man med Sikkerhed saa og vidste Alt, men saadan, at der var Overensstemmelse og Enhed. Jeg tilstaaer, at jeg paa den Tid ikke fulgte hans Fremstilling med videre Opmærksomhed eller Behag, efterdi Livet, naar det ligger for En paa smuk Maade, ligesom frastøder dets Forklaring eller Sønnerlemmelse gjennem Tanken, eller med andre Ord: vi ville hyppig nøjes med Livets egen Poesi utydet, med Blomsten uden dens Botanik.

Derimod kunde jeg ikke undlade at lægge Mærke til det Egne ved ham, at han altid syntes

at staa paafaldende klar for sig selv, baade reflektert og naiv, ligesom hans Øjne vare store, klare og barnlig-kloge. Til enhver Anskuelse, Mening eller Fornemmelse havde han øjeblikkelig Ord færdige, som om Intet mødte hans Tanke uforberedt, og naar han saaledes talte med en rask, foredragsmæssig Strøm af Ord, kunde det vel engang imellem falde lidt vel docerende; men paa den anden Side maatte jeg ogsaa næsten med Beundring lægge Mærke til den Aabenhed og Frejdighed, som al denne Tale vidnede om. Det var tydeligt: den Mand skred frem med sine lange Skridt uden at have noget Væsenligt at fortie.

Hun havde den Evne at kunne være talende uden mange Ord og udbrede Liv, endog en vis pikant Livfuldhed. Nogle Mennesker kunne, naar de sadde tavse i et Værelse, synes ligesom døde eller udøve et Tryk; ved hende eller om hende var der Elasticitet, og saadan var det ogsaa med hendes Tale. Hun svarede imødekommende paa enhver Bemærkning; men i Reglen vakte hun den Fornemmelse, at hun havde Mere i Behold. Og egenlig skal det vel med Kvinden være saaledes, tænkte jeg: „Frigga véd alle Ting, men tier.“

Hun skrev meget, det vil sige: Breve for ham, og hun holdt Regnskaberne. — De maa dog ikke tro, raabte han ved Lejlighed leende, at jeg ikke har lært at skrive; men Sagen er, at jeg altid skal have et helt Ark Bikube, og mine Bogstaver kunne sees over Beltet; men her skal De se, hvor fint og tæt hun skriver — og det har jeg dog selv lært hende! Er det ikke mærkeligt? Det er ganske imod Ottilie i „Wahlverwandtschaften“, for hun kom uvilkaarlig til at skrive ligesom Eduard — den stakkels Ottilie, Barnet druknede, naa, det er ikke værdt at tale om hende nu.

Paa Grund af disse Ytringer, men især den, at han havde hentet sin Hustru langvejsfra og dog nærvæd, paakom mig den Tanke, at hun maaske var født i meget lavere Stand, og at der fra hendes Side var et Ydmyghedsforhold overfor ham. Under denne Forudsætning holdt hendes velordnede Talen og Tien op at være pikant og blev en forsigtig Beskedenhed, og at der kun var én Vilje i Huset, betød da, at hun ingen havde. Men det gik mig med denne Tanke som med en Nøgle, der et Øjeblik synes at passe i Laasen, men alligevel ikke kan lukke op: ved et nyt Syn paa hende, ved at høre hendes

Stemmes Art og inderste Klang, kort, for den hele uvilkaarlige Sans syntes det urimeligt.

Behøvede jeg endda Noget for at blive fuldstændig overbevist, saa fik jeg det ved en pudsig lille Ting. En Dag, medens Huset holdt Middagssøvn, laa jeg i et Lysthus i en Krog af den store Have, hverken sovende eller vaagen. Med Et hørte jeg en uvant Lärm. En Mængde Fjerkræ, baade Høns og Ænder og Kalkuner, vare imod al Lov og Orden komne ind i Haven, og de skræmmedes pludselig op, løb og slog med Vingerne for at undfly. Det var Husmoderen, som var efter dem, og jeg saa hende løbe. Hun løb nok paa den ejendommelig kvindelige Maade, men saa hastig, vevrt og let, at jeg sagde til mig selv: Alting kan man lære en Bondepige eller Husmandsdatter, baade at tale og tie, spille og synge, men ikke at løbe saadan.

Jeg tænkte paa at spørge ham ganske simpelt og ligefrem; men naar Ens Tanke ikke længer er saa „ganske simpel“, har Spørgsmaalet nogen Vanskelighed ved at finde Lejlighed og Form. Alligevel var det mig lige paa Læberne en Dag, da vi gik ene sammen; men jeg blev hindret.

Vi vare ude paa Marken, lidt nedenfor den store Have, og kom forbi et temmelig stort Vandhul af ejendommelig Form. Dets Rand var noget hævet over Marken, og det saa ud, som man kunde tænke sig en omvendt spidspullet Hat. Det syntes meget dybt og halv fyldt af Vand. Midt i det stille Vand stod en grøn Frø eller Tudse lige op og ned, og det forekom mig, at den stirrede paa mig. Vi ere Alle formedelst Ammestuen udsatte for at blive pludselig berørte af en overtroisk Fornemmelse, at tillægge Naturens Ting en Beydsthed og Vilje med Hensyn til os og i det Stygge se en ond Tanke; men vi kunne jage saadanne Fornemmelser bort, og jeg blev staaende for at faa rigtigt Syn paa det lille Dyr og blive af med Indtrykket.

Ja, sagde min Vært, er det ikke et mærkelig formet Hul? Det ligner et Krater, og jeg kalder det da ogsaa den slukte Vulkan. Folkene kalde det Tragten eller Ellekongens Tragt, rimeligvis fordi Vandet somme Tider stiger eller falder lidt uden mærkelig Aarsag Men hvad er det, De stirrer paa? Naa, det er min lille, grønne Indsidder derude! Ja, jeg véd nok, at Mange ikke kunne gaa forbi uden at føle det onde Blik, som man siger. Jeg havde

for et Par Aar siden en Karl, der snittede sig en Finger af paa Hakkelsekniven, og han paastod, det var, fordi Tudsens havde seet paa ham. Naar man vilde se paa det uskyldige Naturliv med saadanne Tanker, saa blev Natten ond, fordi den lurder paa Dagen, og Vinteren blev ond, fordi den bider og dræber Sommeren. Sorg ligger der overalt og venter, og Døden er os Alle medfødt, som jeg troer en Digter siger; men det er den Slags Tanker, som man skal gjenne tilside, naar man vil træde fast paa Jorden og leve sundt og dø med den bedste Mandighed, man kan opdrive.

Naar Alt kommer til Alt, vedblev han, er der noget saadant Seende i hele Naturen; hvad den selv tænker, vide vi ikke; men det kommer an paa, hvad Tanke vi lægge deri. Og Menneskesamfundet omkring os seer ogsaa paa os med et Blik, hvori der mange Gange ikke er bevidst Mening, men hvori der kan komme Mening ved os selv. Saadan kunne mine Naboer se paa mig, mens vi tale om andre Ting, og jeg rimeligvis paa mine Naboer.

Dette førte vor Samtale over paa menneskelig Solidaritet, paa Atmosfæren, som vi fylde med vore gode og vore slette Ord og Hand-

linger og selv maa leve i og modtage uventede, uberegnelige Tilbageslag fra, og under denne Samtale glemte jeg ikke blot det lille Dyr, der havde foranlediget den, men ogsaa det Spørgsmaal, jeg havde havt paa Læberne.

Næste Dag rejste jeg.

Det Gjæstevenskab, vi havde sluttet, blev ikke forsømt og glemt. Naar han kom her til Byen besøgte han mig, bragte mig Hilsener og gjorde mig Regnskab for hver lille eller stor Gjenstand, jeg derovre havde havt Interesse for. Engang bragte han ogsaa sin Hustru med. De kom netop til Formiddags-Kaffen, men havde saa lidt Tid; der var noget usædvanlig Muntert og næsten Larmende ved dem; han havde mange Ærinder og forberedte en Rejse til Sverige, hun skulde med nogle Bekjendte til en Formiddags-Koncert i Kasinos lille Sal.

Saa gik der en Stund, inden jeg saa ham igjen.

Da han kom ind ad Døren, slog det mig, at han var blevet magrere, men ogsaa mere oprejst eller strammere, stivere end før, og hans Haar var blevet graaligt. Men ellers var der ingen paafaldende Forandring, og idet jeg fornøjet bød ham en Stol og en Cigar, gjorde jeg

hurtig mine mange Spørgsmaal om alle Personerne og Tingene hjemme.

Har De da ikke hørt det? spurgte han med et langt Blik paa mig.

Hvilket? spurgte jeg igjen.

Har De virkelig slet Intet hørt?

Nej, sagde jeg og tilføjede, at hvis der var skeet noget Mærkeligt, maatte jeg være undskyldt, fordi jeg havde været et Par Maaneder udenlands.

Han sagde mig i korte Ord, hvad man i det Følgende vil erfare, og da jeg sad som fastnaglet, kom det efter hans Natur over ham, at han vilde fortælle, eller, som han selv sagde: Han var kommen til et Overblik og et Indblik, og fordi jeg tog Del i Menneskeskjæbnen i Almindelighed og øjensynlig i hans i Særdeleshed, vilde han tale og betro mig Tingen i dens hele Sammenhæng.

Her er nu det afblegede Blad, hvorpaa jeg dengang, i de nærmeste Dage efter hans Besøg, nedskrev hans Ord.

Naar ikke Alt skal blive uforstaaeligt og gaadefuldt for Dem som for mig selv, saa maa

jeg begynde langt tilbage, med Mennesker, som man skulde tro ikke kunde have nogen Indflydelse paa mig og min Livsskjæbne. Det er Folkene paa Rødkjælkegaard. Den sære Tilstand, som herskede der for en god Del Aar siden, hidrørte fra, at Ejerinden, den rige Enke efter Hofjægermester Funch, havde giftet sig med den Mand, hun i sin Ungdom havde elsket, den smukke Ritmester Friis, som da med Majors Rang traadte ud af Krigstjenesten og blev Herremand paa Rødkjælkegaard og strax efter Kammerherre.

Kammerherreinde Friis, som hun nu hed, var en elskværdig Personlighed, men svagelig, og hendes Svagelighed tiltog efterhaanden saadan, at hun sjelden kom ud af sine Værelser, og der udviklede sig som Følge deraf to Slags Liv paa Gaarden: det stille, fredelige, lydløse i den ene Fløj og et aldeles modsat i den anden Fløj, hvor den muntre, kraftige, livslystne Major og Kammerherre førte et ubundet Ungkarleliv med sine Venner. Disse Venner vare dels Officerer, der kom fra Kjøbenhavn og i Dage, Uger eller endog Maaneder boede paa Gaarden, dels flygtigere Besøgende, yngre Mænd fra Gaardene i Egnen eller fra den nærliggende Kjøbstad.

Livet, man førte, var omtrent som paa en Ø i Sydhavet: over Gaarden med dens store Have og Lund, med dens mange smukke Jomfruer, Stuepiger osv., laa en Atmosfære, der hviskede eller sagde højt, at Livet er en smilende Fornøjelsessag uden Synd.

Men hvad der ydermere gav Gaarden dens Egenhed, var, at Kammerherreinden, skjønt hun var saa svag og aldrig tog ud, dog gjerne saa Selskab. Hun indbød hyppig Familier fra Kjøbstaden og fra Gaardene, sørgede altid for at have en eller anden elskværdig Person om sig, og Ingen undslog sig for at komme. Den offentlige Mening stillede sig saaledes, at Alle kunde besøge den stakkels brave, venlige, svage Kammerherreinde og deltage i alle Festligheder, der gik under hendes Navn. Hverken gejstlige eller verdslige Embedsmænd, hverken Fruer eller Frøkener gjorde Vanskeligheder, og derved, at man hemmelig tilhviskede hinanden snart dette, snart hint om Gaarden, men offentlig handlede, som om man ikke vidste Noget, eller som om det ikke havde Betydning, udbredte sig i vid Omkreds en stor Frivolitet eller en Luftning fra Sydhavsøerne forenet med den officielle Tvang, som vor Religion paalægger os.

Jeg var tyve Aar, dengang Livet paa Rødkjelkegaard var paa det yppigste. Ja, De véd nu, at jeg er Proprietær, det vil sige: noget mindre end Godsejer og noget mere end Gaardejer; men dengang var der ikke meget Landbrug at mærke paa mig. Jeg var for en Stund blevet Lærer ved en Skole i Købstaden. Min Fader var Møllebygger, og jeg troer sandelig, at han var et mekanisk Geni; men dengang havde vi Laugsvæsen, ingen Mand maatte gaa ud af den Baas, hvori han engang var bleven sat, og al Faders sjeldne Dygtighed maatte vise sig i Smaating, som han for sin egen Fornøjelse gik og puslede med inden fire Vægge. Det holdt han ogsaa mig til og gjorde mig nævenyttig og flink; men Haandværker skulde jeg ikke være, det var for simpelt. Derfor blev jeg sat i en Realskole, og da jeg kom ud derfra, var jeg brugelig til Allehaande og til Ingenting bestemt. Men der gik stort Ry af mig hjemme paa Egnen, og naar jeg nu, da der ikke længer er Tale om Forfængelighed, skal sige Sandheden om mig selv, saa var jeg ogsaa et rigtig ungt Menneske. Jeg havde Tro og Tillid, det lyste og kogte i mig, jeg syntes mig selv at være skabt til at forkynde Verden et eller andet Nyt og Stort, og

da man kom til mig og spurgte, om jeg ikke for et Aars Tid vilde overtage den omtalte Lærers-plads, saa tog jeg imod den for at faa Luft, for at kunne midlertidig forkynde en lille Del af Menneskeheden Noget af den Visdom, der var ophobet i mig. Nu véd jeg uendelig meget mere end dengang; men nu troer jeg, at utallige Andre ere endnu klogere end jeg, og naar en Seminarist træder op overfor mig og med sin Uvidenhed sætter mig irette, misunder jeg ham hans Selvtillid og Selvglæde. Naa, lad mig forresten holde mig saa nær til Sandheden som mulig: Jeg blev ikke Lærer alene af Begejstring og Lyst til Faget, men ogsaa fordi jeg havde mange gode Venner, med hvem jeg kunde springe og fare omkring, gaa paa Jagt og til Dans, og det kunde jeg ikke med god Samvittighed, naar jeg laa hjemme som Faders Søn og ikke selv tjente mit Livsophold. Det Hele vil altsaa sige, at jeg baade var meget munter og livsglad, som det anstaaer en Svend paa tyve Aar, og tillige grumme alvorlig; det Skudsmaal kan jeg give mig selv, og det vil skjønnes, at Andre vare af samme Mening.

Det traf sig saadan, at jeg om Vinteren kom adskillige Gange ud paa en Gaard, der laa

en lille Mål fra Byen. Den tilhørte Kammerraad Nalleblad, og det var en god Gaard; men alligevel sad han smaat i det, fordi Fruen og de to voksne Døtre vare komne i med Rødkjælkegaard. Det var nu ikke blot, at de brugte Mere end fornuftigt til Pynt og Stads; men det var ogsaa Sindet, som de bragte med hjem: der var ikke længer den hyggende Kjærlighed til Hjemmet, intet uafbrudt, stille Tilsyn med Folk og Fæ. Kammerraaden var en bredskuldret Mand, der ligesom var krøbet ind. Til dagligdags tog han sig spinkel ud; men sommetider kunde man nok se, at han var skaaren efter et større Mønster. Han var bleg og stille og lod Alting gaa, som det kunde, og hans Tilflugtsted syntes at være en tæt Allé i Haven, hvor han i hele Timer gik op og ned med Hænderne paa Ryggen.

I Førstningen, da jeg kom i Besøg, vidste jeg saagodtsom Intet om Husets Forhold. Familier vise jo tidt en vis Færdighed i at staa Tableau overfor Fremmede, og naar man er ung, troer man snarere det, man seer, end det, man hører om Folk. Damerne havde fra Rødkjælkegaard faaet visse Evner, en Magt til at sno sig om Folk og sno dem om Fingrene, saa at jeg fandt, at der var rigtig godt at være. Alligevel

var det Kammerraaden, jeg syntes bedst om. Der var Noget ved ham, som drog mig til. Folk, som bære paa en undertrykt Sorg, have jo ofte denne Tiltrækningsmagt, uden at man ret mærker eller forstaaer den. Han syntes ogsaa om mig, lod det til, og jeg antog en Tidlang, at det kom af, at jeg kunde være ham behjælpelig med adskillige Indretninger paa Gaarden og engang imellem tage Haand i med, hvad jeg jo havde lært hos min Fader. Men efterhaanden viste det sig, at han havde andre Hensigter, og efter endel Hentydninger kom han helt frem med det: Han ønskede, at jeg, naar min Tid ved Skolen var omme, skulde blive Huslærer hos ham og opdrage hans tre yngste Børn, to Drenges paa 8 Aar, Tvillinger, og en Pige paa 13 Aar. Den ældste af dem, Pigebarnet, havde jeg i Forbigaaende lagt Mærke til med Behag, for hun var opvakt at se til, med klare, blaagraa Øjne, og hvad der især var mig paafaldende, var den smukke, fine Næse. Man træffer sjelden, synes mig, en smuk Næse paa Folk, og saadan en Næse skal da ogsaa sidde i et tilsvarende Ansigt. Alligevel havde jeg ingen rigtig Lyst til at blive Lærer i det Hus. Dels ved egen Iagttagelse, dels gjennem Andre var jeg blevet op-

mærksom paa, at Fruen og de to voxne Døtre flagrede sommerfugleagtig om det tandede Lys paa Rødkjælkegaard. Men netop dette var, som jeg skimtede, ogsaa Grunden til, at Kammer-raaden vilde have mig til Huslærer; hans Tanke var nok i al Hemmelighed: Lad mig faa de Yngste ud af Hvirvlen, og lad saa i Guds Navn det Øvrige gaa, som det kan. Se, saa var det, da jeg gjættede ham, at det begyndte at koge og boble i mig. Der var jo en Slags Helte-gjerning i al Beskedenhed, der var en Kaldelse til at gjøre Menneskesjæle Nytte, og den Kaldelse kom fra en alvorlig, aldrende Mand, en Familiefader, — til mig, der kun var lidt over tyve Aar. Har De ikke selv været ung og begejstret af den Tanke, maaske at have en Mission af Himlen, saa kan De ikke forstaa mig.

Men blussede det op i mig, saa sank Flammen dog igjen, da jeg ret betænkte, hvor vanskelig den Opgave var, som forlangtes af mig, og da Kammer-raaden vedblev at trænge paa, saa mente jeg at kunne slippe ved at gjøre en Fordring, der vel var ganske naturlig, men efter Omstændighederne maatte synes umulig at opfylde. Vi gik sammen i Haven, inde i den tætte Allé, og der sagde jeg til ham: Ja, Hr. Kammer-

raad, jeg vil modtage det hædrende og smigrende Hverv, De tildeler mig, men paa den Betingelse, at jeg faaer fuldstændig, absolut Magt over Børnene, baade hvad Opdragelse og hvad Undervisning angaaer, og den Dag, da der lægges mig nogensomhelst Hindring i Vejen, skal jeg være berettiget til at forlade Deres Hus.

Til min Overraskelse rettede Kammerraaden sig, han foldede sig ud, han blev en bredskuldret Mand, og med et mærkelig klart og dybt Blik sagde han: Det er netop den Magt, De skal have, og som jeg giver Dem i Guds Navn. Nu ere vi enige. — Dermed gave vi hinanden Haanden, og kort Tid efter flyttede jeg ind paa Gaarden som Huslærer.

Hvorledes det gik til, at Kammerraaden ved denne Lejlighed kunde sætte sin Vilje igjennem, véd jeg ikke; men maaske laa Hemmeligheden blot i, at han engang for Alvor vilde Noget. Desuden kunde da hverken Fruen eller de voxne Døtre, der i Grunden vare godmodige Væsner, for Alvor have Noget imod, at der blev sørget for de yngre Børns Opdragelse, naar man blot ikke gik dem selv i Vejen, og det er ogsaa muligt, at de egenlig syntes godt baade om mig og om Husfaderens Tanke. Men i alt Fald gik

det Hele uden Underfundighed. De toge ikke imod mig som En, der tilsyneladende skulde have Magt, men hvem de selv nok skulde liste Magten fra, nej, enten af Samvittighedsfuldhed eller af let Sind lode de mig raade.

Nu var der Noget, som jeg først længe, længe efter fik rigtig Kundskab om. Jeg vidste nok, at den ældste af mine Elever, hun, den Trettenaarige, Hedvig, var kommen med i Besøg paa Rødkjælkegaard; men jeg havde ikke Anelse om, i hvilken Udstrækning hun havde været der. Sagen var, at Kammerherreinden havde ligesom forelsket sig i det smukke, opvakte Barn og hyppig havde sendt Bud efter hende og beholdt hende hele Uger paa Gaarden. Og saa havde Barnet gaaet imellem begge Fløje. Hun havde uden Tilsyn mødt de fine Herrer fra Kjøbenhavn, og de havde syntes godt om det lille, kjønne Pigebarn og snakket og spøget med hende, ladet hende synge for dem, ligesom hun sang for Kammerherreinden, og rost hendes Stemme — thi hun havde en meget behagelig lille Sangstemme —, strøget hende om Haaret og om Kinden og smilende lovet hende, at naar hun skyndte sig at blive voxen, saa skulde hun blive en rigtig Dame. Der er en Gift i den

Slags Kjærtegn, Smil og Tale, selv om intet enkelt Ord er usædeligt eller ingen Berøring gaaer ud over det Tilladelige. Der er i Luften en varm, forrædersk Aande, som meddeler sig Barnets Sind, uden at det har Anelse derom — jo, det har endogsaa Anelse. Det fortier den Slags Samtaler, det betroer ikke let Nogen det Velbehag, den Fornøjelse, det har deraf, det faaer en Hemmelighed at bære paa, men véd rigtig nok ikke Hemmelighedens hele Udstrækning. Saadan gik det idetmindste hende, den Trettenaarige. Og af samme Art var ogsaa hendes Forhold til Tyendet. Ingen lærte hende noget Ondt; men i det hele muntre, leende Liv var indvævet noget Dulgt; der var altid Noget, som skulde forties, og skjønt Barnet ikke forstod, hvad det egentlig var, som skulde dølges, saa lærte hun dog eller forstod med tidlig moden Sans, at hun ikke kunde tale derom til sin Fader eller Kammerherreinden. Jo mere hun viste, at hun var klog, tavs og paalidelig, desto mere holdt man af hende, og hun var stolt af en Dyd, hvortil det Reneste, hun kjendte, Faderen og Kammerherreinden, utydelig stode som noget Fjendtligt.

Derom kunde jeg jo fra Først af Intet vide. Jeg mærkede kun, da jeg ret begyndte at give mig af med hende, at der var noget Kløgtigt og Forsigtigt ved hende; jeg kunde aldrig gribe hende i Usandhed, men heller aldrig faa et hurtigt, aabent Svar. Jeg troer, at hvis jeg pludselig havde spurgt hende: Hedvig, hvor er Dit højre Øre? — saa vilde hun have svaret: Mener De det, som er til Højre for Dem eller for mig?

Men saa Meget begreb jeg, at hun ikke havde godt af at komme paa Rødkjælkegaard, og paa dette Punkt blev leveret vor første store Bataille.

Hun kom til mig og sagde ganske let hen: Der er en Indbydelse til mig fra Kammerherreinde Friis; De har vel ikke Noget imod, at jeg tager derover. — Jo, svarede jeg; det har jeg netop imod, jeg ønsker, at De bliver hjemme og er flittig.

Hun saa paa mig med et Øjekast, som om hun tænkte: Naa, det Lune faa vi nok Bugt med, og forresten lod hun som Ingenting, eller jeg skulde da snarere sige: hun blev i de følgende Dage saa flink og elskværdig, som om

hun baade vilde fortjene og erobre Tilladelsen til at komme over i sit Paradis.

Men da der kom ny Indbydelse, sagde jeg Nej igjen, og hun blev lige flink. Det var umuligt at opdage, at hun led, og jeg troede virkelig, at Sagen ikke laa hende saa meget Hjerte, jeg bildte mig ind, at min Undervisningsmethode havde vundet hendes Beundring; jeg vidste ikke af, at hun stolede paa sine Hjælpetropper. De rykkede da ogsaa frem, og det paa højst uventet, imponerende Maade; thi Verden blev Vidne til det Særsyn, at Kammerherreinden kjørte ud, kjørte lige ned til os. Hun vilde ikke stige ud, men blev i Karet og lod mig kalde.

Hun sagde: Jeg hører, at De har forbudt Hedvig at komme til mig; er det sandt?

Ja, Deres Naade, det er sandt.

Véd De vel, at det er en besynderlig Ting. Det kunde jo se ud, som om De ikke ansaa mit Hus for et moralsk Hus.

Overfor denne Naivitet eller denne bange Forsken var jeg nærved at synke sammen; men med en Aandsnærværelse, som jeg endnu i dette Øjeblik undres over, svarede jeg: Jeg kan ikke staa imod Deres Naade. Jeg lægger Alting i Deres Haand. Kammerraad NELLEBLAD er ufor-

muende; han kan ikke opdrage sine Børn til Andet end til at ernære dem selv eller blive gifte i tarvelige Forhold. Hedvig har megen Fantasi. Naar hun kommer op til Deres Naade og lever i Deres Kreds, voxer hun bort fra sin Faders Hus. Vil Deres Naade nu tage hende med, saa — ja, saa er det Deres Naades Sag, og saa behøves jeg ikke her som Huslærer.

Hun svarede stille: Vil De sige til min Kudsk, at han skal kjøre mig hjem.

Jeg bukkede, og Vognen fór afsted.

Da jeg vendte mig om, saa jeg Hedvig oppe paa Stentrappen, rejseklædt og med en lille Natsæk i Haanden. Vore Øjne mødtes, og i hendes var der et saadant Udtryk af Had og af Sorg, at jeg bøjede af og gik ind paa mit Værelse.

Der er nu Noget, som jeg vil bede Dem sidde ganske stille ved. Mænd bør i Regelen ikke tale til hinanden om visse, allerinderste Ting, ikke lukke for meget op; men i mig staa nu alle Døre aabne. Jeg gik ind i mit Værelse og bad til Gud. Jeg véd aldrig at have bedet inderligere, for jeg følte en Synd paa mig uden rigtig at vide, hvad den var. Men jo mere jeg løftede mig til Gud, desto klarere blev det mig,

at jeg havde havt Fornøjelse af at være Herre og hensynsløs og tilføje Smerte; men ved Siden af dette Skammelige, som jeg ligefrem græd over og bad om Forladelse for, følte jeg, at der i min Handlemaade var noget Rent og Sandt og Godt, og det lovede jeg Vorherre og mig selv at holde fast ved som en Mand. I den korte Stund blev jeg Aar ældre. Jeg gik rolig og stille over imellem de Andre, og jeg troer, der var i det Øjeblik Noget over mig, hvorved ogsaa de bleve stille, og fra nu af gik Alt, for mit og min Opgaves Vedkommende, sin rolige, regelmæssige Gang.

Det var mig klart, at Hedvig hadede mig; men jeg holdt paa en Maade af hende, fordi jeg havde gjort hende Fortræd og skyldte hende Erstatning, og det gav mig en stor Overlegenhed, naar hun forsøgte at tirre mig. Engang spurgte hun mig i Timen, hvad en Adelsmand var, og da jeg havde forklaret hende det, sagde hun: Naa, det er altsaa ikke En, der tager Kost og Løn af en Anden. — Jo, svarede jeg, ogsaa han kan være en Adelsmand, naar han gjør sin Pligt, ligesom en simpel, borgerlig Pige, naar hun er tro og sanddru og paalidelig i sin Gjering, bliver en adelig Kvinde.

Jeg mærkede, at det slog hende som noget Nyt og som Noget, der angik hende selv. Hun havde, hvad andre Børn i hendes Sted ogsaa vilde have gjort, seet op til Fornemheden som Noget, der kunde vise hende Gunst og Naade, behandle hende som en Dukke eller et Legetøj, men uden at hun kunde faa synderlig mere Del deri end Jomfruerne paa Gaarden; nu erfarede hun dunkelt, at hun havde Fornemheden i sig selv. Senere fik jeg jo at vide, at jeg havde gjættet rigtig; nu havde jeg kun en usikker Anelse om, at jeg havde faaet Haand i Hanke med hende, og handlede derefter. Ved alle Lejligheder, hvor det kunde ske, søgte jeg at vække Æres- eller Stolthedsfølelsen i hende; men naar jeg saa havde løftet hende op og ligesom sat hende ud over hendes Forældres Hus, gav jeg at forstaa, at Aabenhed, Sanddruhed og Frejdighed var Adelsmærket og Lykkestemplet.

Nu var jeg, sandt at sige, bange for at være eller blive pedantisk. Det forfalder man let til, naar man skal være Lærer og holde Foredrag og Ingen tør sige imod. Hun var saa Pokkers klog og gjorde mig klog. Naar jeg et Øjeblik forfaldt til Moralprædiken, saa kom der fra hende et Sideblik, der sagde: Naa, det er lavet

for min Skyld. Derfor fandt jeg paa noget Nyt. Jeg havde en tysk Oversættelse af Plutark, og da jeg ikke skjønnede, at disse berømte græske og romerske Heltes Levnetsløb kunde i deres Helhed oplæses for Børn, især ikke for et Pige-barn, saa oversatte jeg dem i Udtog og læste dem op, ikke som Moral, men som Bilag til Verdenshistorien.

Der er jo noget Stolt og Højtideligt, noget gribende Menneskeligt i mange af disse Historier, og desuden indrettede jeg det saadan, at Oplæsningen fandt Sted som Belønning for Flinkhed og Lydighed. Den gamle Kammerraad fik Nys derom og udbad sig Tilladelse, som han selv sagde, til at være med engang imellem. Herregud, hvor vi havde det godt i de Timer! Og hvor det, vi læste og talte om, lidt efter lidt greb ind i Liv og Virkelighed! Jeg vil nu nævne et Exempel, skjønt det kan synes noget nær barnagtigt. Det var Skik i Huset, at vi til Aftensmad om Løverdagen fik Kartofler med Dyppelse. Denne Dyppelse blev nok lavet af Mælk og Mel og smagte ikke videre godt, hvorfor da ogsaa „de selv“ fik branket Smør, og da Hedvig fra Barnsben havde havt Modbydelighed mod Dyppelsen, gav man ogsaa hende

Smør. Men da vi havde læst om Lykurg og de mægtige Spartaner og deres Suppe, forlangte hun Dyppelse og spiste den tappert. Hun havde ogsaa tidligere havt stor Lyst til at gaa spraglet klædt og helst i Silke; men nu syede hun selv sine Kjoler af simpelt Bomuldstøj. Men den Slags Smaaating maa man se for sine Øjne for at paaskjønne dem; thi det er Maaden, hvorpaa de gøres, Tonen, der ligger over det Hele, som giver dem Værd. Og over hende udbredte sig ved Siden af noget Sundt og Frejdigt tillige noget behagelig Lukket, ret en lydløs Elskværdighed. Lidt Forstyrrelse kom alligevel nu og da; thi det tog undertiden fat i hende, at hun med sin Stemme kunde bane sig Vej ud i en sær, rig Verden, og jeg havde nogen Umage med, først at opdage denne Fantasi og saa gjøre det indlysende for hende, at hendes smukke lille Stemme egnede sig til at forskjønne et Hjem, men ikke vilde have Fynd og Klem ude i den store Verden. Tilsidst slap vi da over det med.

Sandt er det jo rigtignok, at den egenlige Virkning af al min Stræben blev noget forskjellig fra, hvad jeg havde tænkt og tilsigtet. Som alt det Øvrige, i Godt og Ondt, har jeg

ogsaa faaet dette at vide bagefter. Hun var bleven overvunden af min Ro og Velvilje, og saa gik hun over fra Had til Beundring. Hvad jeg læste op om nogle af de romerske og græske Helte, mente hun, at jeg kunde have gjort. Det var især den Beretning om Perikles, der greb hende, at da han laa paa Dødslejet, trøstede han sine Venner med de Ord, at han kunde dø godt, eftersom han ikke havde hævnnet sig paa nogen Athener og ikke bragt Nogen til at græde. Det, syntes hun, kunde ligne mig, og fra nu af var der ingen Daad, jeg læste om, der ikke kunde ligne mig, og saa kunde hun ogsaa stræbe i samme Aand. Som hun senere bekendte: Hun havde ikke en lignende Følelse, da hun gik til Præsten; thi hun troede ikke, at han var Mand for det, han forkyndte.

Dengang mærkede jeg jo ikke til Noget, ligesaa lidt som det faldt mig paa, at Hedvig blev en næsten voksen Pige. Jeg var saa lykkelig ved, at det, som var under min Varetægt, trivedes saa vel. Det er muligt, at De ikke rigtig kan forstaa det; man skal ligesom være født til Lærer for at faa Sans for, hvilken Tilfredsstillelse, der er i at hæge og pleje Menneskesjæle, især de farlige.

Men saa skete Noget. Det var anden Pintse-
dag. Jeg havde længe i Forvejen lovet Børnene
en stor Fest paa den Dag. Vi skulde gaa ud
at botanisere og med det Samme aflægge Besøg
hos en Skovfoged, der boede en halv Mils Vej
borte ved Aaen. Der skulde vi i det Frie koge
Kaffe og holde Frokost. Bønner og Sukker
havde vi selv med, Resten skulde Skovfogdens
sørge for og til Gjengjæld være vore Gjæster.
Det gik da ogsaa efter Programmet med største
Fornøjelighed. Efter Kaffen sad jeg med Skov-
fogden paa den lille Bænk under et Kirsebær-
træ, der stod i sin hvide Blomstring, da vi med
Et høre et stort Skrig fra Aaen. I to Spring
var jeg dernede, og jeg kom ikke et Sekund
for tidlig. Et af de smaa Børn var gaaet ud
paa Slusen og var styrtet ned i det dybe, stille,
opdæmmede Vand. Hedvig var sprunget til,
havde ladet sig glide ned i Vandet, holdt sig
med den ene Haand i en Krampe paa Slusens
Rand og havde med den anden faaet Barnet i
Haaret; men det var lige ved, at hun maatte
slippe enten Barnet eller Krampen. Jeg glem-
mer visselig aldrig det Syn: Dødsangst og Energi
var i de langt fremstaaende Øjne, som hun
fæstede paa mig. Jeg fik dem jo op, og de

kom ind til Skovfogedkone og iseng og bleve tørrede og fik andre Klæder.

Da Hedvig igjen kom ud, sad jeg med Ryggen imod Døren, og idet jeg hørte hendes Trin og Latter, sprang jeg op og strøg hende om Kinden og sagde: Det var bravt gjort, Hedvig! Jeg havde aldrig før berørt hende. Hun blev blussende rød og derpaa ligbleg og gik videre. I samme Øjeblik saa jeg for første Gang, at hun var voxen. Den nye Dragt gjorde vel Sit dertil. Men det kom over mig, og jeg var snart klar med mig selv. Hør nu, go' Karl, sagde jeg, dette maa nu være forbi. Her kan ikke længer være den gamle Sindsro og Barnlighed, her bliver elektrisk i Luften; Du maa ud af den, og Pigebarnet maa ogsaa ud i det Frie og omgaaes med unge Mennesker.

Det traf sig saa heldig — thi Held kalder man jo, hvad der tjener En bedst i Øjeblikket — at samme Dags Aften kom En af mine Venner eller Bekjendte ud til mig fra Byen og gjorde mig et Forslag. Det var Kristian Kolding. Han vilde anlægge en Fabrik derinde og tilbød mig en Slags Kompagniskab. Jeg havde et Aarstid gaaet i Skole med ham og kjendte ham ganske godt. Han var baade tjenstvillig og hævnjerrig

eller, som han selv sagde, paalidelig mod Ven og Uven. Der var noget Afmaalt ved ham, skjønt det kunde koge indvendig, og jeg har tidt sammenlignet ham med et Lokomotiv, der staaer ventende, ene og ubevægeligt, men kan tage saa godt fat. Kort sagt, det var et Menneske, man baade kunde bruge og skulde være forsigtig med; men forresten vilde vel skarpsynede Folk allerede dengang kunne have forudsagt, hvad han blev: en rig Mand, der fik baade Maskiner og Mennesker at raade over.

Jeg lo af Glæde, da han gjorde mig sit Tilbud, og Kammerraaden indrømmede ogsaa, at jeg handlede aldeles rigtig ved at tage derimod. Og saa raadede jeg Kammerraaden til, at han for nogen Tid skulde sende Hedvig enten til Kjøbenhavn eller til en Søster, han havde i Aarhus, for at hun med sin livlige Natur kunde vænne sig til, hvad vi efter vore Forhold maatte kalde Verden. Det gik han ogsaa ind paa, og under Forberedelserne mærkedes det knap, at vi skiltes, og egenlig Adskillelse kan det da heller ikke kaldes, naar Mennesker rejse lidt fra hinanden, men beholde samme Hjemstavn.

Der gik da nogen Tid, hvorom jeg igjen maa sige, at jeg var meget lykkelig. Thi saa-

dan at bygge, ordne og indrette, at se Ting føje sig glat og blankt sammen og ligesom faa Liv og blive dygtige til at udarbejde en Fremtid, det er en stor Tilfredsstillelse, ikke at tale om, hvad der er i to Mænds rolige og alvorlige Samvirken og i at udbetale Ugeløn i kraftige Næver og til sultne Munde. Jeg har dog levet meget!

En Dag stod jeg i Gaarden og kommanderede af Hjertens Lyst, da saa jeg paa den aabne, uindhegnede Side, der vendte imod Gaarden, Hedvig staa og se ind paa mig. Jeg gik fornøjet ud til hende, bød hende Velkommen hjem og spurgte, i hvad Ærinde hun var i Byen. Hun sagde: Der er mig for højt til Himlen, naar jeg ikke seer min gamle Lærer.

Det er jo af den Slags Ord, der gaa en Mand til Marv og Ben. Og naar jeg ret betænkte det, maatte jeg da erkjende, at jo oprigtigere og inderligere jeg fra Først af havde villet være hende til Gavn og Støtte, desto mere var dette en naturlig Følge. Men jeg havde alligevel en Fornemmelse af, at det kunde og burde være en blot og bar aandig Trang, der førte os sammen; alt Andet syntes mig uvilkaarlig at være en Misbrug ligesom af altfor nært Slægtskab. Men jeg sagde nu saa let og spø-

gende som mulig, at vi skulde nok sees, jeg vilde ikke undlade at komme derud.

Og det gjorde jeg da ogsaa, men tog i Reglen nogle unge Folk med, jevnlig især Kristian Kolding, og saa legede vi saa lystig som mulig. Men jeg kan ikke nægte, at jeg mere og mere fik Øje for, hvor smuk, ja, jeg kan nok sige magisk smuk, Hedvig var, og fandt, at jeg var en stor Nar ved at føre Medbejlere til Huset. Det er næsten morsomt, at Folk allerede dengang sagde, at vi skulde have hinanden; men Ingen sagde ligefrem Noget til mig.

Saa kom den Dag, da min Skjæbnes Traade bleve slaaede i uløselig Knude.

Det var blevet Efteraar, og efter Sædvane gik jeg paa Jagt, saa ofte jeg kunde faa nogen Fritid. Sædvanligvis førte min Vej mig gennem en Skov, der laa omtrent midtvejs mellem Byen og Kammerraadens Gaard, og som jeg den Dag, i rigtig dejligt Vejr, i Solskin med lidt Kulde, gik gennem Skoven og smaasnakkede med min Hund, saa jeg med Et paa en Høj med store Bøge, noget Lyst, der rørte sig. Det var Hedvig. Hun var gaaet hjemmefra i sin daglige Dragt, kun med et lille Shavl om Hoved og Skuldre. Jeg bebrejdede hende blidt og blødt,

at hun saadan havde vovet sig ud for at se mig; men hvordan det gik eller ikke, pludselig havde jeg hende i mine Arme og kyssede hende.

Min Hund kom farende og løb afsted igjen, og saa hørte jeg tunge Trin paa Stien, der førte lige hen mod Højen. Jeg skjulte Hedvig bag en Stamme og gik Manden imøde. Det var en Husmand, forhenværende Kudsk og Tjener paa en af Gaardene, og jeg sagde noget determinert til ham, at han maatte vende om og gaa en anden Vej. Det var dumt af mig; men i Øjeblikket syntes det mig uundgaaeligt, fordi jeg paa ingen Maade vilde have Hedvig seet ved Noget, der maatte tage sig ud som et Stævnemøde. Manden svarede med stor Ro og Alvor, kun med lidt skalkagtig spillende Øjne: Ja, ja, det kan jeg jo gjerne, og gik sin Vej. Jeg gik tilbage til Højen, tog Hedvig i mine Arme og sagde: Endnu idag frier jeg hos Din Fader. — Hun svarede mig: Nej, nej, gjør ikke det! Lad mig være Din Pige eller hvad Du vil; men gift Dig ikke med mig, jeg kan ikke gjøre Dig lykkelig.

Se, det er nu igjen af den Slags Ord, der henrykke en Mand mere, end de gjøre ham angst. Det forekommer En at være efter Naturen den

fuldeste Kjærlighed, der slet ingen Betingelser gjør, ingen Selvkjærlighed skjuler, men i største Aabenhed og Ærlighed er den blotte Hengivelse. Men er den trolddomsagtig, saa tager man den dog heller imod paa den Maade; den synes En netop en Ædelsten, der skal indfattes og sættes i Ring. Og saa sagde jeg: Ja, hvis vi vare i en Ørken eller i Edens Have, Hedvig; men vi høre andre Mennesker til, og det er en god Ting at blive stillet under Tilsyn og Varetægt og paatage sig store Pligter.

Ad en lille Tværsti fulgte jeg hende til Randen af Skoven, hvor vi kunde se Skorstenspiberne paa hendes Faders Gaard. Derfra lod jeg hende gaa ene, vendte selv om, tilbage til Højen, og gik saa hjemad, for Tankerne stode ikke mere til Jagt den Dag.

Da jeg kom til Enden af Skoven, traf jeg uforvarende en ung Dame fra Byen. Hun var gaaet ud at spadserere med sin Broder, og han var for nogle Øjeblikke løbet fra hende for at se paa nogle Træer, der vare udviste til at sælges paa Roden. Hende kjendte jeg godt og kan i visse Maader sige, at jeg holdt meget af hende eller saa op til hende; thi uden at være videre smuk havde hun noget højst Tiltalende paa

Grund af en umiskjendelig god, hjertelig Natur og en fortræffelig Opdragelse. Naar man er i en saadan usædvanlig Sindstilstand, som jeg var i, kommer man til at fornemme sig i en Slags intimt Forhold til Skjæbnen, paaagtet af den, Gjenstand for dens utydelige Tegn, og ved det uventede Møde studsede jeg, som om der blev víst mig Noget, jeg havde kunnet vælge, hvis jeg ikke netop nu havde valgt anderledes. Jeg var ikke misfornøjet; men det gik op for mig, hvor fuldstændig jeg havde raadet over mig selv, og hvordan fra nu af alle Sunde maatte være mig lukkede. Maaske kan jeg kalde det et lille Suk, jeg sendte min Frihed. Vi gik samtalende lidt hen ad Vejen. Hun sagde spøgende, at jeg saa ud til at have havt en daarlig Jagt, hvilket jo var sandt nok, da jeg intet Bytte bragte med, og saa opfyldt, som mit Sind var, lignede jeg vel heller ikke en fri og munter Jæger. Jeg svarede: Vorherre bevare's, sig ikke det! Jeg ønsker mig intet bedre. — Ja, saa! sagde hun og gik lidt hastigere til. — De skal dog vide det, sagde jeg og vilde gjøre kort Proces og sige, jeg var forlovet; men i det Samme raabte Broderen og kom farende til os. Jeg har nu bagefter ved at tænke Alt over igjen, i

Nætterne som om Dagene, standset der ved den Skovrand og spurgt mig selv, om det er den hele Sandhed, om jeg ikke kunde have skyndt mig med at tale, om der dog ikke var en lille hemmelig Ulyst, som holdt igjen; men jeg kan ikke finde det, naar jeg ikke vil gjøre mig selv Uret og mene, at jeg burde have været forklog som bagklog og vidst, hvad der kunde komme ud deraf.

Det, som i Virkelighed skete, var, at samme Dag, medens jeg sendte mit Frierbrev ud til Kammerraaden, friede Kristian Kolding til Charlotte, den omtalte Dame, og fik Nej, og da samtidig det Rygte kom til ham, at hun og jeg havde været i Samtale ude i eller ved Skoven, saa friede han øjeblikkelig efter til Hedvig. Det var jo sært; men jeg bør dog i visse Maader kunne forstaa, at han har vaklet mellem de To, og at han vendte sig til Charlotte, fordi han troede, at jeg skulde have Hedvig, og da han saa mente, at Charlotte og jeg vare enige og Hedvig fri, igjen vendte om til hende. Og efter hans Natur kan jeg da ogsaa forstaa, at han hastigst mulig vilde for Verden skjule det Nederlag, han havde lidt hos Charlotte.

Men hele denne Sag er mig forholdsvis ny; Kammerraaden ansaa det for en Samvittigheds-sag at bevare Hemmeligheden, og deri havde han jo ganske Ret.

Selv kunde jeg ikke mærke det Ringeste paa Kristian Kolding. Rigtignok forelagde han mig kort efter min Forlovelse en Udsigt over vor Status, hvoraft fremgik, at han for at bestaa behøvede Kapital og vel derfor maatte søge en ny Kompagnon; men det skete i Fortrolighed og Venskabelighed, og da jeg ikke kunde stille nogen Kapital til Raadighed, fandt jeg det ganske i sin Orden, at jeg traadte til Side, og det syntes mig egenlig en Højmodighed, at han tilbød mig som min Part et lille Teglværk. Deri bestyrkedes jeg ogsaa af Kammerraaden, for da jeg talte til ham derom, sagde han, at det var meget net handlet af Kristian Kolding. Teglværket viste sig jo at være en Ubetydelighed; men saa kom der nogle store Ildebrande, baade i Byen og paa Egnen, og derved blev jeg løftet op, og Grunden blev lagt til, at jeg fik min Gaard, først jo ved Laan og mange Vanskeligheder, der trykkede — men det er praktiske Sager, som jeg kan springe over.

Imidlertid havde jeg bragt Hedvig over til min brave, velsignede Moder, ligesom til en sidste Skole og en Indvielse, og saa kan De jo nok vide, at jeg havde travlt med at fare frem og tilbage og med at bygge vor lille Rede. Og saa flinkt gik det, at vort Bryllup kunde staa, nogle Dage før hun fyldte sit attende Aar.

Jeg har ikke Noget at mindes særlig fra den Foraarstid undtagen Lidt fra Aftenen før Bryllupet. Jeg gik saa højtidelig stemt omkring og var ganske bange for Præsten og hans Prædiken, fordi jeg var vis paa, at den vilde blive holdt ganske i Almindelighed uden at slaa ned i os. Det syntes mig næsten, at det var mig selv, der burde holde Talen, og alligevel kunde jeg ikke finde mange Ord og havde da ogsaa en Fornemmelse af, at det vilde blive latterligt, om jeg fandt dem. Men da vi skiltes hin Aften for først at gjensees ved Altret, tog jeg hende tæt i mine Arme og sagde: Nu er det for Tid og Evighed, og nu gjælder det med Magt for os Begge om at bygge vort Hus paa Sandhed. — Hun svarede: For mig er Du Sandheden.

Naa, De véd, at det gik godt; De har selv seet det. Det gik jo endog saa godt, at jeg sagde til Dem de Ord, jeg nu saa underlig

mindes: at vi havde faaet tilvejebragt noget saagodtsom Fuldendt. Saadanne Ord er det ikke godt at sige. Det er ikke, fordi jeg har den Tro, at der i Luften om os ligger et Væsen, der lurder paa os og bliver vred over et ufor-sigtigt eller pralende Ord og stikker os til Gjen-gjæld. Men der er alligevel en Forsyndelse og en Fare, ikke i Ordene, men i Sindet, der taler. Man bliver for tryk, og Trygheden kan gaa over i en Slags Skjødesløshed. Ægteskabet er Livets største Kunst, troer jeg. Det sees jo nok, eller det synes, at Mange kunne udføre det meget kunstløst; men hvad er saa Udbyttet? De, som ifølge deres Natur gjøre Fordringer ud over det ganske Jevne og Almindelige og have faaet Noget ud over det Sædvanlige at vogte paa og glædes ved, maa tage sig vel ivare for at tro sig liggende ved Bolværket som en Fiskerkvase. Men jeg troede mig fortøjet.

Hedvig var da tre, fire og tredive Aar. Nogle mene, at dette er en farlig eller kritisk Alder for en Kvinde, at hun faaer en ny, skuffende Ungdom, ligesom Skoven om Efteraaret faaer Farver, der tage sig ud som Tegn paa nyt Foraar. Jeg har aldrig brudt mig om at være klog i de Sager, for det hører til den Slags

Klogskab, som man gaaer iblinde ved. Skov og Menneske leve dog til Syvende og Sidst ikke under samme Vilkaar; men, det forstaaer sig, der er ogsaa Skovnatur i os. Vel, jeg sidder ikke her for at tyde Livets sære Runer. Jeg stønner under dem.

Der havde været stort Bal inde i Byen. Tiderne vare meget forandrede. Istedenfor Selskabslivet paa Rødkjælkegaard, hvor Alle vare strømmede ud, og som ikke forlangte Gjengjæld af Nogen, var der nu en vidtspredt, gjensidig Selskabelighed, og fordi Velstanden steg saa betydelig, kappedes man ogsaa i Pragt og Glans indtil det Urimelige. Selv om jeg havde havt Raad til at være med, vilde det have været imod min Natur og mine Anskuelser; men saa inkonsekvent er man, at man alligevel engang tager imod en Indbydelse, og saa mærker man, at man hverken er rigtig hjemme eller rigtig fremmed mellem de Andre.

Nogle Dage efter Ballet sagde Hedvig med et usædvanligt, halv tvunget Smil til mig: Vi skulle jo ikke dølgge Noget for hinanden, og derfor er det vel rigtigst, jeg siger Dig, at der blev gjort Kur til mig derinde ligesom til en ung, smuk Kone.

Der var Noget i dette, som mishagede mig — ikke netop i, at man gjorde Kur, men i, at hun sagde det, i Tonen og Smilet, hvormed hun talte. Jeg troer, Gud forlade mig det, at jeg tog det som noget Lavet. Jeg var blevet tryk og skjødesløs, og jeg svarede, maaske med lidt Ironi: Ja; Du har jo endnu Din smukke Næse, lille Hedvig.

Det var et utilgiveligt Ord, og det er heller ikke blevet mig tilgivet. Der er ogsaa det Slemme ved et saadant Ord, at man aldrig kan tage det frem igjen, undersøge det med hinanden og ligesom faa det til at dunste bort. Det gled hen — for mig var det, som det var gledet af —, og jeg maatte saa meget snarere komme til at skuffe mig selv, som der dukkede noget Andet op, tilsyneladende noget ganske Andet, hvorved jeg blev bragt i Uro.

En Dag kom jeg hjem, tidligere end hun havde ventet mig, og saa sad hun med alle Huset's Glas stillede op foran sig og græd. Naa, de vare jo alle tilsammen ikke mange, og simple vare de ogsaa for den, som havde Øje derfor. Hun fik ikke Tid til at skjule Graaden, og saa tilstod hun, at hun var barnagtig: hun vilde gjerne selv have nogle fine Glas. Ja, det lovede

jeg hende naturligvis strax; men saa meget havde jeg dog endnu af min Ungdoms Psykologi og Anelsesevne, at jeg begreb, det var ikke Glasene alene, hvorpaa det koim an. Hun havde forseet sig paa Selskabeligheden og Pragten andensteds, Noget fra hendes Barndom, der skulde være betvunget, brød op igjen.

Det gjorde mig naturligvis beklemmt, og dog havde jeg ingen Forestilling om, at der maatte gjættes og anes endnu dybere, at der i hende var en Angst og Vrede over at skulle ophøre at være ung, at hun, uden at vide det, gik med Ønske om at se sig og den hele Verden kastet i en Tryllemølle og malet ny igjen.

Jeg vidste ikke rigtig Besked, men troede at vide det og gik og famlede efter det bedst mulige Lægemiddel.

Der var paa Egnen megen Tale om Godskjøb i Sverig, hvorved nogle Folk havde slaaet sig mægtig op. En af mine Bekjendte vilde derover for at købe, og da han bad mig følge med, fik jeg ganske vist ikke Lyst til at blive rig; men det kom over mig, at hvis jeg kunde gjøre en nogenlunde fordelagtig Handel og faa et Sted med Skov og Sø og Klipper, saa vilde jeg sælge herhjemme og flytte derover og begynde Livet.

forfra med nyt Arbejde og ny Kamp. Jeg var jo endnu kun lidt over fyrretyve Aar, og ved at betænke det blev jeg ganske skamfuld over, at jeg umærkelig havde lagt mig paa den lade Side og begyndt at skimle.

Jeg havde, da Hedvig græd ved Glassene, ikke havt Mod og Mands Hjerter til at minde hende om dengang, da hun med Glæde havde spist Dyppelse og syet sig sine blaagraa Bomuldskjoler. Jeg var blevet for gammel til at optage Kampen mod Tiden og Egnen, som jeg i min Ungdom havde kæmpet mod Rødkjælkegaard. Men enten det var Fejltagelse og Selvskeffelse eller ej, saa fik jeg som sagt en Slags ungdommeligt Haab til en ny Verden, et Amerika, der laa til at gribe hinsides Sundet.

Det Værste var, at Hedvig ikke syntes ret om Planen. Hun havde rigtignok ikke nogen overordenlig Forkjærlighed for Stedet hjemme og var heller ikke bange for det Nye og det Svenske; men med Et var ligesom Fjeren slappet i hende. Men saa tænkte jeg: Nu har jeg saagodtsom fra Barnsben baaret Dig paa mine Arme og holdt godt fast paa Dig, nu vil jeg ogsaa raade end engang og bære Dig over.

Jeg foreslog hende, at hun skulde følge mig til Kjøbenhavn, og det tog hun ret livlig imod. Samtidig, ved et Træf — og jeg véd, det var ikke Andet end et Træf, idetmindste for Hedvigs Vedkommende — tog ogsaa vor store, rige Fabrikejjer, Kristian Kolding, derind og traf naturligvis sammen med os. Det var dengang, at vi besøgte Dem — De husker det vel? Jeg havde meget travlt baade med mine Sager i Kjøbenhavn og med Forberedelser til min svenske Rejse. Medens jeg løb mine Ærinder og gjorde mig færdig til Rejsen, gik Hedvig med Kristian Kolding og nogle Andre op til en Formiddagskoncert, der blev givet i Kasino til Fordel for en af vore Velgjørenheds-Anstalter.

Under et Ophold mellem Koncertnumrene kom en af de Damer, der havde sunget, ned imellem Tilhørerne og blev modtaget med stor Opmærksomhed af endel Personer, Herrer og Damer. Hun blev Centrum i en Kreds, ligesom i et fornemt Selskab midt i Selskabet. Hedvig spurgte med stor Interesse dem, hun var med, om Damen. Der blev med nogen Malice fortalt, at hun havde havt mange Elskere; men der blev ogsaa sagt, at hun nu førte et stort og

betydeligt Liv, at hun havde nydt Tilværelsen rigelig og faaet Anseelse oven i Kjøbet.

Da der blev talt saadan, og hun saa dette Smukke og Rige for sig, blev Hedvig med et Ryk ført tilbage i Tiden og saa sig selv staaende oppe paa Stentrappen med sin lille Vadsæk, medens Kammerherreindens Karet kørte bort, og det syntes hende, at jeg havde berøvet hende, ikke blot Kammerherreinden og Rødkjælkegaard, men et helt rigt og stort Liv, et Liv som Kunstnerinde og som Dame, og givet hende noget Snevert og Tørt i Stedet derfor.

Det Pust, der i hendes Barndom havde strøget over hendes Haar, berørt hendes Kinder og Skikkelse, kom nu frem i Sind og Sjæl som en Hvirvelvind med Længsel efter det hele Indhold, og da faldt Gjærdet om hende.

— En Stund efter fik jeg Brev, hvori hun med stor Bitterhed og Heftighed bebrejdede mig, at jeg havde handlet svigagtig imod hende; jeg havde givet mig ud for en Sandhedens og Troskabens Ridder, og saa havde jeg dog, medens jeg var forlovet med hende, været delt imellem To og havt Stævnemøde med Charlotte.

Jeg kunde dengang ikke begribe, hvorfra denne sildige Anklage skrev sig, og hvad Halm-

straa denne Tro paa min Svig var for hende; men skjønt det vakte en aldeles særegen Banghed i mig, havde jeg ikke vanskeligt ved at svare ganske muntert og vise hende, at det var vort eget Møde, og hvordan jeg den Dag havde „lukket alle Sunde“, og jeg tilføjede, at nu vilde jeg over Hals og Hoved haste hjem.

.... Saa kjørte hun ind og forlangte af Kristian Kolding, at de skulde undvige sammen til Amerika; men der fik hun naturligvis Afslag, stakkels Kvinde.

Da hun kom hjem, sagde hun til Børnene, at de ikke maatte sige til mig, at hun havde været ude at kjøre den Dag, og i samme Øjeblik, som hun havde udtalt det Par Ord, faldt det hende som Skjæl fra Øjnene, hun vaagnede ligesom af en Bedøvelse eller en Rus. Hun havde villet bringe Børnene til Usandhed, føre dem bort fra det, hvorpaa hendes og min hele Fortid havde hvilet, gjøre dem til sine Medskyldige. Først nu begreb hun det Skete i hele dets Omfang og følte sig slynget bort fra Livet. Hun mente, at hun skulde blive vanvittig af Rædsel over sig selv; men ved Noget i hende, hun ikke selv kunde forstaa, tabte Forfærdelsen sig, idet hun begyndte at se paa Døden, naar

hun selv vilde give sig den. I det forunderlig, forbavsende klare Brev til mig forsikrer hun mig, at det var ikke Glemsel eller Søvn, hun fejgt søgte; men Freden laa i, at hun vilde være Sandheden over sig selv — mig havde hun engang valgt til at være Sandheden; men hun havde bortkastet mig, og nu maatte hun selv være det, og nu greb hun det saadan, eller det greb hende med saadan Magt, at kunde hun i dette Øjeblik, blot af Hensyn til sig selv, faa hele sit Liv forandret, saa vilde hun ikke. Og fordi det var saaledes i hende, kunde hun sige mig Farvel; af den Grund var hun min Hustru endnu og i Evighed.

Det stod i Brevet til mig, og der stod Mere, Mere, end et Menneske ønsker at vide, og næste Morgen, Morgenens til den Dag, jeg kom hjem, fandt Folkene hende i Ellekongens Tragt — den slukte Vulkan, som jeg tankeløst havde kaldt Vandet.

Han havde fortalt det Hele i en næsten rolig Strøm; han havde ikke forandret en Mine, og hans Stemme havde knap bævet ved noget

Sted; men nu stode store Draaber paa hans Pande.

Han fremtog sit Lommetørklæde, aftørrede Sveden og sad en lille Stund ligesom træt, synkende sammen; men det var kun kort. Han rejste sig, og med en ubeskrivelig Bevægelse, omtrent som en Soldat, der tager sit Gevær op paa Skulderen, i alt Fald med en Bevægelse, der formedelst dens Harmoni med Ordene virkede dybt og gribende paa mig, sagde han: Og nu er jeg en Mand, der ikke længer kan finde Rede i Livet, uden jeg kan holde fast paa den Tro, at hvad her er gaaet tilgrunde formedelst Forkrænkelighed, skal komme tilsyne igjen i Uforkrænkelighed.

De to Brødre.

Ægyptisk.

Det Efterstaaende blev digtet eller omdigtet af en Mand ved Navn Anana, der levede i Aarhundredet før Moses eller for omtrent 3,300 Aar siden.

De vare Børn af samme Moder og Fader; den Ældste hed Anepu, den Yngste Batu. Anepu giftede sig, men behandlede sin yngre Broder som sin Søn, og de dyrkede deres Jord i Fællesskab. De vare glade over hver Dags Arbejde. Anepu tog sig især af Marken, medens Batu var Hyrde, og Kvæget trivedes under hans Røgt, og han forstod dets Sprog.

En Dag, da Anepu pløjede, sendte han sin Broder Batu hjem til Huset for at hente Saa-korn. Anepus Hustru stod i Huset og kjæmmede

sit Haar. Hun henviste Batu til Kornloftet og bad ham selv tage Kornet. Han fyldte en af de største Kurve for at bringe sin Broder saa megen Sæd som mulig. Da han kom ned med sin Byrde, sagde hans Broders Hustru, at han maatte være meget stærk, siden han kunde bære saa Meget, og henvendte sig derpaa til ham paa samme Maade som ifølge Biblen Potifars Hustru til Josef.

Batu svarede: Din Husbond, min Broder, er for mig som en Fader, og Du skal være for mig som en Moder. Hvilken stor Synd Du begjærer af mig! Fjern være den fra mig! Tal aldrig mere saadanne Ord, og ej heller vil jeg da tale derom til nogen Sjæl. — Dermed tog han Kornet og gik ud i Marken til sin Broder.

Men hun, hun var angst formedelst de Ord, hun havde sagt, og fyldt af Vrede og Hævn-gjerrighed.

Da Anepu om Aftenen kommer hjem, ligger hans Hustru paa sit Leje, tilsyneladende næsten livløs, med alle Tegn paa, at Klæderne ere revne af hende, og at hun har været udsat for Vold. Han spørger: Hvo har været her og talt til Dig? — Hun svarer: Ingen Mand har været her uden Din Broder Batu, som kom for at hente

Korn. Dette har han gjort; han har tvunget mig. Lader Du ham leve, maa jeg dø!

Anepu blev saa rasende som en Panther. Han tog sit Sværd og stillede sig bag Stalddøren, rede til at dræbe sin Broder, saasnart han kom med Kvæget. Men da Batu kom med Hjorden, vendte den Ko, som gik forrest, sig om imod ham og sagde: Mig synes, at Din Broder staaer bag Stalddøren med et Sværd for at dræbe Dig. Dette sagde den første Ko; men de andre Køer, altsom de kom nærmere, sagde det Samme, og nu saa Batu sin Broders Fødder nedenfor Stalddøren. Han løb bort, saa hurtig han kunde, og Broderen forfulgte ham.

Da paakaldte Batu Solens Gud med de Ord: Min Gud og Herre, det er Dig, som viser, paa hvilken Side der er Uret! — Da lod Guden strømme en bred Flod mellem Brødrene, og Batu raabte til sin Broder Anepu og bad ham vente til Morgengry; da skulde han faa Alt at vide.

Ved Daggry kom Anepu til Floden, og Batu fortalte da Alt, hvad der var foregaaet, bebrejdede Broderen hans Lettroenhed, kaldte Solen til Vidne paa sin Uskyldighed og tilføjede sig selv en stor Lemlæstelse — gjorde sig til

Ikke-Mand —, hvorpaa han sank besvimet om. Anepu var meget bedrøvet, men kunde ikke komme over Floden og tage sig af ham.

Nu begynder den mest eventyrlige eller mysteriøse Del af Historien. Batu vaagner af Besvimelsen og siger til sin Broder, at han vil drage til Ash-Dalen. Ash eller Ask er det hemmelighedsfulde Livsens Træ, der voxer i Himlen eller de himmelske Egne, hvor ogsaa Nilens Kilder udspringe. Det hellige Træ havde Blade, der saa ud som Mennesketunger, og Frugt, der saa ud som Menneskehjerter; af Frugten beredte Hathar, Retfærdighedens, Naadens og de døde Sjæles Gudinde, Livets og Fornylsens Saft. Ask-Dalen er altsaa en Egn „meget langt borte“. Batu tilføjer, at naar han kommer dertil, vil han lægge sit Hjerte i Asktræet, og hvis hans Broder nogensinde vil have Meddelelse fra ham, maa han opsøge dette Hjerte og med visse Ceremonier lægge det i Vin eller Vand, saa vil han, Batu, komme tilsyne og svare paa de Spørgsmaal, Broderen maatte have at gjøre. Derpaa skiltes Brødrene. Anepu gaaer hjem, dræber sin Hustru og kaster hende for Hundene.

Batu opholder sig i Ash-Dalen. Om Natten sover han under Træet, mellem hvis Blade han har ophængt sit Hjerte.

En Dag mødte han Gudernes Tog, Nitallet, de hellige Ni, og en af Guderne sagde til ham: O, Batu, Du herlige Mand, lever Du saadan alene efter at have forladt Dit Hjem for Din Broder Anepus Hustrus Skyld! Vid, han har dræbt hende.

Ra, Solguden, sagde derpaa til Num, Skaberen: Vil Du ikke skabe en Hustru for Batu, for at han ikke skal være alene?

Da skabte Num til Ægtefælle for Batu en Kvinde, der var skjønnere end nogen Kvinde i Ægypten, og alle Guderne skjænkede hende Gaver. Men de syv hellige Køers Hathar sagde, at denne Kvinde, som Num skabte, var bestemt til at dø en voldsom Død.*

En Dag sagde Batu til sin Hustru: Naar

* Til den nysnævnte Gudinde Hathar vare i den sildige Hedningdom syv Køer helligede, svarende til hendes syv Stjerner, der „græsse paa Himlen“. Som Stjernerne seer hun Alt; hun er den Vidende og den Bindende, Mena og Nemt, Tingenes moralske Natur, den hellige Retfærd, der afskyer det Onde, og svarer til eller er Forbillede for Grækernes Adrasteia-Nemesis.

Du gaaer ud, saa vogt Dig, at Floden ikke griber Dig; thi, hvor meget Du end er Kvinde, kan jeg ikke komme Dig tilhjælp, fordi mit Hjerte er mellem Askens Blomster.

Og han fortæller hende sin Historie.

Nums Datter spilder ingen Tid, inden hun gaaer til Træet for at se efter sin Husbonds Hjerte; men Floden seer hende og svulmer for at gribe hende. Hun flygter, og Floden følger efter indtil Træet; der maa den standse og udtaler klagende sin Kjærlighed til den skønne Kvinde. Hun lytter dertil og giver Floden en Lok af hendes Haar, hvorpaa den trækker sig tilbage.

Paa Flodens Bølger glider Haarlokken ned til Ægypten og vedbliver at glide, indtil den kommer til et Sted, hvor Kongens Vadskepiger vadske Kongens Linned, og fra Haarlokken udbreder sig til Linnedet en Vellugt, som Ingen kan forklare. Der opstaaer en stor Strid om, hvad Grunden kan være, indtil Formanden for Vadskerierne en Dag opdager Lokken og bemærker den Duft, som udstømmer fra den. Han begiver sig med Lokken til Kongen, og Hans Majestæt sammenkalder sine Vismænd, der efter en omhyggelig Undersøgelse forklare, at

Lokken tilhører en Datter af Guderne, og de raade til, at der skal sendes Folk ud for at søge, og at en væbnet Styrke skal ledsage dem. Dette Raad bliver fulgt; men af den Styrke, som var naaet til Ask-Dalen, vender kun én Mand tilbage: de øvrige havde Batu fældet. Kongen udsender da et nyt Tog, og med Toget følger en Kvinde, der overbringer rige kvindelige Prydelser. Det hjælper. Batus Hustru bliver fængslet af Pynten, forlader sin Husbond og bliver bragt til Ægypten, hvor hendes Komme foranlediger almindelig Henrykkelse. Kongen er aldeles indtaget af hende, udnævner hende til Prinsesse og gjør hende til sin Dronning.

Imidlertid ligger det hende paa Sinde at blive ganske fri for Batu, og hun fortæller derfor Kongen hans Historie og bevirker, at der bliver udsendt et Tog for at omhugge Ask-Træet. Dette skeer; Træet fældes, Hjerter falder til Jorden, og i samme Øjeblik falder ogsaa Batu død til Jorden.

Fortællingen vender nu tilbage til Anepu, der efter flere Aars Forløb bliver grebet af Længsel efter at gjense sin Broder. Han be-reder derfor to Kander, den ene indeholdende Vin, den anden Vand, for at han kunde udføre

de Ceremonier, Batu havde paalagt ham. Han tager sin Stav, sine Sko og Klæder og andre Rejsefornödenheder og drager afsted til Ask-Dalen. Der finder han sin Broder liggende livløs. Efter at have begravet ham giver han sig til at søge efter hans Hjerter, og denne Sögen varer tre Aar uden Held; men i det fjerde Aar lykkes det: han opdager et fældet Ask-Træ og finder Broderens Hjerter derunder. Han lægger det i en af de Kander, han har bragt med sig, og da det om Natten er blevet gennemvædet, begynder det henad Morgenstunden at banke, og paa samme Tid kommer der Bevægelse i Batus Lig, han aabner Øjnene og seer sin Broder. Anepu giver ham Vin at drikke, Hjertet gjenindtager sin Plads i Brystet, og Batu er fuldstændig levende igjen. Brødrene fortælle da hinanden Alt, hvad de have oplevet, og Batu meddeler sin Broder, at han nu vil tage Skikkelse som den hellige Tyr, Apis, og vende tilbage til Ægypten. Han opfordrer Broderen til at sætte sig op paa hans Ryg, og de komme til Ægypten, hvor Præsterne efter at have undersøgt Tyren erklære den for at være en ægte Apis, og den faaer øjeblikkelig Plads i et Tempel

og bliver tilbødt. Anepu bliver rigt belønnet, fordi han har opdaget det hellige Dyr.

En Dag har Dronningen begivet sig til Templet for at se Apis og tilbede den, og hun bliver meget forundret ved, at den taler til hende med menneskelig Røst. — Hvo er Du? spørger hun. — Jeg er Din Husbond, Batu. Du véd, hvad Du gjorde for at bevæge Kongen til at ødelægge Træet, hvori mit Hjerte levede, og se, skjønt Du vilde min Død, lever jeg!

Dronningen iler forfærdet bort, og næste Gang hun igjen er sammen med Kongen, bevæger hun ham til at sværge, at han vil tilstaa hende hvilket som helst Ønske, og hendes Ønske er da, at hun vil have den hellige Tyrs Lever. Dette forskrækker Kongen; men han har svoret, og hun faaer sit Ønske opfyldt. Tyren bliver slagtet; men to Draaber Blod falde paa to Blomsterbede ved Siden af Slotstrappen; i Løbet af Natten voxer to skjønnne Perseatræer (eller Aske, det er stadig det samme hellige Træ) op af Bedene, og næste Dag stimler Folket sammen for at se dette Vidunder. Ogsaa Kongen erfarer, hvad saa forunderlig er skeet, og kommer kjørende med Dronningen. Idet hun nærmer sig Træerne, høres en Stemme, der bebrejder hende

hendes Ondskab og siger, at Batu lever endnu. Atter bevæger hun Kongen til at love hende et Løftes Opfyldelse, og hun forlanger Persea-træerne omhuggede. Det skeer, og Dronningen er selv tilstede for at være sikker paa Befalingens Efterlevelse.

En lille Splint fra et af Træerne farer hende ind i Munden, og som Følge deraf nedkommer hun med en Søn, der bliver bragt til Kongen og anerkjendt af ham. Kongen fattede stor Kjærlighed til Drengen, og da han voxede op, gjorde han ham til Prins af Æthiopien, hvilket er den ægyptiske Thronarvings Titel. Derpaa steg Kongen til Himlen, d. v. s. han døde, og Prinsen blev Konge i hans Sted. Men denne Prins er ingen Anden end Batu selv. Han sammenkalder sine Raadgivere, fortæller dem hele sin Historie og anklager sin troløse Hustru, der bliver dømt til Døden og henrettet. Derefter regerer Batu lykkelig i tredive Aar. Hans Broder Anepu, hvem han har skjænket Rigdom og Højhed, følger ham paa Thronen og regerer ligeledes længe og lykkelig.

Da den Papyros, som indeholdt denne Fortælling, blev fundet og efterhaanden læst og tydet, blev der af Lærde gjort den Bemærkning, at den viser en overordenlig stor Ringeagt for det Sandsynlige. Denne Indvending vil tabe i Kraft, naar man tager Beretningen for det, den er, nemlig et Eventyr. Man har senere paavist, at den kun er Efterslæt af en rigere poetisk Literatur, som gik forud (se Goodwin's Indledning til Brudstykket om Prinsen og Skjæbnen i *Transactions of the Society of Bibl. archæol.*, Vol. III, Part. I, Pg. 340 og fig.). Men man kan rykke endnu nærmere, end det lykkedes Goodwin. Der er nemlig gennem det Fønikiske blevet bevaret en gammel Historie om den skjønnne Yngling Eschmun, hvem Gudemoderen Astronoë gjør en Kjærlighedserklæring, men som afviser hende og derpaa lemlæster sig selv ligesom Batu. Men Eschmun er ogsaa et af de Navne, som gives Guden Khut eller Tekhut (Fornuften, Ordet), der ligesom Hesir lader sig føde til Frelse som Apis. (Jvfr. Braun, *Naturgesch. der Sage* I. Pg. 298). Mythe og Sagn ere altsaa saavel i denne gamle Historie som i Eventyret blandede saadan ind i hinanden, at det Oprindelige vanskelig lader sig rede ud deraf. Men seer man ret til, bæres

dog Eventyret ganske simpelt af Forestillingen om Hathar, den Vidende og Retfærdige, og om den menneskelige Samvittighed, hvis Krav tilsidst skeer Fyldest, og Formen, hvori det fremstilles, er Forbillede for mange af senere Tiders Eventyr.

Det hellige Træ, Ash, der groer i Dalen, hvor Guderne færdes, og hvorfra Hathar rækker de Dødes Sjæle Livets Drik, vil skimtes i Slægt med Asken Yggdrasil.

Mahaduta.

Indisk. Efter Buddhagoshas Parabler.

Engang i gamle Dage, da Para Taken Kassapa (Buddha selv eller en af hans Incarnationer) kom til Benares ledsaget af tyve tusinde Rahans (Hellige), viste Folket dem megen Gjæstfrihed og sørgede for deres Behov. Para Taken holdt en Prædiken over Velgjørenhed og viste, hvorledes nogle Folk gave selv, men ikke opfordrede Andre til at give; hvorledes Nogle opfordrede Andre til at give, men ikke selv gave; højest fortjente vare de, som baade selv gave og bragte Andre til at give.

En Duraka (velgjørende Lægmand) indbød i den Anledning det hele Følge til et Maaltid og opfordrede sine Medborgere til at tage Del deri, idet han sagde: I Mænd, lad enhver af

Eder skrive sig for, hvormange Rahans han vil beværte. Dette skete; Nogle tegnede sig for hundrede, Andre for halvtredsindstyve, atter Andre for tyve, ti o. s. v. Der var iblandt dem en fattig Daglejer ved Navn Mahaduta, som tegnede sig for at beværte én Rahan.

Da han kom hjem til sin Hustru, raabte han: Mo'er! Folkene i Byen ville imorgen beværte Para Taken og hans tyvetusinde Hellige og have sendt Indbydelseslister omkring.

Hun svarede: Det er, fordi vi aldrig give, at vi ere saa fattige.

Han sagde: Ja, men, Mo'er, jeg har tegnet mig for en hellig Mand!

Hun svarede: Det var godt gjort, Mand! Saa maa vi arbejde dygtig idag for at kunne beværte ham anstændig.

Mand og Kone begave sig derefter ud paa Dagleje. Manden gik til en Thuthes (fri eller fornem Herres) Hus for at hugge Brænde, og medens han arbejdede, sang han fornøjet. Herren, der saa, at han fik kløvet en stor Mængde Brænde, sagde tilfreds: Hør, Mahaduta, Du arbejder dygtig; men hvorfor synger Du saa lystig? — Han svarede: Min Herre Thuthe, jeg er glad, fordi jeg har tegnet mig til imorgen at

beværte en Rahan. — Thuthen gav ham otte Maal Namathala-Ris.

Mahadutas Kone var imidlertid hos en Thuthes Frue, der satte hende til at male Ris. Hun arbejdede rask og sang hele Tiden dertil. Fruen spurgte, hvorfor hun var saa glad og sang. Hun svarede: Min Frue Thuthema, det er, fordi jeg imorgen skal beværte en hellig Rahan. — Fruen gav hende et Maal Namathala-Ris, en Læddike med Smør, et Fad Tykmælk samt Urter og Løg.

Næste Morgen tidlig gik Mahaduta til Byen for at hente sin Gjest, og han sagde til Skriftføreren, der havde besørget Listen: Vís mig til den Rahan, hvem jeg igaar tegnede mig for. — Skriftføreren saa efter og svarede: Jeg har glemmt at tegne Dig; alle Rahans ere nu optagne.

Mahaduta brast i Graad, og Skriftføreren sagde til ham: Para Taken gik netop nu ind ad Døren i Ghandakuti-Bygningen; henvend Dig til ham, om han kan forandre Noget i Ordningen.

Da Mahaduta vilde ind, troede Alle, at han vilde tigge, og gjennede ham bort; men han raabte, at han kun vilde bevidne Para Taken sin Ærefrygt, og han trængte sig frem og lagde sit Hoved paa Dørtærskelen og raabte: O, Para

Taken, der er Ingen i dette Land saa ulykkelig som jeg, hav Medlidenhed med mig!

Da aabnede Para Taken Døren og rakte Mahaduta sit hellige Thabet, hvilket var Tegn paa, at han selv, Para Taken, vilde være Mahadutas Gjæst.

Kongen og hans Hoffolk stode hos og undredes meget, og Kongen bød Mahaduta en Formue for Thabetklædet; men Mahaduta vilde ikke sælge det og gik foran for at vise sin Gjæst Vej, og med Magt turde de ikke tage det.

Da Para Taken kom til Mahadutas Hytte, var Døren for lav, og en Para bøjer aldrig Hovedet. Derfor sank Jorden og gav Plads, og da Para Taken kom ind, højnede Loftet sig, og da han gik bort, blev Stuen fuld af Guld og ædle Stene.

Saaledes gik det efter Ordet, som Mahadutas Hustru havde sagt: Det er, fordi vi ikke give, at vi ere saa fattige.

Ulykkelig Kjærlighed.

Det er bekjendt nok, hvorledes Marseillaisen blev til: Da under den store franske Revolution fjendtlige Hære nærmede sig, var en ung Officer, Rouget de Lisle, en Dag, i 1792, sammen med nogle af de mest betydelende, fædrelandssindede Mænd i Strasborg, og da han derpaa blev ene, var han et Øjeblik ligesom Personliggjørelsen af alle de stærke Følelser, af det hele Sjælens Op-sving, som laa i Tiden, og som Landet havde behov til sin Frelse. Det brød ud af ham i Vers og Musik; han havde, som man æsthetisk eller allegorisk siger, et mægtigt Besøg af Musesen, vidste selv knap af, hvilken Storm der gik igjennem ham, og han sov, da Strasborgs Maire gjentog sit Besøg og fandt den nys skrevne Sang, som senere blev kaldt Marseillaisen, og som „gav Republikkens Hære Vinger.“

Men Musen steg kun ned og kyssede Rouget de Lisle denne ene Gang. Al hans senere Paa-kaldelse af hende blev i det Væsenlige frugtesløs; han var en forladt, ulykkelig Elsker, hvis Liv hengled i Ubetydelighed, en Tidlang endog kummerligt, indtil han strax efter Julirevolutionen blev gjort til Ridder af Æreslegionen og fik en Pension paa 3000 Frcs.

Men i hvilken Grad hans Kjærlighed til Musen imidlertid var ulykkelig, erfare vi af en Bemærkning, der ligesom tilfældig kommer frem i en Afhandling af Ste. Beuve om Bérangers Korrespondance (hvori ogsaa Rouget de Lisle forekommer).

I Aaret 1815, da de fjendtlige Hære nærmede sig Paris, da Folket var delt og mattet, da de højere eller besiddende Klasser kun længtes efter Fred, medens der i det „lavere Folk“ endnu var en mørk Trang til at holde ud og kæmpe, var Rouget de Lisle kommen over paa Forsagthedens Side. En af de afgjørende Dage besøgte han nogle Venner, og de spurgte ivrig om, hvordan det stod til med Stemningen, hvad han havde seet og hørt i Gaderne. Rouget de Lisle svarede mismodig: „Det staaer daarlig til! De synge Marseillaisen!“

Trommeslageren ved Arcole.

Den provencalske Digter Mistral har i et Digt behandlet Historien eller Sagnet om denne Trommeslager, Etienne, født i Cadinet i Provence, og Digtets Indhold er gjengivet af St. René Tailandier i Rev. d. d. Mondes, 1ste Decbr. 1875, i hans Anmeldelse af Lis Isclo d'or.

Under Fjendens Kanonild blive Republikens Soldater betænkelige ved at rykke frem over Broen. Det er forgjæves, at General Napoleon Bonaparte, med Kaarden i den ene Haand og Fanen i den anden og med Raabet: „Fremad, Grenaderer!“ søger at drage dem med; selv de Tapreste standse. Men der skeer Noget, de lytte; Marseillaisen lyder.

Vildt bevæget, med Fest i Sjælen, slaaende, slaaende Stormmarchen iler Etienne frem foran sin General.

Han er kun en liden, fattig Fugl; men hans Tromme taler et Forfærdelsens Sprog, taler om Frihed og Ære.

I Vrede, i Raseri, taler den om Oldinge og om Børn, om Fædrelandet, saa at Haaret rejser sig paa Hovedet.

Unge Soldater faa Taarer i Øjnene, gamle Soldater brumme under Knebelsbarten.

Slaaende, slaaende til Storm lader han Hjertet svulme i dem, han støder, han kaster dem frem.

I mørk Masse, sammentrængt, hensynsløst farende, tordner Hæren over Broen.

Blodet damper; der er Skrig, Dødsrallen, Skud, Hvirvel.

Med Marseillaisen, Frihedens Sang, bliver Broen taget af den franske Hær.

Den heltemodige Trommeslager fik sin Andel af Sejren. General Bonaparte overrakte ham for Fronten et Par Trommestikker af Elfenben og Guld; hans Navn var paa Alles Læber, overalt omtaltes han som et Mønster at følge. Men i saadanne Aar, hvor der skeer saa Meget som ellers i Aarhundreder, bliver Sligt glemt. Den store Hærførers Venner og

Ledsagere have Alle gjort Lykke, ere blevne Hertuger, Prinser, Marchaller, Konger; hvad er den fattige Trommeslager blevet? Han blev gammel og ensom ved Regimentet; thi istedenfor de gamle kommer der nye Soldater, og disse bryde sig ikke om de gamle. Altsaa, gammel og glemt, bedækket med Skrammer, værkbruden gik han en Dag paa Paris's Gader. Hans Ungdom rejste sig for Erindringen: Marcherne, Slagene, Triumferne, Arcole-Dagen, da hans Tromme talte Fædrelandets stolte Vredes Sprog — og saa Forglemmelsen, den tunge Alderdom, Savn, Livslede. O, sagde han, hvad er Berømmelse? En forføngelig Pynt! Havde det ikke været bedre, om jeg istedenfor at gaa frivillig i Krig var bleven hjemme ved Durances Bredder, havde rolig passet mit Stykke Jord, giftet mig, levet i Reden med Guds Fred!

Imedens han gik i saadanne Tanker, kom han til Place du Panthéon, hvor man nylig havde afsløret den af David udførte Fronton. Ej, Trommeslager, raabte en Forbigaaende, se dog op, deroppe! Oldingen løftede Øjnene og saa den unge Soldat, Trommeslageren, der ved sin Generals Side slaar til Storm mod Arcole-

broen. Berust, betagen indtil Vanvid ved at se sig selv deroppe, i fuldt Relief, over Skyerne, over Stormene, i Hæder, Himmelblaat, Solskin, følte han en sælsom-blid Svulmen i Hjertet og faldt død om paa Fliserne.

